1986-87

BIJNI COLLEGE MAGAZINE

বিজনী মহা বিদ্যালয়
ESTD. 1969
BIJNI COLLEGE

Xth Issue

SESSION :: 1986-87

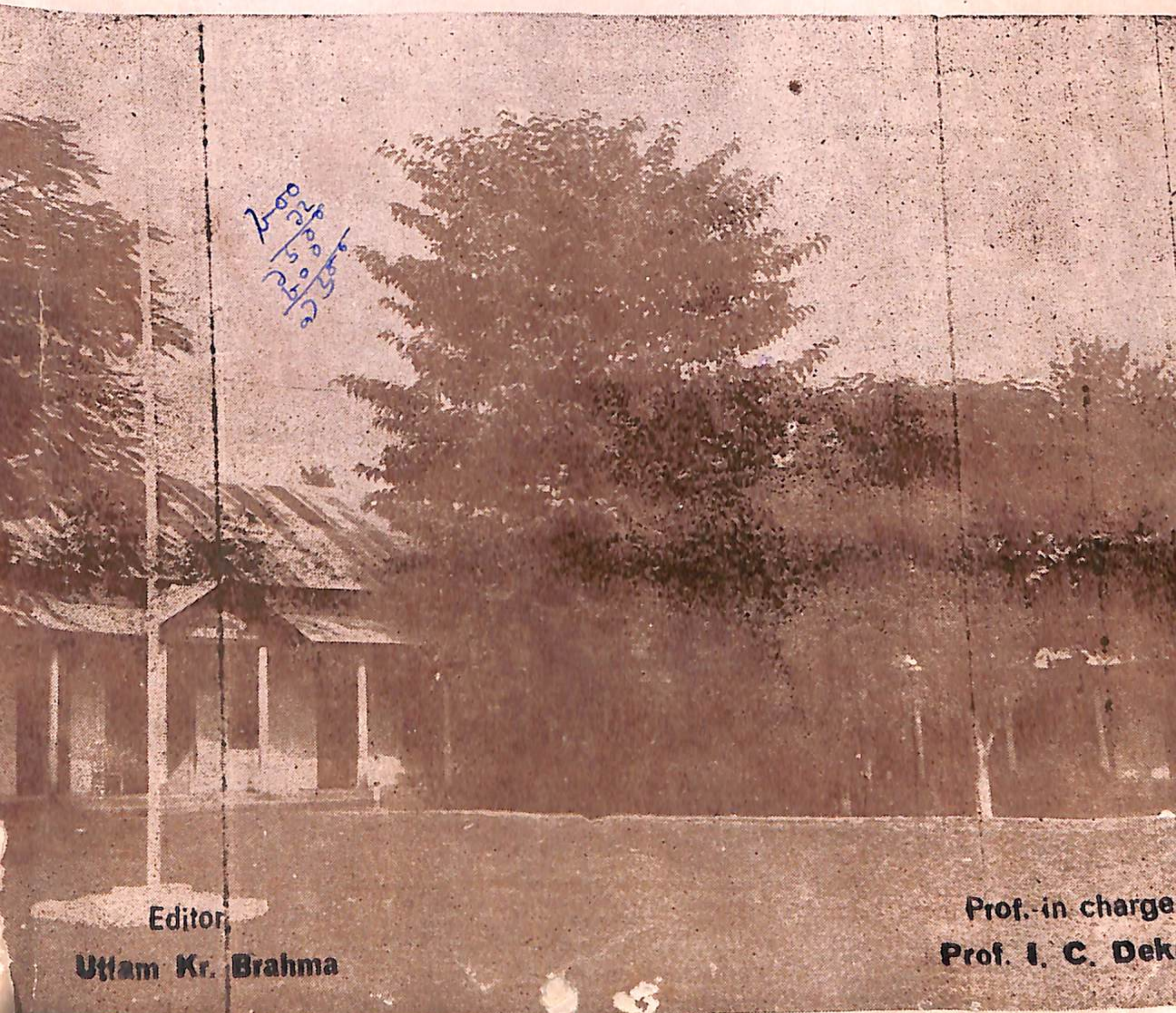

Editor,
Uttam Kr. Brahma

Prof.-in charge
Prof. I. C. Dek

BIJNI COLLEGE MAGAZINE

ANNUAL PUBLICATION

X ISSUE

Session :: 1986-87.

: Editor :
Uttam Kr. Brahma

Asstt. Editor :
Ramesh Ch. Ray

Prof. In-charge
Prof. I. Ch. Deka.

EDITORIAL BOARD

X ISSUE

Session :: 1986-87.

Principal : Uday Das, M.A.
President.

Vice-Principal : Birendragiri Basumatary, M.A.B.T
Vice-President.

Prof. : Iswar Ch. Deka, M.A.
Magazine In-charge,

Prof. : Bhupen Narzary, M.A.
Adviser, Bodo Section.

Prof. : Saroj Kr. Prasayat, M.A.
Adviser English Section.

Prof. : Santosh Kr. Ghose, M.A.
Adviser Bengali Section

Uttam Kr. Brahma
Editor,

Ramesh Ch. Ray
Asstt. Editor

Naren Ch. Basumatary— Member.
Khunkhra Goyary— "
Kamal Basumatary— "
Monoranjan Ray— "

● COVER MAKER ●
Sijou Printers,
Bijni-783390,

● BLOCK MAKER ●
Saraighat Printers,
Gauhati-781003

● PRINTED AT ●
Jeuti Press,
L.N.B. Road.
Bijni-783390

Message

Professor D. P. Barooah
M.A. LL.B ; D. Phill.
Vice – Chancellor.

GAUHATI UNIVERSITY,
GAUHATI-781014
Assam, India.

Message of good will.

I am glad to learn that the Bijni College Students' Union is making preparation to bring out the tenth issue of the Students' Magazine some time from now. Let me hope the Magazine will succeed in reflecting both the growth of the College and creative performance by the students. I have all my good wishes for the student community and the teachers and I have every confidence that united efforts will ripen in the form of an effective and readable Magazine.

Sd/– D. P. Barooah
Vice–Chancellor
Gauhati University
8/12/87

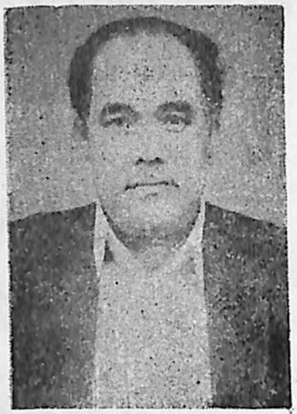

Message

On the publication of the 10th issue of our College Magazine I would like to extent my best wishes and heart-felt thanks to the writers, readers and the Editorial Board for their sincere efforts and co-operation in bringing it out.

A college magazine is the medium of expression of thoughts and feelings, hopes and aspirations of our young generation. It reflects the intellectual as well as the cultural aspects of our human development. I hope both the readers and writers will avail of this opportunity to preseve and enrich the glorious literary tradition of our College by their full-hearted participation.

U. C. Das
Principal,
BIJNI COLLEGE

BIJNI
22-2-88

CONTENTS

Sl. No. :	Name of the contents :	Page No. :
	Editorial :	
	● POEM SECTION ●	
(1)	অপেক্ষাত	1
(2)	ফাগুননি গাথাৰ পূর্ণিমা ···	1
(3)	ৰোদ	2
(4)	Amidst the flowers	2
(5)	আইলৈ ···	3
(6)	নঙা আং	4
(7)	ফাথায় হায়া	5
(8)	পৃথিবীর সমাপ্তি	6
(9)	Beside the Garden	6
(10)	যৌৱন ···	7
(11)	रजेनि फालि	8
(12)	नों आंखौ दुखु दाही	9
(13)	आवगाय	10
(14)	শান্তি চাই ···	12
(15)	Shadow of life	12
(16)	ইয়াত এতিয়া হৃদয়ে নেকান্দে	13
(17)	হাবি অনছায়নায়	14
(18)	দাংহে খন্থায়	15
(19)	বাহৈথি দৈমা ···	16
(20)	Beloved	17
(21)	কতেনো মোৰ সাদৰি কবিতা	17
(22)	হাবিলা মানি	19
(23)	যদি একটি কম্বল থাকতো	19
(24)	God	20
	● PROSE SECTION ●	
(1)	গণতান্ত্ৰিক আৰু মানৱ অধিকাৰ সম্পৰ্কত ৰবীন্দ্ৰনাথ	21
(2)	বড়ো হাৰিনী খোগা থুনলাই	27
(3)	'ডাৱৰ আৰু নাই' উপন্যাসত যুদ্ধ-চিত্ৰ	33
(4)	বড়ো মাহাৰী জ্বোগানায়াও থুনলাইনি গোনাংথি	37
(5)	সাম্প্ৰতিক অসমীয়া প্ৰগতিশীল কবিৰ কবিতাত এভুমুকি	41

Sl. No. :	Name of the contents :	Page No. :
(6)	থুনলাইয়াও হিঙ্গাও সিংগিৰিনি আংখাল ...	45
(7)	গোৱালপৰীয়া লোক গীতৰ আঁৰে আঁৰে ...	48
(8)	20 জৌ মুগায়াব বড়' মাহারীনি ন্বখর শিল্প ...	52
(9)	অসম কেশৰী অম্বিকাগিৰি ৰায় চৌধুৰী	57
(10)	আথিকালনি বড়ো মাহাৰী আৰো বেনি ইয়ুন ...	61
(11)	কবি রবীন্দ্রনাথের ১২৫ তম জন্মবার্ষিকী	63
(12)	Students' Role in National Integrity ...	68

● SHORT STORY SECTION ●

(1)	গাথৌননি বান্দৗ ...	71
(2)	কৰব কাহেৰি সাৰ ...	75
(3)	হাতে ম.ত্র সাতদিন ...	80
(4)	স্বোমশি ফঁসালৌ ...	85
(5)	বাজ্জৈ মিৰা ...	90
(6)	পৰাজয় ...	93
(7)	হৰ গেজ্জেৰনি ছাৰন্থায় ...	97
(8)	বন থলী ...	100
(9)	গীৰীস্থিয়া ছীৰনি ...	104
(10)	প্রথম পৰিচয় ...	110
(11)	ক্ষাথাৰ খেব্ছো?...	114

—: [0] :—

• EDITORIAL •

Before giving my editorial report, I would like to offer my heartiest thanks and sincere gratitudes to my beloved student friends of our institution for providing me an opportunity to edit the Annual Publication of Bijni College Magazine and thus serve them as a literary secretary of the session 1986-87. I am thankful to those student friends who helped me in issuing College wall Magazine with thier valuable articles and I am specially thankful to those student friends and teaching staff of our institution who have inrished college Magazine by contributing their valuable articles and helped me to discharge my duty smoothly.

We know that the college Magazine can be of great academic importance for student community. The college Magazine is the mouth piece and medium of expression of feelings, creative, disposition and aspiration. College Magazines, is a part and percel of on academic life of the college. It is a great organ for promoting educational activities. It provides opportunity to the enthsiastic and spirited students to think and write as well as foster reflective temper in their mind. So the enthuusiastic and spirited students should express their literary talents through the College Magazine. College Magazine takes great roles in mental, spiritual and intellectual developm-ent and all round development of students life. All round developm-ent of his perssonality to become an ideal citizen of a country and healthy academic talents, this worthy feelings is inspired and provided with only by the literature.

During my tenure, I was able to create a new item of literary competition viz, "SPOT WRITING COMPETITION." This competition held in college week festival. In this competition there was three section Poem, Prose and Short story. I gave apportunity to participants to participate in four languages English. Bodo, Assamese and Bengali The topics were – Poem "Martyr", Prose "If I were the Principal of Bijni College." and Short Story— "From 19th January to 25th January 1987 in Bijni College. The large

number of competitors participated in this competition. At the time of Annual College Week festival, large number of interested competitors compited in literary activities. Here I received many valuable articles from the general students having literary aptitude.

From the very begining ofmy terms, I requested for articles from both students and teaching staff for the Annual publication of Bijni College Students' Magazine, good number of articles come in my hand from general students and from teaching staff. I tried to publish the college Magazine in shortest possible period of time. And I also took many initiative and steps. But due to some unavoidable reasons I could not publish in due time. I tried my level best to discharge my duties. Now it is upto your judgement how far I have succeeded in my procedings.

Befor concluding my editorial report I would like to offer my heartiest thanks to our honourable Principal Sri U. C. Das, M.A. (President Editorial Bord), Vice Principal Sri B. G. Basumatary, M. A, B.T, (Vice-President Editorial Bord) Prof. In-charge, I. Ch. Deka. Sri Bhupen Narzary adviser Bodo section, Sri Soroj Kr. Pasayat adviser English section, and Sri Santosh Kr. Ghose adviser Bengali section. I express my gratefulness to them for taking initiative and valuable advices for College Magazine. My heartiest thanks also goes to the learned professors who gave me a lot of kind suggestion and co-operation during my tenure. I also extent my sincere gretitude to my colleague Naren Ch. Basumatary (G/S), Nill Kamal Basumatary, Ramesh Ch. Ray (Asstt. litarary secy.) Khunkhra Goyary, Kamal Basumatary, Minati Basumatary, Biprajita Narzary, Ratan Basumatary, and Andol Daimary. I express my gratefulness to them for thier kind co-operation during my tenure.

At the end of my editorial report, I beg appology from my beloved student friends and respected teachers for my ac of ommission and commission if any in discharging of my responsibility and for misprint and error in my work of editing the Bijni College Magazine as a literary Secretary of Bijni College.

"I wish every success of our College."

Long live – BIJNI COLLEGE
Long live – B.C S.U.
Long live—B.C.L.S.

Sincerely yours'
Sri Uttam Kr. Brahma.
Editor,
Bijni College Magazine
Session - 1986 87.

॥ অপেক্ষাত ॥

- ডিম্বেশ্বৰ দাস
চূড়ান্ত বাৰ্ষিক স্নাতক মহলা।

হতাশাত যদি ভাগি যায় হিয়া
কোনে বাৰু চকুলো মচিব ?
আলফুলে সজাই লোৱা
দুগাল ভৰাই
নৰম মিহলি ওঁঠৰে চুমাটো
কোনে বাৰু আঁকি দিব ?
লহপহকৈ বাঢ়ি অহা
কেচাঁঘামত বাউলি হোৱা
জীৱনটো'ল কোনে বাৰু চাব ?
মূল্যহীন প্ৰেমৰ মৰ্য্যদা
ভৰ-যৌৱনত, প্ৰৱঞ্চনাৰ জালত পৰিলে
কোনে বাৰু মূল্যাংকণ কৰিব ?
প্ৰিয়তম ! তোমাৰ বাবে সহিছো।
দুখ, শোক, যন্ত্ৰনা - প্ৰতিটো মূহূৰ্তত
মই যে ব্যাকুল তোমাৰ আশাত ॥

★★★

ঃ ফাগুননি গোথাৰ পূৰ্ণিমা ঃ

—মনোজ কুমাৰ নাৰ্জ্জাৰী
টি, ডি, চি, থাৰ্থীচে।
(অনাৰ্চ)

ফাগুননি গোথাৰ পূৰ্ণিমায়াও
নিজোম ন'খ্ৰাংনি বিথা স্বায়াও,
যায়ো আং আনি-থানি।

আংনি বাইলুং জীউ ডিঙায়াও
মোনাবিলিনি জাইখ্লেং ছেৰাও
নূয়ো আং অলখং সমাও গিথাও সিমাং।

ফাগুননি বৈ.ৰুবু দৈথুনাও
হায়না গোনাং মিথিঙ্গায়াবো
মানিবা দাহায়াও ৰানজ্ৰিং লাঙো।

বো'হথি গোনাং জীউ ফৈছালীয়াও
নিজোম দৈথুননি বিথা স্বায়াও
থাবায় দি'ন মানোবা নিষ্ঠুৰ থাওনি।

ফাগুননি গোথাৰ পূৰ্ণিমায়াও
নূবায় আংবো গিথাও সিমাং
নিজোম ন'খ্ৰাং বিথায়াও দঙো সুবুংনি গোঠৈ খ'হো।

[*]

This Poem is awarded first prize in the Annual College Week Literary competition, 1986-87.

॰॰ রোদ ॰॰

- বিকাশ রায়
স্নাতক ১ম বর্ষ
(অনার্চ)

ঝর ঝর করে খসে পড়ে
কুয়াশা,
নগ্ন উপত্যকার বুকে।
বাঁশঝাড় থেকে দেয় উঁকি
তপ্ত রোদ।

ভেদ করি নীরবতা
একঝাঁক পাখীর কোলাহলে,
তপ্ত রোদ।

প্রভাতে দেয় দেখা
গোটা উপত্যকায়,
তপ্ত রোদ:
ছরিয়ে সিঁদুর আলো।

- × -

Amidst the Flowers

—Naren Ch. Basumatary
T. D. C. Ist year
(Eng. Hons.)

Amidst the flowers of a garden
Where my love reposes;
Which is the everymen's garden
Where golden roses lies.

'Twas the fine twilight
And the eastor sky was bright;
There blossom'd the beauty queen
Clothed with bride's apparel.

Lily! my dearest of dear
Thou art my virgin Lily;
Amidst the mid-summer flowers
That blinks melancholy.

Sing thy song, thou melodic charm
Inspire me of my domestic life;
For somehow my yearning-spirit
Become my heart-rending music

Thou art cometh like a glowing aurora
Full beautiful a photogynic face;
I've been a silent admirer
And a bonded slave and that is all.

'Tis the love song, within the love
Which mesmerises all along;
I've no light in my life route
Except thine inspiration.

[*] [*]

[These Poems were awarded First Prize in the Annual College Week Literary competition, 1986-87.]

আইলৈ

- ৰমেশ চন্দ্ৰ ৰায়
স্নাতক মহলা প্ৰথম বাৰ্ষিক

চকু মেলিলেই উচপ খাওঁ
কি অসহ্য এই বতাহ,
নীলা শিয়ালৰ হোৱাৰে
কি বিষাক্ত এই আকাশ-বতাহ,
শুহি নিয়ে জন্ম ক্ৰন্দনৰ মধুৰ যন্ত্ৰণা
অথচ সিচি দি যায়
বিহ গুটি ;
মাতৃৰ মুখত ফুটে এটমৰ বিভিষিকা।
দিন আৰু ৰাতিৰ বংবোৰ
কি যে
অদ্ভুদ !
ৰঙা হালধীয়া-সোণ-হেঙুলীয়া দিনৰ কবিতাটো
ৰাতি
নীলা হয় ক'লা হয়
পদুলি শুঙা কুকুৰৰ কোট চোলা হয় ;
চিনিবকে নোৱাৰি
আজিৰ বক্তৃতা কালিৰ কুকুৰৰ চোৰ খেদা
ভুকনি হয়।
মোৰ আই
মই দিলোঁ কি জন্ম বেদনা তোক,
মিছাতে ?
এই দেশতো তুমি নোহোৱা মই বিচৰা।
ইয়াত নিতে অভিমুন্য বধ কৰা হয়
যুধিষ্ঠিৰক দিয়া হয় বনবাস অৰ্জ্জুনক
কৰা হয় নপুংসক, ভীষ্মক নীলা শিয়ালৰ দাস,
হৰণ কৰা হয় ষোলশ গোপিনী
- যমুনা নিৰুত্তৰা।
এই দেশ এই মাটিৰ মানুহ
জপিয়াই পৰে
শেলাই পুখুৰীত,
গাহৰিৰ দৰে বোকাত বিচাৰি মৰে
এবুকু
স্বাৰ্থ !
বাতৰিৰ বৰফলা হয়
মোৰ জীয়ৰীৰ বস্ত্ৰ হৰণ,
নতুন বহুতো
ৰজস্বঃলা চিঞৰি উঠে
ৰাজ পথত।
জোৰেক বনোৱা হয় শিবিৰজা,
বৃষভানুক মাৰি পলায় দেৱতা –
কৰ্ণ এতিয়া
পুত্ৰহীন।
তেন্তে, আমি জীয়াই থাকিব নালাগে আই ??
প্ৰকৃততে আই,
শিয়াল কেটাই খান্দিছে
তোৰ বুকুত
নৰমেধৰ গাত,
ক্ষত বিক্ষত কৰিছে বুকু জোঙাল নখেৰে,
বিৰিঙি উঠিছে তেজ,
সত্যৰ যাৰ চেপি শুহি নিয়ে তেজ !
তুলসীৰ মালা জপি, চকু মুদি,
নাকেৰে শুঙিছে
চিকাৰৰ গোন্ধ।
হঠাৎ খহি পৰে গেৰুৱা বসন
বিভৎস উলঙ্গ দেহেৰে জপিয়াই পৰে
হাতোৰা মেলি,
সভ্যতাক ধৰ্ষণ কৰি আকৌ গা-ধোৱে
ব্ৰহ্মকুণ্ডত।
পুৱাৰ ৰদত আকউ গেৰুৱা বসন
কি আচৰিত !
সেয়ে আই
তোৰ বুকুখন নিকা কৰিবলে'
মোৰ চেতনা বিস্ফোৰিত হ'ব খোজে
তয়েইতো আছিলি মহাপ্লাৱনৰ পানীৰে ধোৱা
পৱিত্ৰ পৃথিৱী।
তেন্তে তোক সেউজ কৰিব নোৱাৰিম কিয় ??

– O –

This Poem is awarded first prize in the Annual College Week Literary competition, 1986-87.

(খন্থায়)

"নঙা আং"

- ধনেশ্বৰ বসুমতাৰী
টি, ডি, চি থাখৗচে
(অনার্চ)

অঞ্জালী ! ....

নঙা আং, নঙা আং ....
দাসান্ নৗং আংখৗ ফৗথায়খেব্‌ছো ।
ফাগুননি জাওলীয়া বাৰ্ বাৰ্‌ব্লা
গৗশৗআ বিৰ্‌লাঙৗ দাবৗ নৗংনি ছেৰাও ;
খুনথ্লাই জৗমৈ যানা
লুবৈয়ৗ গেলেনা দাবৗ নৗজৗং লৗগৗআও ।
সোনালিছানি মিনিনায় বাদি
নৗংনি মিনিনায়খৗ দাব্লৗ আং নুয়ৗ ;
নৗংনি থাবায়নায়াও
ছমায়না পতুম্ বিবাৰ দাবৗ বাৰৗ ।
নৗংনি দাও খৌওনি গৗদৈ গাৰাঙা
গৗবৗআও যেব্লা ৰিংথাং ফৈয়ৗ
মৗখথাং মুলুক্‌আও আং
গাওখৗনৗ মানৗবা দাবৗ বাওগৗমাস্লৗ ।
মৗনাবিলিনি থৈ গৗজ্বা আবিৰ্ গেলেনায়ও
নৗংনি জ্বাৰৗ খাওলায়া জ্বাৰৗ যাফ্রিন্নায়খৗ
উদাং হাদিলা গৗনৗআ দাবৗ
নাজাব্লাবা বাওনৗ হায়া থাংনায় বৈ বুব্লিখৗ
সিমাং পুৰীয়াও অন্নায়নি ফিথিখা
যেব্লা নৗং আংনৗ লুফাওফৈয়ৗ
হৗমব্লা বেছেদি গাজৗন্ মৗনৗ
মৗখথাং মুলুক্‌আবৗ হায়নাৰী গাব্‌গায়ৗ ।
নৗংনি আংনি বৈ বুব্লিনি
বিবাৰ্‌নি ছমায়না এম্ সাজায়নায়াও
দাবৗ বাওনিবৗ ছায়খেং গৗগ্লৈয়াখৈ
উদাং গৗথাং্‌ৰ দঙৗ সম্‌নি থিন্নায়াও।
নৗংখৗ লানা আংনি সান্‌থ্রোহায়
গৗমৗ গৗথাং মিজিঙ্ক ফৗৰা
গৗবৗ ফর্দায়ও দাবৗ বৗথা দঙৗ
যুগামী ছমায়না আগ'ৰ এৰ্‌না ।
নাথায় ? ....
নৗংনি গৗম্‌জৗৰ্ মহ'ৰাছৗ দিনৈ
খালাম্‌দৗং আংখৗ ফৗথায় খেব্‌ছো ;
সংসাৰ্‌নি জেথৗ বাৰাছৗ হ'নৈ
বাৰ্‌লাংদৗং অন্নায়নি দৌলেং বৗছো-বৗছো ।
নঙা আং , নঙা আং
দাসান্ নৗং আংখৗ ফৗথায় খেব্‌ছো ।

* * *

> " Every man is a Poet when he falls in love "
> - Plato.

ফৗথায় হায়া

❋ ❋ ❋ ❋

সুশ্রী বিনোদ কুমাৰ গৱাৰী
বি-এ থাখো চে ।
(Eng. Hons)

অস্বাসীনি খৗমশি হ'ৰাও
দৗনখৗমানায় মুশ্রীখৌ
গিয়ৌ নামাগ্রি নৗং
ছিনায় যানৌ ?
নাথায় আংদি নৗংখৌ
দাখাল্গিনৌ মিথিদৗং,
নৗংবৗদি থ'গায়জুলীছৌ
ফৗথায়নৌ বৗৰহায় ।
সমাথ' আৗৰৈ নৌ থাংবায়,
ফাগুন-চৈত বাৰলাং জৗব্বায়
দৈজ্লাংনি উনাও
মেছিং ফৈগৌন গৗদানৈ;
জৗবগৌন বুব্লিয়া
বিব্দিনৌ বাগ্রায় ।
বৈছৗনি থিন্নায়াও
জৗউ বাদায়া গৗমলাংগৌন
মুখা লানায় মুশ্রীয়া
হাৰ্ছিঙৈনৌ নুজাথিগৌন ;
অব্লা—
ছিনায় যায়াদা নৗং
থাখৗমাব্লাবৌ ফৈহালীআও ?

জ্বফাংআ আংনি লৗগৌ
বিয়ৌ যেব্লাবৌ সৈথৌ,
সুফুংগৌন বিয়ৌ
সৗৰনিবা লৗৰগি দেহানি
উখনায়খৌ ।
নাথায়—
নৗংখৌ আং ফৗথায় হায়া,
লাৰৗগৌনস্থৌ নৗং মাব্লাবা
ৰংজানায়নি বেৰেখায়ৈ গাবনায়
ফেলেং সুবুংনি নাগিৰনায় ।

= × =

["Poetry is the daughter of love."]
– Bernard De Fontenelle.

পৃথিবীর সমাপ্তি

—তপন কুমার সরকার
স্নাতক, প্রথম বার্ষিক।
(Eng. Hons.)

এত দিনের আয়োজনের স্তব্ধতা
কল্পনার ঘর্মাক্ত দুঃশ্চিন্তা............
তাঁর এত দিনের ধোয়া ঝেড়ে ফেলার
খুঁড়িয়ে চলা ক্লান্ত—ক্ষুধার ঘূর্ণন
একদিন — তাঁর
সাফল্যের সিংহদ্বার সমাগত—
অজস্র ধোয়া ব্যর্থ-সবুজের সমারোহে
ন্যাড়া পৃথিবীর ষোড়শীর প্রথম পরশ
তারপর...............
কত গল্প-গাথা, সুখ-শান্তি, জীবন
দীর্ঘ থেকে ইউক্যালিপটাস বা পাইন
কিন্তু.... .... মুছে যাবার অপেক্ষায় ?
আগামী প্রজন্মের নাগাসাকি ?
উত্তরের অপেক্ষায় কল্পনা ঘেঁমে ওঠে—
সত্যি কি তবে.... .... !

[*] [*]

Beside the Garden

Miss Hasina Beg m
H.S. 1st year.

Beside the garden my dear
And I did meet ;
She was passing the garden
With a little feet.

My dear bid me take love easy
Like the leaves grow on the tree ;
But I being young and foolish
With my dear would not agree.

In a bank by the pond my dear
And I did stand ;
On my leaning arm she laid her
Fragile and white hand.

My dear bid me take life easy
Like the grass grows on the weirs;
But I was young and foolish
Now I am full of tears.

[*]

Peace cannot be maintained by force. It can only be achieved by understanding.

– Albert Einstein

যৌৱন

* * *

জীৱনৰ আদিম পুৱাতে
তুমি আহিছিলা
মোৰ পদূলিমুখলৈ' !

তেতিয়া,
মই লিখিছিলো কবিতা ;
মোৰ জীৱন কবিতা ।

বাগিছাত ফুলিছিল
দুটি ৰঙা গোলাপ ক'লি
যৌৱনৰ পৰশত !

তুমি হাঁহিছিলা
জীৱনৰ সফলতাত
যৌৱনৰ পোহৰত !

তুমি,
মোৰ কবিতাৰ
প্ৰকৃত উৎস !

সেইদিনাখন.....................
তোমাৰ নামেৰে
প্ৰকাশিত হ'ল এখন কবিতা-পুথি !

উজ্জ্বল বেটুপাতেৰে
মোৰ কবিতা পুথিখনৰ নাম
"যৌৱন" !

★

মিচ্ অনিতা শৰ্ম্মা
স্নাতক মহলা,
দ্বিতীয় বাৰ্ষিক (ক'লা)

-: आयदा खन्थाय :-

रजेनि फालि

—रमनीकान्त बसुमतारी

थाखो— H.S. थाखोनै

सुबुंनि आखलाव गोसोनि थिन्नाइयाव—
थचे जीवखौ थांहोनाइनि मिजिंकआव,
    रजेआ आंनि जिहं-फाहं डेरायाव फैनानै—
मिनिहां राइदावहां गोर्बोनि दैमुनि गोसोजों
मेगन खनानि खावशिलं आइब्रु मोदान्नाइजों
    बावलांबाइ आंखौ गांचे फालिनि नेसोंनै ।

आंनि आखायाव होनायाव बुंलांङों रजेआ,
नोंजोंनो जीवनि बुब्लिखौ थांहोनी सानो गोसोआ—
    जीव जोनजाछिम आबिर गेलेनो ;
नोंनि रावाव गोमोयो आजोला, गोसोआ रंजादों
थेवबो सानहरो नोंनिनो मिजिंक जीवाव जाफुंथों—
    नोंनि गोसोनि अन्नाइखौ नाजावनो ।

बेसेदि हाइना रजेनि आखाइनि नेसोंना
दांमोन दांमोन ओरैजाया हरैजाया हरनाय मुछुखाया,
    सानगोलैं बाइदि बारफुंनाइ बसि गलाप बिबार—
सानछ'हाया नोंखौ आंनि माछियाव—
फज्'नो हागोन ! साननि हरनि सिमांनि रोब्रैयाव ;
    नाइनो बेसेदि हाइना बेसे गोथार ।

आजोला गोसोआ नोंखौ हांखायामोन—
गोर्बोनि हर्खोलाया दाबो फांथेनाइमोन,
    थेवबो नोंनि हांखाइनाइ फलिजोंनो
नोखौ आंनि जुली सान्नाबाइ
जौछिन उलाफातआव फज'नांबाइ ;
    हाछिगोन नोंनि गोसोखौ नों सुफुंनो ।

नाथाइ आंनि मोनचेल' आर'ज नोंनिछिम—
निमाहा होथारनांगोन आंखौ ढौजाछिम.
    सिफाइगोन आंनि डेराया नोंनि गोसोखौ
गोसोनि सान्नायो हर्खाब, रूंलांबोला—
दासान रजे आंखौ जीवाव थगाइछुला ;
    सुफुंहानाइ नङा सना नोंनि गोसो जीवखौ ॥

—:(0):—

"गोदान खन्थाय"

"नों आंखौ दुखु दाहो"

Bijit giri Basumatary
H. S. Ist year

आय'—! सना,
नों आंखो दुखु दाहो ;
नोंनि हायना महरा थालांबाय नेसोर्न
मोजां मोन्नाय नोंजों-आंजों ।
मोनाब्लि समाव सना,
नों देहु फाफेरनानै दै लांनो फैयोब्ला ;
नोंनि मिनिस्लु मिनिनाय
मेगनजों माबा बुंनाया थालांबाय नेसोंन अराय समनि ।

नोंनि होसारनाय खानाइया,
बिरबायो येब्ला बारनि दोहौआव ;
लोगोचे नोंनि लायगां दकनाया ।
हायना सारो आंनि मेगनाव ।
स्वोनाव-फैशालिआव स्वाना येब्ला,
दोबैलांयो भुम बिक्रायाव ;
नोंनि खाफालाव नांफैयो
गोज्वा सिन्दुर रजेजों गोटार जुलिनि ।

हाबाब सना……….?
नुयो आं नोंखौ हिनजाव गोदानबादि,
आंजों लोगोआव ;
नोंनि उराइनाय फाछ्राया जोख्लोबफैयो
आंखौ बे समाव ।
नाथाय फोथाइ खेवछ' सना………।
स्वोनाव फैशालीआव दोबैलांबाय
नोंनि जारौ महरा ;
आंखौ नागारनानै मोनाब्लि समाव ।

—×—

XXXXXXXXXXXXXX
X खन्थाय X
XXXXXXXXXXXXXX

"आवगाय"

रणेन मुछाहारी
H. S. थाखोचे

बेछेबा गुवार लैथोमानि बिखायाव
फोजावगासिनो आं आलाडिङा जीउ डिङा
लोरगि गैया आंनि आखायाव
आलो गोजोनै जावलांनो मारुजिङाव ।

लैथोमानि-गुथालजों जावलाङ फानों
हाया यायों आं जीउ डिङा,
मोदैचे जीउखो लानानै
स्वोरांनि लामाखौ थेवबो थाबाय आं नेनानै ।

गोजावग्लांनाय आंनि बे जीउ डिङायाव
आछ'खान्दा लामा च'चेयाव नों 'सुमि', आंखौ—
लोगो हमफैनाय ; खावलायबाय हेफाजाबनि
नुछ'मोनै गोजाननि मारुआव गाखो हैनायनि ।

माब्लाबा बबावबा नुनाय
गोसोआव नाथाय आंहा गैया,
मोनथिबाय आं दिनै नोंनि गुमुर
गांचे लाउजामावनो बेछेबा थुलुर ।

नाथाय— नायहरनायछै लैथोमा बिखायोव
आंनि आवगाय एबा साखाथियाव—
लोरगि गोनां डिङारीफ्रा जावै-जावै
नोंखौ लैंहरगासिनो आखाय फायखनै ।

गोबाय आंनि जीउ डिङाया
माबोला लैथोमानि गिथाव दोहोजों
नारछोम थागोन बेछेबां गोथौआव
फेयाखै गियान बिनि आंनि जीउ सानथौआव

नाथाय आं मोनथिगौ
सुत्रुंनि जीउवा मोदैचेब्लाबो
आंनि बे हावरीया जीउनि बेचेना
नोंनिखु् ुइ अराय गोबांछिन यानो हाया ।

जीउ डिङानि लोगोरि बे गंचे लोरगिखौ
येब्लाछिम आं दाना लानो हाया
आंनि बे आलाडिङा जीउ डिङायाव
सानाखै रावखौबो लाफानो साखाथियाव ।

नाथाय नों गोरोन्थि दासान
आंनि बे फोरमायथिखौ.
आखायाव लोरगि थाखायाब्ला
जावलांनो माबोरै मारुछिम अब्ला !

नों सानगोन, माब्लाबा हरखाब
मोनगोन लोरगि लैथोमा गेजेराव.
नाथाय आथिखालाव बेचेन बिहा गैया
आवगायाव जदि दाना लानो हाया ।
बिखायनो— 'नोंनि सान्नायखौ नों—
दोनखोमाथ' बहाबा गोसोनि हनथायाव,
जीउनि गिथाव बुब्लियाव दानो
सानाखै आं फासिनी दौलेङाव आगान सुरनी ।

इयुननि गोज्वों सिमांखौ नुह्रदोंब्ला,
लैथोमायाव डिङाखौ आलोयै जावलांनोब्ला,
गावनि आयिङाव गछंनो
नाजाग्रोनांगान अराय जों आवगायनो ।

—✿—

"শান্তি চাই"

কুমাৰী হিমাদ্রী দাস
এইচ, এচ, দ্বিতীয় বাৰ্ষিক।

ঐ বুলেটে
হ্যারী ডায়ার মারলো অনেক দেশবাসী।
ঐ বুলেটেই
ইংরেজরা শাসন করলো ভারতবাসী
ঐ বুলেটেই
জাতির পিতা কবরে শয়ান।
ঐ বুলেটেই
বাংলাদেশে রক্তনদীর বান।
ঐ বুলেটে
ভারত রত্ন ইন্দিরাজী হারিছেন প্রাণ।
ঐ বুলেটেই
ধ্বংস হলো ভারতবাসীর প্রেম
তাই বুলেট নয় শান্তি চাই
ধ্বংস নয় আর সৃষ্টি চাই
মৃত্যু নয় আর বাচতে চাই
রুখবো এবার বুলেটটা কে
সামনে নিয়ে সংহতিকে।

[*] [*]

Shadow of life

Mr. Rupnath Hazowary
T.D C. 2nd year.

Sun sets, Moon rises
The stars disappear and re-appear ;
Friends after friends departs;
Where this frail world our only rest
Living or dying ; none were blest.
Fair and blooming Rose,
What lovely flower it is !
But in an hour, they fade ;
There is only some blesed
Where life is not a breath.
Whilst skies are blue and bright
The flowers laugh,
But whilst calms night arrive
Dream thou - and from they sleep,
Then wake to weep.

:×:

(কবিতা)

ইয়াত এতিয়া হৃদয়ে নেকান্দে

—চন্দ্র মোহন ৰায়
স্নাতক মহলা ১ম বাৰ্ষিক

* * *

ইয়াত এতিয়া হৃদয়ে নেকান্দে
বহুতো উজাগৰী নিশাৰ
দুঃ স্বপ্ন
ইয়াত
ক-কৰাই শেষ হৈ যায়
জ্বলন্ত ধুপ কাঠিৰ দৰে।
ইয়াত এতিয়া হৃদয়ে কথা নেপাতে
আন্ধাৰ নিশাৰ নিষাদ ফালি
ওলাই নাহে আলোকিৰ
এটা তগ্ বগ্ ঘোঁৰা !
ইয়াত এতিয়া কেৱল
অশান্ত আত্মাই কান্দে
শান্তিৰ কপৌ শেন হৈ যায়।
ইয়াত কেৱল জুই ফুলহে ফুলে।
ছটি খুটাৰ বন্দী শালৰ কথা
আকৌ এবাৰ পাহৰে
জীয়া ধল শেষ হৈ যোৱাৰ দৰে !
সেয়েহে ভীষ্মৰ শৰ শয্যাৰ কথা
কি জানিবা
আকৌ এবাৰ মনতে পৰে !!

[*]

॥ হাৰি অনজ্ঞায়নায় ॥

- সোন্নাৰী বসুমতাৰী
এইচ্ এচ, থ.খী চে

খৌচে যাদৌ বড়ো হাৰি
হাৰিখৌ জৌগা লাংহৌনৌ
স্বৌবাং লামাজৌং আগান ছুৰনৌ।
খৌমশিয়া ছাগ্লৌব্বায় হ.ন

অথ্লাংঙাও গিলু বালু
বাৰবৌবায় বাবহুংখা ছাৰস্থায় ।
হ.ন আজৌলা বড়ো হাৰিয়া
নেগন মৌহেৰনানৈ,
গুষ্ঠী ফেন্নানৈ,

খৌমা হাথেনানৈ
আংগৌ বড়ো হাৰিখৌ
জৌগাবনৌছৌ সানবায়
দাওখায়া দাওবায় যানায় বাদি ।

খৌচে যাদৌ বড়ো হাৰি
গৌহৌনি বিগৌমা,
স্বৌবাংনি বিফা
যানৌ নাযাদৌ হাৰিনি গুলুঙ্গা………;
দাযাছৈ গৌহৌ গৌলৌন্দাং,'গিখ' উন্দু গাহুবা
হাৰিনি ফাছে লৌৰ্ব্বাং……. …. ।
গুজুং থৈ, গৌহৌবৌলৌ থাছান্দিয়াও
নঙাব্লা যানাংগৌন
গুবুন হাৰিনি অ.ফাখি
বেখৌ মৌনখিথা ৰৌখা ৰৌখা ।
খৌচে যাদৌ ফৰায়ছা লৌগৌফৌৰ
ৰীৰ দৈমালু, অয়্লা, শিৰ আৰৌ
আঞ্জেলিচ মৌনখৌ গৌসৌ খাংদৌ
হাৰিখৌ ফৌছাবদৌ
গৌখ্ৰৌদৈ লাখিনৌ ।

বেছেদি ফুথুনি চলো বড়ো হাৰিনি……….. !
মাইবাং ডিমাপুৰ জৌবশ্ৰাং নায়নি……….. !!
থেওবৌ,
নাযাদৌ দাওগা নায়নি ইয়ূনাও
দৈথাং লাংনৌ আংগৌ বড়ো হাৰিনি নেশৌ নথিখৌ ।

★

দৗংছে খন্থায়

গীবৗনি ফায়খং ফৈছালীয়া
লিংহৰৗ সৗবখৌবা আখায় ফায়খন্নানৈ,
দোদেৰে গীছানি বাওহায়নায়াও
বেছেবা আবুং ৰৗসিনি দৗংছে খন্থায় ।

যায় খন্থায়াও থাগৗন
নৗংজৗং আৰৗ আংজৗং,
দাওগা লাংনৗ হানায়নি দৗংছে লামা
ৰুজু ৰুমু সোনানি সংসাৰ জাজ্লায়নায়নি হ্বাবা !

সৗমখৗৰ মিথিঙ্গানি বিখা'ও
ৰুফা গাবনি নিহৗৰ ফেথৰা,
স্বাননি বিড়ংজৗং যেবৗলা ৰানজিং লাঙৗ
আংনি গীবৗ আবৗ অব্লা লাছৈনৗ খামগ্লিলাঙৗ ।

সোনাজৗঃ লু'নায় হ্ব'আ আংনি
লাথিখোআও গাছৈবৗ থেৰবেথেৰ যায়ৗ,
খন্থায়নি ৰুগুঙাও সিমাংনি মোহৰ লায়ৗ
গোসাইনি ৰিমৗন্দ্লা ভাও ফান্দায়নায়াও ।

=:(•):=

সুশ্ৰীমা মেনকা দৈমাৰী
থাখৗ নৈ টি, ডি, চি ।

* * *

(খন্থায়)

" বৌহৈথি দৈমা "

- কমল বসুমতারী
টি, ডি, চি থাখো ৫ ।

নোং জোংনি হাদোংনি আংগৌ বৌহৈথি দৈমা
জাৰিমিন দঙোব্লা খৌন্থাদো আংনি ছিগাঙাও,
ছৌৰ ববে হাৰী আৰো মাহাৰীয়া ???
ৰাইজো খুংদোংমোন নোংনি ছাখাথি-ফাখাথিয়াও ।

মোনথিনানৈবো মোনথিয়ৈ বাদি মানো
সানখৌ অবাইবো সৈথোখৌ দোনখৌমানো ?
খৌনায়ো নোংনি ছাখাথি ছেৰ-ছেৰ ;
দেৰহাছাং সোনানি ৰাইজো ।

বুংলাংদোংমোন নোংখৌ ফৌৰমায়থিনো
খন্থায়া মানো নোং ব'বা মহৰৈ !
বুংথিদোদে দালাজি আংখৌ অন্নানৈ,
মা দংমোন নোংনি গোবৌ বিখায়াও ।

বুংথি বৌদোংলো যেব্লায়বো ৰা-ৰাবা শৌদোবজোং,
নোংনি বুজিখোনো হায়ৈ গাবাংজোং
ছৌৰনি মুংদাংখা জীউ জাৰিমিন ;
বহা গোমালাংখৌ বেফোৰনি নেশৌ'ন ।

গয়, খাঠাল, ঐৱা, থাইজোনি বাৰী
নুনো মোন্নায়মোন শাৰী-শাৰী ;
মোনোগ্লাবনায় দেহা মহৰৈ নোং
গোমোৰ লাংফাবায় গাছিবো ফাৰি-ফাৰি ।

সোনানি নোগোৰ ফোজোবলাংবায়,
বুখাৰলাংবায় ৰাং-ৰুপা ফবজোবলাংবায় ধোন-দৌলোং ?
মোনথিয়া জাৰিমিন নোংনি গোবৌ'নি
অঠায় বিখা নোং ৰাক্ষসী জোংনি ।

খৌনায়ো বুংফোবনায় সোনা-ৰুপানি জোংনি নোগোৰ
নাথায় নুয়ো দাবেফৌৰ ফৈলাও বালাবাৰী ;
ছৈদাওনানৈ গেব্লে খৌন্দা হাব্রাং গিছিথানায়
বায়ফেুনানৈ থালাংনায় বৈ সমনি নেশৌ'ন ।

'Beloved'

—Keray Basumatary.
H. S. 2nd year

My dear fleunt swain,
God bless you—
So long and so good
That is my hope.

The world is sovast
And I know nothing about,
What are the beautiful scenery,
That I see your face.

Though life is short and sorrowfull,
Though grave is the soul of life
But, I gets myself alive for good
When I see you in my dreams.

Oh love ! It's nothing but way of gay
And wall that binds each other,
And that once who falls in love,
Can never breack it again.

॥ কতেনো মোৰ সাদৰি কৱিতা ॥

—মণি শইকীয়া
এইচ, এচ দ্বিতীয় বাৰ্ষিক

শতাব্দীৰ যোবা ইতিহাসৰ
সৌন্দৰ্য্যৰ মদিৰা
এই প্ৰকৃতিৰ,
সেই আকাশ
ক'ত যে মেঘ
বুকুত তাৰ।

গভীৰতম সেই সাগৰ
তাত অলেখ ঢৌ
বুকুত পালতৰা নাওঁ,
গহীণ পাহাৰ খনি
ক'ত শত গহ-গছনি
বুকুত প্ৰকাণ্ড শিলবোৰ।

চঞ্চলা সৰু জুৰিটি
উন্মাদনা নে স্ফুৰ্টি'ত
বৈ যায় কুলু, কুলু, তুলি ধ্বনি,
চিৰ প্ৰবাহিনী নৈ খনে
কথা পাতে মৰুভূমিৰ সতে
হয়তো প্ৰেমৰ, নহলে বিষাদৰ।

শাৰদী জোনাকে
সখী পাতে
বালি চ'ৰৰ সতে,

জোনাকী পৰুৱাই
আপোন কৰি লয়
আঁউসীৰ এন্ধাৰক পলকতে

সদ্য প্ৰস্ফুটিত ফুল পাঁহিক
সৌন্দৰ্য্য চৰায় নে, অমনি কৰে
তুষ্ট ভোমোৰাবোৰে,
মৃদুমন্দ মলয়াছাটিয়ে
মিতিৰালি পাতে
পদুমীৰ সতে।

ধুনীয়া সৰু চৰাইটি
গীত গায় নে
সেয়া বেদনাৰ আৰ্তস্বৰ?
পখিলা আৰু গঙা চিলনী
দুয়ো বান্ধৱী নে, প্ৰণয়িনী
গীত জুৰে মিলনৰ।

বগাক বগলীৰে জাক
উৰে আকাশেদি
আপোন নীড়লৈ বুলি,
সূৰুজে কোঁৱৰে
সন্ধ্যা কুঁৱৰীক
আনে আদৰি।

কঁকালত কলহ লৈ
শুভ্ৰ কান্তিত মুগাসাজ
ৰূপহী গাভৰু নৈৰ ঘাটলৈ যায়,
বিহুৰ বতৰত
কোনে বজায় বাঁহী
ৰংমন নে ধনবৰ?

বসন্তৰ আগমনত
বৰদৈচিলাৰ বা লাগি
বহাগীৰ আঁচল উৰে,
মেঘে মাদল বজায়
গোলাপীয়ে হাঁহে
ময়ূৰে চালি নাচ ধৰে।

জিৰ্জিৰ্কৈ গছৰ পাতে
সশব্দে হাত চাপৰি দিয়ে
ঝিলি ফৰিঙে আনন্দত কিৰিলি পাৰে,
বননিৰ কঁহুৱাই
নিঃশব্দে নাচি থাকে
মন মোৰ উৰুঙা উৰুঙা কৰে।

সেই সাগৰ..........
এই মলয়া..........
সৰু জুৰিটি..........
ৰূপহী গাভৰু.......
ধুনীয়া ফুল.......
ক'ত মই..........
আৰু..............
কতেনো মোৰ সাদৰি কৱিতা।

=:(০):=

"হাবিলা মানি"

– নর্ম্মেশ্বৰী বসুমতাৰী
থাখো নৈ বি, এ।

❈ ❈ ❈ ❈

আয়ো নোংহা হাবিলা মানি
দঙো মাখো নাংগৌ মানি !
হাজো হাগ্রামা, দৈমা দৈহা
হাথখি হালা, দাওমা দাওহা
কনকলতানি থৈ, বীৰ দৈমালুনি গোহো
মহাত্মা গান্ধীনি মেলেম, বিষ্ণু বাভানি নাজানায়।
বুলুং বুথুৰ, ধীনশ্রীনি বালা বাৰীয়াও
গোমোবাথৈ দাবো চিলাবায়নি আগান।
আয়ো নোংহা হাবিলা মানি ?
দঙো দাবো কামাখ্যা, উমানন্দ,
আগ্রানি তাজমহল, আৰো জেৰেঙা ফোথাৰ।
হাংমা দাছু আয়ৈ নোং আসামপুৰী
বাওয়া জোং যেব্লাবো নোংখৌ
ফোথাংনানৈ লাখিগোন অৰায় বিমাখৌ।
যোবাথৈ দাবো হাবিনি নেশোন
বোথ্রাংয়াথৈ খেৰায় থিলিখৌ।
ফাংথে যায়াথৈ মন্দিৰনি দৰা
হাগ্রা জুয়াথৈ গীর্জানি, লামায়া।
আয়ো নোংহা হাবিলা মানি ??

যদি একটি কম্বল থাকতো !

– মৃদুল চক্রবর্ত্তী
টি,ডি,চি (বি,এ,) দ্বিতীয় বার্ষিক

মুক্ত আকাশের নীচে
শাতায় ছাওয়া ঘরে আব্দুল ঘুমায়।
ও মাঝে মাঝে জেতো উঠে
আর শুধু ভাবে –
যদি একটা কম্বল থাকতো !
ভাঙা বেরার ফাঁক দিয়ে
হিম শীতল হাওয়া বয়ে চলে।
মৃত্যু পথ যাত্রী মায়ের গায়ে
একটি ছেরা কাপোড় !
মায়ের নিদ্রিত অবগ দেহ বহন করে
তাদের পরিবারের দারিদ্রের ইতিহাস।
আব্দুলের মনে দাগ কাটে,
পৌষের হিম শীতল বাতাস বয়ে চলে
অনাহারী মা শেষ রাতে কঁকিয়ে উঠে।
ভোরের আলো আসার আগেই
ওর মায়ের নারীর স্পন্দন থেমে যায়।
ও উপচে উপচে কাঁদে
আর শুধু ভাবে
যদি একটি কম্বল থাকতো !

GOD

—Abdur Rahim Mandal
T, D. C. 1st year

He created the heavens
And the Earth
In true Porporations,
He makes the night
Overlap the day and the day
Overlap the night,
He has subjected
The Sun and the moon
(To his law.)
He has mad subjected to you
The night and the day
And the stars in subjection
By his command; verily
In this are signs
For men who are wise.
Each one follows a course
For a time appointed,
Is not He the Exaulted
In power— He who forgives
Again and again ?

—0—

A PORTION OF BIJNI COLLEGE
TEACHING STAFF & STUDENTS'

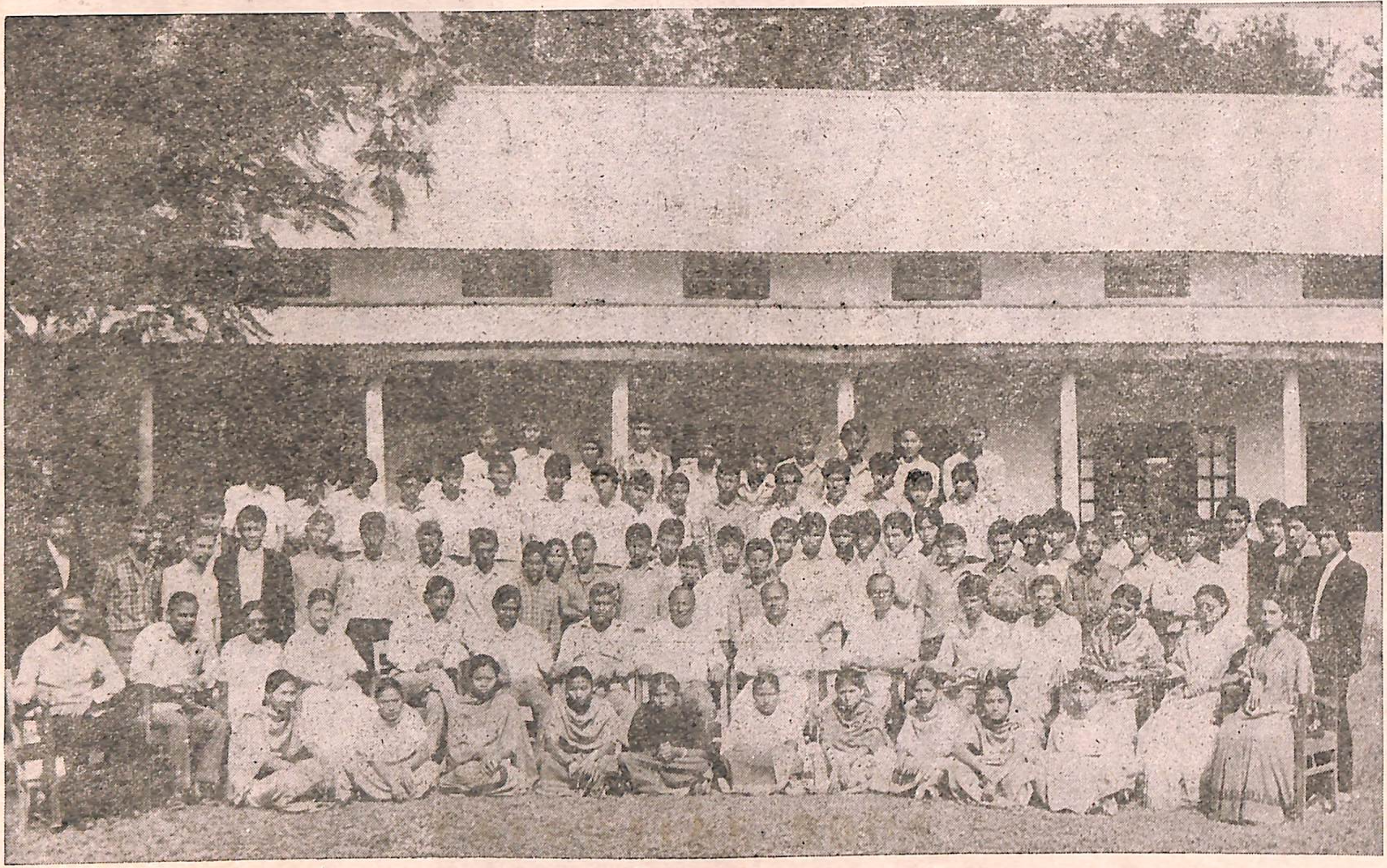

EXECUTIVE BODY

BIJNI COLLEGE STUDENTS' UNION

SESSION – 1986-87

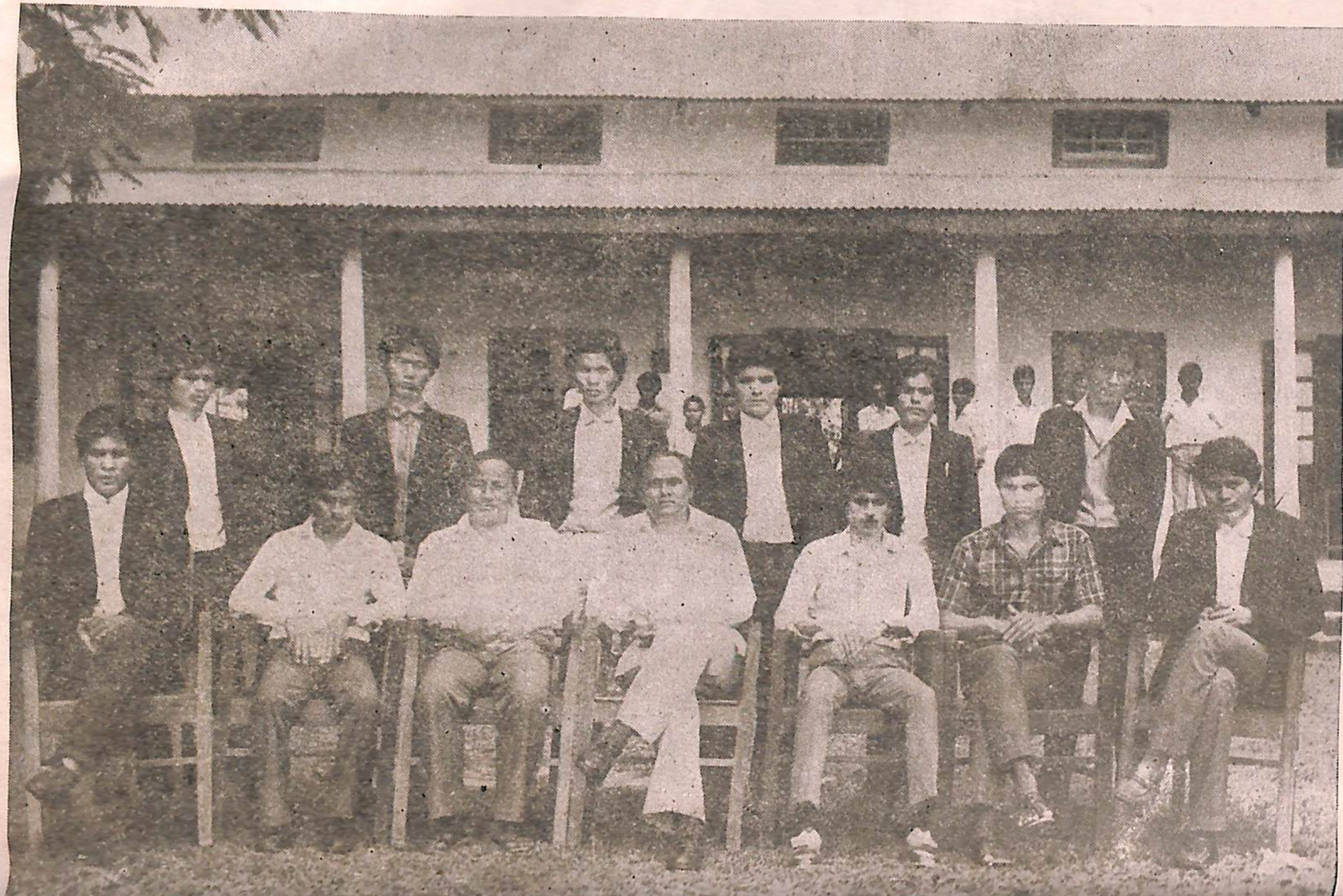

Ist Row Sitting [From L to R]

Mr. Naren ch. Basumatary (General Secretary), Prof. Sikimudin Sheik (In-charge, Social Service), Vice-Principal Birendragiri Basumatary (Vice-President B. C. S. U.), Principal Uday ch. Das (President B. C. S. U.), Prof. Kandarpa Pathak (In-charge, Cultural Activities), Prof. Bhupen Narzary (In-charge, Games & Sports) Mr. Uttam Kr. Brahma (Editor, Bijni College Students' Magazine), Some Prof.— In-charges are not seen in picture.

2nd Row, Standing [From L to R]

Mr. Nil Kamal Basumatary (Secy. Boys' Common Room), Mr. Ramesh ch. Ray (Asstt. Literary Secy.), Mr. Johen Basumatary (Secy. Fine Arts), Mr. Kamal Basumatary (Secy. Cultural Activities), Mr. Sandeswar Ray (Asstt. Secy. Games & Sports) Mr. Manoranjan Ray (Asstt. Gen. Secretary).

Photo not Seen in the Picture :

Miss Minati Basumatary (Secy. Girls' Common Room), Mr. Khungkhra Goyary (Secy. Games & Sports), Mr. Rafiqul Ahmed (Secy. Debate & Symyposium), Mr. Rafique uddin Ahmed (Asstt. Secy. Cultural Aetivities) Mr. Maheswar Narzary (Secy, Social Service).

গণতান্ত্ৰিক আৰু মানব অধিকাৰৰ সম্পৰ্কত

ৰবীন্দ্ৰনাথ

মূল – নাৰায়ণ চৌধুৰী

ভাষান্তৰ – অধ্যাপক মনোৰঞ্জন শৰ্মা

এতিয়ালৈকে কবিগুৰু ৰবীন্দ্ৰনাথ ঠাকুৰৰ কাব্য আৰু সাহিত্যৰ মূল্যায়ণৰ ক্ষেত্ৰত ভাববাদী দৃষ্টিভংগীয়ে প্ৰাধান্য লাভ কৰাটো আমি দেখি আহিছোঁ। তেওঁক উপনিষদৰ সন্তান, বিশুদ্ধ ব্ৰহ্মবাদৰ উদ্গাতা, আনন্দবাদৰ উপাসক, ক্ৰান্তদৰ্শী ঋষি প্ৰভৃতি বৰ্ণনাৰ দ্বাৰা বিভূষিত কৰি তেওঁৰ বিৰাট প্ৰতিভাৰ মাত্ৰ এটা দিশৰ ধাৰণা জনসাধাৰণৰ মনত সোমাই দিয়াৰ বেছি চেষ্টা কৰা দেখা গৈছে। ইয়াৰ তুলনাত তেওঁৰ কাব্য সাহিত্যৰ যিটো মানব মহিমাৰ দিশ, গণতান্ত্ৰিক প্ৰমূল্যসমূহৰ প্ৰতি থকা তেওঁৰ অনুৰাগ আদিৰ ওপৰত খুব বেছি গুৰুত্ব দিয়া হোৱা নাই। আমাৰ সমালোচকসমূহৰ এক বৃহৎ অংশৰ মাজত সনাতন ভাৰতীয় মানসিকতাৰ যি ঐতিহ্যমুখী ভাববাদী প্ৰৱণতা বৈ আছে তাৰ সমস্ত প্ৰতিফলন ৰবীন্দ্ৰকাব্যৰ মূল্যায়ণৰ প্ৰক্ৰিয়াৰ ওপৰত পৰি ৰবীন্দ্ৰসাহিত্যৰ আচল ৰূপ অস্পষ্ট কৰি তুলিছে। অৰ্থাৎ ৰবীন্দ্ৰকাব্যৰ ব্যাখ্যাকাৰীসকলে নিজ নিজ ৰুচি আৰু প্ৰৱণতা অনুযায়ী ৰবীন্দ্ৰনাথক উপস্থাপিত কৰাৰ চেষ্টা কৰিছে। এইটো কোৱাৰ প্ৰয়োজন নাই যে, আমাৰ দেশৰ মানুহৰ মন অতি সহজেই আধ্যাত্মবাদ, অতীন্দ্ৰিয়তা, সংসাৰ বিমুখতা আদিৰ পিনে ঢাল খায় আৰু সমালোচক শ্ৰেণীও এই নিয়মৰ ব্যতিক্ৰম নহয়।

তথাপিও সত্যৰ খাতিৰত কবই লাগিব যে কবিৰ প্ৰথম আৰু মাজ বয়সৰ ৰচনাত তেওঁৰ ঈশ্বৰ প্ৰেম তথা সৌন্দৰ্য্য সচেতন ৰূপতান্ত্ৰিক জীৱণ প্ৰেমৰ ৰূপ যিদৰে ফুটি উঠিছে, মানব প্ৰেমৰ ৰূপ সেইদৰে ফুটি উঠা নাই। 'কড়ি ও কোমল', 'মানসী', 'সোনাৰ তৰী', 'চিত্ৰা', 'খেয়া', 'চৈতালী', 'ক্ষণিকা' প্ৰভৃতি কাব্যত আৰু প্ৰথম ভাগত ৰচনা কৰা একাধিক গীতি নাটত তেওঁক আমি এজন সৌন্দৰ্য্যপ্ৰেমী, নিসৰ্গ ভাবুক, জীয়াই থকাৰ আনন্দত বিভোৰ কবি হিচাবেই দেখা পাওঁ। আকৌ, তেওঁৰ ঐশ্বৰিক চেতনাৰে মণ্ডিত ভগবদ্ভক্তৰ ৰূপটো ফুটি উঠিছে 'নৈবেদ্য' আৰু 'গীতাঞ্জলী' কাব্যগ্ৰন্থত। 'শান্তি নিকেতন' গদ্য গ্ৰন্থতো উক্ত ৰূপেই প্ৰকাশ পাইছে। কিন্তু এইবোৰৰ কোনোতেই তেওঁৰ মানবতাবাদী ৰূপটো স্পষ্টভাবে ফুটি উঠা নাই। অবশ্যে মাজবয়সত ৰচনা কৰা 'চিত্ৰা' কাব্যৰ 'এবাৰ ফিৰাও মোৰে' নামৰ কবিতাত প্ৰকৃতি সচেতনতা আৰু ঈশ্বৰ প্ৰেমৰ পৰিবৰ্ত্তে কবিৰ সংবেদনশীল মনত সাধাৰণ মানুহৰ দুখৰ প্ৰতি গভীৰ সমবেদনা ফুটি উঠিছে। আকৌ এবাৰ 'গীতাঞ্জলী'ৰ কিছুমান কবিতা আৰু গানত এই দুৰ্ভগীয়া দেশৰ অপমানিত আৰু অত্যাচাৰিত মানুহৰ প্ৰতি থকা কবিৰ সহানুভূতিশীল অন্তৰৰ ক্ৰন্দনৰত ৰূপটোও আমি দেখা পাইছোঁ। কিন্তু ইয়াৰ পিছতেই আকৌ কবিক ঈশ্বৰ প্ৰেম আৰু প্ৰকৃতি প্ৰেমৰ পিনে গতি কৰা আমি দেখিবলৈ পাওঁ। যি কাৰনতেই নহওক কিয়, কবিৰ জীৱনৰ ৫০-৫৫ বছৰ পৰ্য্যন্ত তেওঁৰ ৰচনাত মানবতাবাদৰ ৰূপ আমি স্থায়ী ভাবে দেখা নাপাওঁ। 'বলাকা' আৰু 'পূৰবী' কাব্যত অবশ্যে

প্ৰকৃতি নিৰপেক্ষ ঈশ্বৰ নিৰপেক্ষ ভিন্ন সুৰ দেখা যায় যদিও সেয়া মানবতাবাদৰ সুৰ নহয়। "বালিকাৰ" মূল হ'ল পাৰ্থিব জগতৰ গতিচঞ্চলতা, দাৰ্শনিকতা হৈছে ইয়াৰ মৰ্ম; আৰু "পূৰবী" দেখা পাওঁ বিষণ্ণতাৰ আবেশ। সন্ধ্যাৰ আকাশৰ অস্তৰাগৰ ৰঙেৰে এই কাব্যৰ আকাশ আবৰা। কিন্তু ইয়াৰ ভিতৰত মানবতাৰ ৰঙ বিচাৰিব গ'লে হতাশ হব লাগিব।

অথচ কবিৰ শেষ জীৱণৰ কাব্য, কবিতা, নাটক, প্ৰবন্ধ আৰু বিভিন্ন ভাষণত গণতান্ত্ৰিক আৰু মানবতাবাদী ভাবৰ ধাৰণা একেবাৰে সুস্পষ্ট। অলপ লক্ষ্য কৰিলে দেখা যায় "পুণশ্চ" কাব্যৰ পৰা আৰম্ভ কৰি তেওঁৰ যি নতুন কাব্যযাত্ৰা আৰম্ভ হৈছে তাত ঈশ্বৰচেতনা তথা প্ৰকৃতি প্ৰেম ক্ৰমশঃ নোহোৱা হৈ আহিছে আৰু মানবতাবাদৰ সুৰ স্পষ্ট হৈ পৰিছে। কবিৰ বয়স তেতিয়া সত্তৰৰ ওচৰাওচৰি। সমালোচক সকলৰ কিছুমানৰ মতে কবিৰ এই পৰ্বৰ ৰচনাত ঈশ্বৰিক চেতনা যে কমি আহিছে সেয়া নহয়, ইয়াৰ পৰিবৰ্তে একধৰণৰ অজ্ঞেয়বাদ আৰু প্ৰহেলিকাবোধে তাৰ ঠাই দখল কৰি পেলাইছে। এই মত সম্পূৰ্ণ সত্য নহবও পাৰে, কিন্তু এইটো ঠিক যে কবিৰ এই পৰ্বৰ ৰচনাত পূৰ্বৰ আধ্যাত্মবাদী ধ্ৰুব প্ৰত্যয়ৰ সুৰ তেনেকৈ পোৱা নাযায়। ইতিমধ্যে কবিৰ জীৱণত কিবা এটা যেন ঘটিছে। আগ-বয়সৰ উপনিষদীয় সংস্কাৰৰ ভেটীত ফাট মেলিছে; ভগবত বিশ্বাস কমি আহিছে। আনকি প্ৰকৃতি দৰ্শনৰ ক্ষেত্ৰত আগৰ আত্মহাৰা ভাবটো নাই। কবিৰ মানসিকতাৰ এনে লক্ষণীয় পৰিবৰ্ত্তন কিহে ঘটালে? ৰবীন্দ্ৰ তত্বজ্ঞ সকলৰ ধাৰণা প্ৰথম বিশ্বযুদ্ধৰ মৰ্মান্তিক ধ্বংসলীলাৰ অভিজ্ঞতাই কবিৰ ভাবজীৱনলৈ এনে পৰিবৰ্ত্তন আনিছিল। কবিয়ে জীৱনৰ আগছোৱা অতিবাহিত কৰিছিল বুৰ্জোৱা জীৱন যাত্ৰাৰ প্ৰাচুৰ্য্যময় এক সুন্দৰ পৰিবেশত। প্ৰথম বিশ্বযুদ্ধৰ তাণ্ডৱলীলাই কবিৰ বুৰ্জোৱা জীৱন যাত্ৰাৰ বিলাসী সৌধটো ভাঙি গুড়ি কৰি দিলে। সাম্ৰাজ্যবাদী মদগৰ্বী ক্ষমতা পিপাসু লোভী ৰাষ্ট্ৰসমূহৰ দুৰ্বল ৰাষ্ট্ৰসমূহৰ ওপৰত কৰা নৃশংসতা দেখি তেওঁ স্তম্ভিত হৈছিল। ইয়াৰ লগতে বিশ আৰু ত্ৰিশ দশকত ইউৰোপত ফেচিজিমৰ উত্থান আৰু ক্ৰমশঃ গোটেই বিশ্বতে সৃষ্টি কৰা ইয়াৰ দানবিক কাৰ্য্যকলাপৰ দৃশ্যই কবিৰ অন্তৰত আৰু এবাৰ আঘাট হানিছিল। সেয়েহে কব পৰা যায় এই দুই সন্মিলিত কৰুণ অভিজ্ঞতাৰ ফলতেই কবিৰ ভাবজীৱনত মৌলিক পৰিবৰ্ত্তনে দেখা দিছিল। অত্যাচাৰী শাসক সকলৰ হাতত অগণিত দুৰ্বল অসহায় মানুহৰ লাঞ্ছনা দেখি কবিৰ কাব্যকল্পনাৰ স্ৰোত একান্তভাবে মানবীয়তাৰ পিনে বৈ যাবলৈ ধৰিলে।

তেওঁৰ এই নতুন অভিমান "পুনশ্চ" কাব্যৰচনাৰ পৰা আৰম্ভ হৈছে। এনেদৰে "শেষ সপ্তক", 'পত্ৰপুট', "প্ৰান্তিক", 'সেঁজুতি', "নবজাতক", 'ৰোগ শয্যায়', 'জন্মদিনে', 'আৰোগ্য' আদি কাব্যৰচনা কৰি "শেষ লেখায়" কাব্যৰচনাত তেওঁৰ লেখনিৰ পৰিসমাপ্তি ঘটে। সময়ৰ হিচাবত সম্পূৰ্ণ এটা দশক। কবিৰ চিন্তাধাৰাৰ পৰিবৰ্ত্তনৰ পৰ্য্যালোচনা কৰিলে আমি দেখা পাওঁ এই পৰ্য্যায়ত তেওঁ যে কেবল মানৱীয় তত্বৰ দ্বাৰাই দীক্ষিত হৈছে সেয়া নহয় ইয়াৰ লগে লগে তেওঁৰ চেতনাত প্ৰবেশ কৰিছে গনতান্ত্ৰিক আৰু সমাজতান্ত্ৰিক প্ৰত্যয়। ইতিমধ্যে ১৯৩০ চনত তেওঁ ছোভিয়েট ৰাষ্ট্ৰ ভ্ৰমণ কৰি আহিছে। সেই দেশৰ অভিনব অমূল্য অভিজ্ঞতা সমূহ তেওঁ "ৰাচিয়াৰ চিঠি" নামৰ ঐতিহাসিক পত্ৰসমূহত বিশদভাবে বৰ্ণনা কৰিছে। ইয়াৰ পিছত আকৌ কি তেওঁ পূৰ্বৰ ধ্যান-ধাৰনালৈ ঘূৰি যোৱা সম্ভৱ?

জীৱনৰ বাটত বিভিন্ন ধৰণৰ ওলট পালট অভিজ্ঞতাৰ ফলত তেওঁ নিজকে নতুনকৈ সজালে আৰু বিশ্বক সম্পূৰ্ণ বেলেগ দৃষ্টিৰে চাবলৈ আৰম্ভ

কৰিলে। বিভিন্ন ধৰণৰ ঘাট প্ৰতিঘাত বেদনাৰ মাজেৰে সত্যৰ ৰূপ যে কিমান কঠিন তাৰ পৰিচয় তেওঁ পালে। তেজৰ আখৰত তেওঁ দেখা পালে নিজৰ ৰূপ। যিসকলে কবিক নিৰবিছিন্ন ঋষি হিচাবে আখ্যা দি তেওঁৰ এই ৰূপটোক ঢাকি ৰাখিব বিচাৰে, তেওঁলোকে কবিৰ উচিত মূল্যাঙ্কন কেতিয়াও কৰা নাই, কবিৰ কাব্যৰ কেৱল আংশিক ব্যাখ্যাহে তেওঁলোকে আগবঢ়াইছে।

(২)

ৰবীন্দ্ৰ নাথৰ জীৱনৰ প্ৰথম পৰ্বৰ ৰচনা সমূহত গণতান্ত্ৰিক আৰু মানবতাবাদী প্ৰত্যয়ৰ ঘোষণা যে একেবাৰে নাছিল তেনে নহয়, আছিল; কিন্তু ই অস্পষ্টভাৱেহে প্ৰকাশ পাইছিল। এই অল্প-অচৰপ যি গণতান্ত্ৰিক আৰু মানবতাবাদী চিন্তাধাৰাৰ প্ৰকাশ ঘটিছিল সেইবোৰো আছিল তেওঁৰ অচেতন মনৰহে প্ৰকাশ। সচেতন ভাবে এইবোৰৰ প্ৰকাশ ঘটা নাছিল। এই কাৰণেই দেখা যায় ৰবীন্দ্ৰকাব্য-সাহিত্যৰ প্ৰথম পৰ্বত মানব প্ৰেমৰ প্ৰকাশ কেতিয়াবা কেতিয়াবাহে ঘটিছে; কিন্তু ধাৰাবাহিক ভাবে এইবোৰৰ প্ৰকাশ ঘটা নাই। ইয়াৰ বিপৰীতে তেওঁৰ শেষ পৰ্বৰ ৰচনাসমূহত এই মানবতাবাদী প্ৰত্যয়ৰ ঘোষণাই ধাৰাবাহিক ভাবে এক স্থায়ী ৰূপ লবলৈ সক্ষম হৈছে। প্ৰথম আৰু শেষ বয়সৰ ৰবীন্দ্ৰ মানসিকতাৰ এইধৰণৰ পাৰ্থক্যৰ মূলতে আছে পৰিবেশ আৰু সমাজস্থিতিৰ পৰিবৰ্ত্তন, সুদীৰ্ঘ জীৱনত বিচিত্ৰ অভিজ্ঞতাৰ প্ৰভাৱ আৰু ইয়াৰ ফলত কবিৰ মনৰ অনিবাৰ্য্য পৰিবৰ্ত্তন।

ৰবীন্দ্ৰমানসিকতাৰ এই বিবৰ্ত্তনৰ ধাৰাটোক আমি কিছুমান নিৰ্বাচিত উদাহৰণ আৰু উদ্ধৃতিৰ সহায়ত অনুধাৱন কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিব পাৰো। ৰবীন্দ্ৰনাথে জীৱনৰ প্ৰথম সময়ছোৱা কটাইছে নিৰবিচ্ছিন্ন এক সুন্দৰ আনন্দ আৰু সুখৰ পৰিবেশত। পশ্চিম ইউৰোপৰ শিক্ষা আৰু সংস্কৃতিৰে পুষ্ট বুৰ্জোৱা আশাবাদী পৰিবেশে তেওঁক জীৱনৰ দুখৰ দিশ সম্পৰ্কে সচেতন হবলৈ সুযোগ দিয়া নাছিল। ইয়াৰ উপৰিও বাংলাৰ গাঁৱলীয়া জীৱনৰ কুৎসিত ছঁবি তেওঁৰ চেতনা সেই সময়ত দেখা দিয়া নাছিল। কলিকতা চহৰৰ বাবি চহৰ কলিকতাতেই আনন্দ বিলাশৰ মাজেৰে ডাঙৰ হৈ উঠিছিল। সেইসময়ত কবিয়ে কবিতা, গান, নাটক, আবৃত্তি, অভিনয় নৃত্যগীত আদিৰ এক আনন্দ-উল্লাসৰ পৰিবেশৰ মাজত জীৱন অতিবাহিত কৰিছিল। তথাপিও দেখা যায় এই আনন্দমুখৰ পৰিবেশৰ মাজতো কঠিণ বাস্তৱৰ চেতনাই মাজে মাজে কবিৰ কল্পনাক আঘাট হানিছে। ভোগৰ কৰি দুখ-বেদনাৰ কবিলৈ ৰূপান্তৰিত হৈছে। প্ৰকৃতি-প্ৰেমৰ ছঁবিৰ মাজত অজানিতে মানবতাবাদৰ ৰঙ লাগিছে। সেয়া যদি নহ'লহেতেন, তেতিয়া হলে মাত্ৰ ২০ বছৰ বয়সৰ নৱ যৌৱনৰ কবিয়ে 'ভাৰতী' নামৰ মাহেকীয়া আলোচনীত চীনত আফিঙৰ ব্যৱসায়ক কেন্দ্ৰ কৰি ইংৰাজ আৰু অন্যান্য ইউৰোপীয়ান সাম্ৰাজ্যবাদী শক্তিবোৰে কিদৰে চীনক শোষণ কৰি মৃতপ্ৰায় কৰি পেলাইছিল তাৰ বিৰুদ্ধে ক্ষুৰধাৰ লেখনী তুলি নধৰিলেহেতেন। "চীনে মরনের ব্যবসায়" নামৰ এই প্ৰবন্ধত (ভাৰতী, জৈষ্ঠ, ১২৮৮) কবিয়ে লিখিছে--

"একটি সমগ্র জাতিকে অর্থের লোভে বিষপান করনো হইল। এমনতর নিদারুণ ঠগীবৃত্তি কখনো শুনা যায় নেই। চীন কাঁদিয়া কহিল - "আমি অহিফেন খাইব না, 'ইংরেজ বণিক কহিল 'সে কি হয় ?' চীনের হাত দুইটি বাঁধিয়া তার মুখের মধ্যে কামান দিয়া অহিফেন ঠাসিয়া দেওয়া

হইল, দিয়া কহিল – যে অহিফেন খাইলে তাহার দাম দাও। বহুদিন হইল ইংরেজরা চীনে এই অপূর্ব্ব বাণিজ্য চালাইতেছেন………… ।”

লক্ষ্যণীয় বিষয় এয়ে যে যিসময়ত কবিয়ে – 'প্রভাত সঙ্গীত' 'সন্ধ্যা সঙ্গীত', 'কড়ি ও কোমল” প্রভৃতি ৰোমান্তিক কাব্য, 'বাল্মীকি প্রতিভা', 'মায়াৰ খেলা,' জাতীয় বিনোদন ধৰ্মী গীতিনাট্য আৰু গদ্যৰ ক্ষেত্রত 'দান্তে ও বিয়েত্রীচ', 'পেত্রার্ক ও লৱা' ইত্যাদি প্ৰেমৰ কাহিনী লিখিছিল, সেই সময়ৰে ৰচনা এইটো। সেয়েহে দেখা যায় ৰোমান্তিক ভাবাবেগৰ লগে লগে মানবিকতাৰ আবেগেও সেই সময়ত কবি মনৰ কিছু ঠাই দখল কৰি লৈছিল। প্ৰবল আনন্দ মুখৰ মুহূৰ্ততো কবিয়ে চীনৰ ওপৰত কৰা সাম্ৰাজ্যবাদী চক্ৰৰ অত্যাচাৰ অবিচাৰৰ কথা পাহৰিব পৰা নাছিল আৰু সেই বাবেই তেওঁৰ লিখনীত এই ধৰণৰ চিন্তাই প্ৰকাশ পাইছে।

বাস্তবিকতে চীনৰ সমস্যাই বাৰে বাৰে কবিৰ চেতনাক আলোড়িত কৰিছিল। যেতিয়াই সুযোগ পাইছে তেতিয়াই চীনৰ সমস্যা সম্পৰ্কত তেওঁৰ অন্তৰত থকা বেদনা আৰু ক্ষোভ লেখনীৰ জৰিয়তে প্ৰকাশ কৰিছে। পশ্চিমীয়া সাম্ৰাজ্যবাদী শক্তি সমূহৰ বিৰুদ্ধে লেখা কবিৰ অসংখ্য ৰচনাত আমি এই কথাৰ প্ৰমাণ পাওঁ। উদাহৰণ স্বৰূপে 'প্রাচ্য ও পাশ্চাত্য', 'বিরোধমূলক আদর্শ', 'ধর্মবোধের দৃষ্টান্ত' আদি বিভিন্ন প্ৰবন্ধত, 'সবুজ পত্ৰ', সম্পাদক প্ৰথম চৌধুৰীয়ে লেখা 'বাতায়নিকের পত্র' নামৰ পত্ৰ সমূহত, 'জাপানে প্রদত্ত নেচনেলিজিম', নামৰ ভাষণাৱলীত, আমেৰিকাত দিয়া অসংখ্য বক্তৃতাত আৰু সৰ্বশেষত জাপানী কবি ইয়োন নোগুচিৰ সৈতে হোৱা ঐতিহাসিক বিতৰ্কত। ইয়াৰোপৰি “নৈবেদ্য” কাব্য গ্ৰন্থৰ একাধিক কবিতাত কবিয়ে চীনৰ নাম উল্লেখ নকৰিলেও বস্তুতঃ পাশ্চাত্য ৰাষ্ট্ৰ সমূহৰ আগ্ৰাসী নীতি, লুণ্ঠন তৎপৰতা আৰু দানবীয় শোষণৰ বিৰুদ্ধে তীব্ৰ প্ৰতিবাদ সোচ্চাৰ কৰি তুলিছে। 'শতাব্দীর সূর্য আজি ৰক্তমেঘ মাঝে অস্ত গেল', 'কোরো না কোরো না লজ্জা হে ভারতবাসী শক্তি মদমত্ত ওই বণিক বিলাসী ধনদৃপ্ত পশ্চিমের কটাক্ষ সন্মুখে', 'স্বার্থ যত পূর্ণ হয় লোভ ক্ষুধানল তত তীব্র বেড়ে উঠে, বিশ্ব ধরাতল আপনার খাদ্য বলি না করি বিচার জঠরে পুরিতে চায়', 'চিতার আগুন পশ্চিম সমুদ্রতটে করিছে উদগার বিস্ফুলিংগ, স্বার্থদীপ্ত লুপ্ত, সভ্যতার মশাল হইতে লয়ে শেষ অগ্নিকণা প্রভৃতি পংক্তি এই খেত্ৰত উল্লেখনীয়। চীনৰ প্ৰসঙ্গ উঠিলেই আৰু কবিয়ে স্থিৰ হৈ থাকিব নোৱাৰা হয়; পশ্চিমীয়া সাম্ৰাজ্যবাদী ৰাষ্ট্ৰসমূহৰ ভদ্ৰবেশী বৰ্বৰতাৰ বিৰুদ্ধে ক্ষোভ, ৰোষ আৰু ঘৃণাত তেওঁৰ প্ৰতিবাদী কণ্ঠ সোচ্চাৰ হৈ উঠে। কবিৰ এই মহান মানবীয় সংগ্ৰামী অনুভূতিৰ ওচৰত শ্ৰদ্ধাত আপোনা-আপুনি শিৰ নত হৈ যায়।

এই কথা আগতেই উল্লেখ কৰা হৈছে যে কবিৰ এই ধৰণৰ মানৱতাৰ অভিব্যক্তি আগৰ ৰচনা সমূহত ধাৰাবাহিকভাৱে ফুটি উঠা নাছিল, মাজে মাজে আকস্মিক ভাবেহে সেইবোৰৰ আত্ম প্ৰকাশ ঘটা আমি দেখিবলৈ পাওঁ। ইয়াৰ অৰ্থ এয়ে যে কবিয়ে নিৰ্মল প্ৰেম, ঈশ্বৰানুভূতি, অতীন্দ্ৰিয়স্পৃহা ইত্যাদিৰ মাজত নিজকে বিভোৰ কৰি ৰাখিবলৈ বিচাৰিছিল। কিন্তু সেইটো তেওঁ কৰিব পৰা নাছিল; জাতীয় আৰু আন্তৰ্জাতিক স্তৰত ঘটা কিছুমান বিপৰ্য্যকৰ ঘটনাই তেওঁৰ মনৰ শান্তি আৰু আৰামত ব্যাঘাট জন্মাই তেওঁৰ প্ৰকৃতি প্ৰেম আৰু ঈশ্বৰ তন্ময়তাৰ ছন্দত বিশৃংখলা আনি দিছিল। ফলস্বৰূপে তেওঁ আৰু কঠিন বাস্তৱক পাহৰি থাকিব নোৱাৰিলে। বাস্তৱে বলপূৰ্বক তেওঁৰ পৰা প্ৰাপ্য মনাফা আদায় কৰি লৈ গ'ল।

এই কথাৰ সকলোতকৈ ডাঙৰ প্ৰমাণ হ'ল মাজ বয়সত লিখা তেওঁৰ 'এবার ফিরাও মোরে'

নামৰ কবিতাটো (চিত্ৰা, ১৩০০) এই কবিতাটোত দেখা যায় কবিয়ে বহুদিন বাস্তৱ বিমুখ পলায়নবাদী চিন্তাধাৰাৰ মাজত নিমগ্ন হৈ আছিল, সংসাৰৰ শত-সহস্ৰ দুখ-দৈন্যৰ অভিজ্ঞতাই শেষত তেওঁৰ বিবেকত আঘাট হানিছে আৰু বিবেক জাগ্ৰত কৰি তুলিছে। ফলস্বৰূপে কবিৰ মন বাস্তৱ পৃথিবীৰ পিনে অগ্ৰসৰ হৈছে। এতিয়া আৰু কবিৰ কল্পনাৰ গজদন্ত মিনাৰৰ আৰামৰ সুখ শয্যাত শুই থকাৰ সময় নাই, সেয়েহে তেওঁ 'সংসারের তীরে' ঘূৰি আহিবলৈ বাধ্য হ'ল। সেই বাবেইতো কল্পনাৰ অধীশ্বৰী দেবীৰ ওচৰত কবিৰ এই করুণ মিনতি

"এবার ফিরাও মোরে, লয়ে যাও সংসারের তীরে
হে কল্পনে, রঙ্গময়ী। দুলায়ো না সমীরে সমীরে
তরঙ্গে তরঙ্গে আর, ভুলায়ো না মোহিনী মায়ায়।
বিজনে বিষাদঘন অন্তরের নিকুঞ্জ ছায়ায়
রেখো না বসায়ে আর।"

শেষৰ দুটি স্তৱকত কবিয়ে তেওঁৰ নিজস্ব ৰোমান্তিক ব্যক্তিকেন্দ্ৰিক বেদনাৰ ইঙ্গিত দিছে। কিন্তু নিসৰ্গ প্ৰেমেই হওক বা ঈশ্বৰ প্ৰেমেই হওক বা জৈব প্ৰেমেই হওক, কবিয়ে আৰু এইবোৰৰ বন্ধনত থাকিব নিবিছাৰে— এতিয়া কবিৰ মনে সাধাৰণ মানুহৰ দুখ-দুৰ্গতিৰ লগত একাত্মবোধ গঢ়ি তোলাৰ বাবে অগ্ৰসৰ হৈছে।

কিন্তু কবিৰ এই সদ্‌ইচ্ছা স্থায়ী হৈছিল নে? কবিয়ে ইয়াৰ পিছত নিৰবিচ্ছিন্নভাবে তেওঁৰ ৰচনাত সাধাৰণ দৰিদ্ৰ আৰ্ত মানুহৰ দুখ-দুৰ্দ্দশাৰ ছবি অংকণ কৰি গৈছিল নে? তেনেকুৱা পৰিচয় কিন্তু পোৱা নাযায়। 'চিত্ৰা'ৰ পিছত 'বলাকা' 'পূরবীর' যুগ পৰ্য্যন্ত প্ৰায় পঁচিশ বছৰৰ ব্যৱধান। এই সময় ছোৱাৰ ভিতৰত 'নৈবেদ্য' আৰু 'গীতাঞ্জলী'ৰ দুই চাৰিটা মানৱমুখী কবিতা আৰু গানৰ বাহিৰে কাব্যৰ ক্ষেত্ৰত ক'তো কবিৰ 'এবার ফিরাও মোরে'ত প্ৰকাশ পোৱা মহৎ অভিপ্ৰায়ৰ চিন দেখিবলৈ পোৱা নাযায়। এই ক্ষেত্ৰত যদি কোনোবাই ভাবে যে কবিয়ে মাজ বয়সত যি মহৎ অভিপ্ৰায়ৰ কথা ঘোষণা কৰিছিল, সেয়া কবিৰ কেৱল কল্পনাৰেই এক সাময়িক পৰিবৰ্ত্তন আছিল, কবিৰ ইচ্ছাৰ আন্তৰিকতা থাকিলেও তাত কৰ্মৰ জোৰ নাছিল— তেতিয়া হলে সেই সমালোচনা কৰা ব্যক্তিক বিশেষ একো দোষ দিব পৰা নাযায়। কল্পনাৰ আবেশত কোনো এক বিশেষ মুহূৰ্ত্তত কবিয়ে উক্ত প্ৰসিদ্ধ কবিতাটো লিখিছিল, কিন্তু ইয়াৰ পিছতেই কবিয়ে পুনৰ ঐশ্বৰিক চেতনাৰ কোলাত শুই পৰিছিল।

কবিৰ এই সপোনৰ আবেশৰ শাম কাটিবলৈ অৰু তিনিটা দশক অপেক্ষা কৰিবলগা হৈছিল। প্ৰথম বিশ্বযুদ্ধৰ আলোড়ন বিলোড়নকাৰী ঘটনা প্ৰবাহ, ভাৰতবৰ্ষক শাসনৰ ক্ষেত্ৰত ইংৰাজসকলৰ স্বাৰ্থপৰতা আৰু ক্ৰুৰতা, ইউৰোপৰ মঞ্চত ফেচিবাদৰ অভ্যুদয় আৰু দিশে দিশে ইয়াৰ বিস্তাৰ – এই সকলোবোৰ ঘটনা লগতে জাতীয় জীৱনৰ বিভিন্ন ভয়লগা ঘটনাৰ অভিজ্ঞতাই লাহে লাহে কিন্তু নিশ্চিত ভাবে কবিৰ আত্ম সন্তুষ্টিৰ আশ্ৰয়টোক ভিতৰে ভিতৰে দুৰ্বল কৰি পেলাইছিল আৰু এটা সময়ত ইয়াক একেবাৰে ভাঙি গুড়ি কৰি দিছিল। কবি কঠিন বাস্তৱৰ মুখামুখী হ'ল। সত্যৰ ৰূপ যে কিমান দুঃসহ তেওঁ তাৰ পৰিচয় পালে।

সেয়েহে কব পৰা যায়, কবিৰ মানসিকতাৰ এই মৌলিক ৰূপান্তৰ পৰ্বৰ আগৰ সময় ছোৱাত তেওঁৰ মানসিকতাৰ যি ৰূপ দেখা পাইছোঁ সি কেতিয়াও এদাল সৰল ৰেখাৰ দৰে অগ্ৰসৰ হোৱা নাই। ইয়াৰ গতি একা বেঁকা। কোনো কোনো মুহূৰ্ত্তত অহা ভাবৰ জোৱাৰত কবিয়ে মানৱতাৰ জয়গান গৈছে আৰু কোনো কোনো মুহূৰ্ত্তত ভগৱত উপলব্ধিৰ আবেশত কবি তন্ময় হৈ পৰিছে।

কিন্তু 'পৰিশেষ' আৰু 'পুনশ্চ' কাব্যৰ সময়ৰ

পৰা কবিৰ আৰু এটা ৰূপ আমি দেখিবলৈ পাওঁ। 'পুনশ্চৰ', 'ছেলেটা', 'ক্যামেলিয়া', 'সাধাৰণ মেয়ে' আদি কবিতাই এক সুস্পষ্ট দিশ পৰিবৰ্তনৰ নিৰ্দেশ কৰিছে। 'পৰিশেষ' কাব্য গ্ৰন্থৰ 'প্ৰশ্ন' নামৰ কবিতাত আৰু 'বলাকা'ৰ 'ঝড়েৰ খেয়া' নামৰ কবিতাত কবিৰ ভাবৰ আকৌ তীক্ষ্ণতৰ পৰিবৰ্তন পৰিলক্ষিত হয়। 'ঝড়েৰ খেয়াত' পবিত্ৰ মানৱতাত বিশ্বাসী বিপ্লবী অভিযাত্ৰী সকলক শ্ৰদ্ধা জনাই কবিয়ে লিখিছে—

"বীরের এ রক্ত স্রোত, মাতার এ অশ্রু ধারা,
এর যত মূল্য সে কি ধরার ধূলায় হবে হারা।
স্বর্গ কি হবে না কেন।
বিশ্বের ভাণ্ডারী সুধিবে না এত ঋণ?
রাত্রির তপস্যা সে কি আনিবে না দিন?

আকৌ, যিসকলে এই তরুন বিপ্লবী সকলক কাৰাগাৰত আবদ্ধ কৰি ৰাখি তিলে তিলে হত্যা কৰিছে, সেই সকলক কবিয়ে আন এটা স্তৱকত অভিশাপ দিছে-

"যাহারা তোমার বিষাইছে বায়ু, নিভাইছে তব ভালো
তুমি কি তাদের ক্ষমা করিয়াছ, তুমি কি বেসেছ ভালো"

ইয়াৰ পিছত 'প্ৰান্তিক' কাব্য গ্ৰন্থৰ কবিতাত আমি পাওঁ – ফেচিবাদৰ নাৰকীয় সন্ত্ৰাস আৰু নিষ্ঠুৰতাৰ বিৰুদ্ধে কবিৰ সময়োচিত সতৰ্কবাণী—

"নাগিনীরা চারিদিকে ফেলিতেছি বিষাক্ত নিশ্বাস,
শান্তির ললিতবানী শোনাইবে ব্যর্থ পরিহাস।
বিদায় নেবার আগে তাই
ডাক দিয়ে যাই
দানবের সাথে যারা সংগ্রামের তরে
প্রস্তুত হতেছে ঘরে ঘরে।"

নতুবা—

"...... মহাকাল সিংহাসনে/সমাসীন বিচারক, শক্তি দাও, শক্তি দাও মোরে/কণ্ঠে মোর আনো বজ্রবাণী, শিশুঘাতী নারীঘাতী / কুৎসিত বীভৎসা' পরে ধিক্কার হানিতে পারি যেন/নিত্যকাল রবে যা স্পন্দিত লজ্জাতুর ঐতিহের হৃৎস্পন্দনে,........"

"সেতুতি" কাব্যৰ 'জন্মদিন' কবিতাত ফেচীবাদী বৰ্বৰতাৰ হিংস দানবীয়তাৰ ছবি এইদৰে ফুটি উঠিছে—

"ক্ষুব্ধ যারা, লুব্ধ যারা / মাংস গন্ধে মুগ্ধ যারা, একান্ত আত্মার দৃষ্টিহারা/শ্মশানের প্রান্তরে আবর্জ্জনাকুণ্ড তব ঘেরি/বীভৎস চীৎকারে তারা রাত্রিদিন করে ফেরাফেরি – / নিলর্জ্জ হিংসায় করে হানাহানি।"

এয়া গ'ল কাব্যৰ হিচাব। এনেদৰে প্ৰবন্ধতো, ৰোঁলা আৰু বাৰবুসৰ লগত কণ্ঠ মিলাই যুদ্ধ আৰু মানৱতাৰ সপক্ষে উচ্চাৰিত মহৎ বাণীত হিজলী জেলত সংঘটিত হত্যাকাণ্ডৰ প্ৰতিবাদ আৰু আনন্দ মানৱ ৰাজবন্দী সকলক নিজ দেশলৈ ঘূৰাই অনাৰ দাবীৰ ঘোষণাত, মিচৰাথ ৰোনলৈ লিখা সাম্ৰাজ্যবাদ বিৰোধী ধিক্কাৰ সূচক চিঠিত, দুৰ্বল চীনৰ ওপৰত কৰা জাপানৰ মদমত্ত অত্যাচাৰৰ বিৰুদ্ধে ভংসনা জনাই জাপানী কবি নোগুচিকৈ ল লিখা ঐতিহাসিক পত্ৰমালাত আৰু সৰ্বশেষত "সভ্যতাৰ সংকত" নামৰ মানৱতাৰ জয়গান গোৱা ভাষণত কবিয়ে দ্বিধাহীনভাবে তেওঁৰ মানৱতাবাদী স্বৰূপটো তুলি ধৰিছে। প্ৰথম আৰু মজ বয়সৰ কাব্য সাধনাৰ যি অপূৰ্ণতা ৰৈ গৈছিল, শেষ বয়সৰ গৌৰবোজ্জ্বল ভূমিকাৰ দ্বাৰা তেওঁ তাক পূৰণ কৰি গৈছিল।

বড়ো হারিনি খোগা থুনলাই

প্রঃ ভূপেন নার্জ্জারী।
বিজনী কলেজ।

খোগা-থুনলাইনি সীমান্দৌ ছাওবাই লাইনৌ লায়োল্লাবৌ জোংনি গোসোবাও সানখাংনায় ফৈয়ো। বে সানখাংনায়ানৌ জাদোং খোগা-থুনলাইআ মা, মাখৌ বুঙৌ, আরৌ বরে সমনিফ্রাই জোংনি গেজেরাও নুজা ফৈনায়? বিফি সানখাংনায় এবাসোংলু জোংনি সিগাঙাও বেবখাং ফৈনায় লোগো-লোগোনৌ জোংনি গোসোয়া সানশ্রী হোফিনৌ বেসেবা মুগা গাববোনায় সমনি লৈথোমায়াও।

বুহমনি গেজেরাও সুবুং মাহারীয়া বরে সমনিফ্রায় রাও বুংজেন্নৌ রোংনায় আরৌ জোরৈ সংসার জালায়নৌ রোংনায় বে বাথ্রাখৌ জোং দাসিমবৌ গোথৌঙৌ মিবথি মোনা। বেফোর যিখিজায়া মানৌ নাথায় বে বাথ্রায়া থারদি "সুবুং মাহারীনি রাও বুংজেন্নৌ রোংনায় আরৌ জো জারৈ-জারৈ সংসার জালায়নৌ রোংনায়জোং খোগা থুনলাইনি জোনোমা এংগাবলায়নৌ হায়ি সোমোন্দৌ দং।"

দানিয়া সিগাংনি সোংলুফোরনি ফিনায়খৌ হোনৌ নাজানায়দোনি খোগা থুনলায়াবৌ থুনলাই। গোদৌ গোদায় সুবুং মাহারীনি গেজেরায় হাংখৌ আরৌ লিরগ্রা বেছাং ফোরখৌ দিহুন্নানৈ লানৌ রোঙিআও আরৌ বেফোরখৌ বাহায়নৌ রোঙিআও সুবুং মাহারীয়া লিরনায়নি গোথাখৌনৌ সানখাং রোঙামোন। থেওবো সুবুং-মাহারীয়া গাওসোর মৈহুরাও থাংনায় সমাও মাবোরৈ মৈহুরখৌ মোনামোন বেফোরখৌ জো জারৈ-জারৈ আখায় আঠিংনি ফাও দিহিনানৈ গোসোনি রংজা খাংনায়জোং লোগোফোরনৌ থিন্থায়োমোন সাহে থিন্থায়নায়খৌ গুবুন সাছেয়া গোসোয়াও লাখিনানৈ গুবুন সমাও গুবুংফোরনি সিগাঙাও থিন্থায়োমোন আরৌ উন সুবুংফোরা মিবাংনৌ মোনোমোন। বিফিনৌ সুবুং মাহারীনি গেজেরাও মুগানিফ্রাই মুগা খোগাজোং খোগা বারগ্লায়-বারগ্লায় হাংখৌ আরৌ লিরগ্রা বেচাং দিহুনায় আরৌ বাহায়নৌ রোংনায় সমাও সোরবা লিংগিরিনি অনায়াও হাংখৌনি বেংখনথিজোং বেংখন জানানৈ থানাঙৌ আরৌ থায়ছেবা দাছিমবৌ খোগাজোং খোগানৌ বারগ্লায়-বারগ্লায় থৈহাং বরবহাং জানানৈ দং। সোরবা লিংগিরিনি হাংখৌজোং খাখ্রোব জানায় এবা দাছিমবৌ খোগাজোং খোগা-বারগ্লায় নায়ানৌ জায়া মানৌ বেফোর গাহিখৌবৌ খোগা থুনলাই হোনায় জায়ো। বিনিখৗয়নৌ খোগা-থুনলাই ফোরনি নংগুবৈ লিংগিরিনি মুং মোননৌ থাঙা। সোরবা লিংগিরিয়া লিরোল্লাবৌ বিথাং মোনহা অরায়নৌ নংগুবৈ লিংগিরিনি মাসিখৌ লানৌ হানায় নঙা। "খোগা-থুনলাই লিংগ্রা বিথাংমোনখৌ খোগা-থুনলাই লিংগিরি বুংনায়নিখুই খোগা থুনলাই বুথুমগিরি বুঙোল্লাছা গোরোবফেল থারৌ।"

খোগা-থুনলাইআ জোংনি গেজেরাও বরে সমনিফ্রাই নুজাফৈনায় বিফি সোংনায়নি ফিন্নায় হোনায়ানৌ গোলৈ নঙা। আরৌ গাথোংখৌবৌ জোং মোননৌ থাঙা। থেওবো জোং হমনা লানৌ হায়োদি যেরানিফ্রায় সুবুং-মাহারীয়া রাও-রাইজ্লায়নৌ রোংদংমোন আরৌ জোজানানৈ মৈহুর খালামখৌ ছেরৈ সংসার জালাইনৌ রোংদোংমোন বৈ সমনিফ্রাইনৌ খোগা-থুনলাইআ সুবুং মাহারীনি গেজেরাও নুজাফৈদোং হোননা হমনা লানৌ হায়ো। বিফিরা

খোগা থুনলাইনি বৈসোখৌ সুবুং-মাহাৰীনি ৰাও বুংনোৰোংনায় আৰো সমাজ দানানৈ সংসাৰ জালাইনো ৰোংনায়জোংনো সমান বুংনো হাগৌ !

খোগা-থুনলাইখৌ জোং গাহায়ৈ মোনবৈ বাহাগোআও ৰাননো হায়ো– ।

(ক) খোগা-মেথায় (লোক-গীত)

(খ) খোগা-ৰাও (লোক-কথা)

খোগা-মেথায় : গোদান মুগানি থুনলাইফোৰখৌ মোজাঙৈ মেগন বিছিনানৈ নায়োব্লা সুনো মোনোদি ৰাও-থুনলাই নিখ্রাই (Prose-Literature) খন্থায়ফোৰানো গোবাংছিন । খোগা-থুনলাইনি গেজেৰাওবো খোগা-ৰাওনিখ্রাই খোগা-মেথায়ফোৰানো গোবাংছিন। বেফোৰনি জাহোনা গোবাং দং।

খোগা-মেথায়ফোৰা মেলোৗদো দেংখো বোনানৈ ৰোজাব জায়ো নাথায় খোগা-ৰাওআ দেংখো হোনানৈ ৰোজাব জায়ো । খোগা-মেথায় ফোৰাও 'ছন্দ' নি ৰেৰো গাহাম গোগ্লৈনায় সুনো মোনা । খোগা-মেথায়ফোৰা ছুংথাব-ছুংথাব নাথায় খোগা-ৰাওফোৰা বেসেবা গোলাও গোলাও । বেফোৰ বাদি জাহোননি জুনাওনো গোদো-গোদায় লিংনায় হুদা গৈ:য়াও খোগ জোং খোগাবাবো গোবাং খোগা মেথায় হমথানানৈ উন সুবুংফোৰনো হোলাংনো হাদোং ।

বড়ো-থুনলায়াবো খোগা-মোথায়নি গেজেৰজোংনো বেসেবা জোগা থাখোআও গাখোলাংনো হাছিগৌমোন । নাথায় জোবোং ফুখনি বাথ্রাদি "জোংনি (বড়োনি) গেজেৰাও থানায় খোগা-মেথায়ফোৰখৌ দাহিমনা মোজাঙৈ জো-থালামনানৈ লিংহুমনা দোননো হায়াখৈ । বে খোনা-খোনলা গোগ্লৈছোনানৈ থানায় খোগা-মেথায়ফোৰখৌ লিৰথুমনা দোননো হানায়ব্লা আৰো বেফোৰনি সোৰজিনায় সমথো দিহুন্নো হানায়ব্লা বড়ো-থুনলাইনি জাৰিমিন আ বেসেবা জোগাখাংছিগৌ ।

খোগা মেথায়খৌ আৰো কিছা-কিছা বাহাগোয়াও ৰানবাওনো হায়ো ।

(ক) জোহোলাও ফোৰনি খোগা-মেথায় ।
(খ) হৰদোং সিবিনায় খোগা-মেথায় ।
(গ) হালুৱা ফোৰনি খোগা-মেথায় ।
(ঘ) গ'থো বুৰথায়নায় খোগা-মেথায় ।
(ঙ) গোসো থোলায়নায়নি খোগা-মেথায় ।
(চ) লাওখাৰ গ'থোনি খোগা-মেথায় ।
(ছ) হাবায়াও খনগ্রা খোগা-মেথায় ।
(জ) বৈশাগুৱাও খনগ্রা খোগা-মেথায় ।
(ঝ) মেগং খানায়াও খনগ্রা খোগা-মেথায় ।
(ঞ) জিদানায়াও খনগ্রা খোগা-মেথায় ।
(ট) খামানি মাওনায়াওখনগ্রা খোগা-মেথায় ।
(থ) হাদান চিফায়নো থাংনায়াও খনগ্রা খোগা-মেথায় ।

বড়ো মাহাৰীনি গেজেৰাও গোবাং জোহোলাওফোৰ জোনোম জাদোংমোনন । নাথায় বিথাংমোননি জোউ জাৰিমিন জোংনি গেজেৰাও বিজিৰৈ-বিজিৰৈ লিংনায় মহৰাও মোনাব্লাবো বিথাংমোননি গোহো বোলো হাব হুখাখৌ লানানৈ সোৰজিনায় খোগা-মেথয়া দাহিমবো জোবনানৈ থাঙাখৈ । আদা বাশীৰাম, দাওহাৰাম, দৈমালু, চেওবাৰ, সোমদোন, তুলাৰাম, জাওলীয়া দেৱান মোননি

"গৱায়া দাব্রায়দো বাশীৰাম জোহোলাও
গংগাৰ ছুবায়া ফৈলায়গৌ ।"

"আদা দাওহাৰাম জোহোলাও,
নোংবো দাওগা লাংদো
নোংবো মৈদেৰজোং
লামায়াও বেংছা হৈদো ।"

খোগা-মেথায়ফোৰানো বড়ো মাহাৰীনি জোহোলাও উজিন ৱনি নংগুবৈ নেশান দিন্থিয়ো। বড়ো মাহাৰীনি গেজেৰাও থালি জোহোলাওফোৰলদি উজিদোংমোন বিন্দি নঙা । গোবাং জোহোলাওজোনিবো জোনোম জাদোংমোন । গাম্বাৰী চিখ্লা, বোৰগোশ্রী চিখ্লা, থেংফাখ্রী মোননি খোগা-মেথায়ফোৰানো বিনি নেশান দিন্থিয়ো ।

হ্বাদাৎ সিবিনায় খোগা 'মেথায়াবাে বড়ো মাহাৰীনি গেজেৰাও গাবাং দং —

"জাহালাও জাওলীয়া গ'থোফাৰ জাং
জাংলাই ৰাওখৌবৌ গিয়া-গিয়া
দাহাল-থুংগ্রীয়ানাে জাংনি গেলেগ্রা মুরা-মুরা।
সাৰবা শুথুৰা গাগ্লাৱ ফৈবা জাংনি ৰাইজায়াও
দানগান, ছুগান গাওগান
জাংলাই ৰাওখৌবৌ গিয়া-গিয়া ।"

আবাদানাে বড়ো-মাহাৰীনি ছিনশ্রী হাড়া। বিনি-খায়নাে খোগা-মেথায়নি গেজেৰজাং বেৰখাংনায় নুনাে মানাে আবাদনিফ্রাই মানানায় জো, আংখাম আৰাে বেদৰনি বাথ্রা। লাগাচে বেৰখাঙাে গাদানি আবাদ আৰাে দানি আবাদনি ৰুজুনায়

"ঐ..........জাংনি গাদানিলৈ বাজে
সৈথা যুগাওনি -
জোনি ফুথ্রী, বেদৰনি আলি
আংখামনি আখাই—
বহা থাংখালৈ বাজে
বহা থাংখা— ।"

বিমা বিফায়া বহাবা থাংনায় সমাও গাব্বায় থানায় গ'থোখাে বুৰখায়নাে থাখায় বিব' এবা বখালি ফাবা বাইদি মৈয়া খোগা মেথায় খন্নায় আৰাে উন্দুনায় সমাওবাে উন্দুলাঙি গ'থোখাে ফুথুনাে থাখায় বিমায়া ওখাফাবনি খোগা মেথায় এবা শিয়ালনি খোগা মেথায় থানায়াবাে দাছিমবাে জাব-নানৈ থাঙাখৈ

"আও আগৈ আও
আই আলাই থাংদাংম্বাগুবনাে
আফায়া থাংদাং মাশৌ লাইনাে ।"

ছেংগ্রা ছিখ্লাফাৰনি খাথায়াবাে জুদা। মা সমাও মা জায়াে ৰাওবাে বুংছো হায়া। ছিখ্লা ফাবা ইশ্বান শালীয়াও জ'নানৈ জি দাবায় থানায় সমাওনাে গাও মাজাং মানানায় ছেংগ্রাখো লানানৈ গাসাে থানায় মেথায়খনাে আৰাে ছেংগ্রা ফাবাবাে মাশৌ লায়নাে থাংনায় ফাবাওনাে গাও গাসাে থানায় হিঙ্গাওখৌ লানা মেথায়খনাে। বৈশাগুনি ৰংজানায়াও জোৰৈ লাগা মানলায়বাথো আৰাে ছাবদ্রায়ছিনবায়ছাে।

"ছেংগ্রা : আগৈ লৈ গামি জাবথাৰনায়নি গাসামৈ
সামজাৰাে নাংখৌ নুরাবালা গাসায়া থাম-
গিল্লয়াে দাহা দাহা ।

ছিখ্লা : আদাহায় গুফুৰৈ জাংগিলা নায়নালাই
দেলা-মালা মাব্লা লাংনাে আংখৌ মানাথাে
আলা-গলা ।

ছেংগ্রা : ফৈবাওগান বৈশাগু খালমাসি
অব্লা লাংছিগান আং ছিৰি-ছিৰি ।

ছিখ্লা : মাবাৰ লাংদাে মাবাৰ লাংদাে আদা
গেওলাংনায় বিবাৰা সুকুনাছে
বেৰে ছিখিয়াবাে উৰায়নাছে ।"

❈ ❈ ❈ ❈

বাগুৰমবা বা হায় বাগুৰুমবা
জাও নঙাবালা কুল নঙাবালা
দাহৰুং বামনানৈ লাগামান থা ।"

গাদাে বড়োনি হ্বাবায় জাবাৎ গাজা গামজায়ৈ জায়ামান। দানিয়া গাবাং হ্বাবায়ানাে ব্রহ্ম নেম-খাম্হিজাংছাে জায়াে। হ্বাবা গালাউ এবা হাথা ছুনিখৌ নুনানাে থাংলা। হ্বাবা গালাউখৌ নুনাে থাংলাবাবাে হবাবা গালউআও খননায় খোগা-মেথায় ফাবা দাছিমবাে জাংনি গেজেৰাও বাহৈগা-ছিনাে দং—

হবাবানি বৈৰাথাখৌ জংখায়নানৈ খননায় খোগা মেথায় —

"ঐ বৈৰাথী ললিয়া
নোংনি খিবু এলো-এলো
গয় খাওনায়খৌ
জোংলায় জালিয়া।"

হিঙ্গাও গোদাননি মহৰ মোখাংখৌ বাখনায়নানৈ বিবনাংফোৰা মোছায়ৈ, মোছায়ৈ খোননায় খোগা-মেথায়-

"খাম দাগৈ চিফুং চুয়ৈ
ছেৰজা-জথা দামৈ-দামৈ
ববায়নানৈ লাবোনায় বাজৈ গঁদানা
বেছেবাংবা সমায়না মহৰ মোখাঙা।"

বৈশাগু হোনোব্লানো বড়ো হাবিনি বয়বো সুবুংনি গোসোয়ানো ৰংজা খাঙো। ছেংগ্রা-চিখ্লানি খোথাখোথ জালদাবআনো গাব। ছিং বায়নায় বোৰায় বুবৈনি গোসোআবো ৰংজানায়জোং মা খালামনো মা-মানো জায়ো। গোসো হিংনি খোথাফোৰা মেথায়নি মহৰ লায়ো আৰো বে মেথায়নি গেজেৰজোংনো বড়োনি হাবিমুব্লাবো বেৰখাঙো।

"ঐ নৈ আগৈ—
লামা দথানি অনছুলী
খালামনো সান্দোংমোন আং
নোংখৌনো আংনি জুলি।
নোংনি মহৰখৌ মানো নুয়ো আংলায় দৰছি দৰছি
লাং থাবগেমোন আং খালমাসি।
অখলা নোংনিয়া বাখনায়থাও
মহৰা নোংনিয়া নাইবাই থাথাও।
দাবো হৰদো দাবো হৰদোলৈ আগৈ
গৰখা গংবানি দানায় আগৰ ফালি।"

বেকোৰ বাদিনো গুবুন গুবুন আয়দানি খোগা-মেথায় বড়ো-হাবিনি গেজেৰাও গোগ্লৈছোনানৈ দং। বে গোগ্লৈছোনানৈ থানায় খোগা-মেথায় ফোৰখৌ জোয়ৈ লিৰথুমনানৈ দোননো হায়োব্লা বড়ো থুনলাইনি সোনা ফিথৰ জাগৌ।

খোগা ৰাও ঃ খোগা ৰাওআও 'ছন্দ'নি বোহৈথি, দেংখোনি মেলৌদো গৈয়ি-খায়নো খোগা-মেথায়নিখ্রুই এচেল'ছিন। থেওবো বড়োনি গেজে-ৰাও গোবাং খোগা-ৰাও দং। বে খোগা-ৰাও ফোৰখৌ আৰোবাও ফিছা-ফিছা বাহাগোআও বান-বাওনো হায়ো ঃ

(ক) চলো বাথা

(খ) বাথ্রা-ভাও আৰো বাথ্রা লানজায়

(গ) মন্থোৰ

চ'লো বাথা ঃ ভুম থুনলাইআও মেগন বিছিনানৈ নায়োব্লা নুনো মনোদি গাও-গাওছিনি থুনলাইনি গেজেৰাও চ'লো বাথা ফোৰাবো খ'ৰো দৈখাং-দৈখাং ডোখৰফা জায়গা লানানৈ দং। বড়ো থুনলাইনি গেজেৰাওবো চ'লো বাথাফোৰা বিখা ফোৰদান ফোৰদান দং। বড়ো হাবিনি গেজেৰাও গঁদো গঁদায়নিফ্রাইনো চ'লো বাথা খিন্থানায় হুদা দংমোন। আৰো দোনৈনি বে নৈথিচে মুগায়াওবো ছেৰজা দামৈ-দামৈ চ'লো-বাথা খিন্থানায় হুদায়া জোবাখৈ। বড়ো হাবিনি বোৰায়-বুবৈফোৰা ওখা-ফোৰ দান স্বৰাং বিলিফাং সমাও নঙাবা গঁজাং বোথোৰনি অ'ৰ ছায়নায় সমাও গাও-গাওনি ফিছো ফোৰখৌ খাথিয়াও ফজনানৈ চলোবাথা খিন্থায়ৈ খিন্থায়ৈ গঁজোন হোনায়বো নুনো মোনো।

বড়ো হাবিনি চলো বাথাফোৰখৌ লিৰথুমনা দোন্নো হায়ৈয়াও বেসেবাংবা চ'লো বাথা গঁমা লাংনো হমবায়। **J. D. Anderson** চাহাবনি **"An out line of Kochari Folk Tales and Rhymes"** (Shillong 1895); **Sidney Endle** চাহাবনি **"The Kocharies"** (London 1911); মুক্তী মোহিনী মোহন ব্ৰহ্মনি "বড়ো-কছাৰী ছ'ল" (1972 G.U.) সুকুমাৰ বসুমতাৰীনি "সোনাকীনি ছ'ল" (197_); "আৰ

আবৌনি চ'লো" (1967) আৰৌ মুশ্রী বীৰেন দাস বড়োনি "বড়ো সাধু" (1977) নি অনগায়ৈ আৰৌ গীবাং চ'লো বাথানি লিৰথুম বিজাব মাননৌ থাঙা। বিব্দি লিবনায় মহৰাও গৈয়ৈখায়নৌ হৰ-ফামানি চেৰজা দামৈ-দামৈ খিন্থানায় চ'লো বাথা ফ'ৰাবৌ গীমালাংনৌ হমজীববায়। নাথায় বে বাথ্ৰায়া থাবদি বেসেবাং চ'লো বাথা লিৰথুমনা দীনজাদীং বিনি বাংছিনানৌ গ্ৰাদীছানানৈছৌ দং।

বড়ো হাৰিনি গেজেৰাও গীবাং চ'লো বাথা দংব্লাবা থুনলাইআও বিনি গীনাংথিয়া এছেলথাৰ। নাথায় সুবুং মাহাৰীনি গেজেৰাও বিনি গীনাং-থিয়া বাখনায় যাথাও। চ'লো বাথা ফীৰনি গেজেৰজীং সুবুং মাহাৰীনি সান্নায় হনায়, জানায় লীংনায়, গাংনায় উখৈনায়, অন্নায় সিবিনায় বাইদি ছিনা সমাজ খান্থিনি বাথ্ৰা মিবথিনী মীনী।

বাথ্ৰা ভাও আৰৌ বাথ্ৰা লানজাই : গুবুন গুবুন মাহাৰীনি থুনলাইআও নুনাই বাদি বড়ো খোগা থুনলাইনি গেজেৰাওবৌ বাথ্ৰা ভাও আৰৌ বাথ্ৰা লানজাই ফীৰা গীনাং গীহীম খীখেলনায় নুনী মীনী। বড়ো মাহাৰীনি গেজেৰাও থানায় বাথ্ৰা ভাও আৰৌ বাথ্ৰা লানজাইফীৰা মান্নাবা বুৰখাং জাগীন হীননা মিজিংক থিনাগীৱৈছীনা দং।

বাথ্ৰা ভাও আৰৌ বাথ্ৰা লানজাইফীৰা বড়ো মাহাৰীনি বেচেন গীনাং 'সম্পদ'। বেফীৰজীং বড়ো মাহাৰীনি সংসাৰ জানায়নি বাথ্ৰা নাংজাব ফানানৈ দং। গাহায়াও মীননৈছৌ বাথ্ৰা ভাও আৰৌ বাথ্ৰা লানজাই দৈথাংনা হীনায় জাবায়।

বাথ্ৰা ভাও : "যেৰাও থুৰি নুয়ী ব্যাওনী বাথি গাৰী।"
"চিখা গীদানা সানথাম হিঞ্জাও গীদানাং দানথাম।"
"অনলা খাৰিয়াও আগান থায়া।"
"গীজৌৱাও মীফৌ হবায়াও বাহাগী।"

বাথ্ৰা লানজাই : "ন'নি ছিঙাও ন' থায়ী বিনিনী ছিঙাও আং থৈয়ী।" (মুশ্রী)
"থেং থেং বেগেং মীনছে গেহেম মীদমনি আং ছেংগ্ৰা সাচে।"
(মাইহুং)

মীন্থীৰ (মন্ত্ৰ) : বড়ো মাহাৰীনি গেজেৰাও বৰে যুগানিফ্ৰাই মীন্থীৰ মাখাচেয়া ছীলিবীদীংমীন বিনি যেবী গীথীং ফীৰমান মীননী থাঙা। থেওবী জীং বুংনী হাগীদি যিমুগানিফ্ৰাই ব'ড়ো মাহাৰীয়া সংসাৰ জালায়নী ৰীংনায় বৈ সমনিফ্ৰাইনী এবা বিনি এছে উননি ফ্ৰাইনী বড়োফীৰনি গেজেৰাও মীন্থীৰনি গীহীমা গীগৈলদীং হীননা জীং বুংনী হাগী। মীন্থীৰখী সিগাং সিগাং লিবনায় মহৰাও মীননী থাঙামীন। বৌদ্ধ ধীৰীমনি "মঞ্জুশ্রী মূলকল্প" নিফ্ৰায়ছী জীং লিবনায় মহৰাও মীনজেনী। **9th Century** নিফ্ৰাইনী কামৰূপআ (অসম) তন্ত্ৰ-মন্ত্ৰনি জায়গা জানানৈ ফৈয়ী। 'যোগিনী তন্ত্ৰ'; 'দৰঙ্গ ৰাজবংশাবলী' বাইদিছিনা বিজাব ফীৰাওবী মীন্থীৰনি বাথ্ৰা মীননী থাঙী। "গেইট চাহাবনি (Gait) বাদিয়ৈৱা বঙ্গ" উৰিষ্যা, পাঞ্জাব বাইদি ছিনা জায়গায়াও মীন্থীৰ দঙমীনব্লাবী গীবাং মীন্থী-ৰানী কামৰূপ অসম) আও লিংজেনায় জাদীংমীন।" কামৰূপআওনী মীন্থীৰ মাখাচেনি জীনীম জায়ী হীন্নানৈ গীবাং পণ্ডিতফীৰানী 'মত' হীদীংব্লাবী ছীৰ জীনীম হীজেনা আৰৌ ছীৰ লিবজেনা বেখৌ জীং দাছিমবী গীথীঙৈ মিবথি মীনা।

বেফীৰ যিথি যায়া মানীমী ন্থীৰীফৰনি গেজে-ৰজীং বড়ো মাহাৰীনি ৰাইজী জালায়নায়নি নেশীন হেৰখাংনায় নুনী মীনী। ফাছেথিং মীন্থীৰফীৰনি গেজেৰজীং ৰামায়ণ, মহাভাৰত, পুৰাণ বাইদিছিনা

বিজাবনি চ'লোবৗ বেবখ্রাংনায় সুনৗ মৗনৗ। বে চুংডো ৰাইথাইনি গেজেৰজৗং মৗন্থৗ-ৰনি সৗমৗন্দৈ গৗবাং বাথ্রা বেবখাংহৗনায়া গৗব্রাব। উনথাবাও জৗং বেখৗনৗ বুংনৗ হাগৗদি "মৗন্থৗৰ ফৗৰাবৗ বড়ো খোগা-থুনলাইয়াও গৗবাং গৗহৗম খৗখৗদৗং।

বড়ো মাহাৰীনি গেজেৰাওদি বেসেবা সিগাং-নিফ্রাইনৗ থুনলাই দংমৗন বিনি সাক্ষী হৗগৗন খোগা-থুনলাইফৗৰানৗ। জৗংনি গেজেৰাও থানায় গৗবাং খোগা-থুনলাইফৗবানৗ দাছিমবৗ বুৰখাং জানায়নি মিজিংকথিনাৗনৈ দং। বেফৗৰখৗ বুবখাংনাৗনৈ মৗজাৗঙৈ বিজিবনা নাৗয়ৈ-নাৗয়ৈ বেফৗবনি লিংনায় এবা সাৰ-জিনায় স্বমফৗবখৗ দিহুন্নৗ হায়ৗব্লা জৗংনি থুনলাইনি বাথ্রীয়া বেছেবা গিদিং জাছিগৗ। জীবনায়াও জৗং বেখৗনৗ বুংনৗ হাগৗদি খোগা-থুনলাইআ বড়ো-মাহাৰীনি গিবি আৰৗ বেচেন গৗনাং থুনলাই।"

[★:★]

> Education— What you have left over when you subtracted what you've forgotten from what you learn.
>
> —Mark Twain.

'ডাৱৰ আৰু নাই' উপন্যাসত যুদ্ধ-চিত্ৰ

অধ্যাপক—শ্ৰীপ্ৰমথেশ বায়ন।
অসমীয়া বিভাগ।

অসমীয়া কথা-সাহিত্যত যোগেশ দাস এটি অতি পৰিচিত নাম। 'জোনাকীৰ জুই,' 'নিৰুপায়-নিৰুপায়', 'হেজাৰ ফুল', 'ছাঁ-জুই-খেদি', 'উৎকণ্ঠ-উপকণ্ঠ,' 'নেদেখা জুইৰ ধোঁৱা', 'অবৈধ' আদি কেবাখনো উপন্যাসেৰে মধ্যবিত্ত আৰু নিম্ন মধ্য-বিত্ত মানুহৰ জীৱনৰ চিত্ৰ সাৰ্থকতাৰে অংকন কৰা শ্ৰীদাসৰ 'ডাৱৰ আৰু নাই' প্ৰকাশিত প্ৰথম উপন্যাস। 'ডাৱৰ আৰু নাই'ত দ্বিতীয় মহাসমৰ কালীন অসমৰ সমাজ আকাশত যুদ্ধই সৃষ্টি কৰা কলীয়া ডাৱৰৰ চিত্ৰ অঙ্কিত হৈছে। যুদ্ধৰ পটভূমিত ৰচিত সাৰ্থক অসমীয়া সাহিত্য আঙুলি মূৰত লেখিব পৰা নহয় যদিও 'ডাৱৰ আৰু নাই'তহে অসমৰ সমাজ জীৱনত দ্বিতীয় মহাসমৰৰ ক্ৰিয়া-প্ৰতিক্ৰিয়া হুবহু ৰূপত অঙ্কিত হোৱা বুলি ক'লে বঢ়াই কোৱা নহয়।

যুদ্ধৰ ধ্বংশ কাৰ্য্য মুখ্যতঃ দুই ধৰণেৰে সংঘটিত হোৱা দেখা যায়। গোলা-বাৰুদৰ জুইয়ে ভস্মীভূত কৰে প্ৰকৃতি আৰু মানুহৰ সৃজন কাৰ্য্যৰ ফচল। আনফালে যুদ্ধকালীন পৰিস্থিতিৰ জুইয়ে ভস্মীভূত কৰে সমাজ জীৱনৰ নৈতিক, মানবিক, আৰ্থিক শৈক্ষিক আদি সকলো ক্ষেত্ৰ। 'ডাৱৰ আৰু নাই' উপন্যাসত লিখক এই দ্বিতীয় বিধৰ ধ্বংশ কাৰ্য্যৰ প্ৰতিহে অধিক মনোযোগী হোৱাটো অনুভূত হয়। যুদ্ধই সৃষ্টি কৰে ধন লাভৰ নীতিহীন সহজ পথ; সহজ পথেৰে পাৰ ভাঙি অহা ধনৰ ঢৌৰ কোবত নৈতিকতা, মানৱতাৰ শৃঙ্খল থান-বান হৈ যায়। মানুহ হৈ পৰে সস্তীয়া বিলাস প্ৰিয়। নৈতিকতা, মানৱতাহীন বিলাসী মানুহে গতি লয় অধঃপতনৰ অনুকুল দিশত। দ্বিতীয় মহাযুদ্ধৰ ধুমুহাই থান-বান কৰা উজনি অসমৰ ডুমডুমা অঞ্চলৰ পটভূমিত ৰচিত এই উপন্যাসত যুদ্ধৰ এই প্ৰতিক্ৰিয়াৰ চিত্ৰণ গভীৰ আবেদনশীলতাৰে পৰিপূৰ্ণ।

"পৃথিবীত নিশ্চয় জুই লাগিছে" —এই বাক্যটোৰেই উপন্যাসখনৰ আৰম্ভ কৰা হৈছে। অৰুন্ধতিৰ এই চুটি অথচ কুন্দত কটা বিধৰ বাক্য-টোৱেই উপন্যাসখনৰ আভ্যন্তৰীণ বিষয়বস্তুৰ প্ৰতীক ধৰ্মী ইঙ্গিত বহন কৰিছে। বাক্যটোত উল্লিখিত 'জুই' গোলা-বাৰুদৰ জুই নহয়; যুদ্ধই সৃষ্টি কৰা পৰিস্থিতিৰহে আকাশ চুম্বী জুই। যিকোনো যুদ্ধৰ লগে লগেই মুদ্ৰাস্ফীতিয়ে দেখা দিয়ে; মানুহৰ মুল্য, মুদ্ৰাৰ মূল্য হ্ৰাস পায় কিন্তু

দ্ৰব্যমূল্য উচ্চৰ পৰা উচ্চলৈ গতি কৰে, অভাৱ অনাটনে কৰাল মূৰ্ত্তি ধাৰণ কৰে। দ্বিতীয় মহাযুদ্ধৰো এয়া আছিল সাধাৰণ প্ৰতিক্ৰিয়া। সেইবাবেই পঞ্চাশৰ দশকৰ অসমতে ৰবাব টেঙা এটাৰ মূল্য পাঁচ টকা, কুকুৰা এটাৰ মূল্য সাত টকা হৈছিল; মাগনী বুঢ়ীক হাত পাতোতেই নিগ্ৰো চিপাহীয়ে এটকীয়া নোট এখন দিওতে কনমানো চিন্তা কৰিবলগীয়া নহৈছিল। এই পৰিপ্ৰেক্ষিততে 'ডাৱৰ আৰু নাই'ৰ কেন্দ্ৰীয় চৰিত্ৰ বাখৰে ৰান্ধনি চাকৰ ভীমচন্দ্ৰৰ আগত দিয়া মন্তব্য যথাৰ্থ— "দুনিয়াত জুই লাগিছে ভীম। চাৰিওফালে যুদ্ধ লাগিছে। মানুহৰ দাম সস্তা হৈছে, বস্তুৰ দাম বাঢ়িছে। মোক বেচিলে পাঁচ পইচাও নেপাৱ।" (পৃষ্ঠা-১) মন কৰিবলগীয়া যেওবাখৰে নিজৰ মূল্য পাঁচ পইচাও নহয় বোলা সময়খিনিতে ৰবাব টেঙা এটা পাঁচ টকাত বিক্ৰী হৈছে। যুদ্ধই সৃষ্টি কৰা পৰিস্থিতিৰ ভয়াবহতাৰ এই বৰ্ণনাই যথোপযুক্ত।

দ্বিতীয় মহাযুদ্ধৰ জুই জ্বলি উঠাৰ লগে লগেই বৃটিছ শাসনাধীন অসমতো ইয়াৰ তাপ লাগিছিল। অসমৰ বিভিন্ন স্থানত সৈন্য শিবিৰ, সামৰিক বিমান ঘাটি নিৰ্ম্মাণৰ কামত হাত দিয়া হৈছিল। নিৰ্ম্মাণ কাৰ্য্যৰ বাবে শ্ৰমিকৰ প্ৰয়োজন। অসমৰ চাহ বাগানত কাম কৰা শ্ৰমিকৰ অভাৱ নাই। কিন্তু বাগানৰ কাম এৰি সামৰিক বাহিনীৰ কামলৈ আহিব কোন? সেইবাবেই বাগানৰ দিনে ছ-অনা মজুৰীৰ ঠাইত 'মিলিটাৰী'ৰ কামত এটকা চাৰি অনা মজুৰীৰ ওপৰিও বকচিচ, সস্তীয়া ৰেশ্যন। গতিকে অধিক ধন উপাৰ্জনৰ আশাত বাগানৰ পৰা 'মিলিটাৰী'ৰ কাম কৰিবলৈ বিকল, বুধু, মাংৰাহঁতৰ সোঁত বৈছিল। একেদৰে 'খেৰজান বাগিছাৰ পৰা মানুহৰ নাম লিখি কৰ্মচাৰী আৰু চৰ্দাৰৰ তলত বনুৱা' পঠিওৱা বৰকেৰেনী শইকীয়াৰ দৰে আৰু বহুতেই বিকল, বুধু, মাংৰাহঁতৰ নাম 'মিলিটাৰী'ৰ কাম কৰিবলৈ পঠিওৱা শ্ৰমিকৰ তালিকাত ভৰাই দিয়াৰ বিনিময়ত ওপৰঞ্চিকৈ টকা ঘটাৰ বাবে লাভকৰা সুবিধাও হল যুদ্ধই সৃষ্টি কৰা পৰিস্থিতিৰেই ফল। আনফালে গাঁৱৰ ওপৰেদি উৰা যুদ্ধৰ এৰোপ্লেন আৰু বাঁহ আনিবলৈ গাঁৱলৈ যোৱা চিপাহী দেখি বঙালী লগুৱাৰ হাতেৰে চাহ খাবলৈ সংকোচ কৰা গাঁৱলীয়া ডেকা গেবেলাইও মিলিটাৰীৰ চাকৰিৰ বিচাৰি গাঁৱৰ পৰা চহৰলৈ আহি বৰকেৰেনী শইকীয়াৰ ঘৰত ঠাই লয়। 'ফিল্ৰবাবু'ৰ চাকৰি পোৱাৰ পিছত পিছ দুৱাৰেদি টকা ঘটাৰ কৌশল সহজে আয়ত্ব কৰি কেইদিনমানৰ ভিতৰতে চাকৰি এৰি মিলিটাৰীৰ ঠিকা কৰিবলৈ লোৱা গেবেলা ওৰফে গিৰিনৰ পৰিবৰ্ত্তন মনকৰিবলগীয়া— "গিৰিনৰ গাত মঙহ ধৰিছে। সি আজকালি বেচ ভব্য-গব্য হৈ পৰিছে! কথা-বতৰাত গাম্ভীৰ্য্য বেছি হৈ আহিছে। খোজকাটলত চঞ্চলতা কমি আহিছে। টেবুলৰ ওপৰত কাগজ পত্ৰৰ দ'ম ওখ হৈ আহিছে। আগৰ বিড়িৰ ঠাইত এতিয়া খোৱা লাকীষ্ট্ৰাইকবোৰ কেতিয়াও ওঁঠত পোন হৈ নাথাকে।" (পৃষ্ঠা ৭১) সেই একেদৰে হাফপেণ্ট এৰি লুঙি আৰু পায়জামা পিন্ধিবলৈ লোৱাৰ পৰা ভালেমান দিন চিনেমা হলত মাহে দহ পোন্ধৰ টকাৰ গেট-কিপাৰৰ কাম কৰা বদৰৰ যুদ্ধৰ দিনত হোৱা পৰিবৰ্ত্তনো উল্লেখনীয়— "বদৰ স্বাধীন ব্যৱসায়ী। সি ভাৱিছে, দোকানত ৰবাকক থৈ নিজে মিলিটাৰীৰ ঠিকা কৰিব। ডিব্ৰুগড়ৰ বেঙ্কত থোৱা টকা কেইহাজাৰ উলিয়াই আনিব। যুদ্ধৰ বজাৰত আজি সামান্য ঘৰামী কুলীয়েও হাবিত এনেয়ে পোৱা বজাল বাঁহৰ ঢাৰি বৈ লাখপতি হৈ গৈছে। বদৰ বহি থাকিব কিয়?" (পৃষ্ঠা – ৪৫) সামৰিক বাহিনীৰ কামলৈ ঢাপলি মেলা বনুৱাবোৰ, বৰকেৰেনী শইকীয়া, গিৰীন, বদৰ এই আটাইবোৰ যেন "কাতিমহীয়া কুঁৱলীয়ে অস্পষ্টকৈ পোহৰ দিয়া এটা ৰাতিপুৱাত জীৱন কটোৱা এদল মানুহ,

হঠাৎ উজ্জ্বল সূৰ্য্যৰ পোহৰত নিজক পাই আত্মহাৰা হৈ উঠিছে।” উজ্জ্বল সূৰ্য্যৰ পোহৰত দৃষ্টি শক্তি হেৰুৱাই এই মানুহবোৰে ফুলনি বুলি কাইটঁনিৰ ফালে অগ্ৰসৰ হৈছিল। উপন্যাসখনৰ মূল আৰু উপকাহিনী দুটাৰ নায়িকা অনুপমা আৰু গৌৰী ইয়াৰ উজ্জ্বল দৃষ্টান্ত। বাখৰৰ মাজত মনে বিচৰা মানুহজনক পায়েই অনুপমাই তাক নিজৰ কৰি লৈছিল। কিন্তু যুদ্ধৰ পৰিবেশত বহুতজনে নীতি বৰ্জিত উপায়েৰে টকাৰ পৰ্ব্বত সাজি বিলাসত গা-এৰি দিয়া বহুতজনৰ বিপৰীতে শিক্ষকৰ চাকৰিৰে আদৰ্শ জীৱন যাপন কৰা বাখৰ ছবিয়ে তাৰ মাজত অনুপমাৰ মনে বিচৰা মানুহজনৰ স্বপ্ন থান-বান কৰি দিলে। “তাই কলেজত পঢ়া ছোৱালী। মাৰ্জিত ঘৰ-দুৱাৰত থকা হেঁপাহ তাই কৰিছিল, এই কথা তাই যেন আজি ডুমডুমালৈ ফুৰিবলৈ গৈহে আৱিষ্কাৰ কৰিলে। কিন্তু বাখৰৰ নিৰ্লিপ্ত “মোহময় মায়াময় সকলো মাথোন” মনোভাৱ তাই ভাল নাপালে। কিয়, সংসাৰৰ মাটিত গজা ফল-মূল ভোগ কৰাৰ পৰা তাই কিয় বঞ্চিত হ’ব? গিৰিৰ এমব্ৰইডাৰীৰতকৈ বাখৰৰ টেবুল ক্লথখনৰ ফুলটো কিয় বেয়া হব? পৰ্দাখন কিয় লেতেৰা হ’ব?

কিন্তু বাখৰক তাই ভালদৰে জানে, সি যুদ্ধৰ ঠিকা নকৰে, টকা উপাৰ্জন নকৰে। টেবুল ক্লথৰ ফুল ভাল নে বেয়া তাৰ খবৰ নাই। মোহৰ মাজলৈ আনন্দেৰে জীয়াই থকাই বাখৰৰ জীৱন দৰ্শন। তাই আজি অলপ অনুতাপ কৰিলে।” —এই অলপ অনুতাপেই এদিন মনোমালিন্যত পৰিণত হ’ল আৰু দেউতাকৰ ঘৰলৈ গৈ পিতৃগৃহৰ বিলাসত নিজক এৰি দি অনুপমাই মনৰ মানুহ বাখৰক পিঠি দিবলৈ কুণ্ঠাবোধ নকৰিলে। গৌৰিও একে পথেৰেই পথিক। বাগিছাৰ মজুৰী, গিৰিয়েক ভীমচন্দ্ৰৰ মৰমে তাইক নুজুৰিলে। তাতকৈ অধিক বিচাৰি তাই অৱশেষত নিজৰ জীৱনৰ ভয়াবহ কৰুণ পৰিণতি মাতি আনিলে; গিৰিয়েক গিৰিয়েক ভীমচন্দ্ৰ আৰু গৰাকী বাখৰকো বিপদৰ মাজলৈ, অশান্তিৰ মাজলৈ থেলি দিলে।

উপন্যাসখনৰ পটভূমি ডুমডুমা নগৰৰ ওপৰতো যুদ্ধৰ প্ৰভাৱ লিখকে সুন্দৰ ভাৱে সহজ সৰল কথাৰে বৰ্ণনা কৰিছে “ডুমডুমা কাৰ্য্যতঃ বিদেশী সৈনিকৰ নগৰ হৈ পৰিল! ....যাইকৈ বাগিছাৰ বনুৱা, কৰ্মচাৰীৰ বাবে সৰু সৰু দোকান, কাঠ আৰু ঠিকাদাৰী কাৰবাৰ, এখন উৱলি যোৱা মাইনৰ স্কুল, ভাল চহকী মানুহৰ গেৰেজটোমান টাউন কমিটিৰ অফিচটো আৰু কেৰাচিনৰ চাকি জ্বলোৱা লোহাৰ লেম্প প’ষ্টবোৰ- কুৰি মিনিটতে কেউটা আলি ঘূৰি শেষ কৰিব পৰা এই সৰু নগৰখনৰ কোনোমতে টিপটিপাই থকা প্ৰাণ স্পন্দন যেন হঠাতে বিৰাট সশব্দ হৈ উঠিল, প্ৰাণ-প্ৰাচুৰ্য্যাই যেন নগৰখনক বলিয়া কৰি তুলিলে। ....” (পৃষ্ঠা—৮)

“ডুমডুমৰ দোকান-পোহাৰবোৰো সৈনিকৰ বাবেই নতুন ৰূপত, নতুন নতুন বস্তুৰে জাকজমককৈ সজাই তোলা হৈছে। সাধাৰণ মানুহ দৈনিন্দিত কামত সেইবোৰ কাহানিও লগা নাছিল। দোকানে-দোকানে ইমানবোৰ চিগাৰৰ বাকচ মানুহে আগতে দেখা নাছিল। ছটাছটে চকলেটবোৰ, বিধে বিধে ৰাইটিং পেড আৰু চিঞাহিৰ বটলবোৰো নতুন নতুন যেন লাগে। ৰবাব টেঙাৰে দোকান পতা আৰু নাৰিকল কাটি বিক্ৰী কৰাটোও বোধহয় এয়ে প্ৰথম।” (পৃষ্ঠা—১৬)

সাধাৰণ, দৈনন্দিন জীৱনত যুদ্ধই সৃষ্টি কৰা সন্ত্ৰাস আৰু বিপদময় পৰিবেশৰ বৰ্ণনাও উপন্যাস খনিত সন্নিবিষ্ট হৈছে—

“ৰাতিপুৱাতে বিপদৰ ভয়াবহ সঙ্কেত বাজি উঠিল। শইকীয়াই শুদা চাহ একাপ খাই

অফিচলৈ যাবলৈ ওলাইছিল। আঠ বজা মানত আকৌ ভালদৰে চাহ খাবলৈ আহিব। ভীম পুৱাঁতি নিশা ঘূৰি আহিছিল। ঠিক তেনে সময়তে কলঘৰত ছাইৰেন বাজি উঠিল। ছাইৰেনৰ কঁপি কঁপি উঠা শব্দটোৱে এনেয়ে মানুহৰ মনত ভয়ৰ সঞ্চাৰ কৰে। বাৰী-চুকৰ কঠাল জোপাৰ তলত থকা ট্ৰেঞ্চটোৰ ভিতৰলৈ শইকীয়া, বাখৰ, ভীম তিনিও সোমাই গ'ল।..................

ভীমে ক'লে 'ডাঙৰ এৰোপ্লেনবোৰ বৰকৈ উৰুতেই জানিছিলো জাপানী আহিছে বুলি।" – (পৃষ্ঠা – ১২)

সেইদৰে – "মিলিটাৰী গাড়ীবোৰৰ বাবে স্থকলমে খোজ কাঢ়ি যোৱাই টান। ভূখোজৰ পিচতে এখন টেন হুইলাৰ বা এখন জীপ ওলায়হিয়েই। কনভয়ৰ পিচত কনভয় আহিবই লাগিছে। পশ্চিমীয়া কথাছবিত কল্পিত প্ৰাক্ঐতিহাসিক দীঘল ডিঙীয়া অতিকায় জন্তু একোটা অকস্মাৎ ওলোৱাৰ দৰে কেতিয়াবা পাচ ফালৰ পৰা অকস্মাৎ একোখন ভয়ঙ্কৰ ক্ৰেনসংযুক্ত গাড়ী বিকট শব্দ কৰি ওলায়হি।" –(পৃষ্ঠা-১৬)

এখন উৱলি যোৱা মাইনৰ স্কুলেই আছিল তেতিয়াৰ ডুমডুমাৰ উচ্চ শিক্ষা কেন্দ্ৰ। এই স্কুলখনেৰেই বাখৰে কোনোমতে শিক্ষাৰ পোহৰ বিলাই আছিল। যুদ্ধৰ লগে লগে ইয়াতো বাধা বিপত্তিৰ সৃষ্টি হবলৈ ধৰিলে— "স্কুলৰ পৰিস্থিতি দেখি বাখৰ সঁচাই বৰ চিন্তিত হৈ পৰিল। দিনক দিনে ছাত্ৰ ছাত্ৰীৰ সংখ্যা কমি আহিছে। যুদ্ধৰ হুলস্থূলত অভিভাৱক সকলে ভয় খাই ল'ৰা-তিৰোতা নি গাঁৱে-ভূঞে সুমুৱাইছে গৈ! চাকৰিটো বজাই ৰাখিবলৈকে নিজৰ প্ৰাণকো তুচ্ছ কৰি মাত্ৰ নিজে ৰৈ গৈছে।

বাখৰে ষষ্ঠমান শ্ৰেণীত সোমাই এজন ছাত্ৰক সুধিলে, "গজেন, তোমাৰ লগৰ দুজন আজি কলৈ গ'ল, ৰমেন আৰু বিকাশ?"

ছাত্ৰই উত্তৰ দিলে, "তাহাত শিৱসাগৰলৈ গুচি গ'ল ছাৰ।"

"কিয়?"

"যুদ্ধৰ বাবে ছাৰ। দেউতাকে মাকহঁতক নি ঘৰত থৈ আহিলগৈ।"

"হু" বুলি বাখৰে আন এজনক সুধিলে, "মঙ্গল, বোধন ক'ত?"

মঙ্গল চাহ বনুৱাৰ ল'ৰা। সি ক'লে, "সি বোলে আৰু নপঢ়ে।"

"কিয়?"

"সি বোলে মিলিটাৰীত কাম কৰিব। ফিল্ডত।"

"তাৰ দেউতাকে যাবলৈ দিলে?"

"একো নকলে ছাৰ।"

বাখৰৰ মনত পৰিল, বোধনৰ বাপেক চকীদাৰজনে পঢ়া-শুনাত অগাধ বিশ্বাস ৰাখি মাষ্টৰৰ হাতত পুতেকক গতাইছিল আৰু মাহেকত দুবাৰ পুতেকৰ পঢ়া কেনে হৈছে খবৰ কৰিবলৈ আহিছিল।

তাৰ বেয়া লাগিল। বোধন পঢ়া শুনাত তেনে বেয়া নাছিল।" – (পৃষ্ঠা – ২০)

ওপৰৰ আলোচনাৰ খণ্ড-খণ্ড কথাৰে 'ডাৱৰ আৰু নাই' উপন্যাসত যুদ্ধ চিত্ৰৰ বিষয়ে কব বিচাৰিলেও আচলতে সমগ্ৰ উপন্যাসখনৰ আগৰ পৰা গুৰিলৈ সকলোতে যুদ্ধৰ কথাই বৰ্ণিত হৈছে। লিখকেও উপন্যাসখনক 'অসমীয়া ভাষাৰ যুদ্ধ চিত্ৰ' বুলি উল্লেখ কৰিছে। এখন পৰাধীন, দৰিদ্ৰ সমাজত যুদ্ধই যি মানসিক প্ৰতিক্ৰিয়া আৰু পঙ্কিল পৰিবেশৰ সৃষ্টি কৰিছিল তাৰ কলাসন্মত, যথাৰ্থ চিত্ৰন হিচাপে 'ডাৱৰ আৰু নাই'ৰ সমাদৰ বিশেষ মনকৰিবলগীয়া। [] []

॥ बड़ो माहारी ज्रौगानाय़ाव थुनलाइनि गौनांथि ॥

— बीरहासगिरि बसुमतारी ।
टि, डि, चि, चेथि बोछोर

थुनलाइया हुादं आरो माहारीनि आयदा बादि। सरा सन्थ्रायै गासैबो सुबुं माहारीनि मिजिङ्क-हाबिलास, याफुंनाय़-याफुंखै, आंगो आयदा, सोदोमस्रि, बाइदि बाइदि जीउ-दाखहानि गोसैबो लामायानो मोदानथिबोदों थुनलाइनि गेजेरजों । थुनलाइनि गेजेरजोंसो मोनफा युगाव मोनफा हारीनि एबा मोनसे हुादनि सोदोमस्रि आरो हारीमुनि मानथाखी छ'य़ख'नाय़ याय़ो । थुनलाय़ाव हारीआरी गोसो आरो शीलेर याखाख-फैयाल्ला हारीनि मानसिक आरो आधाात्मिक आथुफोरा बेसेबां गुबुंले याय़ो बिखौ थाबैनो हम्नो हाय़ा । मोन-फ्रामबो माहारीआनो गाओवागाव गुबुन हारीअरो शीलेर दङो । बे शीलेरनि आलारीजों लिङनाय़ थुनलाय़ा अरायबो स्वीराबै ज्रौंना थाय़ो ।

थुनलाय़ा मा ? बे सोदोबगिनि बेखेवथिय़ा मा ? थुनलाइ शोदोबखौ लानानै गोरों गोरा सानछुमा फोरनि गेजेराव राओदानथेलाइनाय़नि जोबनो गैय़ा । गुबुन गुबुन सानछुमा फोरा गाओवा गाओनि बिबुंथि होलांदों । थुनलाइनि बिबुंथि होनानै बिश्वगुरु रबीन्द्रनाथ ठाकुरा बुंदों — "अन्तरेर जिनिस्के बाहिरेर भावेर जिनिस्के निजेर जिनिस्के बिश्वमानबेर ओ क्षण कालेर जिनिस्के चिरकालेर करिया तोला साहित्येर काज।" रबीन्द्रनाथा आरोबाव बुंबाव दों— "भावके निजेर करिया सकलेर करा इहाइ साहित्य, इहाइ ललित कला ।"

थुनलाय़ा सोमोन्दो दङो बांसिन सुबुं जीव आरो बिनि बाहायथिजों । सुबुंनि बाहायथि जीउनि रोंगथि आरो रोंगथि (अभिज्ञता) सोमोन्द सुबुंनि यि सान्नाय बिखौ लानानैनो थुनलाइनि सोजौ । बिनिखाय़नो राओनि बिजोंजों (माध्यम) जीउनि बुंफुंनाय़ानो यादों थुनलाय़ । जेनेन्द्र कुमारनि राओजों— "सुबुं आरो सुबुं माहारीनि राओखानाय आरो हांखोथानाय ज्ञानानो थुनलाय़ ।" गुबुन मोनसे बयनिबो गनाय़ याथाव उफ्रा राओवा (app-endix) यादों— "थुनलाय़ा जीउनि बिजिरनाय़ ।" थुनलाय़ गिबिआ गाओनि मेगनजों नुनाय़ गासैबो माहारी ; सुबुंनि जीउखौ बिजिरनानै गाओनि गोहोदिन्थिजों गुबुन शोदोबथिनुय़ो आरो बिनि लिर-बिजिरनाय़ाव फरायग्राफ्राबो बिनि (थुनलाइगिरि) बाइदि नाय़ो आरो मोनदाङो ।

मिलटना बुंदों— "A good book is the precious life-blood of a master spirit, emblamed and treasured up on purpose to a life beyond life."

সাসে সানছুমা বিজিং গিৰিআ বুংদোং – "গাংফ্রা-মবো বিজাবনি সিঙাও সাফা সুবুং থায়ো। সুবুংনি স্বায়াথিখাও মোনফা হাৰী থায়ো। হাৰীনি স্বায়াও মিথিঙ্গাথি আৰো মাহাৰী আৰী বাৰহা-ওব্রা দঙো। মিথিআলাসিনো বেই গাসৈবোনি গোহাম গাংফ্রামবো বিজাবাও মোদান থিয়ো।"

সুবুংনি বাংসানদ্রায়-মাহাৰী আৰো মাহাৰীনি সে-সানদ্রায় – সুবুং। থুনলায়া সুবুংনি সোর্জীব্লাবো মাহাৰীনি ছাঁয়া গোগ্লৈআলাসিনো থায়ৈথায়নো থুনলাইখৌ মাহাৰীনি আয়না বুংনায় যায়ো। মাহাৰীআ যেবৈ সুবুংনি জোনোমগিৰি সুবুংআবো বিবাদিনো মাহাৰী সোর্জীআ। বুহুমনি যুগাৰতাৰ আৰো মাহাৰী ফোসাবগ্রা ফোৰখৌ মাহাৰীআৰী হালছা-লানো জোনোম হোদোং। মাহাৰীআৰী হালছালনি থাখায়নো রুছো, মার্ক্স, আৰো গান্ধী মোনবাইদি মহাপুরুষ আৰো মাহাৰী ফোচাবগ্রা ফোৰনি জোনোম আৰো বিসোৰনো সোর্জীদোং মোনফা গোদান মাহাৰী।

থুনলায়া মাহাৰীনি বেছেন গোনাং দোলৎ। বিনিখায়নো কার্লাইলা বুংদোং – "আংনি সিগাঙাও যিদ্ু ভাৰত-সাম্রাজ্য আৰো ছেক্সপিয়েৰনি লিৰথুম বিজাব ফোৰখৌ দোন্নায় যায়ো আৰো আংখৌ বুংনায় যায়োব্লা, বে মোননৈনি ববে মাখৌ লানো, অব্লা আং ছেক্সপিয়েৰখৌ দৈখাংনা লাগোন আৰো ভাৰত সাম্রাজ্য এনগাৰনা হোগোন।"

থুনলাইনিফ্রায় জোংনি গোসোআও গাহাম-ছায়থ'নায় জোনোম যায়ো, আধ্যাত্মিক আৰো মানসিক গোজোনগ্লায় জোনোমমোনো, বেনো গোসআও গাহা আৰো দাওগানায়নি থুলুংগা হোয়ো। প্রেমচন্দ্রআ বুংদোং— "যি থুনলায়াও গাজ্বো সান্নায় দঙো। উদাংশ্রী সান্নায় দঙো, বিসুমায়নি হাসাৰ দঙো, যি জীউনিথাৰ বুংফ্লুংনায় বাইদি, যায় জোংনি গোসোনি দাওগানায় আৰো, সংঘর্ষনি জোনোম হোয়ো; যায় জোংখৌ উন্দুনানৈ থাহোয়ৈ, অনগায়ৈবো জোংনি গোসোআও সান্নায় সাগ্লোব হোয়ো বিনো জ্বোগাসিন থুনলাই।"

থুনলায়া, থুনলাই হোন্নানৈ বুথানায় নঙা যেব্লা থুনলায়া সুবুং মাহাৰীনি গাহাম অনছায়-নায়নি থাব লামাখৌ দিন্থিনা হোনো হায়া। মাহাৰীনি ছাওগ্ৰী থুনলায়াও বেৰখাঙাব্লা বিয়ো থাব থুনলায় হোন্নানৈ গনায়-যায়া। থুনলায়া যিদ্ু মাহাৰীনি দাওগানায়খৌ দিন্থিনো এবা মাহা-ৰীনি গাহাম লামা দিন্থিনো হায়া অব্লা বিয়ো থাৰ থুনলায় যানো হায়া। থুনলাই গিৰিআ আখুনি (Charecters) নাজাওনায়াও বাহাগো লানানৈ সৈথোনি সোর্জীনায়খৌ দিন্থিনাংগোন।

মাহাৰীআৰী ইনায়, অনাগাৰ সোবখো-নায়, বাইদি গাসৈবো থুনলায়াও দিন্থিনাং-গোন। মাহাৰীআৰী ফোছাবনায়াও থুনলাইগিৰিনি বিবানা গোথ্রোং যানায়া গাহাম। যুগ-যুগ মাহা-ৰীআৰী ইনায়নি বেৰেখায়ৈ থুনলাই গিৰিআ গুরুওৈ যাথোং এবা গোখ্রৈঙৈনো যাথোং থুনলাই গিৰিআ বায়ফোৎ বুদোং।

থুনলায়াও মকৃথাংনি মোনদাংথি থায়ো। থুনলায়াও বেছাংনি বেস্তবাদ। নি যি মোনদাংথি বিয়ো যেব্লা লিংগিৰিনি মোনদাংথিনি গাবজোং গফবনানৈ হুথাথিয়ো অবুং বিনি গেজেৰাও থায়ো জ্বোগাসিন সৈথো। এৰিষ্টটলনি ৰাওজোং **"The truth poetry is not a copy of reality but a higher reality."** থুনলাইখৌ বুংনায় বায়ো জীউনি বিবুথি এবা **interpretation of life.** ইংৰাজী ৰাওজোংবো থুনলাইনি সোমোন্দো গবাং ছাওবায় যাদোং। ইমাৰ্ছননি বাদিবু থুনলায়া যাদোং - **"arecord of the best though"** থামহিনবা গোজৌ থাখোনি সানবোলা-উৰীনি লিৰথুম বিবুংথিয়ানো থুনলায়।

থুনলাইনি সৌর্জী গিৰিআ সুবুং-মাহাৰী আৰো থুনলায়া যাদোং ৰাওজোং ফোৰমায়নো হানায় সানবো-লাউৰী।

থুনলায়া যাদোং সুবুং মাহাৰীনি স্বাখাথি। নাথায়, মানথি জীউ গুদিগ্লাবো থুনলায়াও মিথিঙ্গা-নি গাসৈবো গুদিমুগ্রা (elements) খৌ এনগাবনায় যয়া।

থুনলায়া মোনসে গুবুন দাথায় দঙো। বেই দাথায়াও খৌখ্লুনানৈ বিখৌ সৌর্জী নায়া গাহাম। আয়দায়াও সা-সাগ্রাং যাবু্লা থুনলাইনি বেংখন্-আও মোনফ্রামবো আগানাওনো খুনথেংনো গিনাংগৌ যায়ো। হ্বাদংনি চলো-চলোমা, মেথায়, বাথ্রা ফাও মিনিথাও বাথ্রা, খুগামেথায়, লাওখাৰ গথনি মেথায় গোদোনি বিজাব বাইদিয়াও গোবাং গুদিমুগ্রা হাগ্রনা থায়ো। বিফোৰনি বিজিংথি ছাওৰায়নায় যায়োবোলা বিনি গোদান বোহৈথিয়া থুনলাইনি বেংখনখৌ হাসাৰ গোনাং খালামো। বিখৌ গাহামৈ গাব ফুন্নো ৰোঙোবোলা বিবো গোদান মোহৰ লানা জোংখোল যায়ো। বুহুম খৌবাং, মাহাৰীআৰী, আৰো জামখৌ (প্রত্নতত্ব) বাইদি গোবাং আয়দায়াও গোজাম বাথ্রাফোৰখৌ বুবনানৈ ছায়খ'বু্লা বেওহায়নো থুনলাইনি গোবাং গুদিমুগ্রা মোন্নায় যায়ো। বে বাদিনো থুনলাই হাৰীমুনি গুদিমুগ্রা ফোৰখৌ খৌসে খালামনানৈ ছাও-ৰায়গ্লা; গোহোদিন্থিশালী সুবুংনি আখায়াও গো গ্লবা বিনো অবায়বো গোদানৰস্ হোনো হানায়, বাওনো হাথাওয়ৈ, ছিলিংখাৰ যায়ৈ হাৰীমু সৌর্জীনানৈ হাৰীনি মিলৌহু— অমৃত জিৰাং মানো হাগৌ। গোবাং জায়গানি যাথায়নি বিবুংথি, ছলো ছলোমানি হেফাজাব লানানৈ মহাকবি শ্বেক্সপিয়েৰা বুহুমনি গাসৈবো হাৰীনি ভাওথিনা শালীআও গোৰাবনায় বাদি ভাওথিনা লিংনানৈ সুবুং মাহাৰীনি অখুনি মোদানথি বেওহায় দিন্থিনো হাদোং। মোনফ্রামবো হাৰীনি গেজেৰাও বিবাইদি যাথায়, ছলো-ছলোমা বাইদি দঙো। গোহোদিন্থিশালী সুবুং থায়োবোলা বিনি ছায়া জোংনো লিংনায় থুনফাওথিনা জোংনো বেই মাহাৰীনি থুনলাইনি বাগ্রীখৌ বুংহোনো হাগোন।

আয়নায়াও গাওগাওনি মোহৰ মুগ্রীখৌ নুনায়বাদি থুনলায়াও যাখাং ফৈয়ো মাহাৰীআৰী হাৰীআৰী আৰো ৰাজথান্থিয়াৰী জীও।

মাহাৰী জৌগানায়াও লামানায়ো ছায়খ'যাথাও থুনলাইনি স্বায়াও। যায় হাৰীনি থুনলায়া বাং-সিন গোনাং (rich) বেই হাৰীনি জৌগানায়া বিসিবাং গুগ্রাব। মোনসে হাৰীনি দুখু-সুখুনি ছাও-গাৰী বেৰখাঙো থুনলাইজোং। থুনলায়ানো গোবাং হাৰীনি জাৰীমিনাও মোনফা যুগলাবোয়ো। ফৰাসী হ্বাদংআও যেগ্লা, সুবুংনি স্বায়াও অনাগাৰ গাদো-বলায়নায়া সোমা হাংখো বাৰলাংদোংমোন অব্লা থুনলাই গিৰিফ্রা বিসাৰনি থুনলায়াও বিফোৰখৌ বেৰখাং হোয়ামোনব্লা ফৰাসী সোমাওছাৰনায়া জাৰীমিনাও জায়গা মোননায় নঙামোন। গণতন্ত্ৰআ বুহুমাও দৈনৈ এসেবাং দাওগানায় নঙামোন। বেই ফৰাসী থুনলায়া দিনৈ বুহুমনি ৰাইজো ৰাজাফোৰনি গেজে-ৰাও বিগ্রায়নায়নি বিবুংথি ফোসাওনানৈ মাহাৰীনি গোদান লামা দিন্থিনায়াও যে গোবাং হেফাজাব হোদোং বিখৌ বয়বো গনায়না লানাংগোন। বেবাদিনো, ৰুছ হ্বাদংনি বিগ্রায়নায়, চীন হ্বাদংনি বিগ্রায়-নায়, গ্রীক সোদোমশ্রী, নীল দৈমানি সোদোমশ্রী, বাইদি বাইদি গাসৈবো জোং থুনলাইনি গেজেৰ জোংসো মোনথিনোমোনদোং। খালি ৰাজথান্থিনি বেংখনাওল' নঙা থুনলায়া মাহাৰীনি গাসৈবো আয়দায়াওনো গোবাং বেচেন হোবোদোং। বেনিখায়নো থুনলাইখৌ দোন্নানৈ ৰাওবো মাহাৰী থাংনা থানো হায়া। যায় মাহাৰী এবা যায় মাহাৰীআ থুনলায় গৈয়া বি মাহাৰী এবা হাৰীআ গোঠৈ, বৈ মাহাৰীনি ঠৈস'-ঠাংসনি ৰাদাব জাৰীমিনা লায়া— বুহুমা শোনাছঙা।

বেনিখায়নী বুংনায় যায়ী – "হাৰীনি থুনলায়া হাৰী জোগানায়নি গুদিখাস্ফা।"

থুনলাই আৰো মাহাৰীনি গেজেৰাও এসেবাং ওসে সীমান্দ দঙো দি বিনিখায়নী থুনলায়া অৰায়বো সমাজবাদী, মাহাৰী মোখাং, যানায়া গনাংথাৰ। থুনলায়া ৰাওনিবো মাহাৰীনি গাওনি দৌলং নঙা। যেব্লা থুনলায়া মাহাৰীনি গুবুন মোনসে বিবুংথিনি (মতবাদ) গনায়না লানানৈ যাখাঙো অব্লা বেই থুনলায়া মাহাৰীনি জোগানায়াও দি হেফাজাব হোগান বিয়ো ফোথায় থাওব্লা।

বিনিখায়নী, থুনলায়াও যাহাতে সুবুং মাহাৰীনি ছাওগাৰী বেৰখাঙো বিখৌ গোসোআও লাখিনায়া গাহাম। ইংৰাজী থুনলায়, রুছ থুনলায়া দিনৈ বুহুম বিথায়াও এসেবাং জোগাসীন মাসি (আসন) লানো হানায়নি যাহোনা যাদোং বেই থুনলাইনি গোসাৰথিআ সমাজবাদী। মাহাৰীনি সাফ্রামবো সুবুংনি জীউনি ছাওগাৰী দিনৈনি রুছ থুনলায়াও জোং নুনো মোন্দোং।

বড়ো-মাহাৰীনি থুনলায়াবোদি জেগাখাংনায় নঙা বি নঙা। সমনি ফার্সে নায়োবোলা বড়ো থুনলাইনি বৈসোআ গোলৈথাৰ। ১৮৮৪ মাইথানি ফ্রায়সো বড়ো থুনলাইনি বিথোনা লেবেথেৰে দিনৈ সীম বোহৈ গাসিনো দঙো। বুহুমনি বিথায়াও বড়োনি সিনায়থিখৌ হোনোবোলা জোং বড়ো থুনলাইনি গোসাৰথিখৌ ফেহেৰ নাংগোন, ফোলাউনাংগোন। থুনলায়ানো মাহাৰীনি ছিনায়থি। বিনিখায়নো থুনলাইনি বেংখনখৌ জোং গুসেব গোসোজোং (ঠেক মনোবৃত্তি) নায়নায়া গাহাম যানায় নঙা। জোংনি গামীআৰী বাথ্রাভাও, ছলো ছলোমা, খুগান্থায় মেথায় ফোৰখৌ বিজ্ঞিংশালীআও (গবেষণাগাৰ) বিজিংনাংগোন। গামীনি থুনলায়াও মাহাৰীআৰী জীউনি গোবাং গোথৌ হাসাৰথি গোফবনানৈ থায়ো। বিখৌ বুৰখাংনানৈ হোয়ৈ-মাজ্ঞিয়ৈ জোংখৌল খালামোব্লা বিনো বড়ো থুনলাইনি গোদোনায়াও সোণা-ৰিফিনায়বাদি জোংনাথাগোন। বড়ো থুনলাইখৌ জেগাসিন থৰ্খোআও লাংনোব্লা শোদোব বাগ্রোনি অংখাল, খন্থায় বিজাব, সাননাইসো ৰাদাব বিলাই বাইদি বাইদি আংখাল ফোৰখৌ সুফুংনানৈ থুনলাইনি থাংখিখৌ বৈখা খালামোবোলা বড়ো থুনলায়া আৰোবাও জেগা খাংগোন বিয়ো থাৰ।

থুনলাইনি গেজেৰজোংনো মাহাৰীনি মাহাৰীআৰী জীউ থংনায়, হাৰীমু, সোদোবশ্ৰী, জানায়লোংনায় গাসৈবো বেৰখাঙো – "Give me a book and I shall tell the whole history of that nation. Behind every book is a man and every man is a nation"

বিনি খায়নো জোং নুনো যোনোদি থুনলায়ানো মোনসে মাহাৰীনি সিনায়থি

জোংনি সোদোমশ্ৰী, উদাংশ্ৰী, দাওগাথি, জোংনি ন'খৰ জোংনি ধোৰোম – গাসিবোনি বিঠাআ যাদোং – আদর্শ। বুহুমাও আদর্শআল' অৰায় যুগামী যানা থায়ো।

থুনলায়া আদর্শনি বৈখাথিলি। বিনিখায়নো জোং বয়বো সমনি বালা গোৰানাও বড়ো থুনলাইনি গেজেৰজোং আদর্শনি আগান লাখিনো থাখায় জাজ্ঞি খাফ্রানায়া গনাং। [] []

There is no end to the Problems of life till death.
A Lamp must burn in all its colours before the daybreak.

– Urdu Couplet.

ঃ সাম্প্ৰতিক অসমীয়া প্ৰগতিশীল কবিৰ কবিতাত এভুমুকি ঃ

— বিৰূপাক্ষ গিৰি বসুমতাৰী
স্নাতক মহলা প্ৰথম বাৰ্ষিক।

প্ৰগতিশীল সাহিত্যৰ অৰ্থ বিস্তৃত। সাধাৰণ অৰ্থত যি সাহিত্যই দেশৰ সৰ্বাঙ্গিন উন্নতিত সহায় কৰে অৰ্থাৎ দেশৰ সমাজ ব্যৱস্থাত অসমতা, অত্যাচাৰ, বৰ্ণ বৈষম্য, ধৰ্ম বৈষম্য, দৰিদ্ৰতা, অজ্ঞানতা, কুসংস্কাৰ, শোষণ, পৰাধীনতা আদিৰ বিৰোধিতা কৰি বিজ্ঞান সন্মত ভাৱে দেশখনক সকলো দিনৰ পৰা আগুৱাই লৈ যোৱাত সহায় কৰে তাকেই প্ৰগতিশীল সাহিত্য বুলি থূলমূলকৈ কব পাৰি। মানৱতাবোধ প্ৰগতিশীল সাহিত্যৰ অংগ বিশেষ।

বিশ্বৰ পৰিস্থিতি আজি সংকটময়। একালে পুজিবাদী-সাম্ৰাজ্যবাদী গোষ্ঠীৰ যুদ্ধাৱাজ নীতি আৰু তাৰ বিপৰীতে পৃথিৱীক মুক্ত আৰু সুন্দৰময় কৰি তুলিবলৈ যুঁজিছে অগনন শান্তিকামী জনতা। সাম্য-মৈত্ৰীৰ সংগ্ৰামক আগুৱাই নিয়াত সংগ্ৰামী মানুহৰ স'তে সহযোগিতা কৰিছে সাহিত্যিক সকল। এই ক্ষেত্ৰত কবিসকল অগ্ৰণী।

এনে উৎকট পৰিস্থিতিত তেওঁলোকৰ ব্যক্তিগত হা-হুমুনিয়াহ নিতান্ত গৌণ। নিজৰ ক্ষুদ্ৰ ব্যক্তি সত্তাৰ বিপৰীতে তেওঁলোকে নিজকে বিসৰ্জন দিছে নিস্পেষিত জনৰ মুক্তি সংগ্ৰামত তেওঁলোকৰ দৃঢ় প্ৰত্যয় এই সংগ্ৰাম এদিন সাফল্যমণ্ডিত হবই।

সমস্ত পুঁজিবাদী দেশ সমূহৰ দৰে ভাৰতবৰ্ষৰ নিচিনা অনুন্নত পুঁজিবাদী সামন্ততান্ত্ৰিক দেশসমূহতো সমাজ বিকাশৰ পথ সাধাৰণ মানুহৰ উন্নতিৰ পথ অৱৰুদ্ধ। যুদ্ধ, হাঙ্গামা, দুৰ্ভিক্ষ পুঁজিবাদী সংকট, গণতন্ত্ৰৰ প্ৰহসন, গণতন্ত্ৰ দমনৰ বাবে স্বৈৰাতান্ত্ৰিক পন্থা প্ৰয়োগৰ ষড়যন্ত্ৰ - এই সকলোৱে বিভীষিকাৰ দৰে সামাজিক জীৱন আক্ৰমণ কৰিছে। এনে যন্ত্ৰণাময় লগ্নত কবিসকল স্বচ্ছাৰ হৈ পৰিছে।

সম্প্ৰতি প্ৰতিষ্ঠিত কবিসকলৰ ভিতৰত ৰবীন্দ্ৰ সৰকাৰ অন্যতম। বিজ্ঞানৰ বিজয় গৌৰৱত গৌৰৱান্বিত কবি সৰকাৰৰ প্ৰশ্ন বিজয় গৌৰৱ কাৰ স্বাৰ্থত ? কাৰণ তেওঁ দেখিছে

> পৃথিবীৰ অধিকাংশ মানুহ যেতিয়া
> দৰিদ্ৰ সীমাৰ তলত—
> অৰ্ধ নাংঠ ক্ষুধাৰ্ত.........

সেয়ে কবি সৰকাৰে অনুভৱ কৰিছে পৃথিৱীৰ ধ্বংসকাৰী হাজাৰ হাজাৰ বোমাৰ বিপৰীতে এটি বোমাৰ—

> আমি আৰু এখন বিশ্বযুদ্ধৰ প্ৰস্তাৱ লওঁ
> আৰু এটা বোমা বনোৱাৰ প্ৰস্তাৱ
> পাঁচ হেজাৰ পঞ্চাশটা বোমা ধ্বংস কৰিবৰ বাবে।

শোষণ নিস্পেষণৰ প্ৰতিবাদ আন্দোলন দিনে দিনে সক্ৰিয় হৈ আহিছে। সাম্যৰ বাবে মুক্তিৰ বাবে জাগৰিত হৈছে অগণণ নিদ্ৰাকাতৰ মানুহ। সেয়ে কবি সৰকাৰে অনুভৱ কৰিছে—

> মাটিৰ বুকুত কান পাতিলেই শুনো
> জনসমুদ্ৰৰ গৰ্জন—
> হাজাৰ বিজাৰ, লক্ষ কোটি মানুহৰ পদধ্বনি।
> বিজয় পতাকা উৰুৱাই, সিহঁত আগুৱাই আহে ;

ঘাম আৰু তেজেৰে সিক্ত যন্ত্ৰণা কঠিন মুখ—

কণ্ঠত ধুমুমা-পখিৰ গান—
সংগ্ৰাম
বিজয়
আৰু আত্মদান·····।

যেতিয়া কবিৰ চিৰ-কাঙ্খিত সুখৰ দিন আহিব; কবিয়ে তাক সাবটি ল'ব এনেদৰে—

পৃথিবীৰ ঘৰে ঘৰে যিদিনা ফুলিব
মুক্তিৰ ৰঙা ৰঙা ফুল
প্ৰভাতে আনিব এক উজ্বল দিন
আমি সেই দিনটোৰ নাম দিম
কমৰেট লেলিন।

সমাজৰ শোষিত লাঞ্চিত শ্ৰেণীৰ হকে যাৰ উদাত্ত কণ্ঠ, সেই কবি গৰাকী হ'ল অৰুণী চক্ৰবৰ্ত্তী তেখেতৰ কবিতাত পোৱা যায় বৰ্ত্তমান সমাজ ব্যৱস্থাৰ প্ৰতি ঘৃণা আৰু নতুন সমাজ গঢ়াৰ প্ৰতি প্ৰবল হেঁপাহ। কবি চক্ৰবৰ্ত্তীয়ে কয়—

কণ্ঠ বুলিলে স্বাধীনতা
ভৰি বুলিলে পথৰ নক্সা আঁকা
চকু বুলিলে প্ৰত্যক্ষ কৰা সমস্ত পৃথিবী
আমি গঢ়া খহা মাজুলীতে সপোন দেখোঁ
ভাতৰ কাঁহীৰ বাবে মুখৰ মাতৰ বাবে
এটুকুৰা মজিয়াৰ বাবে ইজনে সিজনৰ
নেলুটিপি মৰো···········!

দুখ-জৰ্জৰ শ্ৰেণীৰ পৰা উঠি অহা কবি সনন্ত তাঁতিক বাস্তৱৰ নিৰ্মম অভিজ্ঞতাই দিছে সুমধুৰ ভাষা। নিৰক্ষৰ শ্ৰমিক মাতৃ গৰাকী কবিৰ বাবে-

মোৰ মা তুষাৰ আৰু ধুমুহাৰ অন্ধকাৰ
আৰু নিষ্পেষণৰ
মোৰ মা ক্ষুধা আৰু অপমানৰ মোৰ মা
অন্যায়ৰ বিৰুদ্ধে

মোৰ ফুল আৰু সুন্দৰতাৰ প্ৰতীক।

কবিৰ বাবে দুখ দৈন্যৰে ভৰা দিনবোৰ আঁচলতে ৰাতিহে। সেয়ে কবিয়ে ওলাই যাব ৰাতিৰ অন্ধকাৰৰ পৰা অগণণ জনতাৰ হাতত হাত ধৰি—

অগ্নিদগ্ধ শিশুৰ মুখ মচম কৰোঁ
তৰুণ নদীৰ মুখ ওভোতাই আনো খৰঙৰ
শুকান পথাৰলৈ
আহক অৱগাহন কৰোঁ যুদ্ধৰ ৰতাহত।

কবিৰ অবিৰত অভিযান এটি উজ্বল নক্ষত্ৰৰ সন্ধানত। তেওঁ ধ্বংসৰ মাজেদি সৃষ্টিৰ বীজ সিঁচা বন্ধুৰ হাতত দেখিছে জুই, ফুল আৰু পতাকা ঃ

তেওঁৰ হাতত জুই—পবিত্ৰতাৰ বাবে
তেওঁৰ হাতত ফুল—সুগন্ধৰ বাবে
তেওঁৰ হাতত পতাকা—সাম্যবাদৰ বাবে।

চাহ-শ্ৰমিকৰ সন্তান কবি সমীৰ তাঁতিয়ে নিজৰ পৰিচয়ত গৌৰৱান্বিত সেয়ে তেখেত দৃঢ়তাৰে কয়—

এই পৰিচয় নোহোৱা হ'লে কাহানিও উচ্চাৰিত নহ'লোহেঁতেন মই
মেহনতী মানুহৰ উজ্জীৱিত অভ্যুত্থানৰ কাব্য গাথাত
স্পন্দিত নহ'লোহেঁতেন নিৰ্ব্বৰ সমুদ্ৰৰ দৰে
গৰ্জিত মথিত সুৰ দুখ-যন্ত্ৰণাত।

যিয়ে সমাজৰ পৰিবৰ্ত্তন বিচাৰে নতুবা নতুনৰ কথা কয় সেয়ে মুৰ পাতি লবলগীয়া হয় দুঃসহ যাতনা। কবিয়ে সতীৰ্থ সকলক অন্যায়-উৎপীড়ৰ মাজতো আহ্বান কৰিছে—

থিয় হৈ থাকা, থিয় হৈ থাকা তোমালোক
থিয় হৈ থাকা, থিয় হৈ থাকা তোমালোক
কঠিন শিলাময় পাহাৰৰ ঔদ্ধতাৰে থিয় হৈ থাকা
নীল আকাশৰ বিশালতাৰে থিয় হৈ থাকা

আৰু তেখেতৰ সহযোদ্ধা কবি সকলৰ দায়িত্ব এনেদৰে সকিয়াই দিছে—

কবিতাৰ দায়িত্বটো কেৱল প্ৰতিবাদ আৰু
প্ৰতিৰোধেই নহয়
আহত যেতিয়া মানুহৰ স্বপ্ন আৰু আশা
আমি উৎপাটিত কৰিব লাগিব মাটিৰ পৰা
আচ্ছাদিত হিংস্ৰতাৰ গোপন লালসা।

দীলিপ তালুকদাৰৰ কবিতাত মানুহৰ সংগ্ৰামৰ গভীৰ আস্থা ফুটি উঠিছে। সেয়ে তেখেতে লিখিছে—

সংঘাতৰ কৰতেৰে কাটি যোৱা
বন্দীশালৰ লৌহ দুৱাৰ
এতিয়াও আন্ধাৰৰ নিৰবতা ভাঙি
সাৰে আছে লক্ষ লক্ষ বন্দী মানুহ।

সাম্প্ৰতিক কালৰ কবি সকলৰ ভিতৰত যাৰ কলমত জুই বৰষে বুলি কোৱা হয়, সেই কবিজন হ'ল ৰাজু বৰুৱা। তেখেতে সংগ্ৰামী শিল্পী ৰাভাৰ আদৰ্শৰে উদ্বুদ্ধ হৈ সকলো কবিতাত প্ৰচুৰ জন-সাধাৰণৰ ভাষা ব্যৱহাৰ কৰে—

নিগড় চিঙিবলে' আজি জাগিছে তোৰ সময়
নিঃশঙ্ক চেতনাত সেয়ে মুকুতি বাংময়
নিগৰাই নিগৰাই বুটলি লব প্ৰস্তুতি তন্ময়
নিগড় ছিঙিবলে' আজি জাগিছে তোৰ সময়।

* * * * *

নোপোৱাৰ ভোকৰ/হুৰি মাৰি জুমেৰে/মাৰি
তাৰি তই
ওলাই আহ/খাটি খোৱা যাউতীয়া হেঁপাহ/
ভয় ভীত নাই/হেৰুৱাবলৈ নাই একো।

কবি সুভাষ সাহাৰ কবিতাবোৰ সৰল, সংযত আৰু ব্যঞ্জনাময়। এই মাটিক ভালপোৱাৰ আবেগত তেখেতে অত্যাচাৰ-বীভৎসতাকো নেওঁচি মাটি-কেই সাৱটি থাকিব—

যিমানেই নাহক ধুমুহা বৰষুণ
মই পৰি ৰ'ম ইয়াতে মাটি খামুচি
কঠিন মহীৰুহৰ দৰে।

এতিয়া সময় আচলতে দুঃসময়। সেয়ে কবিৰ চিনাকিজনীও হৈ পৰিছে অচিনাকি। অথচ এই ছোৱালীজনীয়ে এদিন কবিক—

দিছাংমুখত লগ পাওঁতে এইজনী ছোৱালীয়েই
আজলি ভৰাই পানী দিছিল খাবলে চেনেহৰে!
যতনাই দিছিল
এৱা গাখীৰৰ জলপান!
ইয়াত কোনো গান নাই। দুখ-দৈন্যতাত

সকলো হেৰাই গৈছে। কবিয়ে দেখিছে দুখ যন্ত্ৰণাত কান্দিছে ভাতৃ-ভগ্নী, পিতৃ-মাতৃ আৰু সকলো। এই দুখ যন্ত্ৰণাৰ মাজেৰে কবিয়ে আশা কৰিছে—

গোট খাওক সকলো কান্দন
ইয়াতে
গান নহলেইবা, আৰ্তনাদতো হব,
শেষবাৰৰ বাবে
চিঞৰি চিঞৰি
আহা, আমি আৰ্তনাদ কৰোঁ,
আৰ্তনাদত ভাঙি পৰক
সুৰৰ শৃঙ্খল।

কবি হৰিহৰ দাসৰ কবিতা সামাজিক দাসত্বৰ বন্ধন মুক্তিৰ বাবে আগ্নেয় অস্ত্ৰ। তেওঁ প্ৰতিজ্ঞা কৰিছে 'সেউজ বসন্তক আদৰিবলৈ যাওঁতে যদি মোৰ মৃত্যু হ'ব বুলি। য'ত পঙ্গু মানৱতা তাত কবিয়ে নিৰ্বিচাৰে প্ৰশংসাৰ 'বাহ বা'। সেয়ে উদাত্ত কণ্ঠে তেওঁ চিঞৰিছে

কোনে বিচাৰে ইয়াত অহেতু প্ৰশংসা; সীমা-
হীন ঐশ্বৰ্য কিম্বা
বিশ্বৰ শ্ৰেষ্ঠতম পুৰস্কাৰ?

এমুঠি ভাতৰ অভাৱত শ শ শিশুৰ মৃত্যু
হয় য'ত

কোনে বিচাৰে বিলাসী ভাল পোৱা ভাত,
কোনে বিচাৰে মেদ বহুল গাভৰুৰ
ৰংঘহা ওঁঠৰ উত্তপ্ত চুমা কিম্বা শুবলৈ ফুলশয্যা?

কবি মোহন কৃষ্ণ মিশ্রই নিৰালাত বহি যৌবন অপচয় কৰা ব্যদনাকাতৰ কবি সকলক আহ্বান কৰিছে—

হুৰাই দে, হুৰাই দে, স্বদুঃখ হুৰাই দে
চাই ল স্তূৰ্য্যস্নাত ক্ষণ
ইয়াত নৈসঙ্গৰ ভীতি নাই
মৰণো সুন্দৰ মৰণ

আৰু কবিগৰাকীও আগবাঢ়ি গৈছে শান্তি-কামী অগনন মানুহৰ সমদলত—

কঠোৰ অথচ নিশ্চিত পথেৰে বন্ধুনকলৰ সতে
আহি আছোঁ
খাল, বিল, নৈ, নিজৰা, নগৰ, ঝহৰ, কাৰ
খানা, পথাৰ সকলো পাৰ হৈ আহি আছে
সমদল...............

বিগত '৮৩ ৰ অভিজ্ঞতাই কবি ৰফিকুল হোছেইনৰ কবিতাত দিছে তেজস্বিতা।—

এই মাত্র দেখিছিল সি ৰাংকুকুৰ এজাক
এই মাত্র দেখিছিল সি নাঙঠ মাকজনীক
তাৰ নাঙঠ কৰা অ'ৰু
চিঙি নিছিল যেচটো ঘাণিৰ মহ যেন
পিতাকৰ ডিঙিটো / থৰ হোৱা চকুবোৰ
দেখিছিল সি জিভা মেলা মুখখন / আৰু
জুপুৰিটো আৰু জুপুৰিটো আৰু জুপুৰিবোৰ
জ্বলি জ্বলি / ছাই হোৱা জ্বলি জ্বলি ধোৱা
হোৱা আৰু...............

অৰ্চনা পূজাৰীৰ কবিতাত ফুটি উঠিছে বান-পীড়িত আৰ্ত্তজনৰ প্ৰতি সমবেদনা আনহাতে ব্যৰ্থ দেশ নেতাৰ প্ৰতি ক্ষোভ।

তোমালোকৰ অসন্তৱ উকমুকনি
লুইতখন অতিকে শুৱনি!
ইয়াততো নাই
বিধস্ত নগৰী, শূন্য গাওঁ, মৰমৰ ঘৰ
চেনেহেৰে কথা কোৱা বুকুৰ কলিজা
গ্ৰীচত নে আকাশৰ সৰ্বত্ৰত
ন্বিৰো'ৰ বাঁহীৰ সুৰ বাজি আছে অহৰহ।

এওঁলোকৰ উপৰিও বিপুলজ্যোতি শইকীয়া, মনোজ বৰপূজাৰী, কন্দৰ্প বৰপূজাৰী, চেনী ৰাম গগৈ, বিদ্যুৎ বিকাশ ভূঞা, জ্যোৎস্না আলি আদিৰ কবিতাত পোৱা যায় শোষিতৰ প্ৰতি গভীৰ আন্তৰিকতা আৰু শোষকৰ প্ৰতি ঘৃণা। মুঠতে সম্প্ৰতি কালৰ কবিৰ কবিতাক অনাগত ভবিষ্যতৰ হিৰন্ময় স্বপ্ন গঢ়াৰ একো একোপাট হাতিয়াৰ বুলিব পাৰি। □ □ □

Hatred comes from the heart, contempt from the head; and neither feeling is quite within our control.

— Dhamma.

थुनलाइयाव हिंजाव लिरगिरिनि आंखाल।

(Lack of women writers in Leterature)

— पार्ब्बती बसुमतारी।
टि,डि,चि, चेथि बोछोर।

गिबियाव जीवनि समाजआ बिमा गाहाय समाजआव दङोमोन। नाथाय येब्लानिक्राय बिफा गाहाय समाजखौ गनायनानै लादों, बै समनिक्रायनो हिंजाओफ्रा बायहा खामानि दामानिनि बुहुमनिफ्राय गाओखौनो बोन्नानै न्'खोरनि एबा न्'छिंनि खामानियाव एरछो एरछोयै नांथाबबोनांदों। आरो खामानि-दामानि, फिछा-खांनाय, बानाय आरो बेफोरनि अनगायै समाजआव हिंजाओफ्रा येबो भाओथि नायानो गैया यादों। बेनिफ्रायनो पर्दा-मोखां थानानै न्'खोर बन्दी जीउ थुंनायनि हुदाया चालिबोदों हाजार हाजार बोछोर हमनानै। नाथाय यिगुयो मुगानि गर्दान् जांख्रीथांनाय धोआ येब्ला जीवनि समाजनि स्वायाव थुक्लेनानै गोग्लेया हामग्रा छिथाउ लामाजों बै धोआ अन्दर महलछिंनि दरजायाओबो छोदाउहैदोंमोन। गोदोथाब्लाबो हिंजाओफोरनि लेखा-फरा छालोंनायनि स्वायाव बै समाव न्'खोरनि गार्जेनफोरनि गोथांं हाबथानाय दङोमोन यायनि थाखाय गिबि अवस्थायाव गोरोंं-हिंजाव नूनो मोनामोन। बै समाव मुछलिम, हिन्दु हिंजाओफ्रा अरना (मोखां खोबनायछि) छिङाव फुं बेलाचे संसारनि चाका फिदिंबाय थानांनाय-मोन। बरबेखानि हाजार हाबथा नायखौ नेओछिनानैबो म्लाबा मुगेनाय, लाजिफोनांनायखौ हेओ थालामनानैबो बै मुगानि अन्दर महलनि न्'खोर हिंजाओफ्रा इछिं-न्'नि हाबादबआओनो बन्द अरथिजीवनो अ, आ, क, ख लिरनो छालोंदोंमोन आरो माब्लाबा फिछाइ आरो होब्राछा गथोनि बिजाबखौ फरायनो नाजादोंमोन छिरि छिरियै। बिब्दिनो स्वानचे हरखाबै थाखुमा मुंनि आन्दोआव यिगुयो मुगानि हिंजाओफ्रा च'लोराव, थन्हायाव, च'लोमायाव गाओहोरनि गोसोनि रोंमोनथिखौ बेखेओदोंमोन।

दिनै बे नैथियो मुगायाव गिबि अवस्थानिरुइ हिंजाओफोरनि उदांस्रीया गोबाङेनो बांबाय। नाथाय शिल्प, हारिमु, थुनलाइ चर्चायाव हिंजाओफ्रा दाबो-दाओगानो हायाखै। हाबथानाय बेंथेनायदि गैला बे नङा। येरैइहाय नूनो मोनो सानै बिदा-बिनानाओग्रा लोगोचेनो देरदों। नाथाय येब्ला यिथो डिस्नि बोछोर यायो हामग्रा नो होब्राछानि उदांस्रीया छिगांनि रुजुनायाव बांलांबाय थागोन। नाथाय फार्चेथिं हिंजाओनि उदांस्री आरो खाबुरा खमायलांगोन। समय, सुजुग आरो

উদাংশ্রী মোনব্লাদি হিঞ্জাওফ্রাবো হৌৱানি সমান দাওগানো হায়ো, থুনলাই চর্চায়াও আখায়হোনো হায়ো; দিনৈসীম সাবৈচে সুবুংনি মেলেমাও বে বাথ্রায়া খিলিয়ো ? দাসীমবো নূনা মোনো হৌৱানি ছৌলোংথায় হোনায়াও যেবেইবাইদি গোসো হোআো হিঞ্জাওনি ছৌলোংথায় হোনায়াও গোসো হোআ বাংছিন ন'খোৰনি গাৰ্জেনফোৰা। নাথায় জৱাহৰলাল নেহৰুৱা বুংদোংমোন— **Education of a boy is education of one person but educatiou of a girl is the education the entire family."** 'গুবুন হাবিনি ৰুজুনায়াও জোংনি বড়ো হিঞ্জাওফোৰনি গোজ্বৌ ছৌলোংথায় লানো হানায়নি বিবাঙা জোবোং থম। দিনৈসীম সাবৈচে বি, এ, এম,এ ফাচ খালামনানৈ গাওনি হাবাথিলিয়াও এবা গোজ্বৌ ছৌলোংথায়াও থাঙো ? বাংছিন বাহাগোআনো হ্বাবা খালামনানৈ সংসাৰ জৱোগ্রো। ন'বাং সংসাৰজোং থুনলাই চর্চা এবা লিংনায় খামানিয়া যেবো ছৌদাউলায়নায় গৈয়াবলাবো হ্বাবানি উন্‌নি জীউরাও হিঞ্জাওফ্রা সংসাৰনি গেজেৰাও যেবৈবাইদি গফবনানৈ থানাঙোফ্রায় নূনো মোনো ছিগাং জীউৱাও থুনলাই চর্চা খালামবলাবো উন্‌নি জীউৱাও লাছৈনো ন'খোৰনি খামানি-দামানিনি বেংখোন্‌জোং গাওখৌনো বোন্নানৈ লানাঙো আৰো জীউৱাও থিনায় গোজ্বৌ থাংখিখৌবো জ্রাব গাৰহৰনাংগৌ যায়ো। লিৰনায়নি থাখায় সান্নায় হোনায় এবা মাবা মোনচে আয়দায়াও গোসো হোনায়নি থিলিয়াও সময় আৰো সুজুগ মোননৈবো হেংথায় গছংথেয়ো। যায়নি থাখায় গোসো থাবলাবো গোসোনি ৰোংমোনথিখৌ বেখেওনো, থুনলাই চর্চায়াও আখায় হোনো থুনলাই বাগ্রীখৌ ফেদেৰনা হিঞ্জাওফ্রা হায়া।

যিগুযৌ মুগানি সমাজআ যেবলা আথিকালনি ছৌলোংথায়জোং গিবিয়াও স্নৌবাং যাজেনদোংমোন হোমবলা লিৰনায়নি অনগায়ৈ হিঞ্জাওফ্রা গাওখৌনো বেখেওনায়নি যেবো ৰাহা গৈয়ামোন। বিনিখায়নো বৈ মুগায়াও হিঞ্জাওফ্রা গাওখৌনো বেখেওনায়নি মোনচেলো ৰাহাখৌ আখায়াও লাদোংমোন "লিৰনায়।" আথিকালাও ৰেডিঅ, টি.ভি. নি অনগায়ৈবো শিল্প হাৰিমু চর্চানি বুহুমাও হিঞ্জাওফ্রা গুবুন বোথৈমৈ গাওখৌনো বেখেওনায়নি সুজুগ মোনবায়।

হিঞ্জাওহৌৱানি গোসোনি ছোলায় ছোলু (**Exchange of heart**) আৰো দুথু দাহানিফ্রায় যি যাথায় সোমজিখাঙো বেনিফ্রায়নো ৰস থুনলাইনি জোনম যয়ো। থুনলাইনি জাৰিমিনাও মুংদাংখা লিংগিৰিফ্রাও যেহেতু বাংছিন হৌৱাফোৰ বিনিখায়নো বিথাংমোননি দ্ব বৈ হিঞ্জাওফোৰনি থুগায়া বেৰখাংহোনায় ৰাওফ্রা বেচেথিনি হিঞ্জাওফোৰনি গোবোনি ৰাও যানো হাগৌ বেয়োসান্নো গোনাং বাথ্রা। বেফোৰ বাথ্রায়া থাৰ নংগৌনা নঙা বিচিবিজিৰনায়খৌ হৌৱাফোৰনি স্বায়াও দনা হলা দিনৈ হিঞ্জাওফ্রানো আংখাৰবাঅবলা থুনলাইনি জাৰিমিনাও হিঞ্জাওনি বিজিৰথিয়া ৰখায়ৈ নুজানো হাগোন। মানথিফ্রা মানো ছাৰথায়নিখুইবো গোৰাছিন বেনো হিঞ্জাও গোসো। নাথায় ছেংখাৰীগিৰিফ্রা বুংনায়বাইদিব্লা এ-ম্যায়াৰ নাথিং (**an ere nothing**) সীতানি থাখায় লঙ্কায়া জোবশ্রাংদোং হোন্নানৈ যেবেই হিঞ্জাওফোৰনি স্বায়াও দুৰনাম দঙো থিক বিব্দিনো হিঞ্জাওফোৰনি অন্নায় আৰো সিবিনায়খৌ মোন্নানৈ গিদিৎ থুনলাই বিজাব মন্নায়নি দিন্থি দঙো। **"One touch of nature makes the whole wo ld kin,"** হোন্নায়বাইদিনো সাচে হিঞ্জাওৱা বো ন'খোৰনি আৰো সমাজসি স্বায়াও গোবাং ছোলায় ছোলু খালামনো এবা গোহম_থৌথেনো হাগৌ।

আথিকালাও সুবুংসি জীউখুংনায়নি ৰাহাফ্রা জোবোং গোথ্রাংগৌথে যানানৈ ফৈবায়। দিনৈনি

হিঙ্গাওফ্রা বৈ গৌথৈ থিজৌং লোগোচেনো ফার্লা হোনানৈ ছোলিনো হমদোং হৌব্লাফোরনি শ্রেং-শ্রেংনো, উদাংশ্রী যানো থাখায় ছাত্রী বাত্রীনি ফার্চে বাংছিন বারছো-মদোং আরো গোসোনি সান্নায়ফ্রাবো ছোলায়লাংদোং। অদেবানি নুনো মোনো হার্ছিং শ্রি জ'নানৈ থুনলাই চর্চা খালামনায়নি সম এবা গোসোআবো হিঙ্গাওফ্রা ফ্রায় গৈয়া। বে বেলায়াও বুংনো হায়োদি হিঙ্গা-ওফোরনি গোজ্ঞৌ মিজিং এবা জোগাখাংনো লুবৈনা য়াবো খম। মাবা মোনচে লিংনানৈ জোবোং মুংদাংখা যানো হাগোন এবা মান মোনগোন, বেবাইদি গোজ্ঞৌ মিজিং হিঙ্গাওফোরনাও নুনো মোনা। বিনিঅনগায়েবো গোবাঙানো এফা এনৈ লিরো, নাথায় লিরনায়খৌ জোগাখাংনায়াও লাংনায়খৌ সানা এবা সমবো বিছো-রহা গৈয়া। হিঙ্গাওফোরনি জোউব্লাও লিংনায়নি নাথায় ছাংগ্রাং গোসো বোলনিবো খহা নুনো মোনো। যিগুবো মুগানি লিংগিরিজো হিঙ্গাওফ্রা বে খামা-নিয়াও ফিহাইনিফ্রাই থুলুংগা মোনোমোন নাথায় দা হিঙ্গাওফ্রা ন'খোরনিফ্রায় এবা ফিছায়নিফ্রায় বিব্ধি থুলুংগা এবা হেফাজাব মোনা। ন'খোরনি খামানি-দামানিখৌ ফোজোবনানৈ সাচে হিঙ্গাওব্লা যেব্লা ন'আও জ'নানৈ গোসো মোদোম হোনানৈ মাবা মোনচে লিংনো হমো, বে সান্নায়া যাফুংনায় নঙা। মোনোনা ন'খোরনিফ্রায় হেংথা ছোৌফগোন, থুলুংগা হোনায়খো গোজাননি বাথ্রা। নাথায় সাছে হোব্রয়া যেবো হেংথা গৈয়া লাবা, ন'খোরনি জেবো খামানি মাওয়া লাবা দরজা বন্ধ খালামনানৈ গোসোবাইদি লিংনো, ফরায়নো হায়ো আরো ন'খোরনিফ্রায়বো যেবো হেংথা ছোফয়া। থুলুংগা এবা নোজারছো হোনায় যায়ো। নাথায় সাচে হিঙ্গাওব্লা? খামানি-দামা-নিন গেজেরাও সম মোনব্লাছো লিংনায়নি ফার্চে আগানছুরনো হায়ো। বেফোর যাহোননি থাখায়নো হয়তো হিঙ্গাওফ্রা লিংনায়নি থিলিয়াও এবা থুন-লাই চর্চায়াও যেবো মখোযাথাও ভাওথিনা এবা বিবান লানো হায়াখৈ।

ব'বেখানি মোনচে বাথ্রা নুনো মোনোদি বানায়-নায় শিল্প, লিংনায়নি অনগায়ে দ্বানায়-লুনায় চর্চা-য়াওছো বাংছিন গোসোহোআো হিঙ্গাওফ্রা। যেরেই লেখা খৌলোম লানানৈ মাবা মোনচে লিংনো লানায় এবা ছাওগারী আখিনায়নিখ্রুই বিজিথুন্দুং লানানৈ আগর ছখাংনায়, ছিদ্বানায় এবা জোবোং গোথাও জাগ্রা বেচাং থৈয়ারী খালামনায়াওছো. বিছোরহা বাংছিন গোসো।

গুবুন-গুবুন মুব্লাফোরবাইদি থুনলাইনি বুব্লিয়াও বাইদি রোখোমনি জ্ঞোগাখাং ছোলায়নায় ফৈবায়। চলো, খন্থায়নি মহরআ জোবোং ছোলায়বায়। নাথায় আবৈ আরোমোন বাইদি চলো বুংনায়নি গোসো বোহৈথিয়া দাবো দঙো। বেফোর গোসোবোহৈথিখৌ দাবো বারগোনো নাযায়াখৈ। বেনি অনগায়েবো চ'লো, চ'লোমা, গাছিবো মোনচে রোখোমনি জোউ খৌরাং। চ'লো চ'লোমানি বাইদি রাখোম ভাওথিনা আখু আরো যাথায়নি গেজেরজোং লিংগিরিনি জোউব্লা রিফিখাঙো। বিনিখায়নো নামা বাংছিন হিঙ্গাওফ্রা লাজিনানৈ বে রোখোমনি থুনলাই সোজিনায়নি ফাচে থাঙা? বিছোরো গাওছোরনি জোউনি জোবোং আংগো হোখোমানায়খৌ ফরায়গিরিফোরনি ছিগাঙাও লামনানৈ হোনো হয়তো আস্থু-স্থু মোনো।

বেনিখায়নো থুনলাই সোর্জিনায়নি থাথায় হিঙ্গা-ওফ্রা বাহেরা বুব্লি আরো জোউজোং লোগোচে যাহাতে জোবোং আংগোয়ৈ ছিনায়লায়ো এবা সোমোন্দো লাথিয়ো। যেরেই "মৈহুব" বাইদি ক্লাচিকেল চ'লোমা লিংনো থাঙোব্লা বাহেরা বুহুমজোং আংগো সোমোন্দো দ্বানায়া জোবোং গোনাংথায়খৌ হিঙ্গাওফ্রা বাংছিনানৈ মাও-ফুংনো হায়াখৈ। মানোনা দাসোমবো যেন মোনচে খেংগ্লা হোবথানায়া হিঙ্গাওফোরনি গোসোখৌ নারছি-ন্নানৈ দঙো, যায়খৌ এংগাবনানৈ এবা উর্বাছিনানৈ বিছোরো উদাঙে বায়জোআও গছংনো হায়া। যায়নি থাখায় হিঙ্গাওফোরনি সান্নায় হোনায়নি ছোলায়থি-লিয়াবো গুছেব যাদোং, থুনলাই সোজিনায়নি থিলিয়াও হেংথা ছোৌফেদোং আরো থুনলাইয়াও হিঙ্গাও লিং-গিরিনি আংখাল নুনো মোন্দোং। [] []

॥ গোৱালপৰীয়া লোক গীতৰ আঁৰে আঁৰে ॥

মোঃ হামেদ আলী আহমেদ ।
স্নাতক মহলা ১ম বাৰ্ষিক

আদিম উষাৰ অৰুণালোকত মহাবিৰাটৰ নীৰব আৱৰণ ভেদি অনন্ত সুৰৰ মহা স্পন্দনত বিশ্ব-সমুদ্ৰত তৰঙ্গায়িত হৈ উঠিল সৃষ্টিৰ ঢৌ সৃষ্টি হ'ল পৃথিৱী, ধৰাৰ বিনন্দীয়া ৰূপ, সাগৰ প্ৰান্তৰ, নদ নদী স্থাবৰ জঙ্গম, জগতৰ জীৱকুল। মহা স্পন্দনৰ আলোড়ণত প্ৰকৃতিয়ে পালে নৱৰূপ। অনুভুত স্পন্দনৰ আলোড়ণত প্ৰকৃতি পৰিব উলীল। মানৱ ধৰ্মত সৃষ্টি সুৰ নিজ প্ৰত্যক্ষ। চিত্তৰ চেতন অৱচেতনৰ মাজত সৃষ্টিৰ সুৰ প্ৰেৰণা প্ৰবাহত সক্ৰিয় হৈ উঠে। এই সক্ৰিয়তাত মানুহৰ জীৱন একোটি সংস্কাৰৰ সমষ্টি ৰূপে দেখা দিয়ে। "বিভিন্ন সংস্কাৰে বিভিন্ন চৰিত্ৰত বিকাশ কৰে, বিভিন্ন ভাব ধাৰাই বিভিন্ন কৰ্ম শক্তি প্ৰকাশ কৰে। এয়ে মানৱ চিত্ৰৰ মহা ৰহস্য। এই ৰহস্যৰ অন্তৰালত জীৱনৰ—

"প্ৰাত্যহিক তুচ্ছতাৰ এটা স্বচ্ছতা আছে;
সেই স্বচ্ছতাৰ মাজেদি ধৰা দিয়ে অতুচ্ছ সত্যই।"

সেই সত্যৰ নিৰ্লিপ্ত বিশ্লেষণৰ দ্বাৰা সৃষ্টিৰ অফুৰন্ত উপাদান বিশ্ব স্ৰষ্টাইহে মানৱ অন্তৰত ভগাই দিছে! সন্ধানী জনৰ শত গতিৰে শত পথে ধাবিত হৈ শত সৃষ্টি সম্ভাৰ আনে। সাহিত্য সাধকে দেখে আনন্দৰ অপূৰ্ব্ব প্ৰবাহ। কবিয়ে দেখে কল্পলোকৰ স্বপ্নময় ইন্দ্ৰ ধনুত ছন্দোময় সুৰৰ শিহৰণ। শিল্পীয়ে দেখে নিৰ্ব্বাক চিত্ৰ ৰেখাত প্ৰাণময় চেতনাৰ স্পন্দন। সুৰ সাধকে পায় অতীন্দ্ৰিত জগতৰ চিৰন্তণ সুৰ ধ্বনিৰ সুধা পৰশন। এই সুৰৰ আস্বাদন লভিবলৈ হৰ্ষ-বিষাদ মিশ্ৰিত অনুভুতিত আপ্লুত হৈ উৰ্দু কবি সহীৰ লুখীয়ান ভীৰে গাইছিল— "খুশী ভী ইয়াদে আতী হায়তো
আঁসু বনকে আতী হায়।"

স্বপ্নজ্বল দিগন্তত ডাৱৰৰ সমুজ্জ্বল সীমান্তত যেতিয়া দেখা যায় কেৱল প্ৰান্তৰ আৰু প্ৰান্তৰ; আৰু প্ৰান্তৰৰ গভীৰ নিৰ্জ্জলতা ভেদ কৰি দূৰৈৰ পৰা ভেদ কৰি অহা

"ওৰে ও, বন্ধু
কাজল ভোমোৰাৰে - কোন দিন
আসিবেন বন্ধু—
কয়া যান কয়া যান ৰে।
যদি বন্ধু যাবাৰ চান, ঘাৰেৰ—
গামছা থুইয়া যান ৰে "

গীতৰ সুৰ কাৰো শ্ৰৱণেন্দ্ৰীয় প্ৰৱেশ কৰি বিদায়ী মুহুৰ্ত্তত প্ৰিয়জনৰ উভতি অহাৰ অহাৰ প্ৰতিশ্ৰুতিৰ আকুল বিননিৰ সৰল অভিব্যক্তিক অন্তৰ তোলপাৰ লগাই দিয়ে, তেতিয়া ৰিণিকি ৰিণিকি ভাহি উঠে অসমৰ মহাবাহু ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ দুয়োপাৰ জুৰি অৱস্থিত গোৱালপাৰা বাসীৰ হৃদয়ৰ ঐকান্তিকতাৰ প্ৰাঞ্জল নিদৰ্শন।

অসম ভাৰতৰ একেবাৰে পূব মূৰত অৱস্থিত এখন বিভিন্ন ভাষা-ভাষী, বিভিন্ন জাতি-উপজাতিৰ সমবেশৰ ঠাই।

গোৱাল পাৰা এই অসমৰে অন্তৰগত এখন জিলা। ভাৰতৰ আবেগিক ঐক্যৰ বাবেও ৰাষ্ট্ৰীয় আৰু ৰাজ্যবোৰৰ চৰকাৰী ভাষা যিয়েই নহক লাগে, প্ৰতি তিনি চাৰি মাইল ব্যৱধানত জন সমাজৰ মাজত প্ৰচলিত বেলেগ বেলেগ কথিত ভাষা আৰু গীত আছে। ইয়েই জন সাহিত্য বা লোক সাহিত্য ঠিক তেনেদৰে গোৱালপাৰাৰ স্থান বিশেষ বেলেগ বেলেগ কথিত ভাষা পোৱা যায়। বিশেষকৈ চাপৰৰ পৰা বঙ্গদেশৰ সীমান্তলৈকে স্বকীয়া থলুৱা ভাষা আৰু গীত মাত পোৱা যায়। ইয়েই গোৱাল পৰীয়া লোক সাহিত্য ৰূপে জনজাত। এই লোক সাহিত্যৰ ভিতৰত লোকগীত সমূহেই বেছি জনপ্ৰিয়। এই গীত সমূহৰ প্ৰাণ প্ৰাচুৰ্য্যতা আৰু গভীৰ অধ্যাত্মিক ভাববোৰ মনকৰিবলগীয়া। কৃষ্টি সংস্কৃতি, ব্যক্তিৰ মনৰ পূৰ্ণতাই এই লোক গীতৰ সুৰ বিভিন্ন ভঙ্গী মাত শুনিবলৈ পোৱা যায়। সুৰৰ মাধুৰ্য্যতাই শ্ৰোতাৰ প্ৰাণত শিহৰণ জগাই তোলে। কোনো গীতত প্ৰেম অনুৰাগ, কোনো গীতত দুখবেদনা, আৰু কোনো গীতত আবেগ অনুৰোধ। কোনো গীতত আকৌ প্ৰেমিক প্ৰেমিকাৰ মন ব্যাকুলতাত ভৰি উঠে।

আমাৰ এই দেহ পঞ্চ ভুতেৰে গঠিত। আত্মা তাৰ সৰ্ব্বস্ব। এই আত্মা অবিহনে দেহ যে পুনৰায় পঞ্চভূতত বিলীন হৈ যায়। সেয়ে ভাবুক লোক শিল্পীৰ অন্তৰ ভেদি ওলায়—

"অ জীৱন ৰে, জীৱন ছাৰিয়া নাযাইস মোৰে। তুই জীৱন ছাৰিয়া গেইলে আদৰ কৰিবে কে জীৱন ৰে ?

কচুৰ পাতেৰ পানী যেমন ৰে
জীৱন টলমল টলমল কৰে
ঐ মতন মানুষেৰ জীৱন—
কখন ঢালিয়া পৰে ।

আকৌ এই ভৌতিক দেহৰ আত্মাৰ মুক্তিৰ কাৰণে এক মাত্ৰ সৃষ্টি কৰ্ত্তাৰ বাহিৰে অইন কোনো শক্তি নাই। আৰু সেই সৃষ্টি কৰ্ত্তাৰ লগত আত্মাৰ মিলন হেতু তাৰ নাম কীৰ্ত্তনৰ বাহিৰে দেহী জীৱনৰ অইন উপায় নাই। তাৰ বাবে গায়—

একবাৰ হৰি বলো মন ৰসনা,
মানৱ দেহ গৈৰৱ কৰো না
মানৱ দেহ মাটিৰে ভাণ্ড ভাঙ্গিলে হইবে
খণ্ডৰে খণ্ড, ভাঙ্গিলে দেহ জোৰা হইবেনা।

ইয়াৰোপৰি এই লোক গীত সমূহে সমাজৰ ৰীতি-নীতিৰ বিষয়ে একো একোখন ছবি দাঙি ধৰে। আগৰ দিনত জন সমাজত ছোৱালীৰ দেউতাকে ল'ৰাৰ দেউতাকৰ পৰা টকা লৈ বিয়া দিয়া প্ৰথা নিশ্চয় আছিল। সেয়েহে বিৰহ বিধুৰা বোৱাৰীৰ অন্তৰ ভেদী ওলায় :—

বাপো কানা মাও কানা ৰে
কানা পাৰাৰ লোক
টাকাৰ লোভে বেছেয়া খাইছে
মোক স্বামী নাবালক।

আকৌ বিবাহিতা স্ত্ৰীক এৰি থৈ যদি স্বামী দূৰলৈ যায় :—

অ'কি প্ৰাণোনাথ অ প্ৰাণোনাথ আইসো
আইসো প্ৰাণনাথ বইসো,
শেওৰাৰ গাছে যেমন ঘুগুৰ বাসা
দূৰ দেশে পতিৰ কি আশা !

এনে করুণ যন্ত্ৰণাৰে ভৰা সামাজিক চিত্ৰৰ উপৰিও হাহি কান্দোনেৰে ঘৰুৱা চিত্ৰৰ ছবিওঁ এই লোক গীত সমূহত বিদ্যমান।

শ্বশুৰ বাবাক খাবাৰ দেং মুই
যোৰ হাটু কাঢ়িয়া
ভাসুৰ বাবাক খাবাৰ দেং মুই
ঐনা মাথায় ঘোমটা দিয়া
ভাবেৰ দেওৰাক খাবাৰ দেং মুই

বগলে বসিয়া
আৰ পানয়া মৰাক খাবাৰ দেং
মুচকি হাঁসি দিয়া।

এইদৰে নানা হাঁহি তামচাৰে ভৰা ঘৰুৱা পৰিবেশৰ উপৰিও ডেকা গাভৰুৰ প্ৰেম প্ৰীতিৰ কথাওঁ এই গীতবোৰত সোমাই আছে

আজি মোক ছাড়িয়া নাজান চেঙেৰা
মৈশাল বন্ধুৰে—
মৈস চৰাবেৰ জানৰে মৈশাল হাতে বাশী নিয়া।
তোৰ জন্য দিবা নিশি প্ৰাণ মোৰ থাকে
ঝুৰিয়া।

আকৌ ডেকা গাভৰুৰ মিলন বাসনা অধিক হলে অন্তৰ নিগৰি ওলায়ঃ—

আইসো বন্ধু আইসো কাছে
মালা বদন কৰি
পিৰিতি বিষম জ্বালা
সইতে নাপাৰি।

ইয়াৰ উপৰিওঁ নাৰীৰ স্বামীৰ প্ৰতি অগাধ ভক্তি থাকিলে, স্বামীৰ বাহিৰে অইন কোনো ডাঙৰ দেৱতা যে নাই তাক উপলব্ধি কৰি জীৱন আৰু যৌৱনৰ হাজাৰ কামনা বাসনা অসম্পূৰ্ণ থাকিলেওঁ পৰৰ প্ৰতি আসক্ত নহয়। প্ৰমাণ স্বৰূপে কোনো হাতীৰ মাউতে নাৰীৰ ৰূপত মুগ্ধ হৈ প্ৰেম নিবেদন কৰাত নাৰীয়ে উত্তৰ দিছেঃ—

আজি আউলান কেনে মোৰ বান্দা মায়া
হস্তীৰ পিঠিত থাকিয়াৰে মাহুত
হস্তীৰ মায়া জানো
নাৰীৰ মনে কথা তোমৰা কিবা জানো?
হস্তীৰ পিঠিত চৰিয়াৰে মাহুত
কিসেৰ বাটুল মাৰো
পৰেৰ ৰমণীক দেখিয়া জ্বলিয়া
কেনে মৰো ৰে।

আকৌ যৌবনা নাৰীৰ পতি বিয়োগ হলে অশেষ বিৰহ যাতনা ভোগে। ৰাতিৰ টোপনিৰ হাতখন গাৰুটোক পৰাত স্বামী থকা বুলি ভাবি কিন্তু সাৰ পোৱাৰ লগে লগে স্বামীক কাষত নাপাই সখিয়েৰৰ আগত বিনোৱা সুৰত এইদৰে গাইছেঃ

প্ৰাণ সজনী! কাৰ আগে কব দুখেৰ কথা—
নিন্দেৰ আলিসে হাত পৰিল বালিসে চেতন
পায়া দে—
খং বন্ধুৱা নাই মোৰ কাছে।

ইয়াৰ উপৰি স্বামীয়ে যে নাৰীৰ সৰ্বস্ব আৰু অঙ্গৰ ভুষণতাৰ পৰিচয় এই লোক গীতটোইঃ—

"আকাশত যদি নাই চন্দ্ৰ
তাৰা কি আৰ জ্বলে,
যে নাৰীৰ স্বামী নাই
ৰূপে কি কাম কৰে।"

বসন্ত কালত প্ৰকৃতিয়ে ৰূপ ধাৰণ কৰে। গছৰ বসন্ত কাল আহিলে যেনেকৈ পাতেৰে ভৰপুৰ হৈ সুশোভিত হৈ উঠে; তেনেকৈ যৌবন কাল-টোৱে মানুহৰ বসন্ত কাল। এই সময় ছোৱাত সকলোৰে মনত এটা চঞ্চলতাৰ ভাব ফুটি উঠে আৰু সকলো পিনৰ পৰা সফলতা লাভ কৰে। সেয়ে গাইছে

গাছেৰ বসন্ত কালেৰে
ভৰিয়া উঠে পাতা
নাৰীৰ বসন্ত কালেৰে
হাসিয়া কয় কথা
পুৰুষেৰ বসন্ত কালে,
বাজায় মোহন বাঁশী,
নাৰীৰ বসন্ত কালে
পুৰুষ গলাৰ কাটি।

গোৱালপাৰা জিলাৰ ছোৱালী বিলাক সুঠাম, কৰ্মঠ আৰু মমতা ময়ী। তাৰ কাৰণে বেলেগ দেশৰ পৰা ডেকা আহিলে ৰূপ গুণত মুগ্ধ হৈ চিৰ দিনৰ

কাৰণে বৈ যায়। তাৰ বাবে গায়ঃ—

অ' বন্ধু নাযান গোৱাল পাৰা

গোৱাল পাৰাৰ চেংৰীগুলা জানে ধুলা পৰা।

সমাজত কোনো অসঙ্গল দেখা দিলে সেই আতঙ্কৰ কাৰণক লক্ষ্য কৰি গোৱা গীত কিছুমান আছে। যোৱা মহাযুদ্ধত আমেৰিকাই যুদ্ধত উৰা-জাহাজ ব্যৱহাৰ কৰা আৰু বোমা পেলাই জাহাজ ধ্বংস কৰাৰ কথা জানিবলৈ পাই এনেদৰে গাইছে।

অঃ কি ভগৱান কুনদিন বা কুনটা হয়

আজি তোমাৰ সৃষ্টি বুজি ভাঙ্গিয়া দেয়

আকাশেৰ উৰুপেলেন উৰিয়া উৰিয়া যায়

কোন দিন বা বোমা ফেলাইয়া মাৰে।

এইবোৰৰ উপৰিওঁ গোৱাল পৰীয়া লোক গীতত হাজাৰ হাজাৰ আধুনিক আৰু ভাওৰীয়াই গীত কৰি আছে।

এইদৰে গোটেই গোৱাল পাৰাত নানা ৰস আৰু ভাৱেৰে পৰিপূৰ্ণ লোকগীত সমূহ সিঁচৰিত হৈ আছে। এই বিলাক কেৱল যে গোৱাল পাৰাৰে গৌৰৱৰ বস্তু তেনে নহয়, ই গোটেই অসমীয়া জাতিৰ আৰু অসমীয়া সাহিত্যৰ আপুৰুগীয়া সম্পদ। ইয়াক উদ্ধাৰ কৰি একে গোট কৰিব পাৰিলে অসমীয়া সাহিত্যৰ ভৰাল যে, চহকী হব তাত অকণো সন্দেহ কৰিব নোৱাৰি।

"20 जौ मुगायाव बड़' माहारीनि न्वखर शिल्प"

—रणेन मुछाहारी
H. S. थाखोनै ।

गोनोखोआरी मुगानि बेछेवा चिगां आवगायनिक्रायनो सुबुंनि जीउ खुंनायाव गाव-गावनि गौनांथि मुवाफोरखौ नवखरनि बयबो गोरोबलाबलायनानै न्वखरावनो दिहुंनन्नानै लादोंमोन। न्वखरराव बानायनायखायनो यानांगौ बिफोर बादि मुवाखौ न्वखर शिल्प बुंनाय यायौमौन। गुवैयै—यायफोर मुवाखौ येबो यन्त्रनि मदत लाया यासे आखायजों एबा सुबुंनि कष्ट खालामनानै दिहुन्नाय यायो। बे खौनो न्वखर शिल्प (cottage industry) बुंनाय यायो।

बड़ आ भारतनि स्वा-स्वानजा ओनचोलाव गोदो गोदायनिक्रायनो जीउ खुंबोनाव मोनचे गोज़ामहारि। बिछोर मंगलीय फोलेरनि फोलेरछा। बड़'नि जीउखुंनाय, आदब खायदाया गाछिबो गुबुन आरो गोमोथाव। बुंनो थाङोब्ला गोदो गोदायनिक्रायनो बड़'फ्रा न्व'आव गोनां यानाय आइजें आइलाफोरखो न्व'आवनो बानायनायमोन। आरो गोनां यानायखो गुबुनजों सोलाय लायनानै। गावनाव मैयै गुबुन जिनिषखौ लानायमोन। बिनिखायनो बिछोरहा बै समाव जीउ खुंनायाव येबो आख'-पाख' सहायनाङामोन। बिनि अनयायैवो बै समाव बयबो बड़' सुबुङानो न्वखरनि शिल्पआव जैं-जैं मैं-मैं राववो फेजेन्नो हाथायमोन। न्वखरनि गासिबो गोनांथि येरैछान्द्रि छंग्रादनिक्राय यागायजेन्नाने सुबुंनि जीउ खुंनायाव येछेबां गोनां मुवा दं बेफोरखो गावनि देहानि थैखौ दै खालामनानै दिहुंनन्नानै लाजोबनायमोन बिछोर। बै समाव दुलाराय भारतआवनो स्वा-स्वानजा ओनचोलाव जीउ खुंनाय बड़ मुंखौ खोनाबाथाय दिथांमोननि देहानि खोमोनावो छांग्रां यानायमौन।

नाथाव दुखुनि बाथ्रा एफावां देतगाजौगा मुं-दांखा बड़' हारिनि न्वखर शिल्पआ हाब्रां गिछ्रिगानाय बादि गिछ्रिगानो हमो; येब्ला दुलाराय भारतजों लोगोचे स्वा-स्वानजा जोनचोलखौवो गुफुरछाफ्रा गावछिनि आथिं छिङाव लाङो। बिथां मोनहा बे बादि जेन्नो रोङि बड़'नि न्वखर शिल्पनि दावगाथाय गोहोखौ नुनानै गिदोंमोन आरो गावछिनि फालांगीखौ दावगा ह्रोनो थाखाव बड़'फोरखो गावछिनि आथिं छिङाव दीन्नो सानो। जेरै सान्नाय एरै मावनाय ; थारैनो गुफुरछाफ्रा जो. आथिं, गानजा बाइदि लोंहो सोबहो खालामनानै मावथि बड़' जोहोलावनि गाछिबो छांग्रां आखलआखुफोरखौ अलछिया खालामजोवो आरो बुंनायमान बिछोर— 'जों मोजां मोजां बिलाती मुवा लावोगोन, बाङाय बेचेनाव बायैला। एचेबां मानो कष्ट खालामनांगौ।' थारैनो गुफुरछाफोरनि गुदु

हाग्रामाया श्रां एवश्रां यामाराछै आदुवा बड़' सुबुङावो बेखौनो गनाय माराछै। गावनि माव-नांगो हाबाखौ जौ आभिं गानजा बाइदि लोङै सोबै थारैनो बिछोरो बावगारलांजोबो। थाउनाव माखाइयाव थुबिल रांनि आंखालाव नखराव जोउ खुंनायाव गोवां आख'-पाख' यायो आरो न्वखरनि गोनां मुवाखौ लानो थाखाय न्व'नि सम्पतिखौ गुबुन्नो फान्नानै उनाव बायनांगौ लागा यायो। बे बादिनो गुफुरछाफ्रा गावछिनि खायदाजों बड़'फोरखौ गाव-छिनि आखायनि मुछुखा (Toy) खालामो आरो रोंखा राखा बड़' माहारीनि हाबाफोरखौ फोजोब-नानै बिछोरो गावछिनि आखयाव लाङो।

गुबैयै बुंनो थाङोब्ला, बड़' माहारीनि न्वखर शिल्पआ नो यादों— साल गान्दैनि मदतयै पाठ इण्डि खुन बाइदि फोरनिफ्राय गाव गावनि गोनां यानाय गानग्रा जुमग्रा हि दाननै दिहु-न्नाय, औवा राइदेंनिफ्राय छंग्राय-छान्द्रि, जेखाय खबाय दारहा, चेयार बाइदि हबनाय बंफांफोर-निफ्राय मै-नांगोल-जुंगाल, चेयार टेबिल बाइदि दान्नायफ्रानो मखयाथाव। नाथाय बेफोरबादिखौ मावनाय आथिखालाव बड़' माहारीनि गेजेराव जो गोबां नुनो मोनला। गोदोनि दिनाव 99% सा बड़' सुबुङा न्वखर शिल्पआव आखाय होयो-मोन; नाथाय दानि मुगायाव बेनि उल्था यालां-बाय। बुनो थाङोंब्ला आथिखालाव छोर छाबैचे बड़'फ्रा छान्द्रि छंग्राय फोरखो हबना लायो ? हाथाय बाजारनिफ्रायछो जों गाछिबो बायनानै लांनाय नुनोमोनो। नोथाअ बिछोरनि गुदियावबो गुबुन हारीछो। नङाब्ला बड़'आनो गाहाय आबादारी। थेवबो आथिखालनि बड़' सूबुङा आबादनि गोनां आगजुफोरखौ गावबा गाव न्वं-आव दिहुन्ना लानो मानो नाजादिया, छोलोंदिया दिनै गुबुन हारीनि सुबुङा जोंनि यायगायाव फैनानै नांगोल-जुंगाल बाइदि फान्नानै रां खामायोब्ला जों मालाय मानो हाया ? जोंहारि गोहो गैया ?? बेफोर मुवाखो गुबुननिफ्राय बायनो गोनां याखो मानो ??? बेफोरनि गुदिया अलंछिया। मानोना जोंबो बेफोरखो बाया-मोजोमा सोलोङोमोनब्ला जों रां गारनानै गुबुन-निफ्राय बायनांनाय नङामोन।

बड़' माहारीनि न्वखर शिल्प गोमां-नायखौ फार्सल' हमोब्ला गोरोन्थि यागोन।

मानोना मोनचे माहारीखौ फोथांनालाखियौ हिन्जाव आरो हौवा बे मोन्नै माहारीया गोरोबलायनानैछो। गुबैयै बुंनो थाङोब्ला बड़' गाहारीनि हारीसुखौ लाखियो हिन्जावफ्राछो। बिछोरनि गाम्राय जुमनायाछो हारि चिनायथि होनायनि अंगुबे नेशौंन। चिनाय हायै, मिथिमोनै गुबुन यायगायाव थांब्लाबो जों दरव्नाखौ नुवानो मोनथिनो मोनो बे गामिया मा गामो एबा बेवहाय मा हारिनि सुबुं थायो। बे दरव्नायानो दुलाराय बड़' हारिखौ मुलुगाव फोजोंबो गासिनो दं। नाथाय देखुनि सम, आथिखालाव बड़' सुबुङा बांदों नाथाय दरव्नाया नाङाखै; बाङाय जाबोनोछो हमद्रों। बुंनो थाङोब्ला जों गोरों गोरा बड़' हिन्जावफोरनियाव एबा गोरों गोरा हौवाफोरनि हिन्जावफोरन्याव बांछिनयै हारीमुनि नेशौंनखौ बिछिनि मोदोमाव नुनो मोना। यानो हागौ बिथां मोनहा गोनोखोआरी मुगानि दावगालु मुगा छ'फैनायखाय दव्नाखौ गारनानै छारी, मेख्ला, गाम्रानै गोनोखो मुगा बादि गावखौबो छोलाय छल' खालामनो सान्दों नामा ? यायखियादोला, नाथाय दासिमबो हारिनि हारीमुखौ लाखिगासिनो दं बब्रा गामीयाव जीउ खुंनाय जाम्बी बड़' हिन्जावफ्राछो। लेखा रोङाब्लादो बिछोर हियाव 'राम-हरि' आगर आखाय एरफबना लायो। दानि हिन्जावफ्रा बांछिन गाव-गावनि गाम्राय जैमनायखौनो दानानै लानो रोंलिया। एम्फौ फिनानै इण्डि फिथोब, खुन लुनानै हि दानायखौथ' आलादा गंचे माव्वियाव फजहरथ' छोरबा-छोरबा शाल गान्दैया माखौ बुङो बिखौ मोनथियै आथिखालाव बड़' हिन्जावबो दंचे। नङाब्ला बे नङाब्लानो जों हिखौ दिहुन्नो हाया। आथिखालाव जों गोबां हिन्जावफोरखौ दव्नाखौ बायनानै गाम्राय नुनो मोनबाय। नाथाय बेयादबो दव्नानि बिगुमांया गुबुनारोछो। बेफोरबादि हि जुमखौ रोंनानैबो रौङैवाइदि यनानै गुबुननिफ्राय बायनानै लानांगौ यायोब्ला बेछे लाजिनांथाव बाग्रा। बेफोरमानि गाछिबो अलछियानिनो नेशौंन फोरमायजोबो।

सानचे समाव बड़' हिन्जावफ्रा हरजां हर खुन्दुं लुचे लुनानै, दाचे दानानै देरहाछार आगरनि फालिजों फिछायखौ जान्जि खाफ्रा-खाफ्रि खालामनानै दावहा थिलीयाव दावहा नांनो थुलुंगा गोसोयै थोनहरनायमोन। बे फालीयानो

'आरनाइ' (कवच) महरै बिछोरनि गोसोथाव गोदान थुलुंगा आरो मिजिंग, आरो गोहो-बोलो सोनानै हारि आरो हादोतखो सिबिनो हेफाजाब होयोमोन। गोदोनि समाव हि दानो रोङै हिन्जावफ्रा लाजिनांथाव बाथ्रामोन आरो बिछोरो गाव गावनि हाबानि मिजिंगखौबो बारा थिनो हायामोन। आथिखालाव साचे बड़' सुबुंङा इण्डिङ लुग्रा जेनतेर दिहुंनबाय। याय यन्त्रखौ आसाम चरकारा बाहायनानै दानाय लुनाय शिल्पखौ जौगाछिन होनायनि राहा लानो खाबु मोन्दों। बे यन्त्रखौ बाहायनानै बड़आबो गोबांछिन दिहुंन्नो नायाबावोब्ला बड़नि दानाय लुनाय शिल्पआ सोमा गोयै दावगागोन आरो रां खान्थि आर्जिनायावबो गोबां हेफाजाब मोनगोन। बेफोर बादि न्वखर शिल्पनि गेजेरजों दिहुंन्नाय गान्नाय जोमनायाव दिनैछिम मुलुगनि सोद्रोमा आखुनि उद्भगथिलीयाव दिहुन्नाय हिजोमफ्रा नाथाय दाछिमबो बड़'नि गान्नाय जोमनाय एबा दानाय लुनाय शिल्पखौ गुज्लायहोनो हायाखै आरो हानायवो नङा। बेनो बड़'नि न्वखर शिल्पनि देरहाछारनाय।

हारीनि बिफा महात्मा गांन्धीया दुलाराय भारतनि मानषिफोरखौ जेनतेरजों खुन्दुलुनानै गावनो गाव हि दानानै गानांगौ होन्ना फोरोंलांदोंमोन। नाथाय बिथांनि फोरोंनायखौ रावबो नाजावनानै लानो हायाखैमोन नाजावदोंमोन बड़' हारियाल'। नाथाय बिछोरबो आथिखालाव ब्रिफानि बोचोनखौ बावगारलांनायजों लोगोचे बड़ हारिनि हारीमुखौबो खोमोरनो आगान सुरबाय। हारिनि बिफा गांन्धीया गावनि गानग्रा जुमग्राखौ गावनो दानानै सान्दोंमोन बै समाव बिथाङा बिलाती मुवाखौ एंगारनानै गावनि गोब्रा आखायजों मावनानै गावनो गोनां यानायखौ दिहुन्नानै लानो थाखाय भारत नारीखौ खावलायदोंमोन आरौ बिनि नेशौंनखौ गावनो चिगां चिगां दिन्थिलांदोंमोन।

लहानि हाबा, एबा खामार, काच आरो पितलनि हाबा, सणा-रूपानि हाबा एबा बानिया, हानि ओइजें आइलानि हाबा एबा कुमारनि हाबा, चाबोन शिल्प, मैदेर हाथाय दानाय बाइदि हाबाफोरखौथ' रावबो बड़' सुबुंखौ मावनाय नुनो मोना। बेफोरबादि उन्दै उनला शिल्पनि मदतआव नाथाय जों रां खान्थियाव गोबां हेफाजाब मोन्नो हायो। थेवबोदि मानो बड़'फ्रा बेफोरबादि शिल्पनि स्वायाव नोजोर होआ एबा

छोलोंनो गोसो! गैया, सान्नो गोनां बाथ्रा ।

विनिखायनो थारैनो बड़' हारियाव गोजौआव गाखोनो सानोब्ला गोमानो नाजानायखौ बुरखांफिन्नायजों लोगोचे गोदान-गोदान गुबुन गुबुन फिछा-फिछौ हावाफोरखौबो छोलोंबावनानै जों न्वखर शिल्प ग्रोलोंथायाव बयबो गावनो गाव आखा फाखा याग्रोनांगोन ।

—०—

> Wealth converts every foreign country into your native place, and poverty turns your native place into a strange place.
>
> —Dante.

অসম কেশৰী অম্বিকাগিৰী ৰায়চৌধুৰী

- নৱজিৎ পাটোৱাৰী ।
স্নাতক মহলা প্ৰথম বাৰ্ষিক।

হেৰা বিশ্ব-কৰ্মকাৰ !
তোমাৰ ৰুদ্ৰ ৰোষ হাতুৰীৰে
পিটি-পিটি মোক ভাঙি তৃপিতিৰে
গঢ়ি তোলা কবি বিশ্বৰ ঝংকাৰ—
হেৰা বিশ্ব কৰ্মকাৰ ।
— অম্বিকাগিৰি

সংগ্ৰামী পুৰুষে জীৱনৰ প্ৰতিকূল বায়ুক ভয় নকৰে ; সাহস আৰু শক্তিৰ দ্বাৰা তাক কৰায়ত্ব কৰি দেশ আৰু দেশ বাসীৰ হিত সাধন কৰে । নিজৰ কাৰণে ভবাৰ তেওঁলোকৰ সাহৰি নাই ; প্ৰতিটো মুহুৰ্ত্ত সমাজৰ দুৰ্বল অঙ্গবোৰ নিৰোগী কৰি কৰ্মঠ কৰাৰ অহৰহ প্ৰয়াশ কৰে । সুখ তেওঁলোকৰ বাবে আকাশত ফুলা কুসুম ; সুখ দৈন্য চিৰ লগৰীয়া ধনীৰ হাতৰ পুতুলা হবলৈ তেওঁলোকে নিবিচাৰে ; তথাকথিত উচ্চাভিমানীৰ হাতত প্ৰপীড়িত, বঞ্চিত আৰু লাঞ্চিত সকলৰ দুখ বিমোচনৰ কাৰণে সংগ্ৰাম কৰে । তেনে এজন বিপ্লৱী পুৰুষ, এজন মহান অসমীয়া পুৰুষ আছিল অম্বিকাগিৰি ৰায় চৌধুৰী যাক অসম বাসীয়ে মাতিছিল 'অসম কেশৰী' বুলি। অসমৰ সাম্প্ৰতিক পৰিস্থিতিত অম্বিকাগিৰি ৰায় চৌধুৰীৰ সোৱঁৰণৰ আৱশ্যকতা কোনেও নুই কৰিব নোৱাৰে। বৰ্ত্তমান অসমৰ যুৱশক্তিক ৰূপকোঁৱৰ জ্যোতি প্ৰসাদ, কলাগুৰু বিষ্ণুৰাভা, শিল্পী ব্ৰজ শৰ্ম্মা, লোকপ্ৰিয় গোপীনাথ বৰদলৈৰ জীৱনৰ আদৰ্শ যিদৰে প্ৰয়োজনীয় সেইদৰে অসম কেশৰী অম্বিকাগিৰী ৰায় চৌধুৰীৰ জীৱনৰ সময় বালিৰ প্ৰতিটো খোজ অনুকৰণ কৰাৰ আৱশ্যক আছে ।

অসম তথা অসমীয়া ভাষা-সংস্কৃতিৰ প্ৰতিষ্ঠা আৰু সংৰক্ষণৰ হকে জীৱন পন সংগ্ৰাম চলাই যোৱা অম্বিকাগিৰী ৰায় চৌধুৰীৰ জন্ম হয় ১৮৮৫ চনৰ ১০ ডিচেম্বৰ বৰপেটাৰ বিখ্যাত ৰায় চৌধুৰীৰ পৰিয়ালত। সৰু কাল ছোৱাত বৰপেটাত প্ৰাথমিক শিক্ষা লাভ কৰি অম্বিকাগিৰীয়ে পিছত গুৱাহাটীত উচ্চ ইংৰাজী বিদ্যালয়ৰ অষ্টম মান শ্ৰেণীল পঢ়ে। সিমানতে স্কুলীয়া শিক্ষা বিসৰ্জন দি ১৯০৪-০৫ চনৰ স্বদেশী আন্দোলনত আৰু সামাজিক উন্নয়ন মূলক কামত কায়ো মনোবাক্য নিমগ্ন হয়। জালিয়ান ৱালাবাগৰ হত্যা কাণ্ডই অম্বিকাগিৰীৰ অহিংস বিপ্লৱী মনত এজন স্বাধীন চিতীয়া বিপ্লৱী বীৰ হবলৈ যথেষ্ঠ ইন্ধন যোগাইছিল। ১৯২১ চনত মহাত্মা গান্ধীৰ নেতৃত্বত গোটেই দেশ জুৰি গঢ়ি উঠা অসহযোগ আন্দোলনত ভাৰতৰ নুমলী জী অসমেও আগ ভাগ লয় । এই আন্দোলনত জপিয়াই পৰাৰ বাবে অম্বিকাগিৰী আৰু তেওঁৰ সহযোগী সকল কাৰাবাস খাটিবলগীয়া হয় কাৰাগাৰৰ ভিতৰতো অম্বিকাগিৰীৰ বিপ্লৱী আত্মাই ভাৰতৰ পৰা বগা বঙালক খেদিবলৈ নীৰৱে গুজৰি-গুমৰী উঠিছিল । হাতত হাতুৰী লৈ তেওঁ শিল ভাঙিছিল, জাৰু লৈ জেলৰ মজিয়া পৰিস্কাৰ

কৰিছিল আৰু তাৰ তালে তালে মুখে মুখে গীত ৰচনা কৰি গাইছিল—

ভাঙ-ভাঙ ভাঙ শিল ভাঙ
ছিঙ ছিঙ ছিঙ লোহাৰ শিকলী ছিঙ
০ ০ ০ ০ ০ ০ ০ ০ ০
ধৰ ঝাডু ধৰ ভাই !
আৰু চাবৰ সময় নাই
চাই থাকোঁতে মুখত কেৱল
ভৰিল কাজল-ছাই ।

অম্বিকাগিৰীৰ এই প্ৰতিটো গীতেই যেন আগ্নেয়গিৰিৰ উদ্গীৰণৰ ফলত ওলাই অহা একোটা জুই ফিৰিঙতি। তেওঁ ওজস্বী কণ্ঠেৰে চিঞৰিছিল—

"জাগ ডেকা তেজ জাগ ও জাগ
আগ্নেয়গিৰি উগাৰি জাগ
এলাহৰ গাঠি ভাঙি গুড়ি কৰি
কৰ্মধাৰাৰে ধৰণী ঢাক ।"

১৯২৬ চনত স্থাপন কৰা 'অসম সংৰক্ষণী সভা' আৰু 'অসম জাতীয় মহাসভা'ৰ যোগেদি অম্বিকাগিৰীয়ে ওৰে জীৱন অসমীয়াৰ স্বাৰ্থ ৰক্ষাৰ কাৰণে মাত মাতিছিল, অসমৰ অস্তিত্ব ৰক্ষাৰ কাৰণে চেষ্টা চলাইছিল। কোনো কোনো সময়ত তেওঁ প্ৰায় অকলশৰে যুঁজ দিবলগীয়া হৈছিল প্ৰতিক্ৰিয়াশীল শক্তি আৰু অসমীয়া বিৰোধী চক্ৰৰ বিৰুদ্ধে। এই বিষয় এই সৰু প্ৰবন্ধটোত আলোচনা কৰিব খোজা নাই। যিসকলে অম্বিকাগিৰীৰ সান্নিধ্যত আহিছে অথবা যিসকলে অম্বিকাগিৰীৰ ৰাজনৈতিক জীৱন দৰ্শনৰ খুতি-নাতি কথা ভালদৰে অধ্যয়ন কৰিছে তেওঁলোকে এই কথা ভালদৰে জানিব পাৰিছে নিশ্চয়।

অসমৰ উন্নতিৰ বাবে অম্বিকাগিৰীয়ে যি ধৰণে যুঁজিছিল তাক ভাবিলে স্তম্ভিত হব লাগে। অসম আৰু অসমীয়াৰ কেনেকৈ মঙ্গল হয়, কেনেকৈ জাতিটোৱে আত্মচেতনাৰে নিজ অধিকাৰ স্থাপন কৰি বাহিৰৰ গোজটোপা অভিসন্ধিৰ পৰা ৰক্ষা পাব পাৰে তাকে তেওঁ সৰ্বদা চিন্তা কৰিছিল। অসমৰ যুৱক-যুৱতীয়ে দিক্‌ভ্ৰান্ত নহৈ 'কৰ্ম বিজয় শঙ্খ বজাই জীৱনটো নতুন কৰ, এলাহ এৰি কামত ধৰ, জীৱনটো তোৰ বিৰাট কৰ' বুলি ৰায়চৌধুৰী উদাত্তবাণী শুনাইছিল। তেখেতে ডেকা অসমক আহ্বান জনাইছিল

কৰ্ম বিমুখ এলেহুৱাৰ ওফোন্দনিত ভৰি থকা
ভেৰ ভাঙাৰ আৰ্জনাত
কৰ্মধাৰাৰ দীপ্ত শিখা জ্বলাই দে
জ্বলাই দে।

আৰ্থিক অনাটনেৰে জুৰুলা গ্ৰস্ত অম্বিকাগিৰীয়ে জীৱনৰ নানা ঘাত প্ৰতিঘাতৰ মাজতো অসমীয়া সাহিত্য ভঁৰাললৈ মূল্যবান বৰঙণি আগবঢ়াই থৈ গৈছে। তেওঁৰ গোটেই জীৱনটো যেন তেওঁৰ ৰচনা ৰাজিতে সন্নিবিষ্ট হৈ আছে। ব্যক্তিগত জীৱনত তেওঁ যি অভিজ্ঞতা লাভ কৰিছিল, তাক অকণো লুকঢাক্ নকৰাকৈ কেতিয়াবা কোমল মধুৰ কাব্যত, কেতিয়াবা ৰুক্ষ-কঠোৰ গদ্যত, কেতিয়াবা বিপ্লৱ ধৰ্মী নাটকত লিখি থৈছে।

১৯০৫ চনৰ পৰা ১৯১৪ চনলৈকে ৰাজকোষত পৰি বৰপেটাত 'নজৰবন্দী' হৈ থকা কালছোৱাত অম্বিকাগিৰীয়ে কেবাখনিও নাট লিখে। সেই কেইখন আছিল 'ভক্ত গৌৰৱ', 'জয়দ্ৰথ বধ', 'কল্যাণময়ী'। এই তিনিখন যাত্ৰাভিনয়ৰ বাবে ৰচিত হৈছিল। 'বন্দিনী ভাৰত' নামে এখন দেশাত্মবোধক নাটকৰ কপি চৰকাৰে বাজেয়াপ্ত কৰাত নাটখন সমূলে নষ্ট হয়। অম্বিকাগিৰীৰ নাট ৰচনাৰ অন্তৰালত নাট্য প্ৰেৰণাতকৈ দেশপ্ৰেমৰ আবেগৰ প্ৰভাৱে অধিক ক্ৰিয়া কৰিছিল। 'নজৰ বন্দী' অৱস্থাতে অম্বিকাগিৰীয়ে তেওঁৰ সুবিখ্যাত কবিতাৰ পুথি 'তুমি' আৰু 'বীণা' ৰচনা কৰি উলিয়ায়। তেওঁৰ আন কেইখনমান প্ৰকাশিত কবিতাৰ পুথি হ'ল 'অনুভূতি', 'স্থাপন কৰ, স্থাপন

কৰ' আৰু 'বেদনাৰ উল্কা'। ভাৰতীয় অতীন্দ্ৰিয়-বাদী বা ৰহস্যবাদী কাব্য পৰম্পৰাত 'তুমি' কাব্য এক উল্লেখযোগ্য সংযোজন! ভাষাবিদ ডঃ বাণী কান্ত কাকতিদেৱে 'তুমি' কাব্যক কবিৰ 'বিশ্বৰূপ' দৰ্শন বুলি কৈছে। তেখেতে 'তুমি' কাব্যৰ আলো-চনাত কৈছে 'তুমি' কাব্য ৰায়চৌধুৰীৰ কোনো বা বিশিষ্ট নাৰীমূৰ্ত্তিৰ প্ৰতি প্ৰেমৰ সন্মোহন অনুভূতিৰ স্বৰূপ প্ৰকাশ ------ সাতোটা ৰশ্মিৰ সমষ্টিত সূৰ্য্যৰ সকলো পোহৰ প্ৰকাশ হোৱাৰ দৰে 'তুমি কাব্যৰ সাতোটা ছেদত কবিৰ কল্পিত বিশ্বনাথৰ বিশ্ব সৌন্দৰ্য্যৰ সাতোটা কলা প্ৰকাশ হৈছে।" স্বনাম ধন্য সাহিত্যিক, কবি আৰু গৱেষক ডিম্বেশ্বৰ নেওগদেৱে উত্তৰ নৱন্যাস যুগৰ অসমীয়া সাহিত্যৰ অন্যতম উল্লখযোগ্য ৰচনা বুলি 'তুমি' কাব্যক অল-ঙ্কৃত কৰিছে। অম্বিকাগিৰীৰ আন এখন কাব্য সংকলন 'বেদনাৰ উল্কা' ই সাহিত্য একাডেমীৰ বঁটা পাইছিল। 'বেদনাৰ উল্কা' অম্বিকাগিৰীৰ ওজস্বী ভাষাৰ দেশপ্ৰেমৰ এক জ্বলন্ত নিদৰ্শন। এইখন কাব্য সংকলনত থকা এফাকি কবিতা গাইছো:

ভাঙি গুৰি কৰা ধুমুহা আহিছে আহক
বিনাশৰদে বজ্ৰ গাজিছে-গাজক
আগ্নেয়গিৰী উল্কা উৰিছে-উৰক
ভূমিকম্পত ধৰিত্ৰী ফাটিছে-ফাটক
আকাশলক্ষ্মী প্ৰলয় নাচিছে-নাচক
দৈত্য-দানৱ শত্ৰু নামিছে নামক।

অম্বিকাগিৰীয়ে ১৯১৮ চনত 'অৰুনা' প্ৰেছ খোলে আৰু তাৰ পৰা মাহেকীয়া আলোচনী 'চেতনা' প্ৰকাশ কৰে ১৯১৯ চনৰ পৰা ১৯২৭ চনলৈ তেওঁৰ সম্পাদনাত এই আলোচনী ওলায়। চেতনাত প্ৰকাশ হোৱা 'অসমীয়াৰ আত্মকথা', 'অসমীয়া হিন্দু মুছলমান', 'অসমীয়া সংৰক্ষনী সভা', 'স্বৰাজ', 'জাতীয় ভাষা' আদি প্ৰবন্ধবোৰে অস-মীয়া মানুহৰ জাতীয় চেতনাক জোকাৰ দি গৈছিল।

'চেতনা' বন্ধ হোৱাৰ পাছত অম্বিকাগিৰীয়ে 'ডেকা অসম' নামৰ আন এখন পযেকীয়া বাতৰি কাকতৰ সম্পাদনা কৰে। এইখন অসম জাতীয় মহাসভাৰ মুখ পত্ৰ স্বৰূপে প্ৰকাশিত হৈছিল। অসমীয়া বাতৰি কাকতৰ ক্ষেত্ৰত অম্বিকাগিৰীৰ ভূমিকা স্বীকাৰ্য্য আৰু তেওঁক এজন নিষ্ঠাবান সংবাদসেৱী বুলি সংবাদসেৱী জগতে মানি লব লাগিব।

অম্বিকাগিৰীয়ে কোনো আত্মজীৱনী লিখা নাছিল। মাত্ৰ তেওঁৰ গুণমুগ্ধ বন্ধু-বান্ধৱৰ অনুৰো-ধত "মোৰ জীৱনৰ ধুমুহাৰ এছাটি" শিতানত জীৱনৰ তিতা কেঁহা অভিজ্ঞতাৰ বিৱৰণ আলোচনী আৰু বাতৰি কাকতত প্ৰকাশ কৰিছিল। অম্বিকাগিৰীয়ে গধূৰ চিন্তাৰে আকাশ মাৰ্গত যে প্ৰধান শক্তিসমূহৰ মাজত আনবিক প্ৰতিযোগিতা হ'ব আৰু আকাশ মাৰ্গত সেই প্ৰতিযোগিতাৰ প্ৰতিধ্বনি উঠিব তাক অনুভৱ কৰিয়েই "জগতৰ শেষ আদৰ্শ আৰু বিশ্ব শান্তি স্থাপনৰ পথ" নামৰ এখন ক্ষুদ্ৰ পুস্তিকা প্ৰকাশ কৰিছিল আৰু তাৰ ইংৰাজী ভাঙনি "The final goal of man and lasting peace." নামেৰে উলিয়াই বিশ্বৰ শান্তিকামী বিশিষ্ট ব্যক্তিসকললৈ পঠিয়াইছিল। এই পুস্তি-কাখনি ডঃ ৰাধাকৃষ্ণন আৰু বৰ্ট্ৰাণ্ড ৰাছেলৰ দৰে লোকৰ দ্বাৰাও সমাদৃত হয়।

১৯৫০ চনৰ ১১ আৰু ১২ মাৰ্চত মাৰ্ঘেৰিটাত বহা অসম সাহিত্য সভাৰ একবিংশ অধিবেশনত সভাপতিৰ আসন অলঙ্কৃত কৰে অম্বিকাগিৰী ৰায় চৌধুৰীয়ে। তেওঁ তেওঁৰ অভিভাষনত জাতিক সাৱধান বাণী শুনাই কয়, "অসমীয়া ৰাইজ, পৰ্বত ভৈয়ামৰ অসমীয়া ভাই-ভনী, আজি আপোনাৰ পৈতৃক ঘৰ-ভেটি, ভাষা-সংস্কৃতি, সমাজ, অৰ্থনীতি, অস্তিত্ব সকলোবিলাক বলিসালত। সকলো কথা জল্‌জল্‌ পট্‌পট্‌কৈ আপোনাৰ চকুৰ আগত পৰি আছে। নিঃসঙ্কোচে নিৰ্ভয়েৰে আপুনি আত্মস্থ

হৈ উপলদ্ধি কৰক, চিন্তা কৰক ! বাহিৰত আস্ফালন তোলা আপোনাক ধ্বংসকাৰী ক্ৰিয়াবোৰৰ প্ৰচণ্ড প্ৰতিক্ৰিয়া চলাৰ উপযুক্ত কৰি অন্তৰ্জগত ফৰকাল কৰি তোলক --- । সমগ্ৰ অসমৰ পৰ্বত-ভৈয়াম জুৰি কটকটীয়া সংঘবদ্ধতাৰে আত্মৰক্ষাৰ বাবে উঠি পৰি লাগক। নিজে নিজক ৰক্ষা নকৰিলে আনে কাকো ৰক্ষা নকৰে --- ।"

'দেশেই মোৰ ধ্যান জ্ঞান, দেশেই মোৰ ভগৱান' এয়াই আছিল অম্বিকাগিৰীৰ জীৱনৰ বাণী। ১৯২৬ চনত পাণ্ডুত অনুষ্ঠিত ভাৰতৰ জাতীয় কংগ্ৰেছৰ মুকলি অধিবেশনত চাৰিটা তেজোদ্দীপক অসমীয়া জাতীয় গীত পৰিবেশন কৰা হয়। এই গীত কেইটিৰ দুটা গীতৰ ৰচক আছিল অম্বিকাগিৰী ৰায়চৌধুৰী ! ৰায়চৌধুৰীৰ "আজি বন্দো কি ছন্দেৰে /সমাগৰত বিৰাট নৰনাৰায়ণ ৰূপ" গীতটোয়ে আজিও সকলোকে মুগ্ধ কৰে। পিছৰ বাৰ কৰাচীত অনুষ্ঠিত জাতীয় কংগ্ৰেছৰ অধিবেশনত দেৱদাস গান্ধীয়ে মন্তব্য কৰিছিল- I love Assam and I love its national songs. অম্বিকাগিৰীয়ে কাৰাগাৰৰ ভিতৰত ৰচনা কৰা গীত সমূহক ভাষাবিদ ডঃ বানী কান্ত কাকতিদেৰে ইংৰাজীলৈ অনুবাদ কৰি 'Songs of the cell.' নামেৰে পুথিৰ আকাৰত প্ৰকাশ কৰে।

এইজন উদ্দীপনাময়ী শক্তিশালী সিংহপুৰুষ কবি, নাট্যকাৰ, সাহিত্যিক, গীতিকাৰ, ৰাজনৈতিক আৰু বলিষ্ঠ সাংবাদিক অসম কেশৰী অম্বিকাগিৰীয়ে ১৯৬৭ চনৰ দুই জানুৱাৰীৰ নিশা হৃদৰোগত আক্ৰান্ত হৈ অসম বাসীক কন্দুৱাই ইহলীলা সম্বৰণ কৰে। অসম কেশৰী অসমৰ মুকুতি-ভুকুতি আৰু শকতি-ৰকতিৰ বাবে ওৰে জীৱন যুদ্ধ কৰিলে, ৰণথলীত ক্লান্ত নহল আৰু থৈ গ'ল অসমৰ বুকুত এটি ত্যাগময় জীৱন্ত সোঁৱৰণী। আজি অসম আৰু অসমীয়াৰ সমস্যা যিমানে তীব্ৰ হৈ আছে সিমানেই আমাৰ মনলৈ আহে অম্বিকাগিৰী ৰায়চৌধুৰীৰ কথা। তেখেতৰ দৰে দেশপ্ৰাণ আকৌ কোনোবা ওলাবনে ? নিশ্চয় ওলাব। সদৌ শেষত অসমৰ ডেকা শক্তিক, ছাত্ৰ শক্তিক অসম কেশৰী ভাষাৰেই সকিয়াই দিওঁ- জাগিছা যেতিয়া নুশুবা দুনাই।
জ্বলি উঠা চাকি নিদিবা নুমাই।।

আথিকালনি বড়ো মাহাৰী আৰ্ৰো বেনি ইয়ুন

★ ইন্দিৰা বড়ো
টি, ডি, চি, থাখৌ চে।

বুহুমনি গুবুন গুবুন হাৰিফৌৰনি গেজেৰাও বড়ো হাৰিয়াবো মোনচে মুংদাংখ্লা হাৰি। বড়ো হাৰিয়া গাওহা আংগৌ হাৰিমু দঙো। হাৰিমু হোন্নানৈ বুঙৌব্লা জোং বেখৌনো মিথিয়ৌদি বে হাবিনি দানায়-লুনায়, ৰাও ভাও, হাবা-হুখা, খান্থি গিয়ান। বেফৌৰনো মোনচে হাৰিনি হাৰিমু। মোনচে হাৰিয়া থাংনানৈ থ'য়ো মোনচে হাৰিমুনি স্বায়াওছো। বড়োহা আংগৌ হাৰিমু থানায় থায়নো জোং দিনৈ গুবুনফৌৰজোং লোগোচে বড়ো হাৰি হোন্নানৈ ছিনায় যায়ো এবা ছিনায়থি হোনো হায়ো।

নাথায় জোবোং জুখুনি বাথ্রাদি— এছেবাং জোগাছাৰ হাৰি যানানৈব্লাবো দিনৈ বড়ো ফিছাফ্রা খায়ছে খায়ছে গাওনি বিমানি ৰাও, গাওনি হাৰিনি খান্থি গিয়ানজোং গোৰবনানৈ থানো হায়াখৈ। খায়ছেবো গাওনি হাৰিখৌনো মুগৈদোং, খায়ছেবো বাও-গাৰলাংনো নাজাদোং, খায়ছেবো গুবুন হাৰি হোন্নানৈ দিন্থিনো নাজাদোং এবা দিন্থিগাছিনোবো দঙো। যেৰে-ইহ য়— বড়োনি ফিছা যানানৈ বড়ো ৰাও ৰায় জ্লায়া, বড়োনি আখল আখুখৌ ছোলোঙা এবা ছোলোংনোবো নাজায়াখৈ। মানোনা বেফৌৰবাদি মান-ষিয়া গাওখৌনা গাও গিদিং সান্নানৈ বড়োনি নেম-খান্থিখৌ জোগাৰনো নাজায়ো। নাথায় বেফৌৰ-বাদি আখুব্লা গাওনি হাৰিখৌছো মুগৈনায় যাদোং। মানো হোন্নানৈ বুঙৌব্লা বড়ো হাৰিনি গোবাং মাখাজ্জে স্বুবুংফ্রানো যুদি বড়ো হোন্নানৈ বড়ো হাৰিনি গাহাম হাবা মাওলাঙাব্লা বে বড়ো হাৰিয়া স্বানবৈছে থাংনানৈ থাগোন? সাফ্রোমবো গোৰোং-গোৰা স্বুবুংফ্রা বেবাদি যাজোবোব্লা হাৰিনি গাংনায়-উথৈনায়, ঠাংনায় ঠৈনায়খৌ ছোৰ নায়নো? গুবুন হাৰিয়াখি জোংখৌ ফৌঠাং ফৈগোন? ফৌঠাংনায় নঙা। ৰাওবো গাওবো গাও হাৰিখৌ গাবনানৈ জোংখৌ ফৌঠাংনো ফৈনায় নঙা, জোংনি হাৰিনি গাংনায়-উথৈনায়খৌ নায়নায় নঙা। আথিকাল মুগায়াও গাছিবো হাৰিয়ানো গাওবা গাও হাৰিনি গাংনায়-উথৈনায়, ঠাংনায়-ঠৈনায়খৌ হমনো হাবায়! নাথায় বে বড়ো হাৰিয়া

নিনৈছিমবো বেবাদি গাওনি হাবিনি থাথায় সানছ্লা-বনো হাজোবাথৈ। নাথায়, আথিকাল মুগায়াও বেবাদিয়া বানায় নঙা। সাফ্রামবো বড়ো ফিছা-য়ানো গাওনি হাবিনি গাংনায়-উখৈনায়, ঠাংনায়-ঠৈনায়খৌ নায়নো ৰাংনাংছিগৌ আৰো হাবিনি অলখং সমাও হাবিখৌ বোখাংনো সাফ্রামবো বড়ো ফিছায়ানো সাগ্রিদ যানাংছিগৌ। নঙাব্লা বেনি ইয়ুনা থৌমশি যালাংগোন। যুদি জোং দানিফ্রায়নো বয়বো বড়ো ফিছায়ানো খৌছে যানানৈ খামানিফোৰখৌ মাওনো আওগায় বোয়াব্লা। মানোনা আথিকাল মুগায়াও মোনফ্রামবো হাবিয়ানো গাওবা-গাও হাবিনি যাথাং-নায় খামানিয়াও মাওনো আগান ছুববায়। বেনি থায়নো জোংবো গাওজোং গাও নাংলায়-খমলায়, এনা এনিখৌজাব গাবছোনানৈ বয়বো খৌছে যানানৈ গুবুনফোৰবাইদি গাওনি হাবিনি গোদোছোনানৈ থানায় মানবিফোৰনি গোসোআও যাথাংনায়নি, থুলুংগা হোনাংগৌ। সাফ্রামবো বড়ো ফিছাখৌনো ফৰায়-শালীয়াও থাংনানৈ গোজৌনিফ্রায় গজৌ ছোলোংথায় লানো খাবু এবা থুলুংগা হোনাংগৌ। মানো হোনোব্লা দিনৈ জোংহা থোজাছে গোৰাং সুবুঙা জৌবোং এছেলো বংছিন অনজিমানি সুবুঙানো হাংখো ছিনায়ৰোঙা। বেদোৰবাদি হাংখোখৌনো ছিনায় ৰোঙৈ মানযিয়া বুহ-মাও দাবোবৈ মাওগানো হালায়খো? বেনিখায়নো জোংনি দানি যাখাফুনায় ছেংগ্রা ছিখ্লাফ্রা গামী-গামী হাবনানৈ গামীনি জান্থা জামথা মানবিফোৰখৌ বুজায়নাংগৌ যাহাতে বিছোৰ গাওছিনি যিছা-ফিছৌ-ফোৰখৌ ইয়ুনাও ছোলোংথায় লানো থাথায় সুবিধা হোয়ো হোমবাছো জোং ইয়ুনাও মোনচে গিদিং হাবি হোন্নানৈ ছিনায় যাগোন, জোংনি হাবিয়াবো গুবুনফো-ৰবাদি গোৰা-গোখ্রোং যাগোন, আৰো হোমবাছো জোংখৌ ৰাওবো ছথবা জোংনি খাথিয়াও ফৈনো হানায় নঙা। বেনিখায়নো জোং গছিবো বড়ো ফিছায়ানো খৌচেয়ৈ আগান ছুবনানৈ গোৰাং-গোৰা যানো নাজানাংছিগৌ। মানোনা আথিকাল মুগায়া বাদায়লায়নায়নি মুগা। যায়হানো গোৰাং-গোৰা বাংছিন বে হাবিহানো ছিগাং ছিগাং দাওগালাঙো আৰো বায় হাবিহা গোৰাং গোৰা এছেলো বিছৰহানা উন যানানৈ থানাংগৌ যানানৈ থাদোং।

আথিকাল মুগায়াও বায় মানযিয়া গাওনি হাবিখৌ ছিনায় ৰোঙা বে মানযিয়ানো গোদোছোনানৈ থানাংগৌ। বেনি থাখায়নো সাফ্রামবো বড়ো ফিছায়ানো হাবিনি ইয়ুননি থাথায় ছাংগ্রাং যানানৈ হাবা মাওনো আওগায়বোনাংগৌ। জোং গাছিবো খৌচেয়ৈ হাবিনি জেংনাফোৰখৌ মোনফা মোনফায়ৈ বোছ্রাংনানৈ জোংনি হাবিনি ইয়ুন লামাখৌ গোজোং খালামনাংগোন। হোমবাছো বে বড়ো হাবিয়া ইয়ুনাও গোগোম থাম্ফা বাইদি যাগোন। যুদি জোং বড়ো হাবিয়া খৌচে যায়াবা বে বড়ো হাবিয়া ইয়ুনাও থাংনানৈ থানায়া গোজানখো। ●

॥ কবি রবীন্দ্র নাথের ১২৫ তম্ জন্ম বার্ষিকী ॥

বিকাশ রায়
স্নাতক ১ম বর্ষ।

স্রষ্টার সৃষ্টির সৌরভ যখন দিগ দিগন্ত আমোদিত করে তখন হয়তো মর্ত্যের পৃথিবীতে থাকে তাঁর দৈহিক অনুপস্থিতি, কিন্তু তাঁর পরশ থেকে যায় সর্বত্র।

তাই আমাদের সংস্কৃতিতে বিশ্বকবির উপস্থিতি সর্বদাই অনুভব করি।

(১)

উৎসব পার্বন সকল দেশের লোক সংস্কৃতির পরিচায়ক। বাঙালী উৎসব পরায়ণ জাতি। বর্তমানে রবীন্দ্র জয়ন্তী বাঙালীর বার্ষিক পার্বণ। সার্বজনীন দুর্গোৎসবের ন্যায় সংখ্যা ক্রমেই বাড়ছে। তাতেই প্রমাণ জনপ্রিয়তা বাড়ছে। পঁচিশ বৎসর পূর্বে শত বার্ষিকী উপলক্ষে ভারত ব্যাপী যে উৎসব হয়েছিল তা আমাদের তাক লাগিয়ে দেয়। তবে এটা ঠিক আজ থেকে পঞ্চাশ বৎসর আগে রবীন্দ্র নাথের সত্তর বৎসরে বংগদেশ যে রবীন্দ্র জয়ন্তীর অনুষ্ঠান করেছিল বাঙালীর শিক্ষা সংস্কৃতির ইতিহাসে তা অবিস্মরণীয় ঘটনা। আমাদের উৎসবাদির মধ্যে রবীন্দ্র জন্মোৎসব পর্ব কনিষ্ঠ কিন্তু মর্য্যাদার দিক দিয়ে জেষ্ঠদের সমকক্ষ। রবীন্দ্র নাথের পঞ্চাশ বৎসর পূর্তি উপলক্ষে বঙ্গীয় সাহিত্য পরিষদ তাঁকে দেশের শ্রেষ্ঠ কবি সাহিত্যিক হিসাবে জ্ঞাপন করেছিল। এর দুবছর পর রবীন্দ্র নাথ নোবেল প্রাইজ পেয়ে বিশ্বখ্যাতি লাভ করেছিলেন। ঐটি না হলে বিশ্বযুদ্ধ, লোক বলতো রবীন্দ্র নাথ কে আবিষ্কার করেছে য়ুরোপ। তাঁর দেশবাসী তাঁকে মর্য্যাদা দেয়নি ও তাঁর খবর রাখেনি।

(২)

জন্মোৎসবের রেওয়াজটা নোবেল প্রাইজের পরও শুরু হয়নি। সঠিকভাবে বলতে গেলে রবীন্দ্র জন্মোৎসব জনসাধারণের উৎসব হিচাবে শুরু হল রবীন্দ্র নাথের মৃত্যুর পর থেকে। রবীন্দ্রোৎসব বলতে বোঝায় রবীন্দ্র জীবনের উৎসব। কিন্তু এটা এ উৎসবে খুব একটা স্থান পায়না। গান্ধীজী বলেছিলেন— My life is my massage, মনে রাখতে হবে রবীন্দ্র জন্মোৎসব এবং রবীন্দ্র জীবনের উৎসব এক নয়। আমাদের দেশে রবীন্দ্র জন্মজয়ন্তী, হীরক, সুবর্ণ জয়ন্তী ইত্যাদির মাধ্যমে পালিত হয়। তাই ১২৫ বছরের উৎসবের বিশেষ কোন sancify নেই। এর চাইতে ঢের বড় কথা এইযে শিক্ষিত বাঙালীর জীবনে রবীন্দ্র নাথ ওতপ্রোত ভাবে জড়িত। বন্ধু মজলিশে, চায়ের দোকানে, রেডিও টেলিভিশনে, সংবাদ পত্রে তিনি আমাদের সমুখে উপস্থিত। তিনি আমাদের জীবনে কতখানি অনুপ্রবেশ করেছেন এটাই তার প্রমাণ।

(৩)

কবি গুরু রবীন্দ্র নাথ ঠাকুরের এই ১২৫ তম জন্ম বার্ষিকী থেকে যদি এর আমরা অতীতকে লক্ষ্য করি তাহলে আমাদের কাছে সুস্পষ্ট হয়ে উঠবে, রবীন্দ্র নাথের প্রভাব এই ১২৫ বছর পর্য্যন্ত আমাদের তথা বিশ্বে প্রতিফলিত হয়েছে কিরূপ।

(৪)

রবীন্দ্র সাহিত্যের অনেক গুলি দিক আছে। আমরা রবীন্দ্র নাথের শিশু সাহিত্যের দিকে তাকাই, রবীন্দ্র নাথ বিশ্বের অন্যান্য কবি সাহিত্যিকের চাইতে শিশু সাহিত্যে বিস্তার লাভ করেছেন বেশী। শিশুকে রবীন্দ্র নাথ চির দিনই গভীর শ্রদ্ধা ও পরম স্নেহের দৃষ্টিতে দেখেছেন। তাই তাঁর লেখায় প্রকাশ পেয়েছে—

সব দেবতার আদরের ধন
নিত্যকালের তুই পুরাতন
তুই প্রভাতের আলোর সমবয়সী
তুই জগতের স্বপ্ন হতে
এসেছিস আনন্দ স্রোতে
নতুন হয়ে আমার বুকে বিদেসি।

শিশুর প্রতি স্নেহ ধরা পরে, তিনি একবার যখন কালিম্পং ডাঃ দাশ গুপ্তের বাড়ীতে ছিলেনা ও বাড়ীতে একদিন, "ডাক্তার বাবুর শিশু সন্তান দুটিকে কবি তাঁর হাঁটুর উপর বসিয়ে সচুম্বন আদর করতে লাগলেন। ওরাও সুযোগ পেয়ে কবি দাদুর ঘন শুভ্র শ্মশ্রু গুম্ফরাজি অবলীলা ক্রমে অসংকোচে অবিন্যস্ত করে দিচ্ছিল।" রবীন্দ্র নাথের লেখা শিশু গ্রন্থ পাঠ করলে দেখা যায়, এই গ্রন্থে একবারে শিশু মনের বিচিত্র রূপ যেমন ধরা পড়েছে তেমনি শিশুকে যাঁরা ভালবাসে তাদের মানসিকতাও ধরা পড়েছে।

(৫)

শব্দের অন্তরালে রবীন্দ্র নাথের মানস বিরাজ করেছে। রবীন্দ্র মানসে প্রবেশ করতে গেলে তাঁর সর্বপ্রথম "আমি" শব্দ ধ্বনি কে পাথয় করে অভিসারে যেতে হবে। রবীন্দ্র নাথের কবি মানসের সেই উন্মেষ লগ্ন থেকেই, দ্বিধার দ্বন্দ্ব ক্রমাগত তাঁর চিত্তে আলো ছায়ার আল্পনা এঁকেছে। রবীন্দ্রনাথ মূলতঃ কবি দর্শন কখনই তাঁর উপজীব্য ছিলনা। তাঁর রচনায় তীর্থক অভিব্যক্তি উপস্থিত হয়েছে জীবন দর্শন! রবীন্দ্র নাথ ভাববাদ এবং বস্তুবাদ দুয়েরই কবি।

(৬)

রবীন্দ্র নাথের জীবনে মাতা সারদা দেবীর প্রভাব তাঁর সাহিত্য জীবনে অবিস্মরণীয়! রবীন্দ্র নাথ ঠাকুর মাতা সারদা দেবীর চৌদ্দতম সন্তান ছিলেন অষ্টম পুত্র হিসেবে তাঁর পরিচয়। সারদা দেবী প্রচুর সদগুনের অধিকারী ছিলেন। সারদা দেবী তাঁর ছেলেমেয়েদের মধ্যে রবীন্দ্র নাথকে বেশী স্নেহ করতেন। রবীন্দ্র নাথের গায়ের রং ছিল ময়লা সারদা দেবী। রবীন্দ্রনাথের গায়ের রং যাতে

আর একটু পরিষ্কার হয় তার জন্য গায়ে সর, রূপটান, ময়দা কষে মাখাতেন। তিনি রবীন্দ্র নাথকে সব সময় উৎসাহিত করতেন এবং রবীন্দ্র নাথের চঞ্চল মনের দাবী কখনও মেনে নিতেন। মায়ের মৃত্যুতে রবীন্দ্র নাথ খুব ভেঙে পড়েছিলেন। মায়ের স্মৃতি তিনি কোনদিন ভুলতে পারেননি। তিনি লিখেছিলেন হে জননী, ফুরাবেনা তোমার যে দান / শিরায় শোনিতে তাহা চির বহমান / তুমি দিয়ে গেছ মোরে সূর্য্য তারা চাঁদ / আমার জীবনে সে তো আশীর্ব্বাদ।

(৭)

রবীন্দ্র নাথকে মানবতার কবি বোলা হয়। কবি জীবনের প্রথম স্তরে প্রকৃতি ও প্রেম তাঁর মুগ্ধ দৃষ্টিতে মোহাজ্ঞান মাখালেও দুঃখ বেদনায় জর্জরিত বাস্তব সমাজ চিত্র তাঁর রোমাণ্টিক মনে যে আলোড়ণ সৃষ্টি করেছিল সে আভ্যন্তরিণ প্রমাণ আছে চিত্রার অন্তর্গত এবার ফিরাও মোরে কবিতায়। চিত্রার পুরাতন ভৃত্য কবিতায় সমাজের শ্রমজিবী মানুষের প্রতি কবির স্বতঃস্ফূর্ত বেদনা গভীর করুণা-ধারায় উৎসারিত। কিন্তু দুই বিঘা জমিতে লোভী জমিদারের নির্ম্ম শোষণ ও পীড়ণের প্রতি সমাজ সচেনত কবির ক্ষমাহীন উদ্যত কশাঘাত পাঠককে সচকিত করে।

(৮)

শান্তিনিকেতন ও রবীন্দ্রনাথ পরস্পরের মধ্যে একটি নিবিড় সম্পর্ক আছে। শান্তিনিকেতন রচনা করেছিলেন তিনি ভারত বাসীকে ঐক্যর আসনে বসাতে। আজ থেকে সত্তর পচাত্তর আগে শান্তিনিকেতন বিদ্যালয়ে কো এডুকেশন শুরু হল। প্রাচীনেরা তখন রবীন্দ্রনাথকে সমাজ উচ্ছৃংখলার মূল নায়ক হিসেবে ঘোষণা করলেন। তখনকার সমাজে শান্তিনিকেতন বামুন, কায়েথ, তথা কথিত নীচু জাতের ছেলে, এবং মুসলমান, খ্রীষ্টান এক সাথে থেকেছে, একই রান্না খেয়েছে। এখনকার দিনের জাতিয় সংহতি (National Integration) রবীন্দ্রনাথ সেই কবে তাঁর বিদ্যালয়ে গুজরাটী, মারাঠী, তামিল, তেলেগু ছাত্রদের এনে জড়ো করেছিলেন। তখনকার দিনে গান্ধীজী বলতেন Shantiniketon is a India ভারতের বিষয়ে চিন্তা ও তার অগ্রগতির পথ এই শান্তিনিকেতনই রচনা করেছে। রবীন্দ্রনাথ যে বাঙালী তথা ভারতীয় জীবনে একটি বিপ্লবের সুচনা করেছিলেন তা আজ বিস্মৃত। শান্তিনিকেতনের Silent Revolution র কথা আজ কেউ বলেনা, কেউ ভাবেনা তাই রবীন্দ্রনাথ দুঃখ করে বলেছিলেন, হায়রে দূরদৃষ্ট, শান্তিনিকেতন যে কী, সেটা কারও কাছে সুস্পষ্ট হয়ে উঠলো না। বাস্তবিক পক্ষে শান্তিনিকেতনকে বুঝলে রবীন্দ্রনাথকে যথাযথ বোঝা সম্ভব।

(৯)

রবীন্দ্রনাথ ভারতীয় সাহিত্যের অসমীয়া সাহিত্যেদর্শে অন্যতম পথীকৃৎ হিসেবে শ্রদ্ধেয়। আসামের সাহিত্যিক লক্ষীনাথ বেজবরুয়ার চেতনায় রবীন্দ্রনাথ জাগ্রত প্রহরী। তাছাড়া অসমীয়া সাহিত্যে রাবীন্দ্রিক ভাবাদর্শে অনুপ্রাণিত হয়েছিলেন তাঁদের মধ্যে সূর্য্যকান্ত ভূঞা, পদ্মনাথ গোহাঞি বরুয়া, চন্দ্রকুমার আগরওয়ালা প্রভৃতি উল্লেখযোগ্য। এমনি বিচিত্রভাবে বিশ্বকবি অসমীয়া কাব্যের মর্ম্মমূলে।

তাই বিশ্ব সাহিত্যে অসমীয়া সাহিত্যাঙ্গনে কবি বন্দনার সুর –

"সাদৰৰ ৰবি বাবু
ভাৰত বিদিত –
প্ৰতিভা প্ৰভাৰ গুণে পৃথিবী পূজিত।

(১১)

উড়িষ্যা সাহিত্যে বাংলা ভাষার প্রভাব এবং রবীন্দ্র সাহিত্যের প্রভাব বিস্তার করেছে। উড়িষ্যার ধর্ম কবি ঋষি কবি মধুসুদন রাও অনেক বাংলা কাব্য তাঁদের ভাষায় অনুদান করেছিল। রবীন্দ্রনাথ এই অবাঙালীর কাব্য কলায় পরিতৃপ্ত হন। উড়িষ্যা ভ্রমন কালে এবং শান্তিনিকেতনে মধুসূধন রাওয়ের সাথে তাঁর সাক্ষাত হয়। ঋষিকবি মধুসূদনের জীবনে রবীন্দ্রনাথের প্রভাব কত উচ্চে তা বোঝা যায় তাঁর ডায়েরীর পাতা থেকে –

Had a talk with our host (Rabindranath) about Bengali Grammer and some literary and Religious matters............Rabibabu is no more a writer and poet only. He has become a true saint (Rishi)..............

(১২)

পাশ্চাত্য সভ্যতায় রবীন্দ্রনাথের প্রভাব বিদেশী সাহিত্য পাঠকদের মধ্যে রবীন্দ্রনাথের সমাদর প্রায় নেই। ইদানীং একজন তরুণ ইংরেজ কবি উইলিয়াম রাদিচে রবীন্দ্রনাথের প্রতি আকৃষ্ট হয়ে তাঁর কবিতায় অনুবাদ সংকলন প্রকাশ করে বিস্ময়ের সঞ্চার করেছেন। সংকলনটি প্রকাশিত হয়েছে পেঙ্গুইন থেকে। নোবেল প্রাইজ পাবার পর রবীন্দ্রনাথকে ঘিরে যে প্রবল আগ্রহ উদ্দীপনা সৃষ্টি হয়েছিল পাশ্চাত্যে তা যে কোনো কারণেই হোক স্তিমিত হয়ে আসে দ্বিতীয় মহাযুদ্ধের কিছু আগে। একমাত্র সোভিয়েত ইউনিয়নকে বাদ দিলে অন্যত্র রবীন্দ্রনাথের পরিচিত শুধ গবেষকের মধ্যেই সীমাবদ্ধ! উইলিয়াম রাদিচে সঞ্চয়িতা থেকে "দুই বিঘা জমি" ইংরেজীতে অনুবাদ করছেন। উইলিয়াম রাদিচের মতে রবীন্দ্রনাথের কবিতা এই পৃথিবীকে ভালবাসতে শেখায়। বাংলা প্রশ্ন কবিতাটীকে তিনি ইংরেজিতে তুলে ধরেছেন--

God again and again through the ages
You have sent messaners
To this pitiless world.

(১৩)

পাশ্চাত্য কবির শেলীর সংগে রবীন্দ্রনাথের তুলনা করে হয়ে থাকে। যেমন গীতিকবিতার ভাবাদর্শে, তেমনি দৈহিক সৌন্দর্য্য দুই কবির আচার্য্য সাদৃশ্য এই তুলনায় কারণ। কায়িক পরিশ্রমে শেলীর অপছন্দ, পাছে তাঁর দৈহিক সৌন্দর্যে ক্ষতি হয়। পক্ষান্তরে রবীন্দ্রনাথ দৈহিক সৌন্দর্যের অধিকারী হয়েও ক্লেশবিমুখ ছিলেন না। অসুখ করতো না বলে তাঁর পড়া-শুনায় ছুটি মিলতো না। এজন্য রবীন্দ্রনাথের বড় আক্ষেপ ছিল।

(১৪)

রবীন্দ্রনাথ যে গীতাঞ্জলির জন্য নোবেল প্রাইজ পেলেন সে গীতাঞ্জলি কিন্তু ইংরেজিতে লেখা। বাংলা গীতাঞ্জলির অনুবাদ নয়। বলাবাহুল্য রবীন্দ্রনাথের শ্রেষ্ঠ আধমাতিক কবিতা ও গানের সংকলনই ছিল ইংরেজী গীতাঞ্জলিটা। Y. B. Yeats ইংরেজী গীতাঞ্জলির ভূমিকা লিখেছিলেন তাই রবীন্দ্র নাথের লেখাকে Y. B. Yeats র সহায়তা আছে বলে অনেকেই সন্দেহ করেছেন। রবীন্দ্রনাথের বাংলায় লেখা অধিকাংশ কবিতার মুল আস্বাদন থেকে বিদেশ বঞ্চিত রয়েছে। ইংরেজী গীতাঞ্জলির আস্বাদন থেকে বিদেশের সুধি সমাজ রবীন্দ্রনাথকে গীতাঞ্জলির Mystic কবি হিসেবে আখ্যা দিয়েছেন। অর্থাৎ বিদেশের কাছে রবীন্দ্রনাথ Mystic কবি হিসেবে চিহ্নিত হয়ে রইলেন।

(১৫)

কবি রবীন্দ্রনাথ আনন্দ স্রষ্টা এবং আনন্দ দাতা। তিনি মানুষের পরমাত্মীয়। সেই জন্যই রবীন্দ্র উৎসব এত স্বতঃস্ফূর্ত সীমাবদ্ধ এবং তাদের সংখ্যা বড়জোর তিরিশ জন। দেশের শতকরা সত্তর জন এই আনন্দোৎসবের বাইরে। রবীন্দ্রনাথের আনন্দভোগ থেকে তাঁরা বঞ্চিত। নিরক্ষরতা দূরীভূত হলে তবে এই উৎসবের সার্থকতা হবে। জন্মোৎসবটা, শুধু স্মরনোৎসব নয়। বাদ্য ভাণ্ডের মাঝে কিছু কর্মকাণ্ডের যোগ না থাকলে উৎসাহ উদ্যমের অপচয় ঘটে।

(১৬)

কবির এই অনুষ্ঠান শুধু বাংলা বা ভারত নয় সমগ্র বিশ্বে এর প্রভাব বিস্তার লাভ করেছে। খুব সংগতভাবে তাঁকে ভারতের জাতীয় কবি হিসেবে আখ্যা দেওয়া হয়েছে। নেহরু প্রতি রাজ্য একটি করে রবীন্দ্র ভবন স্থাপনের নির্দেশ দিয়েছিলেন। ভারতবাসী রবীন্দ্রনাথকে ওর্য়াল্ড পয়েট বাবিশ্বকবি আখ্যা দিয়েছেন। রবীন্দ্রনাথ বলেছেন আমার দেশ পৃথিবী ব্যাপী। এ ধারনা ভারতীয় সাধনার মধ্যে নিহিত। রবীন্দ্রনাথ কেতাবী শিক্ষাকে নিন্দা করতেন। তিনি শিক্ষাকে জীবনের সাথে পূর্ণাঙ্গ করতে বলেছিলেন।

রবীন্দ্র যুগের এখনও অবসান হয়নি। আমরা রবীন্দ্র যুগে বাস করছি। বিশ্বের দরবারে রবীন্দ্রনাথকে প্রতিষ্ঠা করতে গেলে তাঁর সাহিত্য কে মূল্যায়ণ করতে হবে। আজকের রবীন্দ্রোৎসবের প্রধান কাজ হওয়া উচিৎ সমগ্র জাতির জীবনকে সুশ্রী সুন্দর রুচি রোচন করে ঢেলে সাজানো।

This prose Secured first prize in College Week in Bengali prose competition 1986-87.

STUDENTS' ROLE IN NATIONAL INTEGRITY

—Naren Ch. Basumatary.
T.D.C. Ist year.
(Eng. Hons,)

Students' are the backbone of the nation. It goes without saying —"Students of to day are the citizens of to-morrow." It is said, student life is a very important period in a man's life. It is the formative stage on which future success and failure depends on. There are different kinds of students' organisation in all over the world. The students' organisation is the purest of all the pure organisations are concerned. It plays a very vital role in national integrity as well as nation building.

As a matter of fact, to mould a nation students' dedication to diverse directions of a nation is utmost necessary. The students must have craving for the sprite of oneness much to the harmony and integrity of the country. Love for country and feeling for the nation irrespective of caste, creedand religion. Wether known or unknown, are the best ways for the students to build a nation. The students' of every nation is the main reservoir of idealism and dedication and upon it depends the future of every country. The real strength of the students lies in basic unity, vigour and ability. A nation's future depends largely upon her youths, So the students should have the better foundation in their student life. They should be sincere and honest and devoted to their responsibilities. because, in course of time they must play the role of leadership of administration in the country. It the students are good, able, diligent and patriotic, the nation will prosper, otherwise not. However, it is pity, the politicians try to mislead the students to satisfy their selfish interests in this regard. We see so many examples in the history of the world. When a nation or a country was doomed due to misdeeds of her youths. There are opposite

examples also where the youths raised the name and prestige of the nation. Apropos, we can citce a few instances.

India attained her independence after a prolonged fighting against the British Imperialism. It was the student community that fought the Britishers and sacrificed their valuable lives for the independance and prestige of the nation. Thus, if we look into the history of independance movement we shall find that ninety percent sacrifice of life was made by the student community.

It is the most recent and very glowing example that the university students of china moved unitedly in 1985 against socialist Govt. for the rapid diversion aud deterior.tion from the socialist idealism. Thus, they could stand in their way firmly and gloriously. By the ways they helped in strengthening national integrity.

It is needless to say that the All Assam Students' Union (AASU) compelled the central government to make an acord due to six years of insisting insurgency. And thus a new regional political party Asom Gana Parishad is formed and now it is the ruling party of Assam State. It has been the outstanding example that the students of yesterday have become the leaders of today.

Thus we see that the students or youths are the flesh and muscle of any country or nation, They can make or mar the future prospect of their nation by their good or bad deeds. As we cannot think of any creature without flesh and muscle, we cannot think of progress and prosperity of any nation without the support and active participation of the student community, The countries of the west are more prosperous and forward than those of the East because, the students in the students in the west are more hard-Porking and active to their responsibilities and more responsive to the demands of their nations.

In view of all these, it is necessary for students to try to be worthy citizens of thier nations they should build strong cherecter that should not fear or favour anything wrong or unjust. It is the noteworthy here about the Indian Students. They are constant and capable of doing many great things for their country. They have done much for their mother land. India is now a sovereign Democratic Re public in the world and the major credit goes to the students community of the Pre-indepence days which considered no sacrifice greater than the good of the country and freedom from foreign rule. So, Indian students have a glorious past and it is the main source of intpiration to the generations to come.

National integrity is an essential Prereguisite for the fulfilment of the country's ideals and the consumation of democracy. It is most essential for every country and nation at any time. And in this regard, the student community is occupying a most significant role during the freedom movement of India and since the attainment af independence So, students are regarded as the potent integrating instrument.

Now, we are standing on the thresh hold of the 21st century and it is the afluent circumstances to revive national integrity. The students of the present day world could inculcate in the minds of the younger generation a sense of purpose based on the immense opportunities presented by the modern age if they opt for the same. We cannot think of a nation without the youth power The youth power is invigorated by the students only.

Now, we can sum up that it is the students by which national integrity is enhanced. So, we all the student community much try to wipe out the miscreants and terrorists of the nation so that we can build an atmosphere of peace and harmony for the greater interest of the national integrity. We must face the anti-national elements. The National Anthem and National song will show as the light of unity and will be permanent source of inspriration in remaining future. Letus promise together, swearing by the heaven that we shall do good deeds for the nation and sacrifice ourselves for the national integration.

This prose is secured Ist position in College Week English prose competition 1986-87.

ঃঃ গাথৌননি ৰান্দৌ ঃঃ

—নৰ্ম্মেশ্বৰী বসুমতাৰী।
বি, এ, থাখৌ নৈ।

ম্নাগৌনি বেলাছি সম। মাবা লাংখায়াওনৌ বিল্মাগুৰ হুংনা দৌনথানায় দা মৌনায়াও ছাওগৌন। ছেংগ্ৰাছা গথক্ৰা ফৌথাবাও ছায়না লুদৌং। খায়ফা থালিং সিলাই লাইদৌং খায়ফা থৌ, ছাবায় বুথুমদৌং লাওখাৰ আংখাম ছংনা জানৌ যায় ফাৰা-ফাৰি হাবা মাওদৌং। বিলিনি ব্ৰৈ বৌসৌবনি ফিছাজ্লা বাতুলাবৌ নায়নৌ হৌন্না বিমাখৌ ব্ৰা-ব্ৰা লেংনায়খায় লানানৈ থাংদৌংমৌন বিলিয়া। থিক বে সমাওনৌ টেকচি গংচে ফৈনানৈ ছায়না লুনায় খাথিয়াও থাদোফৈয়ৌ লামায়াওনৌ ছেংগ্ৰাফ্ৰা ঔৱা, থালিং ডোনা বাইদি মুৱাফৌৰখৌ দৌনদৌংমৌন গাড়ীয়া এবায়যায়াথৈ। গাড়ীখৌ নুনানৈ ছেংগ্ৰাফ্ৰা যায়ফাৰাফাৰি বৌথাবৌ। গামিনিনৌ ধনসিং হেড মাষ্টাৰনি বিজামাদৈ ডাক্তাৰ শৈলেন বসুমতাৰী। বয়বৌ ছিনায়খায়ৌ। ছৌববা মাথৌ গুমেছৌলায়ৌ ছৌববা মাথৌ আনৈমৌনছৌ লায়ৌ হৌন্না বায়দাওয়ৌ। বিলিয়াবৌ খাথিয়াও ফৈনানৈ বাইদাওফৈয়ৌ।

ঃ ববেনিফ্ৰায় ফৈখৌ ?

ঃ কোৱাটাৰনিফ্ৰায়। ন্ব'য়াও থাঙাথৈ বেহায় সান্নৈ থানানৈছৌ থাংগৌন। মানবায়হাংনায় ফিছাজৌখৌ বামনানৈ বৈমালিয়া গাড়ীনিফ্ৰায় আংখাৰনানৈ বিলিজৌং ৰাইজ্লায় ফৈয়ৌ।

ঃ মা নাম দৌনখৌ ? বিলিয়া গ'থনি খাওলায়াও এৱনানৈ ছৌঙৌ।

ঃ ফামে। মিনিনানৈ খিন্থিয়ৌ বৈমালীয়া। নৌং নালায় ?

ঃ আংনা, ৰাতুল।

ঃ ফামে, নামজৌং মানখিজৌং সমায়থাবদৌং। বিলিয়া বুং বাওয়ৌ।

ঃ বামজানৌ বাথাৰবায় বিয়ৌ থাদৌদে হৌন্নানৈ বৈমালীয়া গাড়ীয়াও গ ফৌফিনৌ। লাছৈ-লাছৈ ডাক্তাৰা গাড়ীখৌ ছালায়নানৈ লাঙৌ। বিছৌৰ থাংখাংনানৈ বিলিয়াবৌ ফিহাজ্লাখৌ লানানৈ ন্ব' ফাচে´ আগান ছুৰলাঙৌ।

বিলিয়া বৈমালীখৌ হ্বাবানি উননিফ্ৰায় দিনহৈ হৰখাব নুনানৈ জৌবৌং তুখু মৌনখাঙৌ। বিমা বিফানি স্বায়াও বাগাজৌঙৌ। বৈমালীজৌং বিলিজৌং উনদৈনিফ্ৰায়নৌ সমান সমান দেৱবৌনায় ফৰায়বৌনায়-মৌন। নাথায় দিনহৈ বিছিনি জৌউয়া বেচেবা ফাৰাখ-ফাৰাখ। উনদৈয়াও বৈমালীয়া ফৰায়শা-লীয়াও থাংনৌ বানানৈ এখনৱা খ'ৰ ছাদৌং এখনৱা উদৈ ছাদৌং হৌন্না থগায়গ্ৰামৌন নাথায় দিনহৈ বৈ বৈমালীয়া বি, এ, খৌ পাছ খালামনানৈ ববেবা মৌনচে অফিচআও ছাখি মাওয়ৌ আৰৌ বেচেবা ধনী গিদিৰ ন্ব'খৰনি ছেংগ্ৰা ডাক্তাৰ শৈলেননৌ হ্বাবা হৰৌ। বেফৌৰ গাছিবৌ বৈমালীনি বিমা বিফানি নাজানায়াও যাফুংদৌং। বিলিখৌ হ্বাবা হৰনৌছৈনৌ হৌন্না মিথিনানৈ বৈমালীয়া ফৰায়নৌ বানানৈনৌ খাথিয়াও ছৌৰবাফৌৰ দঙোৱা গাওনি থাখায় খালামনা হৌনৌ বিলিখৌ থিনবায় বায়দৌংমৌন।

ফুং বেলাসি থিউশ্বন যেব্লাবৌ লেখা নঙাব্লানৌ আঁবৈনৌ থানৌ মৌনা বৈমালীয়া জৌবথেশালীয়াও জৌবযানায়বাইদি মৌনৌমোন গাওখৌনৌ, নাথায় বিফা মাষ্টাবনি নাজানায় আৰৌ বিমানি গৌথ্রাং নৌজৌবাও ব্রা ব্রায়ৈনৌ বৈমালীয়া লেখাখৌ ফৰায়নাঙৌ।

নাথায় বিলিয়া..........??? ফৰায়শালীনি দবখং নূফেৰি হালুব্রা জাপ্বা জান্থিনি ফিছা যানানৈ জীউয়াও বেচেবা গিদিব থিনানৈ দৌন্নায় মিজিঙ্খৌ থেব-বেথেব ছিফায়না হৌজাবায়। সংসাবনি বেচেবা গুব্রাব লৈথৌয়াও হাব্রাং নূছোয়ৈ যানাংবায়। উনদৈনিফ্রায়নৌ বিলিয়া ফৰায়নায়াও জৌবৌং গৌসৌ হৌয়মৌন। হাংখৌ দাজাবনৌ ৰৌংনায়নিফ্রায়নৌ হাবছিং নাজানায়াওনৌ গুদি ফৰায়শালীনিফ্রায়নৌ যেব্লাবৌ চেথি থাখৌয়াও পাছ যাদৌংমৌন। ফৰায়শালীয়াও এখনব্লা ফংবায়খৌ বানাংগৌ এখনব্লা বিমায়া থামানিয়াও থাংবল্লা ন্ব' নেংনাংগৌ হৌন্না থাংনৌ মৌনামৌন। বিব্দিনৌ বেচেবা হেংথানি গেজেবজৌং নাজাবল্লাবৌ বিলিয়া গুথাখৌখৌ বাবগনানৈ আৰৌ ফৰায়নৌ মৌন সাৰাখিছৈ বিঙ্গিয়া মেথায় খন্নায়াওবৌ জৌবৌং গৌসৌ দঙোমৌন। গাৰাংয়াবৌ খহাবগৌনাংমৌন। স্বানচে থালি গাওচিনি ফৰায়শালীয়াও বড়োনি মৌনচে গিদিব জথুম্মা খুংদৌংমৌন। বেহায় গেওলাং মেলাও বিলিয়া বেখেওনায় মেথায় খনদৌংমৌন। থাওলায় ফাওহুব, খেংখ্রি-খেংখ্রি হাং গৌলাও খানায়, মেহেৰ গৌনাং বেংশ্রাং মেগন, জাঞ্জি চেবে গুফুৰ, হায়াবৌ জোঁয়াবৌ খেবচে নূবাথায় বিলিখৌ ৰাওবৌ বাওনৌ হায়া। মিলৌদৌ দেঙ্খৌজৌং মেথায় খন্নায়াও বিলিনি নায়থাও মহৰখৌ আৰৌ ছাবছিন নুদৌংমৌন। বে মেলাও ফৈনায় সাচে বৌৰায়া বিলিখৌ মেগন খেব লাংনানৈ গমামায়ৈনৌ বিহামজৌনৌ নায়ফৈয়ৌ। বিলিয়া দানৌ যাথব্রা ফৰায়বাওনৌ হৌন্না বুংদৌংমৌন নাথায় বিমা বিফায়াবৌ ডোজৌন গাহাম ফিছাজৌ মৌজাং মানবি মৌন্নায়াওনৌ হবথানাংগৌ হৌন্না বৌৰায়খৌ লেংহৰবাওয়ৌ। বিহাও যাগৌনয়াবৌ নাংগৌবল্লা গাওছিনাও থাংনানৈবৌ ফৰায়বাওনৌ হাগৌন যায়ৌ। ফিছাজল্লায়া বি, এ, পাছ, ছাত্রী মাওনৌ মৌজাং মৌনা বেপাৰ খালামৌ। সাথাম ফিছাজল্লা বেনৌ দেৰছিন। বিনি আনজায় সানৈ হৌঙ্গাও দঙোমৌন। বিলায় জৌব্বায়।

লেখা ৰৌঙিনি বুজিনায়া যেবল্লাবৌ থৌলেখা। ছাখ্রি মাওনায়খৌ গাওছৌবৰৌ হামজায়া। সিছি ফিছা নাগাৰনানৈ থাহৈয়ৌ গুবুন হৌঙ্গাও হ্বাবা লাফিনৌ, বিছি ফিছানি সায়াও বাৰা অন্নায় থায়া হৌন্না বুঙৌ। বিলিয়া বিমা বিফাখৌ বুংচেয়াওবৌ মানি হৌনৌ হায়াখিছৈ। গাব্বায় বায়ব্লাবৌ গয়াখিছৈ। বিনি মেগন মৌদৈনি বেচেনখৌ ৰাওবৌ বুজিয়াখিছৈ। বেহায় যায়াব্লা ইয়ূনাও যেবৌ মিথিনায় নঙা আৰৌ ফৰায়নৌ এফাবাং ৰাংখাওৰী গৈয়া হাংখৌ চিনায়নৌ ৰৌংবায় বেনৌ থৌবায় ফংবায় সাচে আৰৌ বিনানাও মাথাচে খৌবৌ ফৌৰৌংনাংগৌ। এব্রাওনৌ ফাগুনাও হ্বাবানি খালাৰা থিক যাবায়। বিলিয়া হৰ স্বান গাবথু মানায়নি অনগায়ৈ যেবৌ ৰাহা নাগিবনা মৌনাখিছৈ। বিলিয়া বুংবাওনৌ লুবৈদৌংমৌন— "বিমা বিফায়া ফিছানি মৌজাংখৌ যেব্লাবৌ হাছথায়ৌ আৰৌ মৌজাং ন্বখবাও হ্বাবা হবনৌ লুবৈয়ৌ বিয়া থাব। আংবৌ নৌংছিনি খৌথামথেনৌ হ্বাবা লাগৌন নাথায় বে সমা আংনা দানৌ যায়াখৈ। কলেজ ফৰায়নৌ মৌনাব্লাবৌ মেট্রিকখৌ পাছ খালামগ্রানৌ। নাথায় লেখা ৰৌঙি বিমা বিফাখৌ বিব্দি বুংনাংগৌব্লা গৌসৌ থৌনায় দঙো থাং ছৌবনাও থাঙৌ নাথায় জংনি ন্বখৌ দাগাফৈ বহা মৌজাং নুদাং থাংনানৈ ঠৈহে বাইদি বাথ্রাছৌ খৌনাছংনাংগৌন সান্না যেবৌ বুংনৌ হায়াখিছৈ।"

বেচেবা গাজা-গৌমজায়ৈ বিলিনি হ্বাবায়া যানানৈ থাংবায়। বিলিনি মহৰ মৌখ্রাং আৰৌ

হ্বাবা-হুখাখৌ নুনানৈ বুৰিয়া জীবৌৎ মোজাং মোনবায়। বুংবায় ফিছা নোংনো বে ন্ব'নি লক্ষী যানাংগোন। দাহোনা কৃরাথি বেংনায় আৰো বিবোনাং সানৈখৌ ফোৰোংনায়াবো নোংনি সায়াওনো। আংথো হাল্যা, নোংনা ফিছায়াবো বাহিৰায়াও থাবায় থানায় ন্ব'নি লায় লথৰ গাচিবো নোংনো নায়নাংগোন বিহামজো গেদেৰ যানানৈ। বিলিযাবো গ'দান ন্ব'খৰনি গোদান পাৰিবেশ আৰো সংসাৰ যানায়নি জেংনায়াও হাব-নানৈ গোদান জীউ দানো সানো। ফৰায়'ফন্নায়নি বাথ্ৰা সান্নো লামা মোনা। ফিছায়নি ছিগাংয়াও স্বানচেখ্ৰালি বুংনায়দোংমোন। ফিছায়া সম দিহুন্না ফৰায়নোহাল্লা আপত্তি গৈয়া হোন্না বুঙো। নাথায় সংসাৰনি গিলিং বিবানখৌ খৰছায়াও কৃজুন্না লানানৈ মেট্রিক আনজাদ হোনো হানায়াবো এফা গোল্লৈ' নঙা। গোত্রাব খামানি মাওথাৰ নাঙাল্লাবো ছি ছুনায়, মানষিনো ছাহা, গ'য় হোনায়, ন্ব'বাং ছিজিল খালা-মনায়ানো বিলিনি সামফ্রামবো মাওনাংগো কুটিনবাদি। বিহাও দেওয়ানো মানষি ফৈনয়নি আন্থোৰ যোব্রা।

বেপাৰ খালামগ্রা ন্ব'য়াওনো ট্রাক গংচে দঙ-খায়ো। ফুংয়াওনো ফিছায় ৰাবিজয়া আংখাম জানানৈ ৰাজদূত লানানৈ থাঙো বাজাৰাও। ট্রাকখৌ ড্রায়-ভাৰা লাঙো। যেব্লাবো খোমছিবোয়ো। বাজ ৰনিফ্রায় ন্ব'য়াও ফৈনানৈ ৰাজদূতখৌ দোন্নানৈ যেব্লাবো থাংফিনো। বিনিফ্রায় ফৈফিন্নায় টাইমনি যেবো থিক গৈয়া। এখনব্লা যিনৈ (12) গাহামাওছো ফৈয়ো। বিলিয়া ফিছায় ফৈনায়খৌ এখনব্লা মিথিয়ো এখনব্লা মিথিয়া। মাওৈয় দাঙৈ জানানৈ দিন থাংহোগ্রা বিলিনি বিমা বিফায়া লেখা গোৰোং আৰো ধন সম্পত্তিখৌ নুনানৈ বিজামাদৈনি আখুখৌ নায়নাংগো হোন্নানৈ খেবচেবো সানাখৈমোন। ৰাবিজয়া বেপাৰজোং লোগোছে জো লোংনায় আৰো হৰাও জুৱা গেলেনায়াবো সামফ্রামবো মাওথাৰনাংগো হাবা। হ্বাবানি দানবাছোনি উনাও সানচেখালি বিলিয়া ফিছায়নি বিব্দি আখুখৌ সোন-খাৰিদোংমোন নাথায় ৰাবিজয়া বুঙো—

"বিলি! আং ৰাওনিবো ছিংয়াও থায়া হোন্না-নৈনো ছাত্রীখৌ মাওয়াখৈ আৰো নোং আংনি বিছি যানানৈ আংখৌ শাসন খালামনানৈ ছিংয়াও থাজানো লুবৈয়ো নোংনি বাথ্ৰা খোনাছংযানো দালুবৈ নঙাব্লা বাথ্ৰায়া মোজাং যানায় নঙা।"

ফিছায়নি বাথ্ৰাখৌ খোনানানৈ বিলিয়া আৰো যেবো বুংনো হায়াখিছ। গাওনি খাফালখৌ ছুহি-নানৈ আৰো বিমা বিফাখৌ ৰাগা জোংনানৈ ছিৰি-ছিৰি থানায়নি অনগায়ৈ যেবো বুংনো লামা মোনা। সম-সম কৃরাথিফোৰখৌ লানানৈ নাংগো মুব্রা বাজা-ৰাও লাইনো থাংনায়নি অনগায়ৈ বিলিয়া যেবাওবো থাংনো সম মোনা। হ্বাবা যানায়নি বোসোৰাও খেব-থামছো থাংনায়নিফ্রায় ন্ব'য়াওবো থাংনোনো ছোলাবাখৈ। দাথো আৰো গ'থ লানানৈ গাওবো মটৰ গাখোনোছো বাবায়। সংসাৰাও গাওনি ন্ব'খৰনি বাথ্ৰা আৰো হাবাহুখানি অনগায়ৈ মালায়নি আৰো সমাজনি বাথ্ৰা খববলানো বিলিয়া সমগৈয়া, সোলাবা। সংসা-ৰাও মানষিয়া দানি থুগাও বিব্দি থাংনানৈ থানো হায়া। বাহিৰা সমাজ জোংবো সোমোন্দো লাথি-নাংগো। হাৰিনি গাংনায় উখৈনায় মা যাদোং—যায়াখৈ হোব্রাফোৰজোং লোগোছে বেফোৰাও হোগ্লাও-ফ্রাবো হেফাজাব খালামনাংগো নাথায় ছোৰনি ছিগাংয়াও বুংনো বেফোৰ বাথ্ৰাখৌ ছোৰ খোনাছংনো বিলিনি বাথ্ৰাখৌ? গাওনি খাফালাওনো লিৰখা-নায় সান্নানৈলো থাবায় বিলিয়া।

নাথায় গোসোয়া এখনব্লা মানিয়া বুংনো লুবৈয়ো বেফোৰ বিমা বিফানি বুজি ৰোঙিনি থাখায়নো যাদোং। বড়োনি সমাজয়াও যেব্লাছিম ফৰায়নায় আৰো ৰাংখাওৰিয়াও দাওগানো হায়া অব্লাছিম বিব্দি জেংনায়া থাবায় থাগোন।

* * * * * বিদ্দিনৌ বৌসৌৰত্রৈ সমা বাৰ-গোলাঙৌ । সানচে খালিনি বাথ্রা । বিলিয়া হৈদিনখালি ইচে ৰাগাজোংনা দঙোমোন । ৰাবিজয়াবৌ বাজাৰাও থাঙাথৈ গুদামমোনচে ফাথৌ ফানহৰদোং । ফাথৌ বায়গ্রাফ্রাবৌ ফাথৌখৌ ট্রাকয়াও বজায় হোঁগাচিনৌ । সমা যিচে ছৌ যাবায়মোন । আংখাম জাথাংনানৈ টাউনাও খামানি দঙো হোন্না ৰাবিজয়া থাংনৌ আংখাৰৌ । থাংনায়নি চিগাং বিলিনৌ মাবাফৌৰ নাংগৌ নামা হোন্না সোংদোংমোন নাথায় ৰাগাজোং বিলিয়া যেবৌ বুংহৰাথৈ । ৰাজদূতখৌ লানানৈ থাঙৌ ৰাবিজয়া । ফৈনায় সমাও লামায়াও গাওনি সাচে লোগোনাও হাব্বৌনানৈ জৌ লাংদোংমোন । বিচিনিফ্রায় আংখাৰবৌব্লা মোনানি ডাইনছৌ বাজিবায়মোন । গামিনি মানযিফ্রা ছৌৰহাবা উন্দুবায় ছৌৰহাবা উন্দুয়াথৈমোন । অথাফৌৰ গৌগ্লৈ । ইচে আগোলাওছৌ হাব্বায় । লামায়াও বিথিউ বিথাউ ছাংগ্রেমা জোংনায়নি অনগায় মানথি গৈল্যা । খাফালনি লিৰনায় না গাওনি অসাবধানাও যাখৌ ন্ব'মোন্নৌ বাবা গোজান গৈল্যামোন বেহায়নৌ ৰাইজোনি যুগ্রী দঙো বেছেবা গিদিৰ লামা চেৰাও ব্যাওনৌ ৰাজদূতজোং জাবজোং গোগ্লৈ লাঙৌ । ন্ব'খা থিনি মানথিয়া শোদোবখৌ খোনানানৈ নায়ফেব্লা ৰাবিজছৌ । হাখু-দাখু আংখাৰনা নায়ব্লা ব বিজানি জোউয়া বিৰগোলাংবায়মোন ববেবা জায়গায়াও । ন্বয়াও খিন্থাহৈব্লু গাবগু খুগু ফৈয়া বিছি আৰৌ বিমা বিফায়া নাথায় গাবনানৈ বহা মোনফিন্নৌ । উনাও গামিনি মানথিখৌ নেংনানৈ ৰাবিজনি গোথৈ শহোখৌ হৰাওনৌ ছাওয়ৌ ।

ভোজয়াও বিলিনি বিমা-বিফায়া ফৈদোংমোন । বিলিনি ইয়ুননি জোউখৌ লানানৈ বিমা বিফায়া ৰাইজনি ছিগাংয়াওনৌ ৰাইজুয়ৌ ন্বয়াও লাংফিন্নৌ হোন্নানৈ । নাথায় বিলিয়া হৰথাবৈ সানছোনৌ হায়িয়াও যেবৌ বুঙা । বিহাও আৰৌ বিবৌনাংফ্রা থায়োব্লু হুগাৰ হৰনৌ বয়ৌ হন্না বুঙৌ । এফা মোজাং অনথাও গ'থ, আৰৌ বিমানি আখুখৌবা বাছিনৌ হায়া । —বিদ্দিনৌ দিনফ্রা বাৰগৌ লঙৌ । লাছৈ-লাছৈ বিলিয়া বুবৈনি মেগনাও ন্ব খবনি ডাইনি যানৌ হমৌ । সম-সম বুৰিয়া জৌ লোংনানৈ বিলিখৌ ৰাইথাওয়ি ৰাওজোং ৰায়গ্রা যালাঙৌ । ছুনছিনি ফিছায়নি থৰো জাগ্রা, ফিছায় ন্বনিফ্রায় আংখাৰলাংব্লা মোজাং গোসোয়ৈ হুগাৰ হৰা বেখায়নৌ আংনা ফিছায়া বিদ্দি যাবায় । বিদিনৌ ৰায়নায়া সানফা এফা বাবানিফ্রায় বাবা যালাংনৌ হমৌ । সামফ্রামবৌ বেচেথৌ সহায়বাওনৌ । স্বানচেখালি ন্ব'য়াও বওবৌ গৈয়ি সুযোগ নায়নানৈ গথখৌ লানানৈ বিলিয়া ছিৰি-ছিৰি আংখাৰবৌয়া বিমা বিফানি ন্ব'য়াও । বিহাওয়া খেৰথামছৌ যাদোং লায়নৌ থাংনায়া নাথায় বিলিয়া থাংফিনাখিছৈ ।

বেফৌৰ বাথ্রখৌ সান্নানৈ বিলিয়া মোনায়াও আংখাম জানৌ হায়াখিছ । গিলু-বালু সংসাৰনি ফাখ'নাও বুবথং যানানৈ মেংগ্লিনায় মোনৌ । ঠৈযা ছিম আৰবাও মা মা নূবাওগোন সান্নানৈ গিনায় মোনৌ সংসাৰখৌ আংগায়লো মোনৌ, নায়নৌ বায়ৌ । নাথায় গোৰৌনি ফিছা ৰাতুলখৌ ফেদেৰথাৰনাংগৌ । বিনি থাখায় ইয়ুনি জোউয়াও ইচে বোলৌ মোনৌ । থাংনানৈ থানৌ লুবৈয়া । আংখাম জানৌ বিনানাওয়া লেংফৈব্লা খৌৰ' ছাদোং জায়া হোন্না উন্দূনানৈ থায়ৌ । ৰাতুলখৌ গোবানানৈ নোংনৌ আংনি জোউ ফিছা ঠৈনায় থাংনায় নোংনি স্বায়াওনোছৈ আং নোংখৌ মননি খালামথাৰগোন ফিছা হোন্না থাওলায়াও চব খুদুমনানৈ বিথায়াও ৰাজোবনা লায়ৌ ।।।

—ঃ[●]ঃ—

কৰব কাহেৰি সাৰ

—ৰমেশ চন্দ্ৰ ৰায়।
স্নাতক মহলা প্ৰথম বাৰ্ষিক।

ৰাতিত কিনকিনকৈ অহা জাক জাক ববষুণৰ সময়ত পশ্চিমৰ আঁচুতীয়া ঘৰটো চিকুনাই চাৰি পাৰি চুবুৰীয়া আদহীয়া আৰু বয়সস্থ আঠ-দহজন মানুহক লৈ নিৰঞ্জন পাঠকে মহাভাৰত, ৰামায়ণ আৰু কীৰ্ত্তন পুথি পঢ়িছিল। ৰৰষুণৰ বতৰত ৰামায়ণ, মহাভাৰতৰ পদ ভাঙণি কৰি যেতিয়া তেওঁ সমজুৱাক বুজাই দিছিল তেতিয়া কোনো এজন মানুহেই তাৰ পৰা উঠি অহাৰ কথা মনত পেলাব নোৱাৰিছিল। পুৱাতে আৰম্ভ কৰি, বেলিয়ে কণী-এৰালৈকে আটায়ে মন দি শুনি বহি থাকিছিল; কেতিয়াবা ভাতসাজো আগ কৰিছিল।

ৰামধনৰ বাহিৰে আটাইৰে খেতি খোলা আছিল, ষাঠ আৰু 'চুৱা'ৰ সময়ৰ বাহিৰে আন পূৰ্ণিমা আৰু অমাৱস্যা অথবা তিথিয়ে পাৰ্ব নেহে সিহঁতক লগ পাইছিল নিৰঞ্জনে। তেতিয়াও অৱশ্য নিয়মিত ভাবে কীৰ্ত্তন পুথি নিৰঞ্জনে পঢ়িছিল, কেতিয়াবা লগত ৰামধন থাকে, কেতিয়াবা নেথাকে।

নিৰঞ্জনৰ ল'ৰা-ছোৱালী ডাঙৰ হৈছে; শিক্ষা দীক্ষাত পাইছে। সৰুজনী ছোৱালীৰ বাহিৰে বাকী আটাইকেইটা ল'ৰা ছোৱালীয়ে ঘৰত নাথাকে ডাঙৰ দুজনে গুৱাহাটীত চাকৰি কৰে, এজনী ছোৱালীয়ে ডিব্ৰুগড়ত পঢ়ে। ঘৰত মাটি বাৰীও আছে, ঘৰৰ মাটি-বাৰী লগুৱাৰ হতুৱাই চলোৱা হয়; ধনীৰাম নামৰ লগুৱাটো ঘৰৰ মানুহৰ দৰেই হৈ পৰিছে; নিৰঞ্জনে মাহেকে পষেকে বিচাৰ ললেই সকলো কাম সমাধা হয়। চুবুৰীয়াৰ আটায়ে নিৰঞ্জনক ভাল পাইছিল; বিপদে আপদে মুক্তহস্তে নিৰঞ্জনে সহায় কৰিছিল। সেয়ে নিৰঞ্জনৰ বাবে গাৰে খাটি দিবলৈকো গঞাৰাইজে পিছ নুহুকিছিল।

এইবোৰ বৰ বেছিদিন আগৰ কথা নহয়; পোন্ধৰ বিশ বছৰ আগৰ কথা। অকস্মাৎ এদিন গাঁৱৰ ৰাস্তাটো পোন কৰি শিল পিছ দি মটৰ গাড়ী চলাবলৈ ধৰিলে; কেইদিনমান পাছত ট্ৰাকে ট্ৰাকে শিল ক্ৰক্ৰিট আনি গাঁৱৰ গৰু চৰণীয়া পথাৰখনতে কাৰখানাটো স্থাপন কৰা হ'ল। পথাৰ খন পাৰ হৈ গাঁৱৰ খেতিৰ মাটিও ভালেখিনি ডাঙৰকৈ দেৱাল দি কাৰখানাৰ ভিতৰুৱা কৰি ললে। নিৰঞ্জনৰ মাটি নোসোমাল, কিন্তু চুবুৰীয়া কেইজনৰ প্ৰায় আটাইৰে মাটি সোমাল। কোনোবাই অলপ অচৰ ক্ষতি পূৰণ বাবদ টকা পালে, কোনোবাই নাপালে।

কাৰখানাত লাইট জ্বলিল, ধোৱা ভৰিল, ঠাইখণ্ড লোকে লোকাৰণ্য হ'ল। কৰ মানুহ ওচৰ পাজৰে দোকান-পোহাৰ, হোটেল, মটৰ গেৰেজ খুলিলে। কাৰখানাৰ ওচৰতে চিনেমা হল হ'ল, হস্পিটলো হ'ল। আগৰ গোবাটত এতিয়া মটৰ, ৰিক্সা, চাইকেলৰ বাবে বাট বিচাৰি নোপোৱা হ'ল।

অকস্মাৎ গোটেই পৰিবেশটোৱেই এনেদৰে সলনি হৈ যাব বুলি নিৰঞ্জনে ভাবিবই পৰা নাছিল। কাৰখানাৰ ফালৰ পৰা অহা শব্দই যেতিয়া তেওঁৰ কীৰ্ত্তনৰ পদ ভাঙনিত অসুবিধা কৰিলে; ধূপ ধুনাৰ গোন্ধক চেৰ পেলাই যেতিয়া কাৰখানাৰ পৰা অহা তেল পোৰা গোন্ধ আহি গোটেই পৰিবেশটোকে নষ্ট কৰি দিয়ে; তেতিয়া তেওঁ কিছু সময় স্তব্ধ হৈ ভাবে। আৰু তেতিয়া তেওঁ উপলব্ধি কৰিলে যে তেওঁ পঢ়া পুথিৰ পদ শুনিবৰ বাবে বহুদিন চুবুৰীয়া মানুহকেইজন অহা নাই আনকি ৰামধনো অহা নাই; আৰু অতদিন তেওঁ অকলে পুথি পঢ়ি পদ ভাঙনি নকৰাকৈ নিজে কেৱল পদ আওৰাই গৈছে তেতিয়াৰ পৰাই তেওঁ গোটেই পৰিবেশটোৰ প্ৰতি কেৱল সচেতনেই নহয় আবেঘিকভাবে তেওঁ এই বিষয়ত শঙ্কিত হৈ উঠিল। কেইদিনমান পাছতেই তেওঁ নিজৰ নিসঙ্গতাৰ প্ৰতি সচেতন হৈ পৰিল। লগতে তেওঁ অনুভৱ কৰিলে তেওঁ নিবিচৰাকৈয়ে কেৱল নিসঙ্গতাই অহা নাই আহিছে বাৰ্দ্ধক্যও।

দামোদৰ বিপ্ৰ-আখ্যানৰ মাজ ভাগতেই পঢ়া এৰি পুথিখন জপাই নিৰঞ্জনে চশমাজোৰ খুলি লৈ দুৱাৰৰ ফালে চালে; নাই পুথিৰ পদ ৰসেৰে ভৰাই তুলিবলৈ এইবাৰ ৰাতিতো কোনো নাহে আৰু নাহিবও। তেওঁ ঘৈণীয়েকক মাতিলে, ঘৈণীয়েক সুভদ্ৰাই অসুখীয়া গাৰে গাত চাদৰ লৈ মন্থৰ খোজেৰে আহি ওচৰত বহি লৈ সুধিলে, "কি হ'ল এই অসময়ত মাতিলা যে?"

"অসময়ত নহয় অ ভদ্ৰা। আজিৰ এই সুসময়ক তই অসময় বুলি কলি? আজিৰ সময়ত গাঁৱৰ মানুহ ভৰি পদ ভাঙনি শুনিলেহেঁতেন। চাহ-তামোল খালেহেঁতেন। ভাত সাজো খালেহেঁতেন। কিন্তু আজি মই অকলে পাঠ আওৰাইছোঁ। লগত কোনো নাই। আনকি ৰামধনো।"

"ৰামধন আহিব কেনেদৰে? সি দেখোন চকীদাৰ হ'ল।"

"এৰা ৰামধন চকীদাৰ হ'ল। কিন্তু ৰাতিৰ দিনতো সি আহিব নোৱাৰিলে নে?" অলপ পৰ তলকা মৰি ৰৈ তেওঁ নিজেই নিজকে কোৱাৰ দৰে পুনৰ বাবে, এৰা, কাৰখানাৰ মানুহে যাঠ-পূজা পাৰ্বনৰ দিনতো চুটি নাপায়। নহলে আমাৰ ৰবৰোপাই বিহুৰ দিনতো আহিব নোৱাৰিলেহেঁতেন নে?"

"এৰা; আজিৰ দিনৰ মানুহে এইবোৰ নামানে হবলা?"

"আজিৰ দিনৰ মানুহ বুলিনো কাক কলা অ' ভদ্ৰা? আমি আজিৰ দিনৰ মানুহ নহওনে কিবা?"

সুভদ্ৰাই একো নকলে, কোৱাৰ ইচ্ছা নহ'ল। আগৰ দিনৰ মানুহ আৰু আজিৰ দিনৰ মানুহৰ মাজত বহুত প্ৰভেদ আছে, সুভদ্ৰাই ভাবে। নিৰঞ্জন আৰু সুভদ্ৰা নিজে আজিৰ দিনৰ মানুহ, নহয়, তেওঁলোক বহুত পুৰণি, আগৰ দিনৰ মানুহ আজিৰ দিনৰ মানুহ হল সিহঁত, ঘৰখন থাকিও, উৎসৱে পাৰ্বনে, বিহুৱে সবাহেও ঘৰলৈ নহা অথবা, আহিবলৈ সময় নোপোৱা ৰবৰোপাহঁত; এইমাত্ৰ স্কুটাৰ লৈ ওলাই অহা ডেকাটোৰ সৈতে, মাকক একো নোকোৱাকৈয়ে ওলাই যোৱা সৰুজনী ছোৱালী মাজনীহঁত। তাকেই কবলৈ সুভদ্ৰাৰ ইচ্ছা নহল; কবলৈ তেওঁৰ ভয় লাগিল। তেওঁ কাঁহিবলৈ ধৰিলে; বৰষুণ পৰিলেই কাঁহ পানীলগাটো বাঢ়ি আহে তেওঁৰ; ঔষধে কোনো কাম নিদিয়ে।

সুভদ্ৰাই বহাৰ পৰা উঠিবলৈ ধৰোঁতে নিৰঞ্জনে

কলে, "কিন্তু মনোভাই, চনদাদা, তিলক বোপাহঁ-তেইতো আমাৰ লগতে উঠা বহা কৰিলে; খেতি খোলাৰ পৰা আজৰি পালেই আমাৰ ইয়ালৈ আহি অতদিন আমাক সঙ্গ দিলে; একেলগেই ভগৱানৰ নাম ললোঁ, সাধু শুনি হাঁহিলো, চকুপানী টুকিলো চাহ-তামোল খালো— কিন্তু অকস্মাৎ সিহঁতো আহিবলৈ এৰিলে কিয়? সিহঁতেতো মোৰ লগৰেই মানুহ।"

সুভদ্ৰাই যেন বৃদ্ধ নিৰঞ্জনৰ কথাবোৰৰ উৎস ক'ত বুজি পালে। সিহঁত আহি থাকোঁতে নিৰঞ্জনে সিহঁতৰ খবৰ লৈছিল; সহায়ৰ দৰকাৰ হলে না নকৰিছিল। কিন্তু নিৰঞ্জনে নিজে কাৰো খবৰ লবলৈ ঘৰ এৰি যোৱা নাছিল। সিহঁত আহিবলৈ এৰাৰে পৰা সিহঁতৰ খবৰ লোৱাও নহৈছিল। সুভদ্ৰাই কিন্তু সকলো খবৰ ৰাখিছিল। সুভদ্ৰাই নিৰঞ্জনক কলে, "সিহঁতৰ খেতিখোলাবোৰ জানো কাৰখানাই নললে? মনোভাইৰ আটাইখিনি খেতি মাটিকেই কাৰখানাই ললে। তেওঁৰ ডাঙৰ ল'ৰা টোক কাৰখানাত চাকৰি এটা দিছে। ল'ৰাটোৱে মনোভাইক কাৰখানাৰ কোৱাৰ্টাৰলৈ লৈ গৈছে। চনদাদাই মাটিৰ সলনি পোৱা টকাৰে দোকান এখন খুলিছে, বিজয় বোপাইও তাকে কৰিছে। পৰিয়াল ডাঙৰ সেয়ে দোকানেৰে চলাত টান হলে ঘৰৰ পৰিয়ালৰ মানুহে কাৰখানাত কাম কৰে। তিলকে কিন্তু একো কাম কৰিব নোৱাৰিলে; তেওঁৰ লৰাটোৰ অসুখ চোৱাতেই টকা শেষ হ'ল, এতিয়া সিও কাৰখানাত কাম কৰে………"

বৃদ্ধ নিৰঞ্জন চক খাই উঠিল। তেওঁ অকস্মাৎ বহুত কিবাকিবি উপলব্ধি কৰিলে। যিসকল লোকৰ মঙ্গল কামনাই অতদিন তেওঁক প্ৰেৰণা আৰু বিশ্বাস দান কৰিছিল, যিসকলৰ অন্তৰঙ্গ সান্নিধ্যৰ আশাৰে তেওঁ প্ৰতীক্ষা কৰিছিল; ভগৱানৰ প্ৰতি শ্ৰদ্ধা ভক্তিৰে অন্তৰ ভৰি থাকিছিল যি সকল সঙ্গীৰ সহানুভূতি আৰু ঐকান্তিকতাবোধৰ বাবে; সেই সকল যেন অকস্মাৎ তেওঁৰ পৰা বিছিন্ন হৈ গৈছে। সুভদ্ৰাৰ কথাৰ ইঙ্গিত যেন তেওঁ পাই গৈছে।

লাহে লাহে নিৰঞ্জনে নিজে পদ-পুথি পঢ়ি থকাৰ সময়তে নিজেই নিজৰ অৱস্থানখিনিকে অদ্ভুতভাবে পৰিত্যক্ত যেন অনুভৱ কৰিবলৈ ধৰিলে। পদ-পুথিৰ পদ সমূহ যেন অকস্মাৎ শব্দহীন হৈ গৈছে; নিৰৱ, নিশ্চল, অসংলগ্ন কিছুমান আঁকবাক হৈ গৈছে। তেওঁ বুজিবই নোৱাৰিলে পদ-পুথি সমূহ কেনেদৰে অকস্মাৎ নিস্প্ৰাণ হৈ যায়।

বহুদিন পাছত বৰবোপা অঞ্জনে খবৰ পঠিয়ালে, সি গুৱাটীত ঘৰ মাটি কৰিছে। মন্দিৰত গৈ বিয়াও পাতিছে। যদি মাক দেউতাকে ইচ্ছা কৰে গাঁৱত পুনৰবাৰ যথানিয়মে বিয়াত বহিব। নিৰঞ্জনে বৰ বোপাৰ এনে কামত মৰ্মান্তিক আঘাট পালে, কিন্তু তেওঁ অলপো হুলুস্থুল নকৰিলে। সুভদ্ৰাই ইয়াৰ বাবে সাজু আছিলেই, সুভদ্ৰাই সকলো খবৰ আগেয়ে জানে। মাজনীক সুভদ্ৰাই ওচৰলৈ মাতি আনি কলে, "মন্দিৰত বিয়া হোৱাৰ সময়ত তোমাকো খবৰ নিদিলে বৰবোপাই। তুমিও সেই ডেকাটোৰ সতে মন্দিৰলৈ গৈ বিয়া হগৈ যা, বৰ বোপাক খবৰ দিব নালাগে।"

বুঢ়ী হৈ অহা মাকৰ সন্মুখত খং কৰা অভ্যাস মাজনীয়ে বহুত আগেয়ে ত্যাগ কৰিছে; তাই অৱশ্যে একো নোকোৱাকৈ থাকিল।

মাজুটো ল'ৰা বিপুল এদিন আহিল; আহিল কাৰখানাৰ ইঞ্জিনিয়াৰ হিচাপে। দুদিনমান ঘৰত থাকিয়েই তেওঁ কাৰখানাৰ নিজা কোৱাৰ্টাৰতেই থাকিবলৈ ললে। বিপুলে মাক-দেউতাকো কোৱাৰ্টাৰলৈ নিয়াৰ প্ৰস্তাৱ দিলে। নিৰঞ্জনে কিন্তু বিপুলৰ প্ৰতিবাদ কৰিলে, ক'লে, "মই গাঁৱৰ বতাহ পানী খাই ডাঙৰ হৈছোঁ; সংসাৰ কৰিছোঁ; আৰু আজি এই গাঁৱতেই বৃদ্ধাৱস্থা পাইছোঁ। এইখন

ঘৰ এইখন গাঁৱৰ কেঁচা আপোন মাটিৰ টানত যি সুখ, যি শান্তি— তাক ধ্বংস কৰিবলৈ তই তেনে প্ৰস্তাৱ নিদিবি বোপা। তোমালোকক ডাঙৰ কৰিলোঁ— ডাঙৰ হৈ তোমালোকে যিহকে শান্তি বুলি নাভাবা কিয়, মোৰ শান্তিত বাধা দিলে কিন্তু মই আঘাত পাম।"

বিপুলে মাক দেউতাকক বহুত বুজাইও কোৱাৰ্টাৰলৈ নিব নোৱাৰিলে। মাজনীয়ে কিন্তু ককায়েকৰ অত্যাধুনিক কোৱাৰ্টাৰতে থাকিবলৈ ললে। গাঁৱৰ ঘৰখন পুনৰ পৰিত্যক্ত হৈ আছিল। মাজনী থকাত মাজে সময়ে আহি থকা স্কুটাৰ লোৱা ডেকাটোও নহা হ'ল। বিপুলে আহি খেতি-বাতিৰ কাম ঘৰখনত সমূলি বন্ধ কৰি গোটেই মাটি-বোৰ আধিত দিয়ালে। গোহালিত গাইৰ বাহিৰে আন গৰু নৰখা হ'ল। লগুৱা কমিল। গোটেই ঘৰখন এতিয়া জনপ্ৰাণীহীন যেন অনুভৱ হবলৈ ধৰিলে নিৰঞ্জনৰ। তেওঁ বাৰান্দাৰ আৰামী চকীত বহুত সময় বহে, পুখুৰী পাৰত বহে, বাৰীত ঘুৰে, তথাপি অফুৰন্ত সময় শেষ নহয়; সময় যেন শান্তিৰ অতন্দ্ৰ প্ৰহৰী।

মাজুবোপা বিপুলে অকস্মাৎ ঘৰখনৰ পৰিবৰ্ত্তন আনিলে। আগৰ কাঠ-টিনৰ ঘৰবোৰ উঠাই আৰ, চি, চি, বিল্ডিং সাজিলে। মাক-দেউতাকৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় কোঠাকেইটা ৰাখি বাকী কেইটা আনলৈ ভাড়াত দিলে।

নিৰঞ্জনৰ চকুত এখন নতুন পৃথিবীৰ ছবি ভাহি উঠিল। একোটা ঘৰতে থকা, দেৱালৰ সিপাৰে মাত্ৰ এফুট আঁতৰত লোৱা মানুহ দুজনৰ মাজতো কি আচৰিত সম্পৰ্কহীনতা। কাৰো লগত কাৰো কোনো সম্পৰ্ক নাই। মানুহবোৰ আছে, নিজৰ কোঠাৰ দুৱাৰ খুলি সোমায়, ওলায়। একেটা গেটেৰে পাৰ হলেওঁ কোনেও কাৰো প্ৰতি গুৰুত্ব প্ৰদান নকৰে। নিজৰ কামত, নিজক লৈ প্ৰত্যেকে অদ্ভুতভাবে ব্যস্ত। একেলগে থাকিও পৰস্পৰ বিচ্ছিন্ন।

এয়ে কি আজিৰ মানুহ? সুভদ্ৰাই কোৱা এইবোৰ আজিৰ মানুহে সঁচাকৈ পুজাই-সবাহে, ষাঠে পাৰ্বনে পদ পুথি পঢ়া দূৰৰে কথা, কোনো প্ৰতিক্ৰিয়াই প্ৰকাশ নকৰে। তাৰ সলনি সিহঁতে মাজে সময়ে কিছুমান অদ্ভুত উৎসৱ পাতে। ফুল, বেলুন, নাচ-গান, সাজ-পোছাক ইত্যাদিৰ মেলা যেন সেই উৎসৱবোৰত ৰামায়ণ-মহাভাৰত, কীৰ্ত্তন পদ পুথিৰ সামান্যতমো সম্পৰ্ক নাথাকে।

নিৰঞ্জনে অনুভৱ কৰিলে, পদ-পুথিৰ পঢ়াৰ ক্ষমতা যেন তেওঁ হেৰুৱাই পেলাইছে। সুৰ লগাই গাবলৈ তেওঁৰ সাহস হেৰাই গৈছে। কোঠাত সোমাই তেওঁ যেতিয়া সৰু-সৰুকৈ পুথিৰ পদ আওৰায় তেতিয়া তেওঁ যেন চুৰ কৰিবলৈ ওলায়।

সুভদ্ৰাৰ অসুখ বাঢ়ি অহাত বিপুলে সুভদ্ৰাক নাৰ্চিং হমত নি থলে। নিৰঞ্জনৰ সান্তনাৰ শেষ সম্বলখিনি বিপুলে কাঢ়ি নিলে।

এইখিনি সময়তে মাজনী কলিকতালৈ গ'ল। তাইৰ প্ৰেমিক জৰ্জৰ লগতেই গ'ল। জৰ্জে কলি-কতাত ইণ্ডাষ্ট্ৰী এটাৰ ডিৰেক্টৰ হৈ গ'ল। মাজনীয়ে খবৰ দিছে তাইৰ বিয়া কলিকতাতে হ'ব।

তথাপি নিৰঞ্জনে অন্তৰত অবুজ কিবা এটা আশা পুহি ৰাখিছে। শেষ বয়সত তেওঁ এতিয়াও সপেনা দেখে। তেওঁৰ মাত্ৰ এজন পুত্ৰই হলেও হোমৰ জুইৰ সন্মুখত বহি, আয়তী-নামতীৰ উৰুলি জোখাৰেৰে বিয়া পাতিব। পুত্ৰ আৰু বোৱেকে একেলগে আহি সুভদ্ৰা আৰু নিৰঞ্জনক সেৱা কৰিব। বিয়াৰ পিছদিনা কীৰ্ত্তন নামঘোষাৰ পদ গাই ঘৰখন শুদ্ধ কৰিব; পদ গাওতে সেই মানুহ কেইজনো আহিব; ৰামধন আহিব, চনদাদা আহিব; মনো-ভাই আহিব। তিলকবোপাই'ত আহিব।

কিন্তু অৱশেষত বিপুলেও বিয়া পাতিলে তেওঁৰ কোৱাৰ্টাৰতেই। আলহীৰ দৰে নিৰঞ্জন গৈ অত্যাধুনিক কোৱাৰ্টাৰটোৰ এটা চুকৰ আৰামী চকী এখনত বহি থাকিল। বিয়াৰ দিনতো কিন্তু মেখেলা-চাদৰ কিম্বা শাৰী পিন্ধা কোনো কইনা দেখা নাপালে নিৰঞ্জনে; আধুনিক নাম নজনা পোচাক পিন্ধি হেণ্ডচিক লৈ ফুৰা চিনেমাৰ ছোৱালী যেন লগা সেই চঞ্চল গাভৰুজনীয়ে হেনো বিপুলৰ কন্যা; নিৰঞ্জনৰ বোৱাৰি। ফুল, বেলুন, ৰং বিৰঙৰ পোচাক, নাচ-গানৰ মাজত নৰঞ্জনে যেন লাহে-লাহে আৰামী চকীখনত নিঃশেষ হৈ গৈছে। তেওঁ চকু মুদি সুভদ্ৰাৰ কথা স্মৰণ কৰিলে, সুভদ্ৰা তই মোৰ কাষত আহি এবাৰ মোৰ অস্তিত্ব সাব্যস্ত কৰ।

নাই নাই। সুভদ্ৰা বহুত দূৰত। কলিকতাৰ নাৰ্চিং হোমত। নিজৰ পুত্ৰ পৰিবাৰৰ মৰম-বেথাৰ সলনি তেওঁ আজি আনৰ শুশ্ৰূষাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল হৈ পৰিছে।

মানুহৰ মাজেৰে মন্থৰ খোজেৰে নিৰঞ্জন নামি আহিল, গাঁৱৰ ঘৰলৈ আহি তেওঁ পকী মজিয়াৰ ওপৰতে ঢাৰি এখন পাৰিলে। সন্মুখত ধুপ-ধুনা জ্বলাই তেওঁ কঁপা কঁপা স্বৰেৰে গাবলৈ আৰম্ভ কৰিলে—

পাৰে পৰি হৰি কৰহো কাতৰি
প্ৰাণ ৰাখবি মোৰ।
পুত্ৰ পৰিবাৰ সবাহ অসাৰ
কৰবো কাহেৰি সাৰ॥

Wily people who wear a sweet smile on their faces with evil in their hearts should be Feared.

—Tiru Valluvar.

● গল্প ●

হাতে মাত্র সাতদিন

—মলয় কুমার ঘোষ।
ত্রয়ী বার্ষিক স্নাতক মহলার
প্রথম বৎসর ।

আজ একটা অন্য ধরণের ঘটনা ঘটল, কে একজন হঠাৎ আমার হাত টেনে ধরে বলল, "আরে মলয় তুই ?"

পুরনো দিনের কাউকে খুঁজে পাওয়াৰ আনন্দও মৃদু উত্তেজনা লোকটির চোখে মুখে জ্বল জ্বল করছিল, কিন্তু ওঁকে কিছুতেই চিনে উঠতে পারলাম না আমি ।

লোকটি আমার হাত আর ছারলেন না, ভিড় এরাবার জন্য ফুটপাতের ধারে বটগাছের আড়ালে টেনে নিয়ে এসে বললেন, "কতদিন বাদে তোর সাথে দেখা হ'ল । তা প্রায় বৎসর ১০/১২ হবে তাই না ?"

থতমত মুখে হাসবার চেষ্টা করলাম আমি । চেনার সামান্যতম চিহ্নও লোকটির চেহেরার মধ্যে খুঁজে পেলাম না, তবে আমার নাম ধরে ডেকে তুই তুই করে এভাবে যখন কথা বলছেন তখন এককালে নিশ্চয়ই খুবই চেনা জানা ছিল। বন্ধুই হবে। বন্ধু নাহলে কথার ধরন ধারন অন্যরকম হত।

আমার এই পুরনো বন্ধু তার এক পুরনো বন্ধুকে হঠাৎ আবিস্কার করার আনন্দে এতই মজে গিয়েছিল যে, আমার থতমত ভাবটা ও গ্রাহ্যই করল না । হাতে সামান্য চাপ দিয়ে বলল, "তারপর ? কি করছিস এখন ?"

আমি বোকার মত হেসে বল্লাম, "কী আবার করব । সামান্য চাকরি ।"

—"কোথায় ?"

—"রাজ্যদপ্তরে।"

—"সরকারের লোক।"

- "আর সরকার ।"

অফিস থেকে বেরুবার মুখে বাইরের সব কিছুই আলাদা ভাবে চোখে পড়ে। বাইরের বাতাস অনুভব করতে পারি আলাদা ভাবে। কিন্তু মাত্র কয়েক মূহুর্ত্তের জন্যে, তারপরই সবকিছু মিলে মিশে একাকার হয়ে পুরনো এক অভ্যাসের মধ্যে মিলে যায়। নিছক এক অভ্যাসের বলেই বাস ষ্টপের দিকে হেঁটে যাই। দুপাশে জনস্রোত, কিন্তু কাউকেই তখন স্পষ্ট করে চোখে পড়ে না।

পাগলের মতো মনে মনে স্মৃতি হাতরে বেরাচ্ছিলাম আমি কিন্তু কোথাও লোকটিকে খুঁজে পেলাম না । ভদ্রলোক নয়, বন্ধু, নিশ্চয়ই পুরনো দিনের ঘনিষ্ঠ কোনো বন্ধু । হয়তো এই বন্ধুর চেহেরা খানি অনেক খানি পালটে গেছে। যায় তো, যাওয়া অস্বাভাবিক নয় । আমি চট করে আবার বন্ধু মাথার দিকে তাকালাম, টাক পড়লে অনেকের চেহেরা পালটে যায়, কিন্তু আমার এই

বন্ধুটির মাথায় তো তেমন টাক পড়েনি।

বন্ধু বিলিতি সিগারেটের পেকেট এগিয়ে দিয়ে বলল, "নে।" সিগারেট নিলাম, লাইটারের আগুনে দু'টো সিগারেট জ্বলল সামান্য আগে-পরে।

আমার অচেনা বন্ধু একমুখ ধোঁয়া হাওয়ায় উড়িয়ে দিয়ে বলল, "বিয়ে করেছিস তো?"

— "না।"

— "সে কিরে, এখনো করিসনি?"

আমি হাসতে হাসতে মাথা নাড়ালাম।

আমার বন্ধু সত্যিই অবাক হয়ে গিয়েছিল। অবাক ভাবটা বজায় রেখে বলল, "সে কারে। বাঙালীর ছেলেরাতো বুক ফুলিয়ে একটা জিনিসই করতে পারে, তুই তাও করিসনি" বলেই গলা ফাটিয়ে হেসে উঠল। ওর হাসির মধ্যেই কোন রকমে বলে ফেল্লাম— "তুই বিয়ে করেছিস?"

আমার বন্ধু হেসেই যাচ্ছিল, কিন্তু ওকে দুম করে 'তুই' বলে ফেলতে পারার জন্যে আমার মধ্যে সামান্য একটু আত্ম বিশ্বাস জেগে উঠেছিল। মনে হচ্ছিল, আর কিছুক্ষনের মধ্যে আমি আমার পুরনো বন্ধুকে ঠিক চিনে ফেলতে পারব।

আমার বন্ধু হাসিটাকে অনেকদূর পর্যন্ত টেনে নিয়ে যাওয়ার পর বলল— "শুধু বিয়ে, ছোট একটা কলোণী বানিয়ে ফেলেছি। আমার একটা বউ, চারটে বাচ্চা, কেস এখনো ক্লোজ করিনি।" আমি হাসার ভান করে আর একবার আমার বন্ধুকে মাথা থেকে পা পর্যন্ত খুঁটিয়ে দেখে নিলাম, কিন্তু সামান্য পরিচিতি কোনো মানুষের আদলও ওর চেহেরার মধ্যে খুঁজে পেলাম না।

বন্ধু আমার কাঁধেহাত রেখে পুরনো বন্ধুর যাবতীয় উত্তাপ গলায় ঢেলে বলল— "তুই কি এখনো সেই বাজারের বাড়ীতেই আছিস?"

— "আর কোথায় যাব।"

— "ও, ওটাতো তোদের নিজের বাড়ী—"

— "বাড়ী নামেই, কোনোমতে থাকতে পারি এই যা"

আমার বন্ধুর মুখ হঠাৎই কেমন যেন স্মৃতি ভারাক্রান্ত হয়ে উঠল। "তোদের বাড়ীর সেই ছাতের ঘরটার কথা এখনো আমার মনে আছে। ওহ! কী আড্ডাই না হত! তার পরের ওই ঘরের জানলা থেকে— কী যেন নাম মেয়েটার, রত্না, না?"

আমি এবার রীতিমতো চমকে উঠে বললাম— "হ্যাঁ হ্যাঁ রত্নাই!"

"রত্নার বিয়ে হয়েগেছে নিশ্চই?"

"হ্যাঁ, অনেকদিন।"

— "ভারী সুন্দর দেখতে ছিল মেয়েটাকে। ওকে বিয়ে করে ফেলতে পারলে তোক আজ আর রাস্তায় এই ভাবে ফ্যা-ফ্যা করে ঘুরতে হতো না?"

হেসে ফেললাম। "আমি রাস্তায় ফ্যা ফ্যা করছি। কে বলল তোকে?"

আমার বন্ধু আর একদফা হেসে নিয়ে বলল— "সে তোর চলার ধরন দেখেই বুঝতে পারছি।"

"আমার চলার ধরনতো বরাবরই এই রকম।" বললাম আমি।

"মোটেও না, আগেতো তোর সঙ্গে হাঁটতে গেলে ছুটতে হত। আর এখন তখন থেকে দেখছি কেমন যেন গড়িয়ে গড়িয়ে হাঁটছিস।"

হাসবার চেষ্টা করলাম। "ভিরের রাস্তায়তো এরচেয়ে জোরে হাটা যায় না।"

আমার অচেনা বন্ধু বেশ খোলা মেলা গলায় হেসে উঠল,— "আরে বাবা ভিড়তো তখনও ছিল, সন্ধেয় বাজারের পাঁচ মাথার মোড়ে ভিড় থাকতো না?"

পুরনো বন্ধুর গলায় আবার স্মৃতি চরণের আবেগ। 'আচ্ছা এক পাড়ায় বরাবর থাকার আলাদা একটা আনন্দ আছে, তাই না?"

সুযোগ বুঝে বন্ধুকে চেনার জন্যে অন্ধকারে একটা ঢিল ছুড়লাম আমি—

—"তুই কি এখন অন্য কোথাও চলে গেছিস নাকি ?"

—"আমি ! আমার পাঁচবার বাড়ী বদল হয়েছে, তবে শিগ্‌গিরই পার্মানেন্ট একটা অ্যাড্রেস হবে নতুন অফিচ পাড়ায়।"

—"বাড়ী বানিয়েছিস।"

—"পাগল অত পয়সা কোথায় ! ধার দেনা করে একটা ফ্ল্যাট কিনেছি কোনোমতে। সামনের মাসে পজেশন নেব, তোকে নিয়ে যাব একদিন।"

—"নিয়ে যাবার কী দরকার ; ঠিকানা দিলেই পৌছে যাব।"

"পাগল অফিচ পাড়া একটা গোলক ধাঁধা, আমি নিজেই নিজের বাড়ী খুঁজে বার করতে পারিনা সব সময়। সেদিন কি হয়েছিল জানিস।"

আমার অচেনে বন্ধু যখন তার বাড়ী খুঁজে না পাওয়ার মজাদার গল্প রসিয়ে রসিয়ে বলছিল আমি ওকে চিনে ফেলার চেষ্টা করছিলাম প্রাণপণে। চেনার চেষ্টা শুধু নয়, রীতিমত তদন্ত। আমার এই বন্ধু বহুকাল আগে আমার বাড়ীতে যাতায়ত করেছে, তারমানে ও নির্ঘাত আমার স্কুল কলেজের বন্ধু। স্কুল কলেজের যেসব আমাদের বাড়ীতে যেত তাদের প্রত্যেকের মুখ আমি আলাদা আলাদা করে দেখার চেষ্টা করলাম। কী সহজে কত চেনা মুখ চোখের সামনে ভেসে উঠল। কিন্তু সামনের এই মুখটার সামান্যতম আদলও তাদের মধ্যে কোথাও নেই। কিন্তু খুঁজে বার করতেই হবে। এমন সময় আমার বন্ধু পার্ক ক্লাবের কথা তুলতেই আমার তদন্তের সুতো ছিঁড়ে গেল। স্কুল কলেজের দিনে পার্ক ক্লাবের তো কোনো চিহ্নই ছিল না, তাহলে একি আমার অন্য কোনো জায়গার বন্ধু, কিন্তু তাই যদি হয় ও আমাদের ছাতের ঘরের কথা, সেই আড্ডার কথা বলল কী করে ?

অচেনা বন্ধু স্মৃতি চারণ করে যাচ্ছিল একনা পাড়ে। ওর কথা শুনতে শুনতে পুরনো দিনের কত কথা জ্বল জ্বল করে উঠছিল চোখের সামনে। কিন্তু অবাক কাণ্ড, একে আমি চিনতে পারছিনা কেন ! ভেতরে ভেতরে রীতিমতো অস্থির হয়ে উঠেছিলাম, তবে কেন জানিনা বার বার মনে হচ্ছিল আর একটু পরেই ঠিক চিনে ফেলব। এই মনে হওয়া থেকেই সামান্য একটু জোর তৈরি হ'ল মনের মধ্যে। বললাম, "চ, কোথাও গিয়ে একটু বসি, চা টা খাওয়া যাক।"

আমার বন্ধুর গলায় স্মৃতিচারণের আবেগ ছিল, সেই আবেগ নিয়েই ও বলল, "ন না আজ না, এখুনি ইন্‌কাম ট্যাক্সের এক উকিলের কাছে ছুটতে হবে। না গিয়ে উপায় নাই। সামনের রোববার সকালে তুই বাড়ীতে থাকবি তো ?"

"থাকবো।"—আমি বললাম।

"ঠিক আছে, রোববার সকাল দশটা নাগাদ তোর বাড়ী যাচ্ছি।" আমার বন্ধু পুরনো বন্ধুত্বের উত্তাপ আর একবার আমার হাতের মধ্যে ছড়িয়ে দিয়ে চলে গেল।

বন্ধুর চলে যাওয়াটা আমি দেখলাম। ভারী শরীর নিয়ে সামান্য একটু দুলে দুলে চলা। এই চলার মধ্যে অতীতের কোনো কিশোর বা সদ্য যুবকের ছাপ নেই, অন্তত আমার চোখে তা পড়ল না। তবে পুরনো সেই আত্ম বিশ্বাস একটু একটু করে ছড়িয়ে পড়ল আমার মধ্যে। এখনো ওকে চিনতে পারিনি, কিন্তু ঠিক পারব। আজ মঙ্গলবার, সামনের রোববার আসতে এখনও চারটে দিন বাকী, এই চারদিনের মধ্যে আমি আমার এই বন্ধুকে ঠিক চিনে ফেলব।

বাড়ী ফেরার পথে ঝলমলে পুরনো দিনগুলো পরের পর উঠে আসতে লাগল চোখের সামনে। দিনগুলো কি সুখের ছিল তখন। এখন ঠিক তার উলটো। এখন কত ভেবেচিন্তে কথা বলতে হয়,

কত ভেবে চিন্তে চুপ করে থাকতে হয়। এখন উদ্বিগ্ন হয়ে আড্ডা মারতে যাই, ফিরে আসি আরো উদ্বিগ্ন হয়ে।

পুরনো দিন, পুরনো দিন পুরনো কথা ভাবতে ভাবতে ব্যাকুল হয়ে উঠলাম আমি! কী অসাধারণ ছিলো দিনগুলো! প্রতিটি মূহূর্ত কেটে যেত কী আনন্দে! ঝলমলে দিনগুলোর সামনে পিছনে আর কিছুই ছিল না। উদ্বেগ, দুচিন্তা, সমস্যা ইত্যাদি শব্দগুলোকে সম্পর্কহীন অভিধানের শব্দ বলে মনে হত শুধু। কে একজন বিখ্যাত মানুষ বলেছেন ওই বয়েসটা এমনই যে, যেকোনো বয়েসের মানুষকেই তখন সমবয়সী বলে মনে হয়। তাই কি? ওই বয়েসে কত জনতো কত রকম কষ্ট পায়। কিন্তু আমার কোনো কষ্ট ছিল না, কষ্ট ছিল না আমার কোনো বন্ধুরও! দিনগুলো হুরমুড় করে কেটে যেত। সকালে চোখ খোলার পর থেকে রাত্রিতে চোখ বন্ধ করার আগে পর্যন্ত্য প্রতিটি মূহূর্ত্তের ওপর দখল ছিল আমাদের। ঘুমের মধ্যে স্বপ্ন দেখতাম, আর সব স্বপ্নই ছিল বোধহয় পছন্দ সই।

আমার অচেনা পুরনো বন্ধু পুরনো দিনের মধ্যে আমাকে ঠেলে দিয়েছিল ভীষণভাবে। কেমন যেন নেশা গ্রস্তের মত স্মৃতিচারণ করতে শুরু করে দিয়েছি। কয়েক দিন আগে কাগজে আন্তর্জাতিক খ্যাতিসম্পন্ন একজনের সাক্ষাৎকার পড়েছিলাম। পঞ্চাশ পেরুনো সক্ষল ওই মানুষটি বেশ জোর দিয়ে বলেছেন, সুখের দিন তিনি কখনোই পেছনে ফেলে আসেননি। কিন্তু তা কি কখনো সম্ভব! আচ্ছা, পুরনো দিনের কোনো বন্ধু যদি তাঁকে পুরনো দিনের কথা ঠিক এইভাবে মনে করিয়ে দিত, কী মনে হত তাঁর। আর তার পরেই যদি তাঁর সাক্ষাৎকার নেওয়া হত।

আমার পুরনো বন্ধু আমার চার পাশে এমন একটা পরিবেশ তৈরি করে দিয়েছিল যে, চিন্তা ভাবনাগুলো কেমন যেন লাগামছেঁড়া হয়ে গিয়েছিল। যা ভাবার নয়, তাই ভাবছিলাম, ভাবতে খারাপও লাগছিল না, কিন্তু আমার ওই পুরনো বন্ধুকে কেন চিনতে পারছিনা এখনও! তবে চিনতে না পারার জন্যে দুচিন্তা হচ্ছিল না আর, রোববার আসতে এখনও আস্ত চারটে দিন বাকী, এই চারদিনের মধ্যে আমি আমার পুরনো বন্ধুকে চিনে ফেলতে পারব ঠিক।

কাজের চাপে চারটে দিন দেখতে দেখতে কেটে গেল।

রোববার সকাল ঘুম ভাঙতেই আমার বুক কেঁপে উঠল হঠাৎ। আমি তো আমার ওই পুরনো বন্ধুকে চিনতে পারিনি এখনও। অথচ একটু পরেই ও আসবে।

সেদিন রাস্তায় হঠাৎ দেখা হয়েছিল। হুঁ হ্যা করে কোনো রকমে পার পেয়ে গিয়েছি। তাছাড়া সেদিন বহুকাল বাদে পুরনো বন্ধুকে আবিস্কার করার উত্তেজনা ছিল ওর মধ্যে। আজ দ্বিতীয় দিন, দ্বিতীয় দিনে নির্ঘাত সেই উত্তেজনা থাকবে না। বাড়ীতে বসে রোববারের আড্ডা শুরু হলে সে আড্ডা গড়াবে বহুক্ষন। অতক্ষন কারও পক্ষে স্রেফ আন্দাজে কথা চালিয়ে যাওয়া অসম্ভব। এই শীতের সকালেও আমার হাত পা কেমন যেন ঘেমে উঠল। আমার পুরনো বন্ধু কিছুক্ষনের মধ্যেই ধরে ফেলবে আমি ওকে চিনতে পারিনি। ছিঃছিঃ এর চাইতে লজ্জার আর কি থাকতে পারে!

আমি আমার সারা শরীর আর মন একটি মাত্র বিন্দুতে নিয়ে এসে আমার ওই পুরনো বন্ধুকে চেনার শেষ চেষ্টা করলাম, কিন্তু কিছুতেই পারলাম না।

ঘড়ীর দিকে তাকিয়ে দেখি দশটা বাজছে। এখনো ঘন্টা দুয়েক বাকী। দশটায় আমার বন্ধুর আসার কথা। অস্থির হয়ে পড়লাম আবার। বন্ধু চিনে ফেলার ঝুঁকি নেওয়া আর বোধহয় ঠিক নয়। তারাতারি জামা কাপড় পালটে চোরের মতো বেরিয়ে পড়লাম বাড়ী থেকে।

টো টো করে এদিক-সেদিক ঘুরে গোটা তিনেক চায়ের দোকানে ঢুকে সময় কাটিয়ে বাড়ী ফিরলাম বেলা প্রায় একটার সময়।

বাড়ীতে পা দিতেই বুক কেঁপে উঠেছিল নতুন করে। মনে হচ্ছিল বসার ঘরের দরজার সামনে একজোড়া অপরিচিত জুতো দেখতে পাব। কিন্তু না, চোখের সামনে কোথাও কোনো রকম অপরিচিত চিহ্ন নেই। সারা বাড়ী অদ্ভুত রকমের শান্ত।

মাকে জিজ্ঞেস করলাম, "কেউ এসেছিল?"

মা বলল, "না তো।"

শুনে খুব স্বস্তি পেলাম। মনে হল, আমার অচেনা বন্ধু নিশ্চয়ই কোনো দরকারী কাজে আটকে গিয়ে আসতে পারেনি আজ। আজ যখন আসতে পারেনি সামনের রোববার নির্ঘাত আসবে। তার মানে আমার হাতে এখনো সাতদিন সময়। পুরনো সেই আত্ম বিশ্বাসটা ফিরে এলো আবার, এই সাতদিনের মধ্যে আমি আমার পুরনো বন্ধুকে ঠিক চিনে ফেলতে পারব।

This short story is secured first position in College Week Bengali short story competition 1986-87.

[छुंद' चल]

—: खोमशि फैसाली :—

थरायना वीणा बसुमतारी ।
H. S. थाखोचे ।

बेलारोम सम् । दावमा-दावछा, जिव-जुनात् फोराखोमशि हरखौ बिदाय हरनो थाखाय गावबा गाव देरा फारछे आगान सुरबाय । अब्ला जारौं स्वानाबो खोमशि फैसालोयाव दोबैलांबायमोन । सोरगिदिं मिथिंगा बिखाया खोमशि जाबाय । दैमुवा न'नि महरखौ नुफैनानै बाग्दाव खांदों । खना-खनला जेरैबो दाखोर-दाला, हाछ्रिगोम-हुछ्रिगोम । जेनिब्रो फेत-फुत गैया । गाबज्रिद्रि बियो ब्रिमाखौ । हाबलाय ओंखारलाय खालामदों न'नि दरखंखौ । मिथिबाय दैमुवा बे नआव रांव्रो गैला । अनसुली बिमाया थैलांमारबाय । दुखुथा, बिखा सौखांफैयो । खर'-सायाव सारन्थाय गावयो । गावखौ सामलायनो हायैयाव खामसालीनि गोबाय-फारखंछायाव गोग्लैजाबो । दैमुनि गोसो फरदायाव थांनाय जाथाय आरो जीउ जारिमिनो फारि-फारि जाखांफैयो ।

बै समनि खौरां । बिमा रान्दिनि नायल' जाल'-छासेल' अनजालु फिछा दैमुवा । अनसुली ब्रिमानि सना फिथर । दौबानि आखाय, आथालनि लारु, गोर्बोनि बिग्लौ । फिछाखौ गोनाना गोसोयाव रैखुमै सिमांनि गाब गादों । सान्थ्र हायै महर लाफैदों । मानोना दैमुनि अनगायै नख'राव गुबुन राववो गैला । आगोमा फिछाखौ गोबानानै गोसोयाव गोजोन्नाय मोनो । मोखथाङाव हायना गोनांछावगारी बोथो । फिछानि मोजांखौ नुब्ला बेनो जागोन बिमानि थांना थानायनि देरहाछातिनाय ओंथि । बिमानि स'नानि संसारा अबथिरा थेर-बेथेर जानांदोमोन । बिनि खायनो दिनै फिछानि गोजोन संसार जानायखौ नायलांनो लुब्रैयो । बिनि खायनो बिमानि मोनसेल' नोजोर फरायहोनानै साचे गिदित मानषि खालामनो । बिफानि मुं फोजों होनो । बिमानि मान लाखिनो । फिछानि मेगनजोंनो समायना बुहुमनि मोखां नायनो । थेब्लाबो बिमानि गोखोयाव सोरां नङा । बोथोरजों लोगोसे गुबुननि सिगाङाव गोसो हगारनानै मिनिनो रायज्लायनो हाया । थांनाय जाथाय फोरा गोसोखौ सौखांफैबाय थायो । मोदैया मिथिछलाबाजासे बोहै लाङो । बिखायाव सिरि मोनखाङो दैमुवानै बोछोर जानायनि उनावनो "थै गोजौ नारथाय" बेरामाव दैमु बिफानि जीउवा ! अरायबोनि थाखाइ बिछि फिछाखौ दुखु थिया खालाम लाङो !! बियो साछे गोंजौ फरायशालीनि मान गोनां गाहाय फोरोंगिरिमोन । बुहुमनि गेजेराव न' खरसे सनानि संसारमोन । समनि दाहाराव बिनि सनानि संसारा गोमा लाङो । आरो जीउ लामायाव नुजानायछै जोबनो गैयै दुखु हांमा । होनब्लाबो बिमानि गोसोया बाइलु जायाखै । जीउनि हाजार दाहा फोरखौ छौछिनानै थांनानै थानो लुबै बायो ।

समायना बे बुहुमाव फिछाब्लाखौ गोबानानै जागाय जेन्नायखे मोनखे गोदान संसार। बुहुमाव थांना थानो जुजिनायखे गोदान गोछो लानानै।

मोजां फरायछा मुङै दैमुखौ कलेजआव बयबो सिथिगौ। चे थाखोक्षाव उफ्रिबोनाय गासैबो आनजातनि रिजाल्ट आनो मोजांनि फोरमोन होयो। बियो मोजां आखलनि, गथ' देतछिनखौ मान होयो आरो उन्दै फोरखौ अन्नो गोरों। गोसो, सान्थाय फोरा गेबें मैला गैया। बयजोंबो अनजाछो गारो। दुइछिन फोरनिफ्रायबो मान मोनो। गोजौ फरायसालीयाव फरायनाय समनिफ्रायनो खन्थाय; रायथाय छंद चल' लिरनो सोलों बोदें मोन। गेलेनो भाव दिन्तिनो आखा-फाखा जेरावबो गेजेन नङामोन। बिनि मौदोमनि थैया गुदुं। मोखथाङाव तुनाय हाबा फोरखौ मावनो गिया। उन्दैनिफ्रायनो थोफा-माफा रांखावरोजों सोलिबोनांदों दैमुवा! रान्द्रि बिमाया जेखौ थिनो बेखोनो खोमा लायो। बिनि लिरनाय खन्थाय फोरा दुखु गोनांमोन आरो भाव दिन्तिनायाबबो टेजिदिखौछो बांछिन बाहागो लानायमोन। गुबुन माखासे फरायछाफोरनि, बुङ बिनि आखु आरो जोउ जारिमिना गुबुन। बिनि आखुखौ नुनानै जानो हागौ कलेजनि गासैबो प्रोफेसारफोरानो जोबोत अनोमोन। दिग्रि फाष्ट इयेराव कलेजनि गाहाय सेखे तारी बिबान मोनो। दैमुवा बे बिबानखौ गोसो गैय मोनब्लाबो गोरोन्टि गैया जासे मावफुं लांनो हायो। बिनि आमोलाव गुबुन बोछोर फोरनि बिबादि फरायछा फोरा जेबो असुबिदा मोनलाङाखै। बुंनो थाङोब्ला बिनि गोसो होनानै गोरोन्टि गैयै आखायनि बिलित नायाव कलेजनि बार हावायानो गुबुन जादोंमोन।

दैमुनि महर सुश्रीया मेगनाव गोनां। जौसांदेरसां जोहोलाव जांगिला। हायना गोनां महरनि बिगुमा। बियो जेब्ला कलेज फान्सनाव फाव दिन्ति यो अब्ला स्वोरांनि खाबुलानानै गासैबो कलेजनि सिख्लाफोरानो बिनि महरखौ देहाखौ गोसो सुफुं-सुफुं हाजासे नायो। बियो नायजाबाव टेजिदि भावलानानै आखु दिन्ति दोंमोन। नायग्राफोरनि गोसोयाव बिनि फार्छे अन्नायनि दैमु सोमजि खाछो। बेबादि नो बियो बोछोरफ्रासबो बेस्ट एक्तरबो जानो हाबोदों। दैमुनि बेबादि टेलेन्थेत गोसो आरो महर सुश्रीया कलेजनि गासिबो सिख्लाफोरखौ खाथियाव तें हरोमोन। बिनि गोसोखौ रावबो हमदांनानै मोना। बिनि थांनाय लामाथि बेसेबा समायना बिबार फोरा बारनानै आंखौखा-अंखौवा बुंगाछिनो दं। नाथाय समायना बिबारनि महरा बिनि गोसोखौ बोदोर खालामनो हायाखैमोन। बै दैमुया येब्ला नैथि बोछोर बि, ए आउ फारायोमोन अब्ला गोदान-गोदान गोबां फराय लि फैदोंमोन कलेजाउ। बिसिनि गेजेराव सासे जोंछिनायलायो। मुङा बिनि प्रेमि ब्रह्म चौधुरी। महर खाथिनिनो। धोन दौलत गोनां एस, पि. साहाबनि फिछाजो। बेरेबा अनजाली! प्रेमि ब्रह्म चौधुरी आनो बे इयारनि "बिउती कुइन"मोन।

थारैनो "अर खाथियाव थानाय लाहाया आबलिया बालानो थानो हाया।" प्रेमिजों दैमुनि सिनायनाया नेहात गोदान। बे सानसेनि उनावनो प्रेमि आरो दैमुनि गोदै सोमोन्दो जानानै फैनायखौ बोथोराबो मिथिनो हाछ लाबाखै।

दुखुथिया मेगनखौ रावनिब्रो हायनायाव मुहि होनो हायाखै। नाथाय दिनै गोसोया फोथाय खेबछ' खालामदों। मानोबा जीउवा गोदाव छोराव। खालौ-बिलौ भेरू जीउवा जिरायनो थाखाय खनाछे गोजोन सुदेम जायगा मोन्नो हास्थायदों। दैसुवा गोसो खाङो गावनि अनसुली एम सायाव बेलेन्दा-बेलेन्दा गावनि जीउनि गावगैथि सिमांफोरखौ। गाव मिथि छलावै अनजाली मोनैया हायना गोनां गान्दुखौ सिग्लाव होयो। गोसो अखोराङाव छोरनिबा आखाइनि बिलित नायाव गोमो-गोथां जाइज्लं जानानै नुजादों गोदै सिमां फोरा अनसुली लाजि गुपु जिबार जानानै बिफांनि गोजौ छिन बिजौ दालायाव माब्लाबानो बारनो हमबाय। जारो बिबारनि फाइखिया गंग्लाय-नानै सेरेयै छोरखौन्ना बराय हरबाय। उदांबोथोरनि बेरे-सिखिरिफोरा दुलुब गोसोखौ नुहुरना गोदै देंखोनि सेथाय खन हरबाय। लाजि गुछु मोहेंरनाय हायना मेगानजो गोर्बोनि अन्नाय बिलाइ हरबाय।

दैसुवा थारैनो प्रेमिखौ, गोर्बोजों मोजांमोन मारबाय। गोगो-गोथार दैबादि बिनि मोजां-मोन्नायाव जेबो मैला गैया। प्रेमिनि जीउखौ लानानै दिनै दुखु-गोजोन मोनग्रा जाबाय। समनि बिलित नायाव गोसोयाव बोहैख' हायै दैथुन संफैबाय। हर-स्वान प्रेमिनि रजे छावगारी बोनो हमबाय गोसोया। ददेरे जीउनि डिङाखौ अन्नाय नि लैथोयाव जावलांनो अराय बैथा दैखांनानै लाबाय। मोन्नो गैयै आगोमा समखौ दैसुवा प्रेमिजों फोथाराव गेलेना-नै ओरैनी थांहोगारबाय। बिफां छाया आरो खोमसि मुलुकनि रै-रूब हरनि खाबुलानानै बिछोर बेसेदि गावखौनो बावगारलाङो। बिनि जेबो अन्जि-मा गैया। नाथाय बिछोर सानैनि अनज्लायनायखौ नुनानै मानोबा बिदिन्थानि मेगना जेब्लाबो मोछेदनो रोङाखिछै। मोनसे नायनो हायि मेगनजों मिनिनानै जुजुदै मुजुहरनायछै। बिछोरनि सिमाङा सिमाङैनो थाफिन नांबाय। दैसुवा गोखों थांखि लाबाय निखावरीनि पिछाज्लाबो नाजासे-नाजानानैं बिखौ हाबा खालामनो। एस, पि, साहाबनि गोसोखौ फेजेन्नो

दैसुवा प्रेमिनि छावगारीखौ नायाबालाछिनो दान्दि-सेबो थावरिनो हालिया जेब्लाबो बिनि गोसोया प्रेमिनि खाथियाव बिरलांबाय थायो। बाइदि बाइदि सानो गोसोयाव— "प्रेमि ! नों आंखौ दाथ' गाय स'ना ! दुखुथिया जीउवाव आरोबाव दुखु होनो दासान।" बाइदि मैथा सान्नानै बियो गावखौनो बावगारलांबाय। दैसुवा गोखो थांखि लाबाय रां खावरीयाव मुगैजानायब्लाबो गुनजों नाजानानै एस,पि साहाबनि गोसोखो फेजेन्नो। दिनै बोलो फोराबाय सिमांजों समायना संसारनि मोखां नायनो। देरहा-नाय जेन्नाय दावहायाव बारछौमबाय एस, पि साहाब-जों गोहो गुनायनो। नोंल फैमाल दाखालाम प्रेमि। B.A. खौ फाछ खालाम खांनानै दिल्लि इउनिभार-चिथियाव फरायबाय थानाय फरायछा। बे समावनो बिनि अनसुलो बिमाया गोन्नाव बेरामाव गोग्लैसोयो। बिदिन्थानि खुगायाव अब्लाबो नायनो हायि मेगननि मिनिनाया नुजाबावओ। बिमानि दुखु गोनां खौरांखो मोन्नानै बियो थावरिनो हाया जायो। खर'आव सारन्थाय गावनायबादि मोनो। गोसोया देरा छिम सौफैयो नाथाय सोलेरया नङा। सानैसो लांगफोरा ष्टेचनाव दोनफैनानै थांफिनो। बियो दुखुबो मोनो

हरखावे न'आव फैनो गोनां जानायनि थाखाय। जायनि थाखाय दसे सिगाङाव मोगोफोराबो दुखु खालाम नांदोंमोन।

ट्रेइन छिङाव बिहा रावजोबो खोथा-बाथ्रा गैया। रावबो रावखौबो सिनायनो हाथा। बाइदि नुथाय फोरखौ बावगार जोबनानै बियो न'फारसे गोसोखां हरबाय थायो। बिमानि खोन्थाफोरखौ गोसो खांनानै गमामायनैनो बिनि गोसोया बेसेबा दुखु मोनो। हार्छि मानषिया बेरामाव गोग्लैदों! गोसोखां गोसोखां बिनि गोसोया बेसेदि ह्वाथफ्ला जालांदों। फार्छेथिं प्रेमि! आवुं बैसोयाव आगान सुरनाय मोकथांनि गोथां हाइना छारफावनाय रंजाली बारफुनाय बारचे बिबार। गोदै बिदैजों बुंफवनाय जीउनि साछे अनजाली ददेरे। आवुं गोसोनि गांनाय उबै नाय सुफुंनो नागारनो सान्नाय बिषगोनां गोसोखौ थाजिम खालामनो बियो जेनिबा नेगाछिनो दं। बै दिन खालि ट्रेइन छिङाव प्रेमिनि गासैबो बाथ्राफोरखौ बियो फार्छेनिफ्रायनो गोसोखांनो हमो। दिनै स्वाननि उनाव प्रेमिखौ नुनो मोन्नायनि मिजिंक थिनानै गोसोया बोदोर जायो। रंजाखाङो बिङ्दिनो बियो प्रेमिनि थाखाय अन्नायनि दैथुन लानानै न'फार्छे फैगाछिनो थायो।

नाथाय! नाथाय बिनि सान्नाया गासैबो खोमसि फैसालीजों सांग्लोब जाबाय। ट्रेइननि गोसोम उखुन्दै आरो जोबनो गैयि इनजिननि सोदोबजों गासैबो मिजिकआ गोमा लांबाय। समनि दाहाराव बियो उल्थां-फालथां बुबथिं जाबाय। बिनि सिमाङा मोकथांनि महर मोन्वो हाया खिछै। गोदोहाव साननायनि निसायाव माब्ला बानो ट्रेइनआ थाद' फैबाय। बियो दासो हमदों हाबाय। ट्रेइननिफ्राय ओंखारब्ला बिलिफांनि डाइन दाजि जिब मिनित जाबायमोन। दानखोमसि हर। फोच दाननि नैजिबा अक्त। चहरनिफ्राय न'छिम डाइन किः मिः गोजान। दा समाबो बारा जाबाय मतरबोथ' गैला। जाइल्खिम-जुल्खिम लामानि सेर-सेर हाग्रा। खाथियाव रावनिबोन' गैया। उबैनाय-गांनाय आरो गियानखौ नागारनानै बिमाखौ मोखां नुनायनि मिजिंक लानानै थाबाइदों जोगथाव जोगथाव। गिथाव हर सोम-सोम जेरैबो खोमसि। गाबनि जीउखौ दान होनानैब्लाबो बिमानि निदानाव देरा मोनहै थार नांगोन। नाथाय बिनि मेंनो रोङि मिजिंकआ खोमसि रैथो यावनो गोमा लांफा नांबाय। दुखुथिया खाफालाव दुखुनि अनजिमा जोबनो गैया। जीउ सोलेरनि साइखंआबो सुथुर जायो।

दैमुनि दुखुथिया जीवआव न' मोनहैनायनि छिगां मोनसे गिदित खैफोत छौफैयो। खोमसि हरनि बिखायाव हाग्राव लामा गेजेराव बियो दाखाइर्टनि आखाइआव गोग्लैयो! हाथाखिछै बियो बारग'नो। दंनाय मानिबोलो हगारनाय नाजादोंमोन। नाथाय हाथियार गैयि ददेरे जीउवा मेंहाबनानै गोग्लैजाबो। अन्नाय गैयि अन्थाय बिखा फापिफोरा माबजिया एनजरजों गेलेनाय बादि गेलेयो दैमुखौ लानानै। खाछ्रि-बिछ्रि आग्दा अजाइखौ दानछना होयो। गोबां सोलेराव दुखुबो होयो। हाय! दुखुथिया खाफाल बोरैबा ग'बावनो। गसायानो खाना आरो अन्थाय बिखा। दुखुथियाखौ बियो नाइफिन हरा। रावनिबो फंछे राव गैया। एमफौफोराल' बिनि दुखुखौ सहायनो हाथियाव गाव दों। सांग्रेमा एमफौया हानाय खिनि

गोहोजों स्वोरां होदों। हरखाबै मानषिफ्रा बबेनिफ्रा-यबा फैनानै नुफैयो आरो सिनायनो हायो। बिछोरनि अन्नायाव दैमुनि सोलेरआ हसपिटेलनि मोनसे छिक-देटआव गोदो गोदो उन्दुनानै थानाङो। दैमुया मिथिनो मोनाखैमोन गाव बहा दं।

दैमुया एसे सुस्टिर मोनबाय। जाथाय फोरखौ सिमांना मोकथां हमदांनो हाया खैमोन। नाथाय-आग्दा आखायनि गोमानाया फोरमान थाबाय। अब-थिरा बे जाथायाव बोहैखार रोङै हांमा आरो दाहा नुजाथिफैयो। थेबब्लाबो बिहा गोसोयाव एसे गोजो-न्नाय दंबावो मानोना बिमानि मोखांखौ नुसिगोन। दैमुवा सानो गावनि आग्दा आखाइनिख्रुइवो बिमाया आंगसिन। दैमु नोंनोनो होजोबदों दिनै खाना गसाइ या दुखु हांमानि थार बान्थाखौ। जीउनि खेंखा-खेंखि गोजौ गाहाय बेसेबा गोलाव जोउ लामाखौ जेथो सिफायनानै मोनबाय नों दिनै मोनसे अनजिमा गैयि "लाथिब।" बाइलुं गोसोयाव बेखौनो दिनैनि थोजासे होन्नानै लाबाय। दुखुथिया बिनि जीउयाओ सुखुनि मोखांखौ नुनो मोनाखिछै। साननायनि जेबो रूगुं गैला। गोजोननि दखरसेबो सायाखौ नुहुरलिया। इयुन फैसालीथिंबो हाग्रा दुबाय। बिजों लोगोयाव राववो गैला। समनि दाहाराव साफा-साफा आन-ज्राय लांबाय। मिथिबाय बियो गावनि गोर्बोयाव प्रेमिनि अन्नायजों लुजानाय मन्दिराबो ऊरि जाबाय। दावख्रा सिलानिछो बाछा जाबाय। छोर मिथिनो दिनै दैमुनि गाबनायखौ— दुखु--दाहाखौ।

दैमुया न'मोनफैब्ला स्वोनावनि जारां स्वाना हाबहां जाबायमोन। सिजिंकथिदों बिमानि मोखां नायनो फंचे राव मोन्नो। स्रिं-स्र मानोबा दिनै न'आ, दरसि खोमसि। गोसोखो गिलित मोन्दों बियो। गाव मिथिस्लाबै माब्लाबानो न'आव हाबदों आरो ओंखारदों। गैलिया राववो बेनआव। अनसुली बिमाया मेगन मोसेबनानै आनज्राय लांबाय। मेगननिफ्राय मोदैनि बाना लुफावफैयो। खर'आव सारन्थाय गावो। गैलिया बिहा जेबो राहा। मेगन-नि मोदैजों मिथिंगाखौ नुया जायो। येरैबो खोमशि दरशि नुयो।

—: (0) :—

(ছুংদো চলো)

★ বাজৈ মিৰা ★

— মনোজ কুমাৰ নাৰ্জ্জাৰী
T.D.C. চেথি বৗছৗৰ
(Major Eco.)

'আয়৷'.......... ?

মা – !

আফায়া বব্যাও থাংখৗ হৗমন্না ?

বা বৗছৗৰনি উন্দৈ গথ'ছা হিজুৰা বিমানি মেগন মৗদৈখৗ নুনানৈ গলো নাইগৗমানানৈ থায়ৗ। নিমায়া যেবৗ ফিন হৗনৗ হায়া যানানৈ থাবায়। ফিছাজু াখৗ গুবৈয়ৈ বিথায়াও বৗজবনানৈ খৰ'খৗ বিলিৰ বিলিৰ অন্নায়জৗং– ফিছাজু াখৗ ফুথুদৗং-মৗন অবায় দুখু-দাহাখৗ বিথায়াও বৗজবনানৈ।

জুলাই দাননি অৰ বাইদি জৗংন্নাওনায় স্বানডুং। লামানি পীচক্রা স্বাননি ডুংনাইজৗং আওলি দংমৗন। আংনি জুতায়াও আওলিনায় গৗশৗম পীচয়া, নাংনানৈ গিদিৰ মৗনলাইনায় যাবায় মৗন।

আংগৰমনি থাখায় গছ ানি মৗনচেলো বুটামখৗ মাৰিনানৈ থাবায় লাংগাছিনৗ দংমৗন। ভানুমৗন থানায় লজিং ফাৰছে। লামায়া, গ.জানৈৰনৗ দং-বাওয়ৗ মৗন।

দচে উনাও আং "ছিজৗ প্ৰেছ", ছিংনিফ্রায়, ছৗৰনিবা, ছিনায়হাং বাওনি গাবজ্রিনায় খৗনায়ৗ— বাজু........ৰাজু.......হৗন্নানৈ। নাথায় আং খৗনা-দৗংন্নাবৗ থাদৰাখৈ মৗন– গৰমনি থাখায়নৗ। মান্নাছৗ 'ভানু'নি লজিং মৗনহৈগ'ন বেখৗছৗ স্বানদৗংমৗন। দচে উনাও উনথিং নাহ'ৰন্না আং নুবায়। বিয়ৗ বাওবৗ নঙা, বাজৈ মিৰাছৗ।

: বাজু ?

: মা বাজৈ !

: ববাওথৗ থাংনৗ বিৰছোন লাইদৗং ?

: যেবাওবৗ থাঙা বাজৈ ? ভানু মৗননি লজিং-য়াওছৗ থাংনৗ স্বানদৗংমৗন।

: 'বাজু' ?

: "মা বাজৈ"।

: দা উনাও থাংন্নালাই যায়া ? থুদৗ জৗংনি-য়াওনৗ জিবাই হৈনৗছে। দা থাংনানৈ মাথৗ খালাম হৈনৗ। বেছেবাংবা গৗবাও যাবায় নৗংখৗ লোগৗ-মৗনিয়া। ছৗৰ ছৗৰদি মা-মা ফৰ ইখৗ, আৰৗ মা-মা মাওখৗ আং মিথিলিয়া। নৗংখৗছৗ দাবৗ বাওলাংনৗ হায়াখৈ, আবৗ বাওলাংনৗ হানায়বৗ নঙা আং নৗংখৗ ৰাজু।

বাজৈনি ব্রা-ব্রা লিংনায়াও আং থাংথাৰ নাঙাছে। জিবাইনৗ থাথায় ছিয়াৰ, টেবুল, বুছি-নানৈ, বাজৈ মিৰায়া আৰৗব্যাও ৰাইজ াইনৗ হৰ্মৗ! বিয়ৗ বিনানাও 'নৗক'খৗ ছাহা, গয়, হৗফনৗ থিনহৰৗ।

দচে উনাও আং টেবুলনি এলবামখৗ নুহৰৗ। এলবামনি ছিগাং থাবাওনৗ দং, বাজৈ মিৰানি ছাওগাৰী। কলেজয়াও ফৰাইনায় সমনি ছাওগাৰী। মানৗনা বে ছাওগাৰীয়াও থাফালাও সিন্দুৰনি ফৗথা গৈয়া মৗন। যানৗ হাগৗ– বে ছাওগাৰীখৗ মিৰায়া হাবানি ছিগাং সমাও হৰদৗংমৗন।

বিনি উনাও বিনানাও নীরুজোং লোগোচে ছোববা ছিথ্লানি ছাওগাবী বাজৈ মিবায়া ছাওগাবীয়াও মিনিশ্লয়ৈ মিনিদোংমোন। মানোনা আং গোদো কলেজয়াও ফরাইনায় সমাও লোগো মোনজেন নাইনিক্রায়নো মিবাখৌ মিনি শ্লয়ৈ নো নদোংমোন। দাছিমবো বিবাইদিয়েনো দং।

মিবায়া দা, গথ' সাচেনি বিমা। গথ'রা হোৱাছা। নাথায় দুখুনি বাথ্রা বিফায়া ফিহাত্লানি মোথাংখৌ ননো মোন্নায়নি সিগাং অৱায় দিননি থাথায় বে সংসাৰখৌ হৰথাবয়ৈ নাগাৰ লাঙো। মিবায়া দিনৈ ফিছাজ্লা বিজুনি অনগায়ৈ বাওবো গৈয়া, বে সংসাৰাও মিবাখৌ গোজোন হোনো থাথায়।

মিবায়া গাওনি সংসাৰখৌ দা গাওনি মাষ্টাৰনি দান বান্থাজোং জায়ো। বিনি জীউরা অৱায় দুখুনি বান্দোজোং বেংখন বানায় থোমোশি, দৰশী······অমাবৈস্যা হৰ।

: 'বাজু' ?

: মা বাজৈ!

: "মোনচে বাথ্রা ছোংনো লুবৈয়ো আং।"

: "মা বাথ্রা বাজৈ" ?

: নোং গাজ্রি মোনগোন ? নোং যুদি গাজ্রি মোনব্লা আং বুংলা বাজু।

: বাজৈ! গাজ্রি মোন্নায়নি যেবো বাথ্রা গৈয়া, গাজ্রি মোন্নায়, এবা মোজাং মোন্নায়া মানষিনি মোনচে আখুথায়ছো। বিখৌ গ্রাও গাওছো দানানৈ লায়ো বাজৈ। বিয়ো মানষি মাহাৰীনি গোসোনি বাথ্রাছো।

: বাজু! আং বে বাথ্রাখৌ বেছেবো গোবাও নিক্রায়নো নোংনিয়াও বুংনো নাগিৰ দোংমোন। নাথায় গোসোয়া বুংনো সানব্রাবো খুগায়া গেওরা।

: বাজৈ, মিবানি মিনিবালা মোথাঙা লাছৈনো মানিবা দথৰচে জোমৈয়া ছাগ্ৰোব কৈনায় বাইদি থায়ো। লোগোচে বাওরাবো গোদো, হাং, গোদো হাং, গোব্রা যালাঙো।

বাজৈ মিবানি বি-বাইদি মহৰখৌ ননানৈ আংবো দুখ মোনো। নাথায় মিবানি মেগনাও মোদৈ গরাখৈ মোন। আংনি মেগনাওছো আংমিখিছুলাবা যাচেনো মোদৈ গদোংমোন। বাজৈ মিবানি জীউ জাবীমিনখৌ থৌনানানৈ।

অৱাবো বে বাথ্রাখৌ বুংনো হায়াখৈ বাজৈ মিবায়া। লাজিনায় আৰো গিনায়জোং খফি লাঙো বাজৈ মিবায়া।

: বাজু! নোংখো মিথিবায়। আংনি জীউ জাবীমিনখৌ। নোংনো নবায়-বাজু আংহা দিনৈ ছোব দং? আইআৰো আফায়াবো জোং উন্দৈ সমাওনো গোমা খাবায়।

জীউনি গোথাৰ জুলীখৌ গোবানানৈবো দিনৈ খাফালনি সিন্দুৰখৌ হুখুমুৰ যাবায়············।

জোজোং হায় বিজুরা বিফাখৌ নাগিৰনানৈ আংখৌ অৱাইবো দুখ হোবায় থায়ো। দিনৈ ফৈগোন! গাবোন ফৈগোন? পুজারাও ফৈগোন হোন্নানৈছো আং থগাই বায় থায়ো। নাথায়···········?

নীরুরাবো দেশ্লায় মেট্রিকনি আনজাৎ হোনো আগান ছুৰদোং। নাথায় ছোৰ বাইদি মানবিয়া বিনো খৰছা হোনো?

আং বুংবায় লেখা ফৰাখৌ গাবদো, মালাইনাওনো উদৈ থাইছেখৌ মাওনানৈ জাদো। জানো গৈয়া, গান্নো গৈয়া, লুবৈ মালাই, গোনাংকোৰ বাইদি বহা মোন্নো।

নাথায় বি থাইদি বুংব্লা বিয়ো গাবো, আৰো আংখৌছো বুঙো। দানি মুগায়া শিক্ষানি (Education) মুগা আবো। জানো গৈয়া মালাইথি ফৰাইনো নাঙা নামা আবো?

আং মানদোং মোন। [মিবায়া, বিনানাওখৌ হাবা হৰনো আংনিয়াও, ৰাং বিছিগোন। নাথায় বাংখৌবো বাজৈ মিবানো নাঙা।

দচে উনাও বাজৈ মিৱায়া বুংবায়। মেগনাও মোদৈ, লানানৈ গোব্রা গাবাংঙৈ, গোদো হাং, বাওজোং থোনাহাং, থোনায়া হাং, গাবাংঙৈ………… ।

ৰাজু ! আংনি মোনচে আবজ। গাওনি হাৰীনি মানষি হোন্নানৈ, জাতি জোং জাতি হোন্নানৈ বড়ো জোং বড়ো মুগৈয়ান্না, আংনি গংগ্রায়ৈ থাও-লায়নায় ৰাজু ! আং আংনি দিনানাও নোকথো নোংনো হ্বাবা হোনো লুবৈয়ো ৰাজু ! নোং আংখো বে খৈফোংনিফ্রয় বৈথা থালামান্না আংহা‼ যেবো বাহা গৈলা ৰাজু ।

…………

নাথায় আং স্বানাখৈমোন। দুখুথিয়া মিবানি মেগননি মোদৈনিখ্রুই, আংনি মেগনাও বাংছিন দুখুনি মোদৈ বোহৈগোন হোন্নানৈ।

মোনাবিলি স্বানাবো বাজৈ মিৱানি বাথ্রায়াও আথাই থবনানৈ মদৎ হোফাদোংমোন, আৰো জাগা-জাগা, লাজিনায় মহৰয়ৈ আনজ্রায় লাংদোংমোন।

আংবো গোসোয়াও দুখু দাহা আৰো অবায় গিলিৎ বিবানখৌ ৰুজুননানৈ বাজৈ মিবানিহ্রায় আংখাৰ বোনাং দোং মোন।

নাথায় হ্বাবায়া বেছে গোবাওনি উনাও ? আৰো মান্না………? আংবো মিথিয়া………? আৰো মিথিনায়বো নংলা।

—:●:—

Too much sensibility creates unhappiness; to much insensibility leads to Crime.

—Talleyrard.

OO OO OO OO OO

Justice is the sum of all moral Duty.

—W. Godwin.

****************: পৰাজয় :****************

– চন্দ্ৰ মোহন ৰায়।
স্নাতক মহলা (১ম বাৰ্ষিক)

পুৰাৰে পৰা মনটো ভাল লাগি আছে প্ৰশান্ত ৰাজবংশীৰ। ডি, এছ, পি, প্ৰশান্ত ৰাজবংশী। তেনেই ডেকা ল'ৰা। খুব কম সময়তে চৰকাৰী মহলত জনপ্ৰিয়তা অৰ্জন কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। বিশেষকৈ যোৱা আন্দোলনৰ সময়ত তেওঁ অতি বিখ্যাত হৈ পৰিছিল। তেওঁ য'লৈকে গৈছে, তাতেই মূৰ দাঙি থিয় হৈ থাকিব খোজা সকলোকে এফালৰ পৰা সমান কৰি নিছে। সৰকাৰেও সেয়েহে বাছি বাছি য'তেই আন্দোলনৰ প্ৰভাৱ বেছি থকা যেন দেখে তালৈকে তেওঁক পঠাই দিয়ে। প্ৰায় ছফুট ওখ, ব্যায়াম পুষ্ট, শক্তিশালী শৰীৰৰ প্ৰশান্তই কঁকালত ৰিভলভাৰ আৰু হাতত বেতডাললৈ কত আন্দোলন কাৰীক খেদি পঠাইছে, হাজাৰ হাজাৰ লোকৰ কত শোভাযাত্ৰা মূহুৰ্ত্ততে ছেদেলি-ভেদেলি কৰি দিছে, কত যুৱকক লক্‌আপৰ ভিতৰত সুমুৱাই ন ন শাস্তি দি আন্দোলন নকৰোঁ বুলি সৈ কঢ়াইছে তাৰ হিচাপ প্ৰশান্ত ৰাজবংশী নিজৰ হাততে নাই। এইবোৰৰ ফলত প্ৰশান্ত যিদৰে চৰকাৰী মহলত জনপ্ৰিয় হৈ উঠিছিল, সেই-দৰে সৰ্বসাধাৰণৰ চকুত হৈ পৰিছিল চকুৰ কুটা। বাতৰি কাকতবোৰে তেওঁৰ সমালোচনা কৰে। চিনাকি দুই এজনে কেতিয়াবা বুজাবলৈ চেষ্টা কৰে; কিন্তু প্ৰশান্তই সেইবোৰক অকনো পাত্তাই নিদিয়ে। চিৰদিন পদ মৰ্য্যাদা, ক্ষমতা আৰু আভিজাত্যক আগস্থান দি অহা প্ৰশান্তই মাথো ওপৰলৈ উঠি যোৱা বাটটোহে চিনি পায়।

ওচৰা-এচৰীকৈ তিনিজন ৰাজনৈতিক নেতাক হত্যা আৰু কেবাটাও বেংক ডকাইতি সংঘটিত হোৱাৰ পিছত প্ৰশান্তক এই চহৰখনলৈ বদলি কৰি অনা হৈছিল। চাকৰিত যোগ দিয়াৰ কেই-দিনমান পাছতে স্থানীয় পুলিচ থানাৰ বিষয়াজনে আগবঢ়াই দিয়া ফাইল এটা চাই আছিল। সেই হত্যা আৰু ডকাইতি সংক্ৰান্তীয় ফাইল। প্ৰথম ভাগক নেতা তিনিজনক কেনেকুৱা পৰিবেশত হত্যা কৰা হৈছিল, বেংক ডকাইতিৰ স্থান আদিৰ বিৱৰণ আছিল। এইবোৰৰ পাছতে এটা পৃষ্ঠাত লিখা আছে সন্দেহযুক্ত লোকৰ নামৰ তালিকা। পঢ়ি গ'ল এফালৰ পৰা প্ৰশান্তই 'এক নং বিমল ৰায়।' নামটো পঢ়ি এক মূহুৰ্ত্ত তভক মাৰি ৰ'ল প্ৰশান্ত। তাৰ পাছত পঢ়ি গ'ল— 'বিৱৰণ আনুমানিক বয়স ত্ৰিশ। শিক্ষা স্নাতক, স্থানীয় হাইস্কুল এখনৰ শিক্ষক। বৰ্ত্তমান সন্ত্ৰাসবাদী কাৰ্য্য-কলাপেৰে বিখ্যাত হৈ পৰা এটা দলৰ তেওঁ জিলা পৰ্য্যায়ৰ সৰ্বোচ্চ নেতা। পুলিচ বিভাগে সঠিক ভাবে জানিবলৈ পোৱা মতে অলপতে সংঘটিত হত্যাকাণ্ড আদিৰ লগত বিমল ৰায় প্ৰত্যক্ষ ভাবে জড়িত। তেওঁক ধৰিবলৈ ব্যাপক প্ৰচেষ্টা হাতত লোৱা হৈছে যদিও সফল হ'ব পৰা নাই। বিমল ৰায় নামটো আকৌ এবাৰ খুব চেপি চেপি উচ্চাৰণ কৰিছিল। প্ৰশান্তই। কোনো সন্দেহ নাই যোৱা ছবছৰীয়া অস্তিত্ব ৰক্ষাৰ আন্দোলনৰ সময়ত অকল প্ৰশান্ত ৰাজবংশী নহয়, গোটেই পুলিচ বাহিনীৰ চকুৰ

টোপনি হৰি নিয়া বিমল ৰায় আকৌ এবাৰ থিয় দিছেহি প্ৰশান্তৰ সন্মুখত ফাইলটো সশব্দে জপাই সেই মূহুৰ্ত্ততে মনে মনে সংকল্প লৈছিল প্ৰশান্তই যিকোনো প্ৰকাৰে অতি সোনকালেই বিমলক ধৰি তেওঁ এনেকুৱা শাস্তি দিব যে বিমলে বুজি পাব এটা প্ৰচণ্ড চৰ খাই চাৰি বছৰ আগত মনে মনে থকা প্ৰশান্ত ৰাজবংশী প্ৰকৃততে কি বস্তু।

সেইদিনা ৰাতি শুবলৈ গৈও বহু সময়লৈ টোপনি অহা নাছিল প্ৰশান্তৰ। বহুত দিনৰ মূৰত, চাৰি পাঁচ বছৰৰ মূৰত আকৌ মনত পৰিছিল কলেজীয়া জীৱনৰ কথাবোৰ। প্ৰতিটো দিনৰ, প্ৰতিটো মূহুৰ্ত্তৰ প্ৰতিচ্ছবিবোৰ স্পষ্ট ৰূপে ধৰা দিছিলহি প্ৰশান্তৰ মানস পটত।

প্ৰশান্ত আৰু বিমল দুয়ো একে শ্ৰেণীৰে ছাত্ৰ আছিল। কিন্তু তথাপিতো সিহঁতৰ জীৱনাদৰ্শ আছিল ভিন্ন। স্বভাৱ চৰিত্ৰ আদি সকলো দিশৰ পৰাই দুয়োটা আছিল ভিন্ন প্ৰকৃতিৰ। এটা সুন্দৰ শৰীৰৰ অধিকাৰী, ধনী ঘৰৰ সন্তান প্ৰশান্ত আছিল হুলস্থুল প্ৰিয়। হৈ-হাল্লাৰ মাজেদি সময়বোৰ কটাই দিয়াই আছিল প্ৰশান্তৰ প্ৰধান কাম। আনহাতেদি বিমল আছিল গহীন-গম্ভীৰ, নিৰ্জু প্ৰকৃতিৰ। প্ৰয়োজনত ব্যতিৰেকে বেছি কথা কাৰো লগত নাপাতিছিল। তদুপৰি বিমল ক্ষীন দেহী আছিল যদিও তেওঁৰ মন আছিল অত্যন্ত সবল। অন্যায়-দুৰ্নীতি আদি একেবাৰে সহ্য নকৰিছিল। প্ৰয়োজন হলে সি অকলেই এইবোৰৰ বিপক্ষে থিয় দিছিল প্ৰশান্তই যেতিয়া কলেজৰ চৌহদৰ কেন্টিনত ল'ৰা ছোৱালীৰ লগত হৈ-হাল্লা কৰি কটায়, তেতিয়া হয়তো বিমলে কাৰোবাৰ সৈতে দেশৰ তথা ৰাজ্যখনৰ ভয়াবহ সমস্যাৰ কথা আলোচনা কৰিছিল।

সকলো ল'ৰা ছোৱালীয়ে বিমলক সন্মান কৰিবলৈ ধৰিলে। ইয়াৰ কাৰণ আছিল বিমলৰ ব্যক্তিত্ব। খোজ-কাটল, কথা বতৰা আদিত অদমনীয় ব্যক্তিত্ব ফুটি উঠিছিল বাবেই বিমলক সকলোৱে বেলেগ চকুৰে চাইছিল। এনে সময়তে কলেজলৈ আহিছিল অনিতা দত্ত। এজুৰা জুই যেন ৰূপ, আকৰ্ষণীয় দেহাবয়ব আৰু এটা কোকিল-কণ্ঠলৈ অনিতাই কলেজত ভৰি দিয়াৰ লগে লগেই প্ৰশান্তৰ দৰে ল'ৰাবোৰক যেন এক প্ৰচণ্ড বা মাৰলিয়ে কোবাই গৈছিল। প্ৰশান্তৰ চিৰাচৰিত শৰীৰ আৰু ধনৰ গৰ্ব লৈ যেতিয়া সি এদিন অনিতাৰ লগত চিনাকি হৈছিল তেতিয়া সি তাৰ সন্মুখতে বিমলৰ প্ৰশংসা কৰা শুনি তাইৰ ওপৰত ক্ষুব্ধ হৈ পৰিছিল। তেওঁ এই পৰাজয়ক সহজ ভাৱে ল'ব পৰা নাছিল।

এনেতে আৰম্ভ হ'ল অসমৰ পৰা অবৈধ বিদেশী নাগৰিক বহিষ্কাৰৰ দাবীত এক ঐতিহাসিক গণ-আন্দোলন। ইয়াৰ ফলত প্ৰশান্ত আৰু বিমল দুয়ো ভিন ভিন পথেৰে অগ্ৰসৰ হ'ল। স্বভাৱতে সমাজ কৰ্মী বিমলে আন্দোলনত সক্ৰিয় ভাবে লাগি পৰিল। কিন্তু প্ৰশান্তই আৰম্ভণিৰে পৰা আন্দোলনৰ বিৰোধিতা কৰিছিল। পিছত প্ৰবল প্ৰতাপী দেউতাকৰ চেষ্টাত পুলিচ এচ, আই হিচাপে নিযুক্তি পালে প্ৰশান্তই। নিজৰ দক্ষতাৰ গুণত দোপতদোপে উন্নতি কৰিবলৈ ধৰিলে। আন্দোলন তীব্ৰ হৈ আহিল দিন যোৱাৰ লগে লগে। সেয়ে বিমলৰো কাম বাঢ়িল। আন্দোলনৰ কাৰ্য্যসূচী নিৰূপন, শোভাযাত্ৰা বাহিৰ কৰা, পিকেটিং কাৰীৰ নেতৃত্ব দিয়া— এই সকলোবোৰ কামত বিমল নহলেই নচলা হ'ল। মুঠতে বিমল এজন লেখত ল'বলগীয়া ছাত্ৰ নেতা হৈ পৰিল। বিমলৰ জনপ্ৰিয়তা দিনক দিনে বাঢ়িবলৈ ধৰিলে। তেওঁৰ কাৰ্য্য পন্থাই সকলোকে মুগ্ধ কৰিবলৈ

ধৰিলে। সকলোৱে বিমলক বেলেগ এটা শ্ৰদ্ধাৰ ভাবেৰে চাবলৈ ধৰিলে। সেই সময়তে আহিছিল 'অসম বন্ধ'ৰ আগনিশাৰ কোনোবা এটি অনাহূত মুহূৰ্ত্ত। কেইজনমান ছাত্ৰ কৰ্মী লগত লৈ বিমলে চহৰখনৰ দোকানী পোহাৰীবোৰক পিছদিনা দোকান পোহাৰ বন্ধ কৰিবলৈ অনুৰোধ কৰি গৈ আছিল। এনেদৰে গৈ থাকোঁতে সন্মুখীন হ'ল বিপৰীত পিনৰ পৰা মাতাল হৈ আহি থকা পুলিচ এচ, আই, প্ৰশান্তৰ লগত। বিমলৰ সৈতে ছাত্ৰ-কৰ্মীবোৰক প্ৰশান্তই নানা অবাইচ মাতেৰে গালি পাৰিবলৈ ধৰিলে। কোনো দিন কাৰো ওচৰত সেও হবলৈ নিবিচৰা বিমলে প্ৰশান্তৰ ওপৰত হাৰ মানিবলৈ টান পালে। প্ৰশান্তৰ মই মতালি সহ্য কৰিব নোৱাৰি এটা সময়ত বিমলে প্ৰচণ্ড চৰ এটা মাৰিছিল তাৰ গালত। এই অপমানৰ উপযুক্ত প্ৰত্যুত্তৰ দিব পৰা নাছিল প্ৰশান্তই — কাৰণ সেই সময়ত তেওঁ কৰ্ত্তব্যত নাছিল। তদুপৰি মাতাল হৈ থকা বাবেও সেই দিনৰ অপমান তেওঁ নিৰৱে সহ্য কৰি আঁতৰি আহিছিল — এটাও শব্দ উচ্চাৰণ নকৰাকৈ।

প্ৰায় চাৰি বছৰৰ মূৰত সেইদিনা ৰাতি প্ৰশান্তৰ গালখন যেন আকৌ এবাৰ বিষাই উঠিছিল। সেই অসহনীয় চৰটোৰ প্ৰতিশোধ লবলৈ তেওঁ তেতিয়াই ঠিক কৰিলে আৰু প্ৰতিশোধৰ তাড়ণাত তেওঁৰ মুখত এক জিঘাংসাৰ ৰূপ পৰিস্ফুট হৈ উঠিল। পিচদিনা ৰাতিপুৱাৰ পৰ ই প্ৰশান্ত জপিয়াই পৰিছিল বিমলৰ সন্ধানত। খাৱন-শোৱন বাদ দি এই কেইদিন বিমলক বিচাৰি ঘূৰি ফুৰিছে। তদন্তীয়া সকলোকে মাথো লগাই দিছে সেই এটা উদ্দেশ্যত। পাৰিলে বিমলক জীৱন্তে ধৰিবলৈ নোৱাৰিলে............। অৱশেষত যোৱা নিশা প্ৰশান্ত সফল হ'ল। আবেলিতে সি খবৰ পাইছিল যে আঠ মাইল নিলগৰ গাঁও এখনত থকা এজন বন্ধুৰ ঘৰলৈ গৈছিল বিমল। দুৰ্গাপূজাৰ দিনা অলপ ৰং ৰহইচ কৰি নিশা একমান বজাত উভতিছিল বিমল ঘৰ অভিমুখে। প্ৰশান্তই লগত এজাক পুলিচ লৈ মাজ নিশা বিমল অহা পথত খাপ পাতি বৈ থাকিল অৱশেষত বিমল আহিছিল স্কুটাৰ চলাই। দূৰৰ পৰা স্কুটাৰৰ পোহৰ দেখি পুলিচ বাহিনী সন্ত্ৰস্ত হ'ল। বিমলৰ স্কুটাৰে পুলিচ বাহিনী পাৰ হৈ অহাৰ লগে লগে লুকাই থকা ঠাইৰ পৰা প্ৰশান্তই আদেশ দিলে — "ফায়াৰ।" এটা বুলেটে স্কুটাৰৰ টায়াৰ ফুটাই দিলে আৰু আন এটা বুলেটে বিমলৰ কলাফুলত আঘাত কৰিলে। উপায়ন্তৰ হৈ বিমলে হাত দাঙি কৈছিল— "মোক নামাৰিব চাৰ। মোক মাৰিলে কি হ'ব? মোৰ ঘৰত একেটি মাত্ৰ পোনা আছে। অন্ততঃ পোনাকনৰ মুখলৈ চাইয়ে মোক নামাৰিব।" একো উত্তৰ দিয়া নাছিল প্ৰশান্তই। এখোজ দুখোজকৈ পিছুৱাই আহি এক নিৰ্দিষ্ট স্থানত বিশেষ ভংগীত বৈ গৈছিল প্ৰশান্ত। তাৰ পিছত প্ৰশান্তৰ ৰিভলভাৰৰ পৰা এটা এটাকৈ ওলাই গৈছিল পাঁচোটা মৃত্যুদূত বিমলৰ বুকু ভেদি! নিথৰ হোৱা বিমলৰ দেহটো উঠাই দিয়া হৈছিল পুলিচ ভানত। থানালৈ আহি সি বিৰাট গৰ্বেৰে ফোন কৰিছিল ওপৰলৈ।

'চাৰ'।— ইমান সময় চকীৰ বাৰ ডালত মূৰ থৈ ভাবত তন্ময় হৈ থকা প্ৰশান্তই চকু মেলি চালে।

— "......চাৰ। বিমল ৰায়ৰ পত্নীয়ে আপোনাক দেখা কৰিব বিচাৰিছে।"

"— পঠাই দিয়া ইয়ালৈকে।" — কনিষ্টবল জন ওলাই গ'ল। টেবুলত থকা পেকেটটোৰ পৰা চিগাৰেট এটা উলিয়াই দুই ওঁঠৰ মাজত সংস্থাপন কৰোঁতেই ডাঠ পৰ্দাখন আঁতৰাই সোমাই অহা মহিলা গৰাকীলৈ চাই উচপ খাই উঠিল প্ৰশান্ত। প্ৰায় ছয় বছৰ বিৰতিৰ পিছত

তাৰ সমুখত থিয় হোৱা অনিতাক চিনি পোৱাত তাৰ অকণো অসুবিধা নহ'ল। নজ্বলোৱাকৈ চিগাৰেটটো নুমাই থৈ সি ক'লে—"আহা অনিতা। বহাহি।"

তাৰ সমুখৰ চকীখনত বহি ক্ষুধাৰ্ত্ত বাঘিনীৰ দৰে দৃষ্টি নিক্ষেপ কৰি তাই ক'লে— "যোৱা ৰাতি বিমল ৰায়— মানে মোৰ স্বামীক আপোলোকে গুলীয়াই হত্যা কৰিছে আৰু প্ৰচাৰ কৰিছে মটৰ দুৰ্ঘটনাত মৃত্যু হোৱা বুলি।................ তেথেতৰ মৃতদেহটো এবাৰ চাব পাৰিম নে?" লগে লগে উত্তৰ নিদিলে প্ৰশান্তই। খন্তেক সময় বৈ সি কিবা এটা ভাবি তাৰ পিছত সামান্য হাঁহিঃতাইলৈ চাই কলে "দেখা কৰি দুখ বেছি কৰি লাভ নাই অনিতা। জানাইছোঁ এনেকুৱা সাংঘাতিক সন্ত্ৰাসবাদীক ইয়াৰ বাহিৰে আৰু কি ....? কথাষাৰ শেষ নকৰি সি তীক্ষ্ণ দৃষ্টিৰে তাইলৈ চালে। প্ৰশান্তই ভাবিছিল এনে এষাৰ কথা শুনি তাই ভাগৰি পৰিব। কান্দোনত তাই গছৰ পাত সৰুৱাব। কান্দি কান্দি বিমলক পুনৰ ঘূৰাই আনিবলৈ, জীয়াই তুলিবলৈ প্ৰশান্তৰ ভৰিত ধৰি আকুতি-বিকুতি কৰিব 'কলেজীয়া জীৱনৰ অহংকাৰী অনিতাই, মদগৰ্বী বিমল ৰায়ৰ পত্নীয়ে কান্দি কান্দি এসময়ত অৱহেলা কৰা প্ৰশান্তৰ ভৰিত পৰি অনুনয় বিনয় কৰিব।' —গোটেই দৃশ্যটো মুহূৰ্ত্তৰ ভিতৰতে কল্পনা কৰি তাৰ মনটো ভাল লাগি গৈছিল। কিন্তু তাৰ পৰিবৰ্তে সকলো আশাত চেঁচাপানী ঢালি অকণো বিচলিত নোহোৱাকৈ তাই কলে— "জানো, বোকাত সোমাই পৰা হাতীটোক শিয়াল এটাইও একামোৰ মাৰি ছিল। জালৰ ভিতৰত বন্দী হোৱা সিংহক সৰু ল'ৰা এটাইও খুচি খুচি নিজৰ বীৰত্ব দেখুৱায়। মৃতদেহ দৰ্শন কৰিবলৈ দিবনে নাই সেইটো কওক?"

'নিয়ম মতে দেখা কৰিব নোৱাৰা! কাৰণ পোষ্ট মৰ্টেম কৰাৰ পিছতহে মৃতদেহ আত্মীয় স্বজনক ঘূৰাই দিয়া হয়। তদুপৰি ওপৰৰ পৰা অনুমতি নাই। তথাপি তোমাক নিৰাশ নকৰোঁ। মোৰ 'অনুগ্ৰহত' তুমি দেখা কৰিব পাৰিবা। —অনিতাৰ ব্যৱহাৰত সামান্য দমি গৈছিল যদিও নিৰাশ নহৈ প্ৰশান্তই ক'লে। তীক্ষ্ণ বুদ্ধিৰ প্ৰশান্তই কথাখিনি কওঁতে 'অনুগ্ৰহ' শব্দটো জোৰদি ক'বলৈ নাপাহৰিলে।

"কোনো প্ৰয়োজন নাই আপোনাৰ অনুগ্ৰহৰ।" বহী থকা চকীখন সশব্দে পিছলৈ ঠেলি দি থিয় হৈ অনিতাই ক'লে— "মনত ৰাখিব, মই অনিতা ৰায়, সেইজন বিমল ৰায়ৰ পত্নী, যিজনে কেতিয়াও নিয়মৰ চাৰিসীমাৰ বাহিৰত এটা খোজ নিদিয়ে; যিজনে শকত ধনৰ টোপোলাৰ বিনিময়তো আপোনালোক বদনহঁতৰ দৰে দেশখনক বিদেশীৰ হাতত বিক্ৰি নকৰে। আমি খৰ্গেশ্বৰ, মুকুনী বালা ৰায়ৰ দেশৰ সন্তান। আমি শ্বহীদ হ'বলৈয়ে জন্ম লওঁ। বিমল ৰায় মৰি যেনিবা খৰ্গেশ্বৰ হঁতৰ শাৰীটো আৰু অলপ দীঘল কৰিলে। গতিকে আপোনালোকৰ যদি ৰক্তৃতৃষ্ণা পলোৱা নাই তেন্তে মই মোৰ একমাত্ৰ পোনাটিকো আপোনালোকক গতাই দিম। সিও তেওঁলোকৰ শাৰী বঢ়াওক। তাৰ বাবে মই পুনৰ শ্বহীদ-মাতৃ হ'ম। —খৰ খোজেৰে ওলাই গৈছিল অনিতা। জীৱনত আকৌ এবাৰ এক চৰম পৰাজয়ৰ সন্মুখীন হ'ল প্ৰশান্ত। অনিতাৰ মুখত 'শ্বহীদ' শব্দটো শুনি এক অব্যক্ত ভয়ত শিহৰিত হৈ উঠিল প্ৰশান্ত। এক নিষ্ফল আক্ৰোশত প্ৰচণ্ড আৱাৱৰে কলিং বেল বজাবলৈ ধৰিলে-চাপ্ৰাচীক মাতিবৰ কাৰণে— মহাপ্ৰতাপী ডি,এচ, পি, প্ৰশান্ত ৰাজবংশীয়ে।

॥ हब गेजेबनि छाबन्थाय् ॥

— रूपनाथ हाजोवावी
T.D.C. थाखीनै ।

"......हानोंहालाय् मा आंखैथ्रे जानो मानो बुथुमना हौफैदिया। साना मौनायाखै हीमबा?"

"ए, हौवा मानषि यानानै आंछो आंखैथ्रे बुथुमनांगौ? नोंछोवलाय बहा ठैनानै थादौं। छोवखौ नुनाय फिछायआ बुथुमग्रा बिछिया जाग्रा?"

"जोंनाओलाय् बहानिथो टाका पैचा थानांगौ। टाका पैचा दंब्लाछो दखानफ्राओ बायनानै लायनो हागौमोन।"

"टाका पैगाजौं बायब्लालो आंखैथ्रेखौ मोनजायो नौंछ्रा?"

"जोंनै मैद्रू मैला खनछायबायनायखौलाय मानौथो मनोनोबाय्यौ। बहानिथो गोथाओ गोथाओ मोननांगौ जोंलाय। बहा थाङी बहानिफ्राय मेंनानै फैयो आंखैथ्रे, मौजां नङाब्ला दांग्रौम छिग्रौम बायला बायो। एम, इ, स्कुलनि हेड माष्टाव यालायनानैबो दाबोनो बिछिनि मैगं गोठां नागिबनायखौछो लामा नाइनांगौ याबाय?"

"इच बाम! आं मालाय् माष्टाव मालाय् बहाथो टाका मोनबाय् थानांगौ याथो? ना आंहा टाका बिफां दं?"

मेटेंग-दाओथेंग गानायाओ, देओवानी खाग्लामनायाओ फैछागाबछ्लायछ्लाय छंखिथ्रि फानलु, मैगं बायनायाओ गाबनोहायाहोमब्ला? ना नोंहा बिछि फिछा गैया? मालायनि बिछिफोबबादि दिनै चिनेमा, गाबौन थियेटाब, छमफोब चार्कासनि बाथ्रा बुंब्ला आबो दंबाओयोछो खबो गिदिंगौना।"

मालायनि चिनेमा, थियेटाव नाइनायखौ नोंछ्रा मानो खबोछादौं हो? नाइनो गोसो बुं—आं लानानै दिन्थिहैगौन। नोंछोवलाय मानौथो न्ब छिङाओ एबछोबाय थादौं। नुराथै गुबुन हाबौनि हिङ्गाओफ्रा माबादि बुद्धि गौनां। टाका पैचा खामायनायाओबो बिछोब............।

बे प्रमाओनो प्रजेन माष्टाबनि बिछि दैमालीया बुंछ्लाबमोनै होदाओ थाबबाय—"बड़ो हिङ्गाओफोब आजौं आजौं खामानि लानानै थांब्ला नोंछोबबादि बड़ो जान्थफ्रालाय मानौथोबाछाओयो? छोबबाफोबा बहाबा थांब्लाबो दानो देओवानी होन्नानै बुंगौन आबो बुंबाओगौन—देओवानो मानबिखौ हबाबा खालामनानै मुनाफा गैया।"

याथोबाय दिनैबा। दिनै बिछिनि सायाओ बाबा गोबा बाथ्रा बाहायनो हानाय नंला। सानबाय प्रजेना। बायनो बायनो होन्नानै जमनानै थानाय बौछौबनैछोनि बागा बौबाया आंखाबबौनोबो हागौ। बेथायनो छिबिग्लो थाबाय बियो। दद्रनो।

दैमालौनि बाथ्रायाबो नंथाय नङा। सानबाय बियो फाबो फाबो। दिनैछिम दैमालौजौं हबाबा यानाया बौछौबबा बाबगोलांबाय। बेनि गेजेबाओ फिछा हौवाबो साचे मोनबाय। नाथाय माष्टाव

যালায়নানৈনেবো আং দিনৈ দৈমালীনো হানো গোনাংথো হাজোবাখৈ। গুবুনফোৰ বাদি গোবাওজোং থেবচে টাউন বেৰায়নো, চিনেমা নাইনো লুবৈয়া নঙালুবৈয়ো বিছ্রাবো। নাথায় হ্বাবা যাজেননায়নিফ্রায় যেবাওবো লাংনায় যায়াখৈ। গাওবো বুংবোয়াখৈ। বেফোৰ গাওনিবো গোবোন্থি। আংনিবো জানায় লোংনায় থাও চাবোনজোংলো মানযিয়া ঠাংনানৈ থানো হায়া। বেথো নংখাগো। বেনি লোগোছে জোউ সংসাৰ খুংনায়নি মাখাছে গিয়ান, আদব্ খায়দাবো নাংগো। দে গিয়ানথো বুজিনো ৰোঙাব্লা সংসাৰ জানায়া-ৰানছাব্ ছাব্। নংগো, মেটেংফ্রাও এবা আজোং আজোং থাংনায়খৌবো বাজায়ো দৈমালীয়া। যাহোনা গাওছোৰনো থোজাছে মুব্লাফোৰ হানো ৰোঙৈনি থ'খায়ৰো যানো হাগো। নঙাব্লা বাহেৰায়াও থাবায়নায়খৌ ছুলাংলানো মা গোৰদোন গোগ্লৈদোংমোন বিছ্রা?

ঐদিনখালি বিব্দিনো গোবাং বাথ্রা সানফ্রাংদোংমোন প্রজেনআ বিছি আৰো ন্বখোৰনি সোমোন্দৈ। দছে গোবাও সানহাবনায়নি উনাও গাওনো মানোবা লামাথিং নাহৰনানৈ বিছি দৈমালীয়া বুংহৰবাওবায় "নৈ,দা হৰ থোহাব থোহাব ৰোনাওফৈ। জোংহা মায়ছোনো থাবৈনো উন্দুনাংগো।" বুংহৰবা বুংহৰনানৈ গাওনো গোসোথৌ বোবৈবা মোনফিনদোংমোন দৈমালীয়া। হাজাৰব্লাবো গাওনিনো ফিছায়। অন্নায়া বয়হাবো থাখানাংগো। নঙাব্লা বিছি ফিছায়নি মা নামোন্দো থানো। এথনবা বে অন্নায়নি ৰাওব্লানো খোনানায়াও গোখা যায়ো। দৈমালীয়া গাও বুংহৰনায়খৌবো বিব্দিনো হমনানৈ লায়ো।

থিক ঐখালি বিছি বুংহৰনায়ানো যামাৰদোংবো বৈ দিনখালি বহাবা থাংনানৈ মোনানি যি বাজিয়াওছো ন্ব'ফাচে' আগান ছুৰবোদোংমোন প্রজেনা। বে সমাও ইনাইনো খোমশি যাবায়মোন। ছেৰাওনো ছোবানানৈ দোম থাব্লাবো ছুলায়নায় নঙা। এমফৌ এনলাফোৰনি গাবনায়খৌলো মা খোনছেংনো? বেখৌ খোনানানৈ গিশ্রোম মোনবায় প্রজেনা। ন্ব'আ মোন্নো খাথিছৈব্লাবো দৰশিমোনবায়। থিক বে সমাওনো উনথিংনিফ্রায় ছোৰবা ৰাও হৰনায় খোনাবায় বিয়ো।

'ঐ, মাষ্টাৰ বাবু!'

উনথিং নাহৰো প্রজেনা। গোজাননি বিফাং দেৰাও ছোৰবা গুফুৰ গাংলাব গছংনানৈ দঙো। এছে গিছাং গছাং খালামনানৈ ন্ব'ফাচে' মোথাং যাবাওবায় বিয়ো। উনথিং আৰো ফিন বুংহৰবাওবয়— 'য়ৈ মাষ্টাৰ।' খোনানায়াও গাওনি লোগোনি ৰাওবাদি মোনথাৰবায় বিয়ো।

ছোৰ যাখো? নার্জ্জাৰী?? বসুমতাৰী??? গৈয়া যেবো ফিন গৈয়া। গোসোথৌ দাং খালামনানৈ বিফাং ছেৰাও থাংনানৈ নাইথাৰবায় প্রজেনা। ৰাওবো গৈয়া। মাচে ছৈমায়া লাজ্জাই ফাইথমনানৈ উন্দ্ৰগাছিনো দঙো। মা যাখো দিনৈনলায়? মানি মায়া?? যাহোনথৌ হমনো নাজাবায় বিয়ো। যেবো আনদাজ মোনৈনি ছৈমাখৌনো থেবছে ছুব্ জোনানৈ ব্লং ফৈবায় ন্বথিং। লামা লামা সানলাংবায় থাবায়— 'মোদায় না বুহুত!!' ন্ব' মোনহাং যাব্লানো গিয়ানজোং জাবজোং হাথ্রাও হৰবায় প্রজেনা 'ঐ উন্দুজোব্বায় নামা? ছিখাৰ দৰআ খেও মাবাৰ অবা ছুখাং। ঐ, দৰআ খেও।'

দৈমালীয়া হাখু দাখু দৰখৌ খেওনানৈ হোয়ো গামাখালি লামানিফ্রায় বিব্দি বুংহৰফৈৰৈ মানযিয়া দিনৈ মানো গোজানমিফ্রায় ৰাও হৰদোং নেলায়? সান্নানৈ গিদোংবো দৈমালীয়া! ছোৰবা মোদায়া ফিছায় যানানৈ ফৈনো হাগো সান্নানৈ ফোথায়নো হায়া হায়া যায়ো। লেমাও অৰ ছুখাংনানৈ মোখাঙাও দৈখোদাওনানৈ বুংবায় বিয়ো—

'মা যাদোং?'

মা যানাংগৌ ? অৰ ছুখাংনৌ থিন্নায়খৌবৌ ৰাগাজৌংবাও লায়বায় নামা ? বুংবায় প্রজেনা। অব্লাছৌ ফিছায় হৌন্নানৈ হমনৌ হাবায় দৈমালীয়া। বিয়ৌ আন্দাজ খালামবায় মানযিয়াথো জৌবৌ ফেব্রাখৈ। ন্থআওনৌ এফালোছৌ লৌঙৌ হৌমব্লা… দহায় মৌনাবিলিয়াও আংনি বুংনায়াওছৌ মাবাফৌৰ ৰিয়েকচন যাবায় নামা ? ছিগাঙাওথো বিব্দি নঙামৌন মাথৌ। গাওখৌনৌ বেছেবা গিদিং দায়নিগিৰিবাদি মৌনবায় দৈমালীয়া। থেওবৌ যেবৌ বুঙাবালানৌ অৌংথাম খুবনানৈলো জাহৌবায় ছিৰি ছিৰি।

বেনি অথানায়ৈ মৌনাবিলি সম। প্রজেনা থাংনায় হবাও যালাংনায় যাথায়খৌ গৌসৌঅ ও লাবৌনৌ নাজাগাছি দং। আন্দাজআও মা যানৌ হাগৌ…মৌদায় ? বুলুত ?? মানযি ??? মানযিব্লাথো নুথাৰ নাংগৌমৌন এবা ৰায়জায়ৈফেনাংগৌমৌন। গাবজ্রিনানৈ ছিৰি থানায়াথো………। আচ্ছা দা মৌনায়াও এচে আনজাৎ নাইনাংগৌ যাবায়। প্রজেনা সান্নায়খৌ বেওহায়নৌ ফজৌব্বায়। বিছিনি ছিগাঙাও গামীনি সাচে লগৌনাও থাংনৌ হৌন্নানৈ লামাথিং অৌংখাৰবৌবায় বিয়ৌ। ঐদিন যেবৌ বুংহৰাখিছৈ দৈমালীয়াবৌ।

হৰনি গু বাজিয়াও ন্থআও গিদিংবৌফিনবায় প্রজেনা। ঐদিনবৌ অথাফৌৰ গৈয়া অৌংখাৰবায় খৈ। বেনি সায়াও অথাঙাও জৌমৈবৌ দাখা দাখা দংমৌন। বেথায়নৌ খৌমশিয়াবৌ বাৰাদ্রায় থাৰ। গামীনি মানযিফ্রা বয়হাবৌ উন্দুশ্রী জৌব্বায়। ছৌৰনাওবা হৈমা খালু, ছৌৰনাওবা হৈমা বাংগ্রীফালো মফা মানৈ ফৌ, ফৌ ছৌংগাছিনৌ দংমৌন। প্রজেনা আন্দাজ খালামৈ খালামৈ থিৰবিৰ ফৈগাছিদৌ দং। থিক বে সমাওবৌ ছিগাংনি জায়গায়াওনৌ সাচে মানযিনি গুজুহেমনায় খৌনাবায় বিয়ৌ। ছিৰিয়ৈ দাহে দৌমথানানৈ খমাখৌ থৌংগৌৰ খালায়বায় বিয়ৌ। ফংচে ৰাও ৰেজেং ফৈবায় – 'মাষ্টাৰ……… ।' খৌনানায়াও গামীনি লগৌনি ৰাওবাদি খৌনাবাওবায় বিয়ৌ।

'ছৌৰ যাখৌ ? বুংহৰনা। মা মাষ্টাৰ মুষ্টাৰ বেলায়, নুব্রা খৌনায়ালায় ?' ৰাগাবৌ জৌংবায় বিয়ৌ ফিছা ফিছা।

দছে উনাও বিফাং ছিঙাও থানানৈ বুংহৰ বাওবায় – 'ৰাগা জৌংবায়……মাষ্টাৰ ?

'হাৰে,……মা বেলায় ? হোৱাট ? ইম্পচিবল।' গিবায়বৌ বিয়ৌ ইনায়নৌ। গিনানৈ ন্থথিং মৌখাং যানৌ নাগিৰব্লা বিথুঙাও ছৌৰবা গুছু মৌনলায়জাছে বিলিংফৈবায়। জৌশ্রেওনৌ।

'আই……ঔ……মৌদায় ! বুহুত !' যৈ আংখৌ লাংফৈ, আংখৌ লাংফৈ। হৌছিখাওনানৈ ন্থআও খাৰলাংবায় প্রজেনা। খাৰব্লাবৌ নাথায় আথিঙানৌ থাঙা থাঙা উন উন হৌছৌনায় বাদিবৌ মৌনবায়। ছিখায়াও চৌহৈনায় লৌগৌ লৌগৌ…… আই ……ঔ' হৌন্নানৈ জ্রাম গৌগ্লৈনানৈ ছিৰি যাবায় প্রজেনা। দৈমালীয়া ৰাওখৌ খৌনানানৈ হাখু দাখু ন্থছিংনিফ্রায় অৌংখাৰবৌনানৈ নুবায় ফিছায়আ গৌগ্লৈনানৈ দঙো। দৈমালীয়া মৌদৌম নাৰৈ নাৰৈ ফৌজায়ৌ। নাথায় এবৌ গৈয়া উবৌ গৈয়া খুগায়াও অখায়খৌ হৌনানৈ আন্দাজ খালামবায়। হাংবৌ লায়াখৈ দেহাখৌ মৌজাঙৈ দাংনায়বায় ইনায়নৌ গুছু। অব্লাছৌ মিথিবায় বিয়ৌ – প্রজেনা বে মুলুকআও গৈলা।

হৰ গেজেৰনি ছাৰন্থায়। দৈমালীনি বিথায়াও গওদৌংব্লাবৌ বিয়ৌ গাবনৌ হায়াখিছৈ। বিনি হৰখাব যাথায়া গাবহৌনায়নিবদলৈ বিখা বিথৌ থামগ্লিহৌবায়। গাওখৌনৌ বৌৰৈবা গুনি গৌনাং দায়নিগিৰি মৌনবায় বিয়ৌ। হয়তো সানদৌং – 'বিছি ফিছায়জৌং দাওবাও খালামনায়নি ফিথায়খৌ আং মা মৌনখৌ ?'

অথানায়ৈ পে ষ্টমৰ্টেম খালামনানৈ মৌনবায়প্রজেনা যেবৌ যায়াখৈমৌন। বিদৌ গিনায়জৌংনৌ ঠৈদৌং। সাচে ওজায়া বিনি যাথায় যাবৌনায় জায়গাখৌ ছংনানৈ মৌনহৈয়ৌ আৰৌ বেওহায় জাওখাংনানৈ নুয়ৌবৌছৌৰবানি ছিগাং বে জায়গায়াও গামীনি সাচে মানযিনি গৌঠৈ শহখৌ ফবনাও যাদৌংমৌন।

: ৰনথলী :

—প্ৰেমানন্দ ৰায় ।

T.D.C. 3rd year.

হয় ; ফটোখনৰ প্ৰতি মোৰ তীব্ৰ আকৰ্ষণ আছে । সেয়ে প্ৰথমবাৰৰ বাবে এই ফটোখন এনলাৰ্জ কৰি এনেবামত সজাই থৈছিলোঁ । কাৰণ নাথাকিলে মানুহে ফটো এনলাৰ্জ নকৰে, কিবা কাৰণত ফটোখন চিৰ দিনৰ কাৰণে হেৰাই যোৱাৰ আশাঙ্কা হলে ফটো এনলাৰ্জ কৰি নিশ্চিত হব পাৰি । অপৰাধ জগতত কাম কৰা সকলৰ কথা সুকীয়া । কিন্তু কেতিয়াবা অতি সাধাৰণ কথাতেই ফটো এনলাৰ্জ কৰা হয় ; কেতিয়াবা ই বিনোদনৰ বস্তু হৈ পৰে । মই যিখন ফটোৰ কথা কব খুজিছোঁ সেইখনৰ ক্ষেত্ৰত উল্লেখিত কোনো ধৰণৰ কাৰণেই নিহিত থকা বুলি মই ক'ব নোৱাৰোঁ কিন্তু ই অহেতুক নাছিল, ই এটা মানসিক প্ৰতিক্ৰিয়াৰ অৱস্থা আৰু আন্তৰিকতাহে প্ৰকাশ কৰিছিল।

গল্প, উপন্যাস আদিৰ বাবে, সাহিত্য বা আলোচনীৰ সৌষ্ঠৱ বৃদ্ধিৰ বাবে গ'জ দিয়া প্ৰথাটো অসমত এতিয়াও ভালদৰে প্ৰচলন হোৱা নাই । ইংৰাজী সাহিত্যত ইয়াৰ অভাৱ নাই, আনকি চুবুৰীয়া হিন্দি সাহিত্যৰ উপন্যাস সমূহতো ইয়াৰ প্ৰচলন ব্যাপক হৈ পৰিছে। হিন্দী বা বঙালী আলোচনী এখনত কাহিনীৰ আলমত কোনো ৰূপহী নায়িকাৰ ছবি এখন দেখিলে মনত কোনো প্ৰতিক্ৰিয়াৰ সৃষ্টি হোৱাৰ কথাই নাহে, কিন্তু মই যিখন ফটোৰ কথা ক'ব খুজিছোঁ সেইখন এখন সৰু অসমীয়া আলোচনীতহে প্ৰকাশ পাইছিল ; অসমীয়া আলোচনীত এনে এখন ফটো এক প্ৰকাৰ ব্যতিক্ৰমেই আছিল ।

আৰু অধিক ব্যতিক্ৰম যেন লাগিছিল যেতিয়া মই বুজিছিলোঁ যে ফটোখন চিনাকী অৰূপা নামৰ ছোৱালীজনীৰ । বজাৰলৈ গৈ মই নিজেই আন এখন আলোচনী কিনি আনিছিলোঁ, তাৰ ফটোখন সুন্দৰকৈ কাটি উলিয়াই আলোচনীখন ভাইটিহঁতে নোপোৱাকৈ চানাৱালাটোক দি দিছিলোঁ আৰু আৰু ফটোখন ষ্টুডিঅলৈ গৈ এনলাৰ্জৰ বাবে অৰ্ডাৰ দি আহিছিলোঁ। প্ৰখ্যাত চিত্ৰশিল্পী অমৰ নাথ দেৱ দ্বাৰা ফটোখনৰ এখন সুন্দৰ ছবিও আঁকাইছিলোঁ ।

এখন ভ্ৰমণ কাহিনীত এবাৰ পৰিছিলোঁ, শত্ৰু সৈন্যৰ দ্বাৰা অৱৰুদ্ধ নগৰৰ নাগৰিকে যেনেদৰে অনাহাৰত মৃত্যু বৰণ কৰিছে করুণভাৱে । এজনী সৰু ছোৱালীৰ এখন থৰক বৰক হাতৰ ডায়েৰীৰ পাতত কেনেকৈ ভাবত হৈছিল সেই করুণ কাহিনী । চৌকাৰ ওচৰত বহি তাই লিখিছিল আজি ইমান তাৰিখে দেউতাৰ মৃত্যু, ইমান তাৰিখে ডাঙৰ ককায়েকৰ মৃত্যু। তাৰ পিছত মাজু ককায়েকৰ, তাৰ পিছত বায়েকৰ আৰু এনেদৰে পৰিয়ালৰ আটাইবোৰ অনাহাৰত মৃত্যু হৈ হৈ অৱশেষত তাইৰ মাকৰো মৃত্যু

হৈছে। তাই সেইদিনা ডায়েৰীত বেছি কথা লিখিব নোৱাৰিলে, খুব কষ্ট কৰি, কঁপা কঁপা হাতেৰে তাই মাথোন লিখিলে "আজি ইমান তাৰিখ, মা……"

তাৰ পাছত তাই নিজেই চৌকাত মুৰ থৈ হাউলি পৰিছে ; অৱশ শৰীৰৰ পৰা জীউটো অনাহাৰত নিঃশেষ হৈ গৈছে।

এই করুণ কাহিনীৰ আধাৰত ৰচনা কৰা গল্পটোৰ বাবে প'জ দিবলৈ গৈ অৰূপা মোৰ মানস পটত অমৰ হৈ ৰৈছে। এটা কাহিনীকেই মই ৰাছিয়াৰ বুৰঞ্জীত পঢ়িলোঁ, অসমীয়া ভ্ৰমণ কাহিনীত পঢ়িলোঁ আৰু অৱশেষত, অসমীয়া গল্পকাৰৰ কাগৰ গল্প এটাত পঢ়িলোঁ। কিন্তু গোটেই চিত্ৰটো মোৰ মনত সম্পূৰ্ণভাৱে করুণভাৱে তুলি ধৰিলে অৰূপাৰ এই ছবিখনেহে

কিন্তু মই জানো অৰূপাই এই গল্পটোৰ বাবে প'জ দিয়া নাই, তাই নিজেই নাজানে যে এনেদৰে তাইৰ ফটো ওলাইছে। এই বিষয়ে তাই অজ্ঞাত। তাইৰ যিখন ফটো আমি দেখিছোঁ সেইখন তাই গল্পৰ বাবে প'জ দিয়া ফটো নহয় ; বৰং এইখন তাইৰ বাস্তৱ জীৱনৰ এখন সঁচা জীৱনৰ ছবি। কাকতখনৰ কোনো সাংবাদিক অথবা ফটোগ্ৰাফাৰে হয়তো তাইৰ ঘৰলৈকে গৈ অকস্মাৎ এইখন ফটো তুলিছিল। তাইৰ সন্মুখৰ জগৎখন অকস্মাৎ হয়তো চিকমিকাই উঠিছিল, মৃত্যুৰ ক্ষণগণি হাউলি অৱশ হৈ পৰা সেই ছোৱালীজনীৰ শেষ মূহূৰ্তৰ করুণ উপলব্ধিখিনিৰ নিচিনাকৈ।

মানুহে তাইক অৱৰুদ্ধ কৰি ৰাখিছে। তাইৰ চকুৰ সন্মুখতে অনাহাৰত তাইৰ পৰিয়ালৰ এটা এটাকৈ মানুহ অৱশ হৈ পৰি করুণভাৱে মৃত্যুবৰণ কৰিছে। শূন্য ঘৰখনত তাই এবাৰ অৱশ শৰীৰটোৰে ঘূৰিছে। এটা অজান আকৰ্ষণত তাই চৌকাৰ পুনৰ আহিছে। ইয়াতে মাকে তাইক ৰুটি সেকি সেকি খাবলৈ দিছিল ; দেউতাহতে ইয়াতে শেষবাৰৰ বাবে শেষ পিয়লা কফি ভয়ে ভয়ে পি শেষ কৰিছিল। ককায়েকে ইয়াতে জোতাৰ চামৰা পুৰি খাইছিল। কিন্তু কোনেও কোনেও বাচিব পৰা নাছিল। তাই চৌকাত মূৰ থৈ বহি পৰিছিল।

অৰূপা।

নতুন এখন যুদ্ধক্ষেত্ৰত তাই অৱৰুদ্ধা হৈ পৰিছে। চৌকাৰ ওচৰলৈ তাই পুনৰ ঘুৰি আহিছে। আহিবই। ইয়াতেই তাইৰ আইতাকে জুই ধৰিছিল। ৰুটি সেকিছিল। চাউল সিজাইছিল। পানী উতলাইছিল। মাকেও। আৰু এদিন তাই নিজেই এই চৌকাত জুই ধৰিবলৈ আৰম্ভ কৰিছিল : ৰুটি সেকি দেউতাকক দিছিল। চাউল সিজাই মাকক খুৱাইছিল পুৱাতেই উঠি ভাইটিহঁতৰ বাবে ফিকা চাহৰ পানী তপতাইছিল।

তেতিয়া দেউতাক হৰিধনে অফিচ এটাত চৌকিদাৰ কৰিছিল। মাজে সময়ে তেতিয়াও সিহঁত অৱৰুদ্ধ হৈছিল। চৌকাত জুই নুমাইছিল। অৰূপা আহি অৱশ হৈ বৈছিল চৌকাৰ ওচৰত।

মই বুজাই নাছিলোঁ কথাবোৰ। বৰ বেছি দিন আগৰ কথা নহয়, ছয় সাত বছৰ আগৰহে ঘটনা। জলসিঞ্চন বিভাগৰ চাকৰিটোলৈ সোণজিৰা গাওঁ ওলাইছিলোঁগৈ। অফিচৰ কাষতে এটা সৰু চুবুৰীত বাস কৰে অৰূপাহঁতৰ পৰিয়ালটো। গোটেই চুবুৰীৰ মানুহখিনিয়েই ইমান দুখীয়া যে প্ৰায়েই সিহঁতৰ ঘৰৰ চৌকাত জুই জ্বলাটো অনিয়মীয়া হৈছিল তেল, নিমখৰ অভাৱ হৈছিল। আনকি জুই জ্বলাবলৈ দিয়াচলাইটোও গোটেই চুবুৰীত কেতিয়াবা নোহোৱা হৈছিল। তেওঁলোকৰ অভাৱত মই প্ৰায়েই সহায় কৰিছিলোঁ। ৰাতিৰ সময়তো চাউল, চেনী, নিমখ, জুই আদি দিবলৈ হেহো নেহো কৰা নাছিলোঁ।

আমাৰ অফিচৰে চৌকিদাৰৰ জীয়ৰী অৰূপাৰ কেইটামান কথা মোৰ আজি মনত পৰিছে। নিশা

প্ৰায় আঠমান বজাত তাই এদিন মোৰ কোৱাৰ্টাৰত উপস্থিত হ'ল। মই ওলাই আহি দেখিলোঁ হাতত এটা কেৰাচিনৰ চাকি। জুই নিবলৈ আহিছে। গধূৰ বেদনা এটাই মোক হেচি ধৰিলে। তাইক ভিতৰলৈ মাতি নি মই কিবা অলপ খাবলৈ দিলোঁ। তাইৰ করুণ মুখখনলৈ মই চাই থাকিলোঁ। চকু মুদি ভাবিলে এনে লাগে যেন তাই এতিয়াও তেনে কৈয়ে আছে আৰু মই তাইৰ করুণ মুখখনলৈ একেদৰেই চাই আছোঁ।

অৰূপা; ই কোনো গল্প বা উপন্যাসৰ পঁজ নহয়।

আবেলি তাইহঁতে 'হৈ-গুড়্' খেলিছিল। এদিন সেইফালে গৈ ওচৰত থিয় হলোঁ। টি.ভি.ত পৰিবেশন কৰা খেলৰ তুলনাত এইবোৰক কি বুলি আখ্যা দিয়া হ'ব ক'ব নোৱাৰি। খেলখনৰ শেষ মূহুৰ্তলৈ বাদ চালোঁ। শেষ মূহুৰ্ত তংক্ষণাৎ আহিল। এজনী ছোৱালী খেলৰ মাজতেই অংশ হৈ পৰিল। তাইৰ মূৰটো ঘূৰাইছিল। তাই বহি পৰিল। শুই পৰিল। মৃদু হুলুস্থুল এটা লাগিল।

আগবাঢ়ি গলোঁ।

অৰূপা।

ওচৰৰ দোঙৰ পৰা পানী আনি মূৰত দিলোঁ; বিচিলোঁ। তাই লাহে লাহে চকু মেলিলে। মোৰ কোৱাৰ্টাৰলৈ নি তাইৰ মুখত গ্লুক'চ দিলোঁ। অলপ পিছত মৃদু জলপান দিলোঁ। তাই শেষত স্বীকাৰ কৰিলে, পুৱা এবাটি ফিকা চাহৰ বাহিৰে আন একো বস্তুকেই তাই খোৱা নাছিল।

এদিন ইচ্ছা কৰিয়েই অৰূপাহঁতৰ ঘৰলৈ গৈছিলোঁ। দুটা সৰু জুপুৰি। ৰান্ধনি ঘৰ, শোৱা ঘৰ একেটা ঘৰেই। আনটো ঘৰৰ একালে মানুহ আনফালে হাঁহ, ছাগলীকেইটা থাকে। গৰু নাই। ভঁৰাল নাই। জুপৰি দুটাও উৰলিবলৈ ধৰিছে। চৌকাৰ কাষৰ খেৰ পাৰি কৰা বিচনাখনতে মাক পৰি আছে, কেবাদিন হ'ল অসুখ। ডাক্তৰ আনিবলৈ টকা নাই। কবিৰাজ এটা আহিছিল; কুকুৰা এযোৰ হেনো লাগে।

আনটো জুপুৰিত চাপৰি সোমালোঁ। এখন সৰু বাঁহৰ টেবুল। অৰূপা তাতে মূৰটো গুজি আউজি শুই আছে। মূৰৰ ওচৰত কিতাপ, ফলি। মই তাইৰ কান্ধত হাত থলোঁ; তাই চক খাই উঠিল।

নাই; মাকে তাইক স্কুললৈ যাব দিয়া নাই। মাকৰ বেমাৰ, কোনে ভাত ৰান্ধিব? কোনে পানী তপতাব? তাই সৰু ছোৱালী হলেও চৌকাত জুই ধৰিব পৰা হৈছে, ডোঙৰ পৰা কলহটো আনিব পৰা হৈছে।

সেয়ে ইয়াৰ ডেৰ বছৰমান পাছত এদিন অৰূপাক লগ পালোঁ প্ৰাপ্ত বয়স্কৰ শিক্ষা কেন্দ্ৰত পাঠ শিকিছে। মেট্ৰিক পাছ কৰি কলেজত নাম লগাব নোৱাৰা অলকেশ নামৰ ডেকাটোৱে শিকাইছে। অকস্মাৎ কি হ'ল ঠিক বুজা নগ'ল, অৰূপাই কান্দিবলৈ ধৰিলে।

তাই আহিবলৈ ওলাল। তাইক থৈ আহিবৰ বাবে অলকেশে মানুহ বিচাৰিলে, কোনো নোলাল। মই ওলালোঁ ভালেই পালে, মোৰ হাতত টৰ্চ আছিল।

বাটত, আন্ধাৰত, তাইক মই সুধিলোঁ, তাই আচলতে কিয় কান্দিছিল। তাই পুনৰ উচুপিলে, কলে, ৰূপজনী, সদায় মোক জোকাই থাকে। মোক আজি অলকেশৰ লগত জোকালে।

অকস্মাৎ যেন মই কিবা এটা পালোঁ। মই টৰ্চটো উজ্জ্বলকৈ তাইৰ গাত মাৰি দিলোঁ। অৰূপা ডাঙৰ হৈছে। গাভৰু হৈছে। সৰু ব্লাউজ আৰু চুটি চাদৰখনে তাইৰ যৌৱনক ভেটা দি ৰাখিব পৰা

নাই।

ইয়াৰ কেইদিনমান পাছতেই মই তাৰ পৰা গুচি আহিছিলোঁ। কাৰণ চৰকাৰী নিৰ্দেশমতে গোটেই অফিচটোকে বন্ধ কৰি দিয়া হৈছিল। আমাৰ চাকৰি যোৱা নাছিল, আমি ট্ৰেন্সফাৰহে হৈছিলোঁ, কিন্তু আচৰিত কথা, চৌকিদাৰ হৰিধনৰ চাকৰিটো গৈছিল। আহিবৰ দিনা মই অৰূপাক লগ ধৰিছিলোঁ, তাই চোতালৰ এচুকত, কপালত হাত থৈ বহি আছিল। কৈছিল ঃ আমি জানো জীয়াই থাকিব নালাগিব?

অৰূপাক যিবোৰ কথা কৈছিলোঁ মনত নাই। কিন্তু তাইৰ এই প্ৰশ্নটো সদায় মনত থাকিব।

কিয় নালাগিব? লাগিব, জীয়াই থাকিবই লাগিব। জীয়াই থকাৰ প্ৰক্ৰিয়াটোৱেই এখন ৰণৰ দৰে। আমি য'ত জীয়াই থাকোঁ ই ৰণথলী। এই ৰণথলীত তুমি বিশ্ব বিজয়ী হ'ব লাগিব?

কেনেকৈ? মই ৰণ কৰিছিলোঁ। কিন্তু মোক অৱৰুদ্ধ কৰা হৈছে। মোৰ দেউতা মৰিছে। মোৰ মা মৰিছে। ভাইটিহঁত মৰিছে। মইও হয়তো মৰিম। মই চৌকাৰ ফালে আগবাঢ়িছোঁ। তাতেই মই বহুত ৰুটি সেকিছিলোঁ। আৰু সিপুৰীত……

অৰূপা! তুমি আৰু একো নক'বা। নক'বা। মই যাম মই যাম। কাৰণ মই জানোঁ; তুমি গল্পত প'জ দি পন্য সামগ্ৰী হোৱা নাই। তোমাৰ জীৱনৰ সঁচা ছবিখন আমি দেখিছোঁ। ৰাইজে দেখিছে। আমি সাহসেৰে সেইখন চাইছোঁ। এনলাৰ্জ কৰিছোঁ। এতিয়া সাহসেৰে আমি শত্ৰু সৈন্যৰ বেহু ভেদ কৰিম।

{ }:::{ }

> From the experience of others you learn wisdom;
> And from their failings correct your own faults.
> —Haron Stone.

গীৰীন্থিয়া ছীৰনি ???

★★ ★★

★★★★★★★●★★★★★★

– উত্তম কুমাৰ ব্ৰহ্ম।
বি, এ, থাগীচে।

দাখালি অক্টোবৰনি মঙ্গলবাৰ বাৰায়াও আং গুৱাহাটীয়াও আদানাও থাংনী হীন্নানৈ আঁংখাৰদীং-মীন। আং গাড়ীজোং থাংনী সান্নানৈ গাড়ী ফৈনায় ছিগাং বঙ্গাইগাওঁ ষ্টেচনাও টিকিটখৌ দান্নানৈ লায়াছৈ। দছে উনাওনী আং থাংগোন গাড়ী কামৰূপ এক্সপ্রেচাবো ষ্টেচনাও ছৌফৈবায়। গাড়ী ছৌফৈনায় লীগী লীগী ছীৰবা আঁংখাৰবায় আৰো ছীৰবা গাখীবায় আংবো গাখী নাংগৌ ডাব্বায়াও গাখীনানৈ মীনচে খালি চিটাও জিৰায়বায়। হৈদিন মানবিফ্রা গাড়ী গাখীনায়া এছে গেছেংমীন নঙাবা আং ছিওখৌ মীন্নায় নঙামীন। জিৰায়নায় উনাও নীজীৰ হীবায়, আং জিৰাইনায় ছিঙাওনী সাচে ভদ্র হিঙ্গাও জিৰাইনানৈ দঙো গান্নায়া ছাবী ফান্দীংমীন। লীগীয়াও বীছীৰবাছী জানায় সাচে গ'থছা। জানী হাগৌ বিনিনী ফিছালা, গ'থয়া বিমাজীং অসমীয়া ৰাওজীং থেও থেও ৰাইলায় গাছিনী দঙোমীন বিনানাও বে মাবি? বৈ মাবি?? হীন্নানৈ সীংগাছিনী দঙোমীন। ৰাইলাইনায় ৰাওখৌ খীনানৈ আংলায় সান্দীংমীন নাফাম জাগ্রা বড়ো নঙা' নাথায় উনাও গীমীনাংগৌ জাবায় আং! আং নুছোনৈ সমনিফ্রায়নী বে হিঙ্গাওয়া আংখৌ মীথাঙাও গ'লো নাইনানৈ দংখীমায়ীমীন। আং বিনিথিং নাহৰন্নাছী হাংমা গীলাও বীনানৈ মীথাং সীমনী নায়গোংনা থায়াছৈ জেনবা সিগাঙাও গাও আংনি সায়াও মাবা মীনচে গিদিৰ দ'য় খালামনানৈ দংখীমায়ীমীন। দছে উনাওনী গাওনী মা সানখীথায় ৰাইলায় হাং ৰাইলায়াহাংনী বাথ্ৰাখৌ জুৰিবায় জেনবা আংখৌ গিনানৈ দঙোমীন। আং হাবী লীগী গৈখায়া বাথ্ৰা ৰাইলাইনীবী দা বিজোং ৰাইলায় লাংনী হাছিগীন সানবায় আং। বে সমাও গাড়ীয়াবী বঙ্গাইগাওঁ ষ্টেচনিফ্রাই হোগাৰবায়। গাড়ী খাৰনায় উনাও হিঙ্গাওয়া আংখৌ গু.ৰ.য় ছীংবায়।

আগৈয়া ববেনি জাথী আৰো মা মুংমীন?
আং তুলসী জৰানি আৰো আংনি মুঙা অ-ছুমৈ?
অবাও থাংনী?
গুৱাহাটীয়াও আদানাও থাংনী সান্দাং।
গুৱাহাটীয়াও নীংদায়া ছাত্রীফ'ৰ মাওয়ী নামা?
ঔ বেস্কঅ'ও মাওয়ী।

বে বাদিনী আংবো বিখৌ সীংদীংমীন নাথায় বাংছিনখৌনী আংনী ফিন হায়াখৈমীন বিয়ী ছীৰ-মীন বিয়ী ছীবনি বিছিং বিখৌ মিথিদীং আং গাও কোকৰাঝাৰাও বিমা বিফানাও থাংদীংমীন। ম হৰখৌ নায়নানৈবী হিঙ্গাওখৌ ছিনায়নী হায়াখিছৈ আং। ন্বিাদিনী গীবাং বাথ্ৰা সাওৰাইনায় গেজেৰাও বড়োনি সমাজ, ৰাংখান্থি, ৰাজখান্থি জ্ঞোগানায় সীমীন্দেবী ছীং ছাওৰাই দীংমীন। দছে ৰাইলাই-নায় উনাও জোং সানৈবী ছিৰি থাবায় থাবায় খালি গাড়ীনি খাৰনায় শ'দীব থাং-থাং, থুং-থাং খৌলো খীনানী মীনবায় থাবায়। উনাও হিঙ্গাওয়া গাড়ী খাৰনায় দাওৰাওখৌ ছিফয়নানৈ গাওনী আংনাও

ছৌংবায় ।

আগৈয়া আংখৌ ছিনায়া নামা ?

আঁহা, আওগ য়াও বহাবা লৌগৌ মৌনলায়বায় নামা আং গৌসৌখাংনৌ হায়াথিছৈ বুংবায় আং । হিঞ্জাওয়া মিনিশ্লুনৌ আংখৌ আৰৌ আওগায়নি বাদিনৌ মৌখাঙাও গলো নায়বাওবায় জেনবা বিয়ৌ আং গাওখৌ ছিনায়ৈয়াও মৌজাংছৌ মৌনবায় । উনাও গাওনৌ উছু-খুথু বুংহাং বুঙাহাং খৌন্থাবায় ।

আং ·· ···· ! আং নংনিনৌ ক্লাচ মেটমৌন কোকৰাঝাৰ কলেজাও । আংখৌ নৌংছৌৰ গামীনিনৌ খৰেনা মৌনল ঙাখেমৌন হৌনবা ?

মা·······? হন্নানৈলো অখা মফ্লামনায় বাদি আংনি গৌসায়া বাগ্দাও খাংবায়, আন্দাজ লাবায় আংনি বিথায়া মাই ছৌনাইবাদি ছুফ-ছুফ হৌনগা ছিনৌ দঙো । লৌগৌ লৌগৌ মুগনায় আৰৌ ৰাগজোং জিৰায়নায় ছিওনিফ্রায় গুবুন ছিতয়াও আং জিৰায়হ্লায় নায়খৌ আংনৌ আন্দজ মৌন্শ্লাবাখিছৈ । গুবুন ছিতাও জনানৈ বিনি থাংনায় জাবিমৌননালো আংনি গৌসৌয়াও ছৌগ্রাওস্লা ফৈয়াছৈ । জায় হিঞ্জাওয়া আংখৌ আৰৌ আংনি লৌগৌফৌৰখৌ কোকৰাঝাৰ কলেজাও ফৰায়নায় সমাও বড়ে ফ্রা মালাই হাবিনি ড্রেছ গন্নৌ মনা হন্নানৈ ৰাবনিং হজানায় উনাওবৌ ছাৰৌ গান্নানৈ বিছি জানা আংখৌ আৰৌ আংনি লৌগৌ ফৌৰখৌ দায়াও স্লেৎথায়ফানানৈ জৌংখৌ বিফা ডাৰগা অজিৎনৌ দৌখৌ-দৌখৌ বুংহৌদৌং, দৌখৌ দৌখৌ বুট জুথাজোং গাগ্লি হদং বে বাদি জাতিনি হাঙৰ, জাতিখৌ মুগৈগ্রা হিঞ্জাওজোং স্মাং ৰাইলাফ্রাংদৌং, ছি·····ছি ! দাছৌ মুগৈ খাংবায় আং গাওখৌনৌ গাও । লৌগৌ লৌগৌ আংনি গাসৌ ছাইখোঙাও জাথাং ফৈয়াওবায় যি বৌহৌৰ ছিগংনি আদা নৰেননি সোনানি সাবখৌ বৌবৈ বে ৰাঙ্খনী হিঞ্জাওয়া সাং সিলিংখাৰ খালামমৌন ।

****বৈ সমাও আদা নৰেন মৌননি হ্বয়া জং গামী তুলসী জৰায়াওনৌ মৌন । বিফানি মুঙা খৰদে আৰৌ বিমানি মুঙা সৌমন্নে মৌন । হ্বয়া গামীনি খলা জৌবথানায় লামা জিঙাওমৌন । হ্বখোৰা থেৰ থেৰ খনৰৌখৌম থৌয়মৌন গয়গ্রা যি বিঘা বাৰী বিতা থাম বিঘা জৌংনৌ হ্বখোৰ ফিহাখায় । নৰেন, খৰেন বিদা ফংবায় সানৈজোং জৌবৌং অনলায়মৌন বিমা বিফায়াবৌ অন্নায়মৌন বিছৌৰখৌ । বিফা খৰদেয়া সান্দৌংমৌন ফিহাস্লা ফৌৰখৌ ফৌৰৌংনানৈ মানষি খালামনৌ । নাথায় খাফাস্লানৌ গাজ্রিমৌন নৰেনহা বিয়ৌ মেট্রিক আঞ্জাৎখৌ উথিনৌ হায়াথিছৈ । উন্নি বৌছৌৰাও হৌফিনস্লা জাগৌমৌন নাথায় ৰাংনি অংখাল আৰৌ আঁজৌং ফংবায় খৰেনাবৌ ঐবাৰ মেট্রিক হৌগৌন বিফায়া সানৈনৌ ৰাং হৰনৌ হানায় নঙা নেফৌৰখৌ লানানৈ নৌ বিহা মেট্রিকখৌ হাফিন্নায় জাফিন্নাথিছৈ । বিয়ৌ সানবায় গাওবৌ এছে খামায়নানৈ ফংবায়খৌ ফৰৌং নায়াও এছে হেফাজাব হৌনৌ । বিখায়নৌ বিয়ৌ খাম নি মাওনায়াওনৌ গৌসৌ হৌথাবাছৈ উন্নি বৌছৌৰাও ফংবায় খগেনা মেট্রিক আঞ্জাৎআও চেথি থাখৌ লানানৈ উথিয়াছৈ আৰৌ কোকৰাঝাৰ কলেজাও এডমিচন লাহৈয়াছৈ । গৌজান কলেজ হ্বনিফ্রায় হাস্থিনৌ হয়া বিখায়নৌ বিফায়া খগেনখৌ লজিংঙাও দৌনহোৰাছৈ ।

বে সমাওনৌ বিফা খৰদেয়া সানবায় নৰেননৌ হিঞ্জাও হৌফৈনৌ । বিমায়াবৌ বুৰৈবায় গাওবৌ বৌৰায়বায় ঠৈনৌছ সমাও বিহামজৌনি আখায়নি আঁংখাম জাছ্রা লাংনৌ । নৰেনা বিফাখৌ নাদা হৌদৌংমৌনস্লাবৌ বিফায়া মানিয়াখিছৈ । হিঞ্জাওখৌবৌ নায়বায়বৌ দহলা পাৰানি অৰগানি ফিহাজৌ গিবিছিন মাইদাংশ্রীখৌ গামীনি নেম বাদিয়ৈ বৌৰাইছা আৰৌ বুবৈছা ছাব্রৈছৌ লানানৈ লৌগৌয়াও জো

দিংগ্রিনৈ চিনি চেৰচে আৰৌ গয় পাথৈ লানানৈ। হিঙ্গাওয়াবৌ জাবায় আৰৌ হ্বাবানি খালাৰাবৌ থালাথুলা জাখাবায় মাঘ মাচনি যিনৈ তাৰিখ আওনৌ। নাথায় হিঙ্গাও গৌদাননৌ সোনা জবাছে হৌনাংগৌন জাবায়। নবেন বিফায়া বেখৌবৌ গংগ্লায়নানৈ লাজৌব্বায় মানৌনা গাওবৌ বিহামজৌ জাগৌনখৌ মৌজাং মৌনক্লে খাবায়। হিঙ্গাও গৌদাননৌ সোনা হৌনৌ থাখায় আৰৌ হ্বাবা খুংনৌ বিয়ৌ বা বিঘা হ্বাখৌ বন্ধক হৌয়াছৈ আৰৌ মাখাছে দাহাৰ লাথয়াছৈ উনফ্রাও খায়দা জাব্লা লাছৈ-লাছৈ ছুখোগৌন সান্নানৈ। হ্বাবায়াবৌ জালাংবায় গাজা গৌমজায়ৈ মাঘ ডাননি যিনৈ তাৰিখাওনৌ। বিহামজৌ গৌদান মৌন্নানৈ খৰদেনি ন্ব'খোৰাবৌ ছাবছ্রাঙাছৈ ছাবছিখৌননৌ। মাইদাংশ্ৰীয়া গাওনি অন্নায়খৌ বিহাও-বিখুনজৌ আৰৌ বিবৌনাংনৌ অবাই হৌবৌদৌংমৌন। নবেনাবৌ গাওনি হ্বাবা মাওনায়াও গৌসৌ হৌছিন্নানৈ মাওদৌংমৌন। নবেনা গাওনি হ্বাখৌ গাইছে গাইনানৈ মালাইনি হ্বাবৌ আদি গ ইবাওনায়ছৈ। মাওনায়াও হেফাজাব হৌনৌ আৰৌ মৌশৌফৌৰ গুমনৌ থাখায় বিয়ৌ উন্দৈ দাহনা লাফাবাওয়াছৈ। জেৰৈ মাওদৌং এৰৈ উথৈ নাঙাথৈ মৌনবৌ সুখ গৌজৌনাবৌ ফৈদৌংমৌন ন্ব'খোৰাও। নাথায় স্বানচেনি সুখ গৌজৌনা অৰাই সমনি থাখায় জানানৈ ফৈয়া। নবেননি খাফালাওবৌ বিনৌ স্লিংনায়মৌন। গাও হবাবা জানায় উননি বৌছৌৰাওনৌ গাওনি বিফায়া হমনৌ হাছ্লানৈ বেমাবাও গৌগ্লেনানৈ বে মুলুকখৌ নাগাৰ লাঙৌ। ঠৈনৌছৈ সমাও বিফায়া নবেনখৌ লেংহোবনানৈ বুংদৌংমৌন খগেনখৌ মানখি খালাম নাংগৌয়া নৌংনি আখায়াও থাবায় নবেন ফিছা। আংনি জাফুঙৈ সান্নায়খৌ নৌং জাফুং হৌদৌ ফিছা। খগেনখৌবৌ বিফায়া খ'ৰোয়াও বিলিৰ বিলিৰ বুংদৌংমৌন নৌং ফৰায়নানৈ গিদিৰ মানখিজা নৌং গিদিৰ মানখি জাব্লাছৌ আংনি জৌউৱা স্বৌগৌ পুৰৌয়াও আলৌ গৌজৌন থানৌ হাগৌন। মানখি গিদিৰ জানৌ হাব্লা নৌং নৌংদাখৌ দানাগাৰ মানৌনা নৌংদায়াহাৰছিং জাগৌন। বিফানি সান্নায়খৌ বিছৌৰ জাফুং হৌগৌন হৌন্নানৈ বিফানি সিগাঙাও সমায় লায়ৌ। ফিছাফৌৰনি বাথ্রায়াও গৌজৌনায় মৌন্নানৈ বিফায়া ফিছাফৌৰনি মৌখাঙাও নাইছ্লানৈ মিনিশ্লু খালামনানৈ অৰাইনি থাথায় মেগন মেছেবৌ। বিফা ঠৈনায় ডানচে উনাওনৌ বিমা সৌমব্লেয়াবৌ বে মুলুকখৌ নাগাৰ লাংনায়ছৈ। বিমা বিফা গৌমা জাব্লাবৌ নবেনা বিফানি বৌছৌন আৰৌ গাওনি ইয়ুনখৌ সান্নানৈ গাসৌদাং খালাননানৈ গাওনি হবাবায়াও নাংফিনায়ছৈ। নাথায় স্বান্দুং অ'খাবায়া মৌজৌমা মাওখ্রুব বায়নায়াওনৌ বিনি ম'হৰা বাইলাংনৌ হমবায়। হুৰা হুৰা গুজখ্রেবগ্ৰাবৌ জাবায় মাওনৌবৌ বাৰা হাবাংলিয়া নৈযিডাইনছৌ বৈছৌনি মানখিখৌনৌ বৈ্ৰযিবাছৌ জানায় বৈসৌনি বৌৰাইছা বাদি নুলায় লাংবায়। অব্লাবৌ বিয়ৌ ফংবায়খৌ ফৌৰৌংনায়খৌ নাগাৰ হৌয়াথৈ। বিফানি সান্নায়খৌ জাফুং হৌনৌ সান্নানৈ। ৰাং নাংগৌ জাব্লাথায় বহাবা দাহাৰ তুহাৰ লাথোনানৈ ফংবায়নৌ হৰগ্ৰামৌন। নাথায় বিব্দিজৌং বেছে ছৌলিনৌ হানৌ। অৌজৌং ফংবায়নি P. U. আঞ্জাংয়াবৌ খাথিয়াও ছৌফিবায় ৰাং নাংছিগৌ জাবায়। ৰাহা মৌনথাবৈনি বিয়ৌ গাওনি গাইগ্ৰা হবাখৌনৌ বা বিঘা বিফা বন্ধগ হৌনানৈ আদ্ৰা থানায় হবাখৌ বে মাহাজৌনৌনৌ বন্ধগ হৌবাওয়াছৈ। হবা বন্ধগ হৌনায় ৰাংখৌনৌ বিয়ৌ ফংবায়নৌ হৰবায়। ফংবায়াবৌ আঞ্জাংআও নৈথি থাখৌ লানানৈ উথ্রিবাওবায়। দানিয়া মাজৌং এডমিচন লানৌ আৰৌ মাজৌং লেখা বায়বাওনৌ বে জেংনায়া জাবাওবায়। জেংনাখৌ নুনানৈ মাইদাংশ্ৰীয়া গাওনি হবাবায়াও মৌননায় সোনা জবাছেখৌনৌ ফান্নৌ জাছিবায় ফিছায়

আৰৌ বিবৌনাঙা বাদা হাদীংমান দাফান হান্নানৈ নাথায় উপায় মোনথাবৌয়াও ফননাংগৌ জানানৈ ফৈবায়। সোনা ফান্নায় ৰাংজাংনৌ খগেনা বি,এ, য়াও এডমিচন লাবায় আৰৌ লেখা বায়বায়।

****বি,এ, ফৰাইনায় লোগো লোগো দানিয়া খগেননি গোসোয়া ছালায়বায় আওগায়নি বাদি নংলিয়া জুদা জাবায় গাওখৌ গাও দিন্থিনো নাগিৰগ্ৰা থাবায় লাগো ফোৰজাংবো ৰাইলায় বাংলিয়া। গৈয়ৈনি ফিছাল্লাবো গোনাং গিদিৰনি ফিছা বাদি দিন্থিনো নাজাগ্ৰা জাবায়। আজোং ছোৰবা অজিং ডাৰগানি ফিছাজো প্ৰভাৰতী ছিখ্লাখৌবো গাসো থানো ৰাংবায়। ৰাওজাংবো লোগো জায়া বেনোছে চিনেমা নায় ক্লাচাও থাং সানৈ জোং ছেৎ-ছেৎ। আজোং প্ৰভাৰতীখৌ কোকৰাঝাৰ কলেজাও হাও-বোছৈখাথাবা শাৰী গান্নায়নি থাখায়। জোংখো জোংখাছে ছৈমা খিখৌ জোৰ নায়নো বায়ো বে বাদি নায়নো হায়াজোং বেখৌ। জোংখৌ বিফা ডাৰগা অজিংনো ছাৰী বিছিনায় দায়াও লেৎথায় ফানানৈ বুহোনায় থাখায়। বে বাদি হাবিখৌ ছিনায় ৰাঙো ছিখ্লাখৌ বোৰৈ খগেনা গাসো থাখা। অজোং ছিখ্লানি ছেব-ছেব খগেনখেৰো মোজাং মেগনজোং নাওলিয়া কলেজাও। খনা খনলা ছেংগ্ৰায়ানো জ্যা ছিখ্লায়ানো জা বিছিনি মুং ছুনায় বাথ্ৰা খোনানো মোনো। বিদাক্ৰা বে বাথ্ৰাফোৰখৌ মিথিল্লা খমনি দুখু মোনগোনবি। বে বাদিনো বোথোৰা থাংদোং খোন্দো খোন্দো আজোং বি, এ, আঞ্জাৎয়া ছাফৈ লাইবায় ৰাং-থাওবো নাংগৌ জানানৈ ফৈলায়বায়। বোজোং মোনগোন বোজোং মোনা জালায়বায় বিদা নৰেনা হ্বাফ্ৰাবো গৈলিয়ানোছে বন্ধগ থাজোব্বায় বাৰী বাগানলোছে বিঘা থাম। ব্ৰায়নো বিদায়া বেখৌনো বন্ধগ দোনবাও নাংবায়। নৰেনা সান্দোংমোন ফংবায়া ছাত্ৰীফোৰ মোনল্লা গাছিবো ছুখোছিগোন। নৰেনহা বা গাওনি গাহৈব্ৰা হ্বায়ানো গৈল্যা বন্ধগ জাজোব্বায় মালায়নাও বি,এ, আঞ্জাৎয়া জাখাংবায় খগেননা ৰিজালা মোজাং নৈথি থাখোয়াও উথি বাওদোং। বি,এ, পাচ যানায় লোগো লোগো খগেনা চাত্ৰী মোনবায় গুৱাহাটীয়াও বেঙ্কয়াও। ফংবায়নি দেৰহাছাংখৌ নুনানৈ বিদানি গোসোয়া গাওনি সমায় আৰৌ বিফানি সন্নায়া জাফুং-বায় সান্নানৈ জোবোৎ খুশী জায়াছে। ছাত্ৰী মোননানৈ ন্ব খোৰাবো ছাবছ্ৰাংবায়। বে সমাওনো বিদায়া বুংদোংমোন বন্ধগ দোনায় হ্বাহুফোৰখৌ ছুখোনানৈ লাখানো নাথায় ফংবায়া সম জাল্লা ছুখোনো বুংবায়।

***ছাত্ৰী মোন্নায়নি বোছোৰছে উনাওনো খৰেনা প্ৰভাৰতীখৌ হ্বাবা লাফৈবায়। বিদায়াবো জেবো অজং হোয়াখিছে বিদায়া সান্দোংমোন ফংবায়নি মোজা-ঙানো গাওনিবো মোজাং। হ্বাবানি ডানচে উনাওনো খৰেনা গাওনি হিঞ্জাওখৌ দোন্নানৈ গুৱাহাটীয়াও ছাখ্ৰীয়াও থাংফিনবায়। প্ৰভাৰাবো ন্ব'খোৰনি মান-ষিজোং মিলায়নো নাজাবায়। বিজাওজালী মাই-দাংশ্ৰীয়াবো বিনি আখলখৌ নুনানৈ মোজাং মোনবায়। নাথায় গাওনি গোসোয়া গোথাৰথা নঙাল্লা বোৰৈ মিল্লায়নো হানো বিয়ো। বে বাদিনো প্ৰভানি আখু-ৱাওবো থ'গায়নায় দঙোমোন। বিথায়নো বড়োনি বাথ্ৰা ভাওয়াও বুংখাংদোং ছিখা গোদানা ছানথাম হিঞ্জাও গোদানা ডানথাম হান্নানৈ। বে ৰাওয়া হ্বাবানি স্নি ডান উনাওনো প্ৰভানি আখল আখু-য়াও নুজাদেৰদোংমোন। আগোলনি অনলাইনায়নি জায়গায়াও দা ন্ব খোৰাও ফিছা ফিছো বাথ্ৰা লানানৈ নাংলায় থমলায়। চহৰনি অজিং ডাৰগানি জি বাদি ফিছাজো বহা গামীনি বাৰ হাওৱাজোং গোৰোবায়নো হানো। বিনা গোসোয়া মাব্ৰৈ ফিছায়খৌ ন্ব খোৰনিফ্ৰায় বোথানানৈ গাওছ্ৰা মাব্ৰৈ চহৰাও থানানৈ সুখ শান্তি ৰাইজো জানো হানো বেলোমোন। দা ন্ব'খোৰাও জেবো মাওয়া হান্নানৈ বুংল্লাবো বাৰা জানায় নঙা স্বানফা মানি এৰছোনানৈ থায়ো ন্ব'ছি-ঙাও। বুংনো থাংল্লা বিজাওজালীখৌছো বান্দি

বাদি বাহায়নৌ হমবায়। বেফোৰ বাথ্রাখৌ বুংব্লা জোংহাংনায় অৰাও ঘিউ লুনায় বাদিছৌ জায়ৌ। আজোং ফিছায়নৌ চিঠিকয়াও লিংনানৈ হোৰৌ গ'খো-ৰনি বেৰেখায়ৈ মৌনফ্রামবৌ হুবাবাখৌ গাওনৌ জাব-ছিনৌ বাগৌ বাদি বাহায়নৌ নাজায়ৌ হৌন্নানৈ। ছৌৰ মিবথিনৌ বিয়ৌ ফিছায়নৌ বিবদি ছিঠিক লিংনানৈ হৰবায় থায়ৌ হৌন্না। স্বানচে খালি ফিছা বাথ্রা লানানৈ প্রভারতীয়া বিজাওজ.লীজোং নাংলাইদোং মোন বাথ্রায়াবৌ জেবৌ নঙা গাওখৌ ছিলা ছিবনৌ থৌন্নায় থাখায়। বৌজোং ছিলা ছিবনৌ বৌজোং মানৌ থাব্রাং ৰাওছৌ মৌনাছৈ আংখৌ কব্রাতী সান্দোং নামা হৌন্নানৈ। বেওয়াই নবেনা বুজায়নৌ নাজাবায় দোংমোন নাথায় বৌজোং বুজায়নৌ বৌজোং মানৌ। বিখৌবৌ ৰাওনি থাংজ্রেম ফিগ্লায় হৌয়াছৈ, নোং গিয়ানীব্লা মানৌ নোং নোংনি হিঙ্গাওখৌ বুজ য়নানৈ হৌয়াখৈ আংখৌ বুজায়নৌ ফৈদোং গামীনি জাম্বা বুহুদানৌ আংনি ফিছাইয়া ছাখ্রৌ মাওনাংগৌ নোংছৌৰ মাওয়া দাঙা জানাংগৌ বাইদি ৰাও। বে বাদি সহায়নৌ হায়ি ৰাওখৌ খানানৈ নবেনা ৰাই দোংমোন প্রভাখৌ, চহৰনি গৌবৌং গাৰা হিঙ্গাওয়া মানৌ বিব্দি জানাংগৌ খামানি মাওয়া দৈবালথিংছে খাওয়া ফংবায়খৌ ছৌৰ ফৌবৌংনানৈ ছাগ্রী মৌনহৌখৌ? বেবাদি চালাখী হৌন্নানৈ আং মিবথিব্লা আং ফংবায়নৌ নোংখৌহৌথাৰামোন। বে সমাও খবেনা বিদানি বাথ্রা ফৌৰখৌ লামায়াও থানানৈ খৌনা ফৈজৌবৌ আৰৌ গৌসৌ খাঙৌ লাইজামাও লিংহৰবায় থানায় বাথ্রাফ্রা বিব্দিব্লা থাৰ নামা? ফৈনানৈ খবেনা বিদাখৌ ৰাইগ্লি ফৈবায় আং নোংখৌ বিদা সান্নানৈ আংনি হিঙ্গাওখৌ গালাংদোংমোন জোংনি অনলায়না-য়খৌ স্নুবুংনি গেজেৰাও দিন্থিনৌ থাখায়,নাথায় বেবাদি বান্দী বাহায়নানৈ জানৌ থাখায় নঙা আং লাই-জামাও খোনলে খোনলে মৌন্নায় বাথ্রাখৌ নংখায় নংদোংমোন নাথায় দিনৈ আংনি মেগনাও ৰৌখা।

মব্লাবা বে বাদি ভাওথিনাখৌ খেবছে নুবাওব্লা বিদা ফংবায় গাওছ্রালাইনায় জাগৌন আৰৌ বাইদি বাথ্রা। বিদায়া বাথ্রাখৌ বুজায় বায়নৌ নাজাদোং-মোন নাথায় ফংবায়া ফৌথায়া বিদানি বাথ্রায়াও। ৰাহা মৌনৈনি নবেনা খুদৈ মনমানৈ থানাংবায় গাছিবৌ বাথ্রাখৌ গংনানৈ। বে বাদিনৌ নবেননি ন'খোবাও দা গৌজৌন্নায় গৈল্যা।

স্বানচে খালিনি বাথ্রা বাওলায় বা বৌছৌৰ জানায় গখৌ বাবুলা বিমাদৈ আপেল জানায়খৌ নুনানৈ বিমানাও উৱৈক্ল-উৱৈক্ল খালামনানৈ অনথাও বাথাও বিমানাও আপেল জানৌ বিবায় থাবায়। উন্দৈ মানথি অনথাও বাথাও আপেল পিথায় জানৌ বিনায়খৌ নুনানৈবৌ নুয়ৈ বাদি থাবায় প্রভায়া। ফিছালানি এংব্রা-ব্রা বিবায় থানায়াও বিমায়া বুংদোংমোন অনানৈ এছেছৌ হবদৌ উন্দৈ মানথি গৌসৌ-ফ্রাও দুখুফৌৰ থাগৌন। নাথায় বৌজোং আপেল ফিথায় হবনৌ খাব্রাং বাওনিছৌ ফিন মৌনাছৈ। মানৌ আপেল ফিথায় জানাংগৌ অলচিয়া মাওনৌ ৰৌঙি দাংনৌ ৰৌঙিনি ফিছাফ্রালায় বাৰীফ্রাও থাং-নানৈ গাওবাগাও নাৰেং হান্নানৈ জাহৈনৌ হায়া। মালায় মাওনায় মালায় জানানৈবৌ লাজিয়া। আংনি ফিছাইয়া দাবৌ নোংছৌৰখৌ মাওয়ৈ দাঙৈ জাহৌ বাওনাংগৌ নামা? গাওবাগাও আথিং দঙৌ আখাই দঙৌ মাওনানৈ জা জহৌনৌ লোংহৌনৌ ৰৌঙাব্লা ফিছা ফৌৰখৌলায়মানৌ খাংবায়াবায়ছৈ। বুংনৌ থাংব্লা মাইদাংশ্রীয়া বিনিছৌ বান্দীছৈ বাথ্রা ফংছে বুংনৌ হায়া দৈখাওনানৈ হৌনাংগৌ জি ছুনানৈ হৌনাংগৌ। বেফৌৰ বাথ্রাখৌ গৌসৌ খাংদেবনানৈ নবেননি গৌসৌয়া খামগ্লিয়ৌ আৰৌ ৰাগাখৌ হমথানৌ হায়িনি ফংচে ছৌবায়ৌ লৌগৌ লৌগৌ মৌছা বুন্দিখৌ ৰাগা জোংফুনায়াও এদাওনায় বাদিছৌ জাবায়। হোব্রাজোং হিঙ্গাওজোং মল্ল জুদ্ধছৌ জাবায়। বে সমাওনৌ খগেনা গুব্রাহাটীনিফ্রায় ন'য়াও ছৌফৈয়ৌ

আৱৌ বে ভাওখৌ নুফৈয়ৌ খৌথা গৈয়া বাথ্রা গৈয়া বিয়ৌ বিদাখৌ থাও ছৌবায়ৌ। ছৌবাজানানৈ বিদায়া ফংবায়খৌ দুখুজৌং বুংদৌংমৌন জায় বিদানি অনায়াও দিনৈ ৰৌংবায় নৌং বিখৌনৌ ছৌবাবায় ছাবগৌ নংনি গৌৰৌং গৰানি অখল আখুৱা।

অখানায়ৈ ফুঙাওনৌ খৰেনা ৰাও গৈয়া বাওগৈয়া অংখাৰবায় বেগ ৰিদিং-ৰিদাং লানানৈ লৌগৌয়াও বিজি প্রভারতী। বিদা নৰেনা গাবগু খুগু খুলুম বায়নানৈ দাথাং হৌন্নানৈ খাওলাই বাইদৌংমন গাছিবৌ দায়খৌনৗ গাওনি দায় হৌন্নানৈ ছিমান লাবায় বায়দৌংমৌন। নাথায় বিদানি মেগননি মৌদৈয়াবৌ সাচে দায়নি হিঙ্গাওনি ভাও ফাগুয় নায়াও থৰেননি গৌসৗয়াও নাংহৌনৌ হায়াখিছৈ। থাংমাৰ বায় বিদাখৌ নেওছিনানৈ সিজি প্রভারতীনি বাথ্রা লানানৈ বিফানি সিগাঙাও সমায় লানায়খৌ নেওছিনানৈ। দেৰহানায়নি খুশীয়াও প্রভায়া মিনিশ্রং লায়নানৈ বে ন্ব খোৰনিফ্রায় আখাৰ লাংনায়ছৈ।

আজৌং সম জানায়লায়হ্বা বন্ধোক লানায় মাহাজৌনা হ্বাখৌ ছুখোনৌ থৌনবায় নঙাবা হ্বাখৌ ক্রুক খালামনানৈ লানায় জাগৌন। ৰাহা মৌনথাৰিনি নৰেনা ফংবায়নাও ৰাং বিনৌ থাংবায় গৌসৌ মৌনছ্রা মৌনছ্রা নাথায় গিদিং বৌফিননাংবায় লাহাখি মৌথাং লানানৈ। হ্বায়া মাহাজৌন জৌং ক্রুক খালামনানৈ লাজাবায়, মাহাজৌন অন্নানৈ হৌনায় জিথ্লাবছে হ্বায়াওছৗ ডেৰা খৌবছাবনানৈ থানাংবায়। অজৌং দুখু দাহায়াওনৌ নৰেননি গুজুগ্রেবনায় বেমাৰা বাৰা জাবায় ডাক্তৰনাও থাংনৌবৌ ৰাং গৈয়া। উনাও বেমাৰা বাৰা বাৰা জানানৈ মেগনাও মৌদৈ খগায়াও খদৈ লানানৈ নৰেনা বে মুলুগখৌ নাগাৰ লাংনাংবায়। থৈনায় সমাও ফংবায়নি মখাং নায়নৌবৌ অশা থালাংবায়। ফিছায়া থৈনায়নি বছৌৰছে উনাও মাইদাংশ্রীয়া বৌজৌং থাংখৌ বওবৌ বুংনৌ হায়া। গামীনি মানথিফ্রাবৌ। দিনৈ যি বৌছৈৰ উনাও বিছিনি ন্ব'বথিয়া অৰন বাৰৌ জাবয়। বে বাদিনৌ নৰেননি জীউ খেৰাংখৌ গসৌ থাংবায় থানায়াওনৌ গড়ীয়া মাব্লাবানৌ গুৱাহাটী মৌনফৈবায় থেখৌ আংনৌ অন্দাজ মৌনছ্লাবাখিছৈ।

* *

Woman is like a melody, after you marry her, you face the music.

—Burke

oo oo oo oo

Be careful of your thoughts. They may Break into words at any time.

—Dante

প্রথম-পরিচয়

—অমল সাহা।
স্নাতক ২য় বর্ষ।

সুরজিতের আজ ভাবতে ভালো লাগছে ফেলা আসা আনন্দানুভূতি বিজড়িত স্মৃতি উজ্জ্বল পরিচয়ের দিনগুলোর কথা। হাসি মাখা হরিণী নয়ন, কপটতা চপলতায় ভরা সেই শিল্পীর কথা। যে শিল্পীর বাঁকা নয়ন যুগলে তাঁর মত এক উদাসীন বাউণ্ডুলে ছেলেকে মন প্রাণ দিয়ে ভালো বেসেছিলো। বিনিময়ে সেও তাকে দিয়ে দিয়েছিলো তার মন। তাই ভালো লাগায় প্রাণ আর মন, দেওয়ার প্রাণে বিগলিত হয়ে গিয়েছিলো এক কঠিন কঠোর হৃদয় এবং আর এক শান্ত স্নিগ্ধ হৃদয়ে। ফলে সৃষ্টি হয়েছিলো সবুজ ভালোবাসা।

বসন্তের বিদায় লগ্নে প্রকৃতির প্রতিটী মানুষের মন যখন বিমর্ষিত হয়ে উঠে, বাসন্তী পূজোর অভিষেক যখন শুরু হয়, মানুষ যখন খর দীপ্ত গ্রীষ্মের কথা ভেবে অস্বস্তি অনুভব করে ঠিক তেমনি এক চৈত্রের শেষে বোশেখের প্রারম্ভে পরিচয় হয়েছিলো দুজনের। অজানাকে জানা, অদেখাকে দেখা, অনাবিষ্কৃতকে আবিষ্কৃত করার প্রবৃত্তি মানুষ উত্তরাধিকারী সূত্রে লাভ করে সৃষ্টির জন্ম লগ্ন থেকে। এটা মানুষের স্বাভাবিক প্রবৃত্তি। এই স্বাভাবিক প্রবৃত্তির বশবর্তী হয়ে দুই তরুণ সদ্য প্রস্ফুটিত প্রাণ একে অপরকে জানার জন্য ব্যাকুল হয়ে উঠে। সময়ের ব্যবধানে একে অপরের অবিচ্ছেদ্য অংগ হয়ে পড়ে। ঠিক যেমন হর গৌরীর মত।

যাকে চাইনা; যাকে পাওয়া যাবেনা; যাকে পাওয়ার আকাঙ্খা হৃদয়ে উঁকি দেয়না। তাকেই মানুষ পেয়ে যায়। আর এরই পরিপ্রেক্ষীতে হয়তো রবীঠাকুর বলেছিলেন--

"যা পাই তাই ভুল করে চাই,
যা চাই তা ভুল করে পাই।"

ঠিক এমনি সুরজিততো ভুল করেই পেয়ে গিয়েছিলো শিল্পীকে। ভুল করেই হোক আর শুদ্ধ ভাবেই হোক আপাততঃ এটুকুই পাঠক পাঠিকা বর্গের জেনে রাখা বিজ্ঞতার পরিচয় দেবে। কেননা এখনতো অনেক কথা জানবার অবকাশ রয়ে গেছে। একটা মানুষকে জানতে বা বুঝতে গেলে তার জীবনের ছোটখাটো ঘটনাগুলো লক্ষ্য করা অত্যাবশ্যক।

অপ্রাসঙ্গিক কথাবার্তা ছেরে সুরজিত এবং শিল্পীর কথায় আসা যাক। 'শিল্পী'। দুটি অক্ষরের মাঝে নামটি সীমাবদ্ধ। কি সুন্দর নাম! সুরজিত কখনো ভাবতেও পারেনি মানুষের এত সুন্দর নাম থাকতে পারে। নিজের নামটা তার কাছে সেকেলে মনে হতো। এ বিষয়টি ওঁদের মধ্যে বাক্‌বিতণ্ডার সৃষ্টি করতো। সুরজিত বলতো— আচ্ছা বলতো শিল্পী, তোমার মন মুগ্ধকর নামটা কে রেখেছিলো? তোমার দিদিমা বুঝি? তখনই শিল্পী রেগে গিয়ে বলতো— যেই রাখুননা কেন, তাতে অপরাধ কি কিছু হয়েছে নাকি? এসমস্ত অনেক কথা। প্রকৃতপক্ষে শিল্পীর নামের মধ্যেই অন্তর্নিহিত ছিল তার চরিত্র। শিল্পী সত্যিই ছিল শিল্পী। তাইতো পেরেছিল শিল্পীর সম্মান দিতে।

ঝিলায় ও চিনাব নদীর মধ্যবর্তী স্থলের রাজ্যের রাজা পুরুকে যেমন বীরের আখ্যায় ভূষিত করেছিলেন মেসিডনিয়ার রাজা আলেকজাণ্ডার ঠিক তেমনি শিল্পীও তার শিল্পী সুলভ মন নিয়ে সুরজিতের শিল্পী মনকে আহ্বান করেছিলো। সুরজিত এবং শিল্পীদের বাড়ী ছিল একই পাড়ায়। সুরজিত ছিল তঁাদের পাড়ার সেরা গায়ক। চঞ্চল অথচ সবচেয়ে ভদ্র ছেলে। কলেজের সে সেরা ছাত্র। বিশেষ করে ইংরেজীতে কলেজের কেউ তার সাথে এটে উঠতো না। পক্ষান্তরে শিল্পী ছিল ওই পাড়ারই শ্রেষ্ঠ গায়িকা। ভাল ছাত্রী।

গ্রীষ্মের পর বর্ষা, বর্ষার পর শরৎ। শরতের পর হেমন্ত; হেমন্তের পর শীত; তারপর বসন্ত ও ঠিক সময়ের ব্যবধানে আসে। ঠিক তেমনি শিল্পীর মনেও বসন্তের ছোঁয়া লেগেছিল। তার মনের গভীরে ঘুমিয়ে থাকা কোকিলটি হঠাৎ কুহু করে ডেকে উঠলো। আর এই আবেগের বশবর্তী হয়ে সে সুরজিতকে একদিন কলেজ ফেরার পথে বলে বসলো – আচ্ছা আপনার পুরো নামটা জানাবেন কি?

সুরজিত ছিল আবার একটু রসিক ছেলে। বিশেষ করে মেয়েদের সাথে সে চটকরে মিশে যেত পারতো। তাই সে বলেছিল— ধরুন আপনার নামটা কেউ জানে- মানে আপনি ভাবছেন যে, ঐ লোকটা জানে। কিন্তু একদিন ঠিক ঐ লোকটা আপনাকে প্রশ্ন করে বসলো! তবে আপনে কি প্রত্যুত্তর দেবেন? শিল্পী বললো – এটা আমার ব্যক্তিগত ব্যাপার। আপনার নামটা জানাতে আপত্তি থাকলে প্রয়োজন নেই। এই বলে মোড়ের পশ্চিম দিকের রাস্তা দিয়ে বাড়ীর পথে পা বাড়ালো। সেদিন ওঁর সাথে ওঁর বান্ধবীরা কেউ ছিলনা। বিশেষ করে সীপু যদি থাকতো তবুও একটা কিছু হেস্ত নেস্থ করা যেত। শিল্পী আসলে একটু লজ্জাশীলা মেয়ে কতকগুলি অঙ্ক আছে যেমন সমধান করা যায়না ঠিক তেমনি তাদের প্রশ্নেরও সমাধান হলোনা। অবশ্য বাড়ী এসে সুরজিত তার অন্তরঙ্গ বন্ধু অতনুর কাছে দুঃখ প্রকাশ করেছিলো তার এই ব্যবহারের জন্য।

জীবনটা যেন একটা হাট, নতুন বাজার, এর চালচলন বোলবোলাও ঝকমকানি ও বিচিত্র। বহু মানুষের ভীড়; এই নিত্য বেসাতির হাটে বিচিত্র মানুষের ভীড়; বহু সুখ দুঃখ হাসি অশ্রুময়তায় পূর্ণ মানুষের জীবন। এই জীবনের চলার পথও তেমনি বিচিত্র; বড় বন্ধুর। কখনো বা সরল রেখায়, কখনো বক্র রেখায় এর গতি অবলম্বন করে, কখনো আবার আঁকাবাকা পথ ধরে চলে। ঠিক তদরুপ সুরজিতও এরকম আঁকা বাঁকা পথে চলতে চলতে কখন যে তাঁর ব্যক্তিসত্ত্বা অপর এক সত্ত্বার কাছে খাঁচার পাখীর মতো ধরা দিয়েছিলো সে ঠিক বুঝতেই পারেনি। তাইতো শিল্পী তার কাছে 'আপনি' থেকে 'তুমি' তে রূপান্তরিত হয়ে গিয়েছে। তাই সুরজিত আজ নিজেকে প্রশ্ন করেছে— কি চায়? কেন ভালো বাসে? কে দেবে তার উত্তর। প্রকৃতির মানুষ কি প্রত্যাশা করে তার কাছে। দেবার কিছুই নেই। তবুও কেন শিল্পী তাকে ভালোবাসে। ভালোবাসার প্রতিদান দেবার মত ভাষাতো তার নেই। প্রকৃতির অপরূপ সৌন্দর্যে সে চায় প্রত্যেকটি মানুষকে ভালোবাসতে। ভালোবাসতে গিয়ে পেতে হয় লাঞ্চনা, গঞ্জনা। সে আবার কিরূপ ভালোবাসা যার প্রতিদান লাঞ্চনা।

ভালোবাসা তো অনেক পরে এলো সুরজিতের জীবন। সুখ যেমন মানুষের জীবনে চিরস্থায়ী নয় ঠিক তেমনি দুঃখও। এই আনন্দানুভূতি সুখকর দৈনন্দিন জীবনের অন্তরালে যে একটা বিয়োগাত্মক নাটক সুরজিতের জীবনে আসবে তা

ছিল তাঁর কল্পনা বর্হিভূত। অনেক দিন, অনেক মাস, অনেক বৎসর অতিক্রান্ত করে সুরজিত যখন তার জীবনে প্রতিষ্ঠিত হতে যাবার জন্য দৃঢ় পদক্ষেপ ঠিক তখনি তার জীবনে এলো একটা ভূমিকম্প। যে ভূমিকম্প তাঁর মনের দেওয়ালকে ভেঙ্গে চুরমার করে দিল। সে আজ হেরে গেছে জীবন যুদ্ধের সংগ্রামে। তার চাওয়া পাওয়ার আজ যবনিকা পড়েছে। সুরজিত তখন এম, এ, ক্লাশের ছাত্র। ইংরেজী নিয়ে পড়ছে। ১ম বৎসরের পরীক্ষায় সে ভালোভাবেই উত্তীর্ণ হয়েছে। কিন্তু শিল্পীর পড়াশুনা উচ্চতর মধ্যমিকেই এসে থেমে গিয়েছিল। আর একটা বৎসর কেবল সুরজিতের আছে। তার পরেই সে বেরিয়ে আসবে ইংরেজী প্রোফেসর হোয়ে। সে স্বপ্ন দেখছিলো সুন্দর, শান্ত, স্নিগ্ধ একটা জীবনের। কিন্তু Sheily তো মিথ্যে লেখেননি তার 'SKYLARK' কবিতায়--

'Our Sweetest songs are that
tells our Sadiest thought.'

সুরজিত উঠে পড়ে লেগেছে তার পড়াশুনার পেছনে। যা করেই হোক তাকে পাশ করতে হবেই এম, এ। দিনরাত শুধু পড়া আর পড়া। কতো ইংরেজী সাহিত্যিক। তাদের কয়েকটা নাম ছাড়া আর বেশীর ভাগ নামই আজ তার স্মৃতির আড়ালে চাপা পড়ে গেছে। Shelly, Keats, Wordsworth, Bacon, Shakes Peare, Dnyden, Marlowe, Gray ইত্যাদি।

এম, এ পড়াকালীন মাঝে মাঝে সুরজিত শিল্পীকে চিঠি দিত। শিল্পী আর মাত্র ৩৬৫ টা দিন বাকী। তুমি অপেক্ষা করবে তো আমার জন্য? কিন্তু শিল্পী ইদানিং সুরজিতের কাছে চিঠি দিতনা। কারন সে সুরজিতের ভালো চাইতো। চিঠি পেয়ে সুরজিত যদি ঠিকমত পড়া শুনা না করে। সেও অনেক দিন বাড়ী আসেনি। সুরজিত ভাবছিলো একেবারে পরীক্ষা দিয়েই আসবে।

এদিকে শিল্পীর কি হচ্ছে একটু পর্যালোচনা করে দেখা যাক।

দিন পালাচ্ছে, মাস পাল্টাচ্ছে, বছর পাল্টাচ্ছে, নূতন রাস্তা তৈরী হচ্ছে, নতুন নতুন আবিষ্কার হচ্ছে। পৃথিবীর নতুন নতুন অভিযানের পদক্ষেপ নিচ্ছে মহাকাশ অভিযানে। বাস্তবের সঙ্গে সঙ্গতি রেখে শিল্পীর বাবা শিল্পীর নতুন জীবনের অধ্যায় উন্মোচিত করবার জন্য উঠে পড়ে লেগে গেছেন। কেননা শিল্পী এখন অনেক বড় হয়েছে। তাই তাঁর বিয়ে দেওয়া পিতা হিসাবে কর্তব্য। তিনি যথারিতী বিয়ের পাত্র দেখতে শুরু করলেন। শিল্পী কিন্তু এ বিষয়ে কিছুই জানতো না। তাছাড়া এ ব্যপারে তার আগ্রহ ছিলনা। সে তাঁর গান বাজনাতে ব্যস্ত থাকতো। একদিন দুজন ভদ্রলোক এসে তাকে দেখে গেলো। তারপর কি যে হলো শিল্পীর বুঝে উঠার আগেই দেখলো তাঁর বিয়ের তারিখ এসে গেছে। আগামী মাসের ৬ তারিখ তার বিয়ে। কলকাতার কোন এক বড়লোক পিতার পুত্রের সঙ্গে। শিল্পী কি করবে ভেবে পায়না। এদিকে সুরজিতকে জানাতে পারবেনা সামনেই তার পরীক্ষা। সে শুধু তার বাবাকে একবার জিজ্ঞেস করেছিলো— 'বাবা, আমাকে একবার জিজ্ঞেস করাটা প্রয়োজন ছিলো।" এ কথা বলে সেদিন সে তার বাবার সামনে দাড়াতে পারেনি। তার রুমে গিয়ে শুধু কেঁদেছিলো।

অতন্তু সুরজিতকে জানালো চিঠি দিয়ে শিল্পীর বিয়ে ঠিক হয়ে গেছে। সুরজিত চিঠি পেল কিন্তু বিয়ের ৩ দিন পর। সে বিশ্বাস করতে পারলো না। বিস্ময়ে হতবাক হয়ে পাগলের মত বাড়ী ছুটে এলো। বাড়ীতে এটাঁসিটা রেখেই শিল্পীদের বাড়ী গেলো বাড়ী ভরতি লোক দেখে

সে স্তম্ভিত হয়ে গেলো। সে শিল্পীর মাকে জিজ্ঞেস করলো— মাসিমা, শিল্পী কোথায়? কেন? তুমি জাননা বাবা। ওর তো বিয়ে হয়ে গেছে। ওতো এখন ওর শ্বশুরবাড়ী। আগামী পরশু দিন আসবে। বস। তা তোমার খবর কি? ভালো আছে তো? হ্যা। ঠিক আছে আমি পরে আসবো। সুরজিত আর বেছি কিছু ভাবতে পারছিল না। কি সে করবে? শিল্পী একটা চিঠি দিয়েও তাকে জানাতে পারলোনা? এ সব কি তাহলে শুধু অভিনয়? শিল্পী শেষে তার সাথে প্রতারণা করলো? এও কি সম্ভব? ইত্যাদি বিভিন্ন প্রশ্ন।

প্রকৃতপক্ষে মানুষ যখন কোনো একটা নেশার ঘোরে থাকে সে তখন সম্পূর্ণ এক ভিন্ন জগতের। সমস্ত অবচেতন মন ধরে একটা বিচিত্র আনন্দানুভূতির শিহরণ চলে যেন, তার সেই সময়। তার নিজস্ব জগৎটা তখন একেবারে কানায় পূর্ণ। কিন্তু নেশাটা যখন কেটে যায়, অকস্মাৎ মনে হয় সব যেন শূন্য হয়ে গেল। চারদিকে একটা নিষ্ঠুর শূন্যতার বেদনাই কেবল।

এই শূন্যতার স্পর্শে সে যখন স্মৃতির পুকুরে অবগাহন করছে তখন উদ্ভাসিত হয়ে উঠছে তার মানস পটে প্রথম পরিচয়ের সেই শুভ দিনটীর কথা। সেই নিদৃষ্ট কথাটি আজও সে ভুলতে পারছেনা— আপনার পুরো নামটা জানাবেন কি?

(চুংদো চলো)

ফোথায় খেবছো

মুশ্রী খগেন্দ্র নাথ ব্রহ্ম।
H. S. থাখো নৈ।

চিত্রলেখানি খাফালনি সিন্দুরখৌ নুনাৈন আংনি গোসোআ গুবলাব বাগদাও খাংদোংমোন। ছোৱ মিবথিনো চিত্রলেখানি গোমোথাও ফাওফান্দায় নায়খৌ? বিনি মহৰ মোথাং, ৰাওফাও, থাবায়নায়, মিনিনায় বায়জ্লায়নায়খৌ নুন্না ৰাওবো ফোথায় খেবছো হন্নানৈ বুংনায় নঙা।

বোছোৰ গোদান। যেবৈবো যেবওবো বিফাং লাইফাং গোদান মহৰ লাদোং। ছেংগ্রা ছিখ্লাফ্রা জুলী লায়ৈ-লায়ৈ হাঙ্গা হাঙ্গা মোছাদোং, মাগিদোং। আত্থংগাৰী ছিখ্লাফ্রা লামা দথথায়াও ছোৰবা ছেংগ্রা গাজোলাফোৰখৌ লোগো মোনগোন সান্নানৈ নেনানৈ থাদোং।

চিত্রলেখায়া দা গজ্রো ফৰায়শালীনি যি থাখোনি ফৰায়ছুলী। বিফা জলবদা মাহাজোনা ফিছাজোখৌ দাওদেবাদি অনথাৰো। ফিছাজো সচেলো মাব্রৈথো অনায়য়ো? আৰোবাও বিনি স্বায়াও মহৰ মোথাং, হায়না গোনাং হায়নাৰী ছিখ্লা। আংনি বাদৈল্লা চিত্রলেখাবাদি জোংনি বড়ো মাহাৰী আও বিব্দি হিঙ্গাও গৈয়া বুংল্লাবো গোৰথৌ যানায় নঙা। দখনা দানায়াও যেনা মোছানায়াও যেনা মেথায় থন্নায়াও যেনা, ছাওগাৰী আখিনায়াও যেনা বড়োনি মুংদাংখা। বড়ো মহাৰীয়াবো গোগগা যানো হায়ো চিত্রলেখানি হেফাজাবৈ। জলবদা বিছিয়া ফিছাজো চিত্রলেখাখৌ হাবাহুখাফোৰখৌনো মাওহোলায়থাৰা। যেন হাবাহুখা মাওল্লা মহৰ মুশ্রীয়া গোমালাংগন। বেছেদি অনো বেখৌ আনান গোসাইয়াছো মিবথিছিগোন।

টেঙাপাৰা গামীয়াও জলবদা মাহাজোন জোং যুজিনো হানায় ৰাওবো গৈয়া। গয় খান্থাল ঠাইজোনি বাৰীজোং গম গোম গগোম। ছোৰগিদিং শাৰী-শাৰী বিবাব বাৰী। বনি ছোৰগিদিং ছিখাওফোৰ হাবনো হায়িনি লোহানি ফাঙ্গাৰী। ৰাওবো হাবলাংনো ৰাহা গৈয়া। বোবৈৰাফোৰ হাবলাংনো হাব্লাবো হবখাবৈ অংখাৰ বোনো গব্রাব। চিত্রলেখা বিফা জলবদা মাহাজোনা বিবাবফোৰখৌ জোবোৎ মোজাংমোনো। বিনিখায়নো ছোৰগিদিং বিবাববাৰী গয়নানৈ লাদোং।

মোনাবিলি সম। খোলো খোলো বাৰ বাৰদোং। দাওমা দাওজাফ্রা আদাৰ থনজানো নাগাৰনানৈ অথ্রাং স্বা স্বা বিবগ্লাংদোং। বাদামালী দাওফ্রা স্বাহা ফাচে বিৰলাংদোং। বে সমাও আং বাৰহাওল্লাযানো বেৰায়গ্লাংদোং। অল্লা পিয়নফিফ্রায় আং গাংচে লাইজাম মোনো। লাইজামখৌ মন্নানৈ আং সানবায়—ছোৰ অঙ্গালী হবথো বিলাইজামখৌ? গোসোখৌ উল্থুথু মোনাছৈ আং। দছে উনাও লাইজামখৌ বেখেওনানৈ নায়বায় আং। নায়নানৈ নুবায় গাছিবো গোসো থোজ্লায় নায়নিলো খৌৰাং। লাইজামনি ফংচে বাওল্লা এবা দোংচে লাৰীয়া আংনি গোসোখৌ থুলুংগা হোয়ো। বেৰাওল্লা যাবায়—"আদা, আং নোংখৌ বে উজি গাছেয়াও বাওনো হানায় নংলিয়া।"

লাইজামখৌ ফৰায় খাংনানৈ আং সানো—"চিত্রলেখা নোংখি আংনি মোখথাংনি অঙ্গালী যানো

হাথাৰগীন ? লৗমজানায় ছাজানায়, জানায় লোংনায়াও অৰায়দিন থাফাদেৰনৗ হাগীন ? নোংথাবৈ আংখৌ বাওনৗ হানায় নঙাথো ?”

মেট্রিক ফাইনেল আঞ্জাৎআ ছৌফেথাৰগৌ। নংখায়নৗ বিয়ৗ আংজোং ছিনেমা নাইহ্লানায়নি বাথ্রা। কোকৰাঝাৰ গংগা টকিজআও “আলায়াৰণ” ছৗলিনৗ হমদোং। বড়োনি মুংদাংখা ফিল্ম।

বিব্দিনৗ বৗথৗবা থাঙৗ খৗন্দৗ খৗন্দৗ। নাথায় দাছিমবৗ আং চিত্রলেখানি আখাইজোং লিবনায় লাই-জাম গাংচেবৗ মৗনাখিছে। ছিগাঙাওব্লা সপ্তাহ খুংচেআও গাংচে লাইজাম হৰৗমৗন। বেছে ফৰায়নৗ ফৰায়নৗ বানানৈ লাইজামখৗনৗ জ্রাব দৗনৗমৗন আং। হৰৗছৗ হৰৗ গাছিবৗ মৗজাং মৗনজ্লায়নায়নিলো।

মৗনাবিলিয়াও বেৰায়নায়া আংনি হুদা। গৗজৗন বাৰবাৰদোং। অথায়াবৗ গ্রুম গ্রুম খৗৰৗমদোং। নাথায় হায়াখৈ হানৗ হায়াখৈ বাৰজোং বুখাৰ যানানৈ দাওবোফ্রা অথ্রাং স্বাস্থ্য বিৰদাওদোং। ছৗৰবাবা বাৰজোং বুবথিং যাদোং। বেৰায়লু বেৰায়লু ওভাৰ ব্রিজ ফার্চে ছৗহৈয়াছে আং। লামায়াও গংছে টেক্সিআ মাছে ছৈমাখৌ এক্সিডেন্ট খালাম লাঙাছে। অব্লা আং সানাছে—দিনৈ আংহা মাবাফৗৰ খৈফোৎ যাগীন নামা ? ওভাৰ ব্রীজজোং সাচে ছিগ্লা আৰৗ সাচে চেংগ্রা ফৈগাছিনৗ দং। হিঞ্জাওআ অসমীয়া যানাংগৌ শাৰী গান্দোং। আং গুহৰবায় হিঞ্জা-ওব্লা মানৗবা লাজিহাং ছাথাফাংথেহাং খালাম গাছিনৗ থাদোং। আং সানৗ হিঞ্জাওব্লা জৗবৗৎ লাজি গুছু যানাংগৌ ! উনাও খাথিআও ছৌফেথাৰব্লানুবায় ৰাওবৗ অসমীয়া ছিথ্লা নঙা অঞ্জালী চিত্রলে-খাছৗ। খাথিয়াও ছেফৈব্লাবৗ বিয়ৗ আংজোং ফাংচেবৗ বাথ্রা ৰায়জ্লায়াখিছে। আং বিখৌ বুজিবায়, আৰৗবাও নুবাওবায় ‘গৗজ্রা সিন্দুৰ’ খাফাল গেজেৰাও। বেসমাওনৗ স্বাৰ অঠায় গাওয়ৗ ‘গ্রুম’। জৗবৗৎ গৗমৗথাও তুথু নাংথাও। আং বুজিনৗ আদ্রা গৈলিয়া। চিত্রলেখায়া ছৗৰবা গুবুন হাৰিনি ছেংগ্রাজোং হ্বাবা যাবায়।

যানৗহাগৌ চিত্রলেখায়া গাওনি গৗৰৗঠিনি থাখায় লাজিনানৈ আংখৌ ছিন্থায়নৗ ৰাইদাওনৗ ৰৗঙাখিছে। আং বুংনৗ সান্দোংমৗন— অঞ্জালী চিত্রলেখা, নৗংনি খাফাল গেজেৰাও মানি গাব্ৰ। আৰৗবাও বৈ লব্লা ছেংগ্রায়া নৗংনি মা সৗমৗন্দৗ যায়ৗ। নৗংনি মৗদৗমাও মানৗথৗ জৗব্লাউনায় শাৰী। বেনৗখি নৗংনি গৗথৌ মৗজাং মৗন্নায়া ? বেনৗখি নৗংনি শমায় ? নাথায় ! বুংনৗ হায়াখিছে। অথায়াবৗ হানাংগৌমৗন হায়াখিছে। অব্লা স্বানা শ্বৗনাব ফৈছালীয়াও গৗমৗৰলাংবায়মৗন।

Executive Body of the Bijni College Students' Union.

Session :: 1986-87.

1.	Principal— Uday Ch. Das,	President.
2.	Vice-Principal— Birendragiri Basumatary,	Vice-President.
3.	Prof. Iswar Ch. Deka,	In-charge, literary activities.
4.	Prof. Bhupen Narzary	In-charge, Games & Sports.
5.	Prof. Kundarpa Pathak	In-charge, Cultural activities.
6.	Prof. Saroj Kr. Prasayat	In-charge, Debate & Symposium
7.	Prof. Sikim Udin She	In-charge, Social Service.
8.	Prof. Manoranjan Sarmah.	In charge, Fine Arts,
9.	Prof. Niru Basumatary	In-charae, Boys' Common Room.
10.	Mdm, Banti Neoge,	In-charge, Girls' Common Room,
11.	Mr, Naren Ch, Basumatary,	General Secretary, B,C,S,U,
12.	,, Mana Ranjan Ray,	Asstt, General Secretary
13.	,, Khungkhra Goyary,	Secretary for Games & Sports
14.	,, Sandeswar Barman	Asstt, Secy, for Games & Sports
15.	,, Kamal Basumatary	Secy, for Cultural Activities
16.	,, Rafique Uddin Ahmed	Asstt, Secy, for Cultural Activities
17.	,, Uttam Kr, Brahma	Secy, for Literary Activities
18.	,, Ramesh Ch, Ray	Asstt, secy, for Literay Activities
19.	,, Rafiqul Islam	Secy, for Debate & Symposium
20.	,, Maheswar Narzary	Secy, for Social Service
21.	,, Jahen Basumatary	Secy, for Fine Arts
22.	,, Nilkamal Basumatary	Secy, for Boys' Common Room
23.	Miss Minati Basumatary	Secy, for Girls Common Room

24.	Mr, Nirmal Kr. Sarma	Class Representative
25.	,, Onzima Gwra Brahma	,,
26.	,, Dipu Kr. Ray	,,
27.	Miss Manamati Narzary	,,

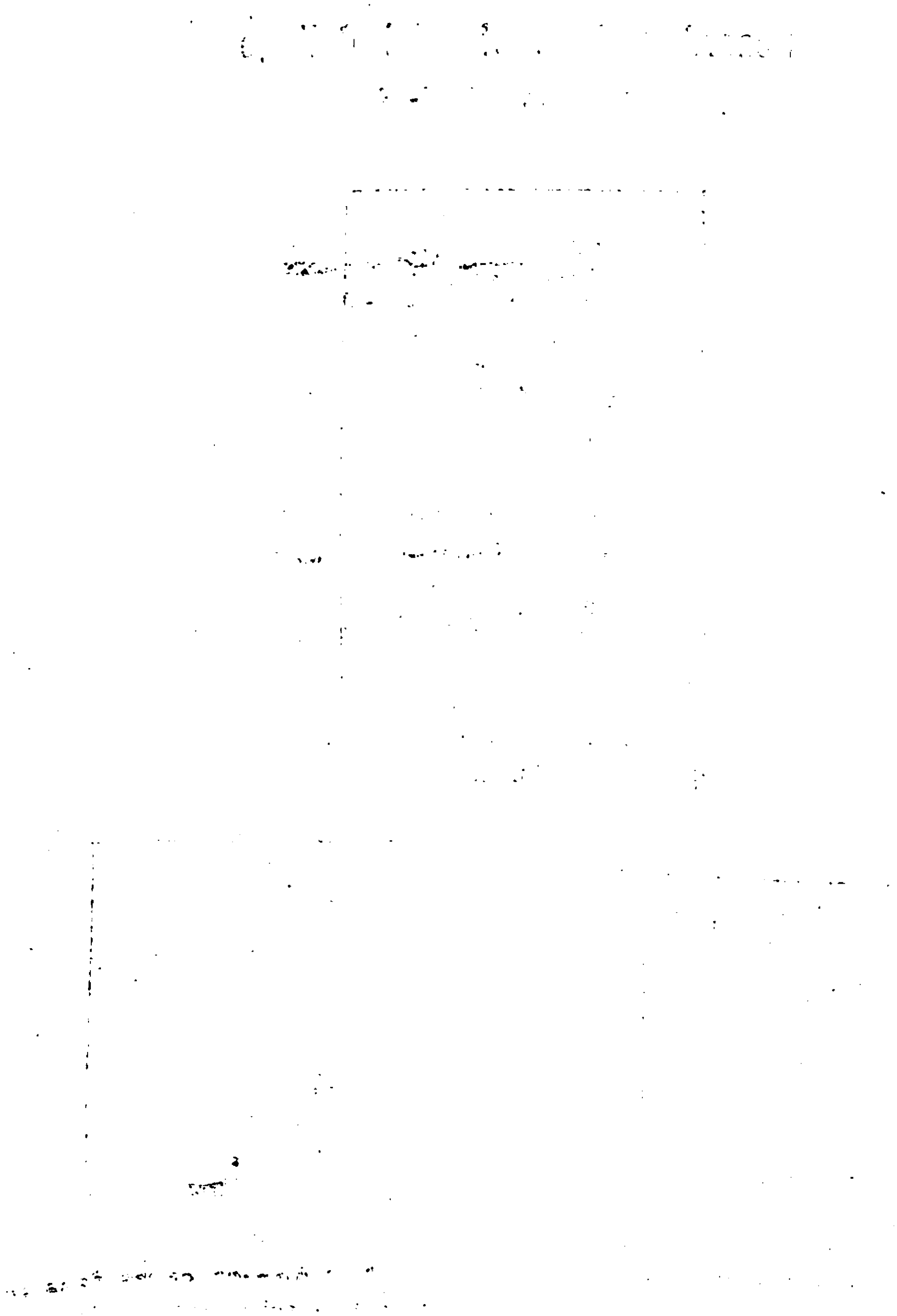

Record Makers of Bijni College

Session— 1986-87

Mr. Jahen Basumatary
'Best singer' of the Session

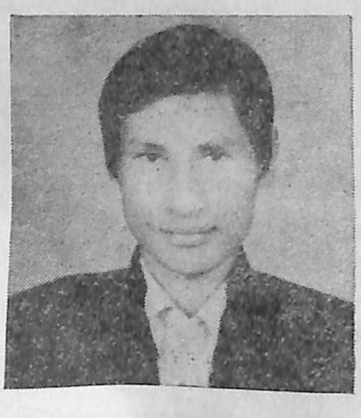

Mr. Khungkhra Goyary
'Best Actor' of the Session

Miss. Maneswari Basumatary
'Best Actress' of the Session

Record Makers of Bijni College

Session— 1986-87

Mr. Haridas Medhi
'Best Boys Athlete' of the Session

Miss Himadri Das
'Best Girls' Athlete' of the Session

Mr. Naren ch. Basumatary
'Best Literary Competitor' of the Session

Mr. Alongbar Basumatary
'Best Director' of the Session
H. S. Ist Year

Mr. Ghanasyam Daimary
'Best Social worker of the Session
H. S. 2nd Year

An Annual Report of the General Secretary
Bijni College Students' Union : Bijni
Session– 1986-87.

At the very outset, I would like to convey my heartfelt gratitude to all my beloved student friends for giving me such a Golden Opprotunity to serve them as the General Secretary of the Bijni College Students' Union for the session-1986-87. I am most grateful to the honourable Principal Shri Uday Ch. Das. President, Vice-Principal Shri Birendra Giri Basumatary Vice-President, Prof. Incharges and the teaching staff for their kind suggestion and co-operation in conducting the office and various activities of the union as General Secretary.

At present, our college stands at its adolescent period. It is needless to say that during this period it needs alround development. But our college is replete with various problems, from all sides for which the students are setting back in broadening their out look. And, perhaps, that is why, taking to solve all these problems, my beloved students charged the heavy burden upon me by way of Election. But indeep, I am run out to express my achievements. As the General Secretary of the union how much I have done during my tenure for the betterment and alround development for the college family as well as the students community it is impossible for me to the judge. I leave this burden of judgement to my dear and near student friends of course, I tried my level best in discharging the duties as per as possible.

The achievements and performances during my tenure are given below in a nect-shell.

ANNUAL COLLEGE WEEK FESTIVAL CEREMONY :—

One of the most important features of my tenure is the College Week Festival which was held from 17th Jan/87 to 15th Jan/87 with its colourful programmes. The festival was inaugurated by Shri Ramesh Ch. Kalita, the S. D. C. of Bijni Circle. Unfurling the union flag he delivered a speech regarding the importance of sports and its world. Many students participated in various activities with their unfatiguable zeal.

REPUBLIC DAY OBSERVED :—

The 40th anniversary of the Republic Day of India is observed on 26th Jan/87. The Principal hoisted the National Flag. The members of the Executive Body and the general students took part in the same. The celebration of evtire Bijni Circle was held at Laxmi Mandir prangan publ:cly ar.d we participated there.

THE PRIZE GIVING CEREMONY :

The Prize Giving Ceremony was held on 25th February/87 with a day long colourful programme. The ceremony was presided over by the Principal while the honourable S. D. C. Shri B. P. Kakati kept his presence as the Guest in Chief. The Chief-Guest gave away the prizes.

SARASWATI PUJA CELEBRATION :—

In our college, like the preceding years, the Saraswati Puja was celebrated on 3rd Feb/87 with great pomp and spendour. The said Puja was performed in two processes sanctimoniously' by "Homjogyahuti" and the other by "Idol worship."

MEMORANDA SUBMITTED :-

A memorandum has been submitted to the authority on 9th February /87 about our long standing demands. The main features of the same are :—

(1) Immediate construction of entrar.ce gate permanently.
(2) Adequate Fan accommodation in the Class Roms.
(3) Permanent fencing surrounding the college boundary.
(4) Extension of cycle parking.
(5) Construction of suitable Reading Room in the college Library,

Another memorandum has been submitted to the Directorate of Tribal Welfare for the Regular and immediate disbursement of scholarships.

CONDOLENCE MEETING:–

A condolence meeting was held on 23rd Feb/87 on thedeath of our ex-student Late Jitendra Basumatary, who left us on 15th Feb/87. We condoled for two minutes wishing his departed soul to live in peace in heavenly abode.

FAREWELL CEREMONY:–

The Farewell Ceremony, to bid good-bye to all the outgoing students was celebrated on25th Feb/87. Outgoing–Notes and best wishes were given to all the outgoing students in the occasion.

VOLLEY BALL COMPETITION:–

The K. K. Handique Memorial Inter College Night Volley Ball competition for the year 1987 was held at the University campus of Guwahati. Our team joined the same under the able guidance of Prof. B. Narzary.

OFFERING OF BLAZER;–

It is a glorious initiative from our union to issue Blazers to the Secretaries of the Executive Body in my tenure for the third time. In this regard I would like to thank our honourable Principal for granting the necessary amount.

MEETING PARTICIPATED :–

The General Meeting of the General Secretaries of the colleges under Gauhati University was held on 25th March/87 at Birinchi Kumar Baruah Auditorium and I participated there from our college. The Meeting was sponsored by the P. G. S. U.

FOUNDATION DAY OBSERVED :–

The Foundation Day of our college is observed on 21 st June/87. The members of the Executive Body and the general students were present while the Principal unfurled the College Flag.

INDEPENDENCE DAY OBSERVED :

The Independence Day of India was observed on 15th August/87 with pomp and splendour. Hoisting the National Flag, the Principal gave a speech commemorating the past events of our freedom movement.

A NEW PORT FOLIO CREATED :

It is to be mentioned that a new portfolio-Fine Arts Secretary, has been created from my tenure.

STUDENTS' AID FUND INTRODUCED :–

Students' Aid Fund is brought into my tenure with an object to help the poor and needy students.

INTER COLLEGE FOOTBALL TOURNAMENT :—

The Inter College Football Tournament for the year 1987 was held at Tihu College, Tihu. Our team joined under the guidance of Prof. D. C. Dutta.

FRESHMEN SOCIAL DAY CELEBRATION :—

The Freshers Social is a traditional occasion of our college to welcome the new students with one day programme. It was a great priviledge for us during my tenure to arrange a happy gathering on 18th Sept/87, to welcome the Freshers who have come to this college to acquive higher education. I am most grateful to the S. D. C. Bijni Circle, Mr. B. P. Kakati and Mr. H. Das the Chairman, Bijni Town Committee for gracing the honour of -Guest-in-chief and the guest of honour respectively in this auspicious occasion. Welcome Notes were given to the Freshers.

MY APOLOGY :-

I have little doubt that I could not execute Properly and Sincerly my functions. Many proposals have been left unexecuted. A proposal of the creation of the new portfolio for the Secretary of Students' Aid Fund remained unexecuted for many circumstancs. A proposal of the Union to frame a constitution has not been done. Not only that, uncountable tasks have been left undone, during my General Secretary ship, may be due to my inability or negligence. I therefore, apologise to my student friends and hope the next Union Body will come over these unexecuted tasks successfully.

MY GRATEFULNESS :-

It would be incomplete if I do not mention some of the names of my colleaguss and general students who helped in my proper functioning, In this regard, first of all, I shall ever remember the valuable suggestions and guidance of the Union President and Principal Shri Uday Chandra Das and the Vice-President and Vice-Principal Shri Birendra Giri Basumatary and Prof. Incharges of different sections. Secondly, I shall never forget the names of Manoj, Uttam, Kamal, Binod, Haren, Mahesh, Khungkhra, Mono Ranjan, Sandeswar, Biprajita, Beena, Gambari, Manomati, Ranen, Ganesh, Ghanashyam, Nilkamal, Minati for their kind co-operation during my tenure of office. I am also grateful to all the Students of Bijni College for their invaluable help and co-operation.

Finally, I would like to conclude my report requesting the college authority to solve all the facing

problems creating a congenial atmosphere for the betterment of the student community as well as for the development of dear institution. I do hope that the union will be stronger and more prosperous in future and the general students will for the development of the dear institution. I believe that the Union Body will attempt for all times to come for the alround development of the institution and its students.

I extend once again, my heartiest gratitudes to all my respected professors and to my colleagues and to all fellow students for their whole hearted co-operation through out my tenure.

Thanking you all,

LONG LIVE – Bijni College Students' Union Society.

LONG LIVE – Our Alma Mater.

Sincerely Yours,
Mr. Naren Chandra Basumatary
Secretary,
Bijni College Students' Union.
Session– 1986-87.

Annual Report of Games & Sports Secretary, Bijni College Session-1986-87

At the very outset of my annual report for the Session-1986-87, I would like to bow down my head and heart to the honourable Principal Shri U. C. Das, President, Bijni College Students' Union, Prof-in-charge Shri Bhupen Narzary, teaching staff and along with General Secretary and other Secretaries and my dearest and nearest beloved student friends of the Bijni College.

First of all, I extend my heatiest thanks and warm gratitude to you all for giving me a golden opportunity for serving you as the Secretary of Games and Sports of the College. But I connot say, how far I have been succeeded in response to thier confidence. It is depended on thier judgment and consideration.

Generally the College Week Festival begins in every winter season. Hence in my tenure of office the 18th Annual College Week Festival was held on 19th Jan. to 25th Jan/87.

This was the enjoyable Festival for the students, the large number of students took part in the College Week. Mainly the out door and indoor games were played in the same.

In the Firstday of the Week the Sports Flag was haisted by Shri R. C. Kalita, S.D.C. of Bijni Circle. After hoisting the flag the various completitions were started with pomp and splendour. The indoor games took three days to be finished. After finishing indoor games the out door games were started. The out door games were also played contirously for three days.

But I am very sorry for the prize distribution ceremony was not celebrated within the same week due to lack of time. Of course, the ceremony was celebrated on 25 Feb. /87. In this ceremony Shri B. P. Kakati, S.D.C. of Bijni Cercle was the chief guest. He advised the

students how the became so important in the world. He also advised to become a courageous fellow of the society.

The K. K. Handique Night Volley-ball Tournament was held on the 24th Feb. /87 at the premises of Gauhati University. Our Bijni College Valley-ball team had also joined in the Tournament and played against P.G. students of the Gauhati University. But the Bijni College was defeated in 5-2 Game. It is a mather of happiness that the Bijni College Team showed exellen skill and sprit by winning in 3-1 Game.

The Inter College Foot-ball Tournament under the Gauhati University was held on 7 Oct. /87 at Tihu College, Tihu. Our Bijni College Foot-ball Team also joined in the Tournament and played against Assam Engineearing College and Bijni College Team won in this match. In the second round match the Bijni College team played against Arya-Bidyapith College. But unluckily the Bijni College team was defeated in the tie-breaker by 5-2 goals. So the victory did not come to the Bijni College.

Infine, I am indedted to the honourable Principal Shri U.C. Das Prof. in-charge of Games & Sports Prof. B. Narzary and those students who helped me for these tremendous achievements of secretaryship of Games & Sports of the Bijni College.

Apart from this, I have extended my heartiest thanks and good wishes to the students' those who co operated with me to performing my duties smoothly. I shall ever be grateful to Mr. Sandeswar Barman, Asstt. Secy, Games and Sports, Andal Daimary, Ratan Basumatary, Nilkamal Basumatary, Palan Saha, Ranen Muchahary, Miss Minati Basumatary, Naren Basumatary, G.S B.C.S.U. and Kusum Kumar Brahma, Ex-Games and Sports Secy, B.C.S.U.

At the end, I beg pardon for ommisions and commisions if any during my tenure.

Thanks—

LONG LIVE—Bijni College,
LONG LIVE—B.C.S.U.

Sincerely yours'
Shri Khungkhra Goyary
Secretary, Games & Sports,
B.C.S.U.
Session – 1986-87.

An Annual Report of the Secretary, Cultural Activities Session-1986-87

At the very outset I offer my heartiest love and gratitude to all my beloved student friends who gave me the opportunity to serve them as the Secretary of cultural activities of Bijni College Students' Union for the Session– 1986-87. At the same time I exetend my sinncere gratitude to Honourable Principal Sri U. C. Das the President of B. C. S. U. and Prof-in-charge K. Pathak who had given my a lot of valuable suggestions and kind co-operation during my tenure. Since I was elected as Cultural Secretary, I tried my best to do for the well being of the students community as well as the Cultural Society, in discharging the duties of secretaryship.

The college week festival during my tenure was most eventfull. In this long college week programme the most attractive and decorative programme was the cultural programme and in regard to this I can say proudly that a huge number of student-artists participated in varions cultural competitions like singing, dancing and acting one act play and they evejoyed much of it. Every night progammes were passed away in a stardard, decorative and peaceful manner. Amongst the participant artists, Mr. Johen Basumatary was annouced as the best singer, Mr. Khungkhra Goyary and Miss Maneswari Basumatary was selected as the best actor and actress respectively and Mr. Andal Daimary was adjusted as the best comedian for the Session– 1986-87.

It is really a tough burden to perform the duty being a cultural secretary, so what ever I did and how far I was suceessful on my duties and how much I left behind to

be performed during my tenure, it is underyour consideration and I hope the New Secretary will take the responsibility actively and sincerely to succeed all by your co-operation. And I apologise myself to beloved student friends for my ommissions and commissions if any during my tenure. Before concluding my Annual Report I would like to offer my heartiest thanks to Honourable Principal Sri Uday Chandra Das and Prof. in-charge Sri Kandarpa Pathak who advised me to carry my responsibilities. Besides, I would like to offer my heartiest thanks and good wishes to those friends who gave me sufficient help in discharging my duties. So, thanks to Md. Rafique Uddin Ahmed (Asstt. Cultural Secretary.) Mr. Ganashyam Daimary, Mr. Monoj Narzary, Mr. Nilkamal Basumatary, Mr. Naren Ch. Basumatary, Mr. Johen Basumatary and Miss Minati Basumatary. Lastly I convey my heartiest gratitude, once again to all my respected Professors and to my colleagues of the same Students' Union and to my all student friends for their whole hearted co-operation through out the whole session.

At the end my Annual Report I wish for the better success and development to the coming generation of the Bijni College.

Thanking you all.

LONG LIVE – B.C.S.U.
LONG LIVE – Bijni College.

Sincerely yonrs.
Shri Kamal Basumatary.
Secretary, Cultural activities.
Session – 1986–87.

Annual Report of the Secretary, of Boys' Common Room Session-1986-87

At the very begining of my annual report, I offer my heartiest wishes and deep gratitude to all students who gave me the scope to serve them as the Secretary of Boys' Common Room of Bijni College Students' Union for the Session—1986-87. But I could not say, how far I have succeeded in response to their confidence. So student friends have the right to judge about my performance during the session.

Really speaking, the common room is an ideal place for the purpose of students improvement. Every student has the chance to study the various types of Newspapers and Journals to know about the current affairs of the country. Again it is a most important place for playing various events of indoor games which are known as extra curricular activities. The value of extra curricular activities under the section of Common Room are very great.

In every year our college usually holds a college week festival. There are two sections of the play which are known to be outdoor games and indoor games. From both of these section I led the indoor games in very competitive and fair manner and large number of students had participated in the indoor games. It was played continously for four days.

As the Secretary of Boys' Common Room I tried to create a recreational atmosphere of boys' common room by trying to provide all the essential things. But unfortunatly I could not provide all the commodities due to many reasons. The problems of Boys' Common Room which stood in way of performing my duties were— the boys' common room is not well decorated, ineduquate space to spend liesure hours, insufficeint of furnitures and lack of drum for storing water, basket, sweeper, glasses for

drinking water etc. Again, as regards to the increasing number of boys students the supply of newspapers, periodicals and Journals of different languages are not sufficient and inregular. But only these problems not hinder me in performing my functions, but also, our general student friends do not co-operate the secretaries in their duties. They never help in forming suitable environments. Therefore, I request all the students friends that they are to think, and create the atmosphere for our own sake. So, I request our college authority and the newly elected secretary for Boys' Common Room to provide the necessary commodities and to from a suitable atmosphere in the boys' common room.

Finally, offering my heartiest honour and sincere gratitude to respected Principal Sri U. C. Das, and Prof. in-charge of Boys' Common Room N. Basumatary for thier kind suggestions and valuable help.

Again, I offer my heartiest congratulation and gratitudes to students those who co-operated with me to perform my duties smoothly. I shall ever be grateful to David Narzary (Ex-G/S B.C.S.U.), Kusum Kr. Brahma (Ex-Secy., Games & Sporsts), Monaj Narzary, Kamal Basumatary, Naren Ch. Basumatary, Uttam Bramha, Maheswar Narzary, Binod Goyary, Miss Minati Basumatary and Biprajita Narzary.

I beg apology from you for my omissions and commissions if any, during my tenure of office.

Thanking you all.

LONG LIVE—Bijni College.
LONG LIVE—B.C.S.U.

Sincerely Your's
Mr. Nil Kamal Basumatary.
Secretary for Boys' Common Room
B.C.S.U.
Session—1986-87

Annual Report of the Secretary, of Social Service.
Session-1986-87

At the very outset, I offer my heartiest thanks and gratitude to all my student friends of Bijni College for giving me opportunity to serve them as the secretary for Social Service for the session 1986-87.

It is a great privilege for me to serve the secıetaryship of the social service. Thus social service means to serve the society. It is also a great education value in students life. That's why it is also an inseparable part in the Union executive body of the College Students Union. I can not say how far I had worked for the progress and development of the College during my tenure. Really speaking I have also great responsibility for providing facilities for those things that are required for the college students in the college. Unfortunately during my one year tonneure. I could not provide such required facilities to the students, due to financial problem of the college.

My workable and responsible duty include fencing surrounding the college boundary and plantation of the college compounds, Gardening in-front of the college, construction of the college gate and also extention of cycle parking and soon. But unfortunately I could not perform all this work due to lack of financial strength of the college during my one year tenneure. I think and hope that next secretary will perform all the works smoothly without any constrain failed.

I would like to offer my heartiest congratulations to those who have assisted me in various fesivals of the college with their valuable cooperation and mutual help, during my tenure. In our Annual College Week festival, the competition of social service was held on the 25th,

January. /87. In this competition a few numbers of students took part. It is a regretable matters that, some fellow students of our college negleted such competitions and was unwilling to participate I hope that a great number of students will take part in the coming year without fail.

Our fresmen social day was celebreted on the 18th Sept. /87. for the session of 1987-88. In this delectable and ouspecious occasion Mahini mohan Barthekur, the S.D.C. of Bijni circle was invaited as the chief guest in that occasion. He suggested to the fresher's of the college not to miss their aims and objectives of making theis bright career.

I offer my heartiest thanks to those students who helped me with actively they are Viz, -- G. Daimary, R. Basumatara, G. Muchary, B. Basumatary and some of the students in general, and greatful to my respected Prof. in charge Md. Sikim Ud-Jin Seikh who gave me atcive suggestion in the tenure.

Now, at last I offer my heartiest thanks and sincere gratitude to the respected Principal Sri U.C. Das Again I am thankful to the my student friends, N. Basumatary, G. Dimary, R. Basumatary and other students friend in general who helped me in the session 1986-87.

I beg pardon from you for my ommissions and commissions during my tenure of the office.

Thanks.

Sincerely yours

Mr. Maheswar Narzary

Secretary for Social Service.

B.C.S.U.

Session 1986-87.

Annual Report of the Secretary of Fine Arts.

Session- 1986-87.

আংনি খুগাফেংনায়নি গিবিয়াওনৌ 1986-87. ইং মায়থায়নি থাখায় আংনৌ Fine Arts নি আয়দানি নেহাথাৰীনি তাবা মাওনৌ খাবু হৌনায়নি থাখায় বিজনী কলেজনি ফৰায়ছুলা ফৰাইছুলৌ বিথাং মৌন্নৌ আংনি গৌবৌ ছিংফ্ৰাই হাজাছে হামলাইথি বাওগ্ৰৌনায় থাবায়। লৌগৌচে মান গৌনাং প্ৰিন্সিপাল আৰৌ প্ৰফেচাৰ বিথাং মৌন্নৌবৌ আংনি গৌসৌনি চাবায়থোৰ বাতহৰবায়।

বিজনী কলেজয়া বিজনী আঞ্চলনি ছৌলৌংশালী ফৌৰনি মদাও গৌজৌছিন থাখৌনি ছৌলৌংশালী হৌন্নানৈ বুংযয়ৌ। নাথায় ছুখুনি বাথ্ৰা বে কলেজআ জৌনাম যানায়নিফ্ৰায় দিনৈসীম বেছেবা বৌছৌৰ বাৰনানৈ থাংবায়। নাথায় যেছেবাংজৌগা নাংগৌমৌন এছেবাং জৌগানৌ হায়াখৈ। ববেমানি বেনি গিলিৎ বিবানফৌবা মানগৌনাং প্ৰিন্সিপাল আৰৌ ফৰায়ছা বিথাং মৌননি ছায়াওনৌ ছৌনাৰ যায়ৌ।

ফৰায়ছাফ্ৰা মাওনাংগৌ হৌন্নানৈ বিবান গিৰিনি ছায়াওলো লামা নাইবাই যাল্লা গৌৰৌন্থি থাগৌন। বেফৌৰখৌ মাওফুংনায়ায় বয়বৌ ফৰায়ছায়নৌ আছি থুনানৈ খিন্থানায়জৌং লৌগৌচে হেফাজাব্বৌ হৌনাংগৌ। জৌমল্লাছৌ জৌংনি বে ছৌলৌংথায় খুলীয়া দাওগানৌ হাগৌন।

1969 ইং মায়থায়, বিজনী কলেজ জৌনাম যানায়নিফ্ৰায়নৌ 1985 ইং মায়থায় সিম Fine Arts নি আয়দায়া জৌনাম মৌনথোয়াখৈমৌন। নাথায় গুবুন গুবুন College ফৌৰনি বাইদি বিজনী College য়াওবৌ 1986 মাইথায়াও খৌমশি মুলুক সংসাৰখৌ জাৰাং স্থানা ছৌৰাং হৌফৈনায় বাইদি Fine Arts নি আয়দায়া জৌনাম মৌনৌ। বিনি উনাও ফৰায়ছা লৌগৌফৌৰনি মেগন যেবনায়াও আংনৌ Fine Arts আয়দানি বিবানখৌ মাওলাংনৌ থাখায় Fine Arts নি নেহাথাৰী ছায়খোয়ৌ। বেবা–দিনৌ গুদৈগেয়া বিজৌ গৈয়া Fine Arts নি হাবা ফৌৰখৌ মাতলাংনৌ আংনি থাখায় গিলিৎ বাবৌ আংগৌসৌ থুশীয়ৈ নাজাওয়ৌ। নাথায় উনাও ফৰায়ছা লৌগৌফ্ৰা এবা প্ৰফেচাৰ আৰৌ প্ৰিন্সিপাল বিথাং মৌনহা আংনিফ্ৰায় ইয়ুন ফিথায়খৌ যেবৈ মৌনাংগৌমৌন বেবাদি মৌন্নাখিছে। বেনি খায়নৌ আং বইনিয়াওবৌ গংগ্ৰায়ৈ নিমাহা বিয়ৌ।

1986-87 ইং মাউথায়াও College Week থায়ৌ। বেওহায় গুবুন আয়দানি বাদায় লায়নায় বাদি Fine Arts নিবৌ বাদায় লায়নায় যায়ৌ।

আৰৌ বে বাদায় লায়নায়াও গাহায়য়ৈ (i) কার্তিক সাহা (ii) গীতা দাস (iii) স্বপন সাহা (iv) হৰিপ্ৰিয়া দাস মোনহানো সিগাং বাথ্ৰা মোনযেনো। বেবাদায় লায়নায়াও অঞ্জিমা গৈয়ৈ খামানি মাও-নায়াও হেফাজাব হোয়ো গাহায়য়ৈ (i) বাবুল বড়ো (ii) গীতা দাস (iii) মিনতী বসুমতাৰী iv) নৰেন বসুমতাৰী (v) ৰনেন মুছাহাৰী (vi) গণেশ মুছাহাৰী (vii) হেমেন্ন মুছাহাৰী মোনহা আংখৌ অঞ্জিমা গৈয়ৈ হেফাজাব হোয়ো। বেনি থায়নো আং বিথাং মোন্নো হাজ্ঞাছে ছাবায়খোব বাওহোৰবায়।

ফৰায়ছা লোগোফোৰ, আংনি বোছোৰ শালীয়া জোবনায় লোগো সোগোনো আং বে বিবাননিফ্ৰায় এবা নোংথাং মোননিফ্ৰায় বিদায় লাবায়। জোবথাৰনায়াও থাবোনায় গেনা গোৰোস্থি ফোৰনি থাখায় নিমাহা হোগোন হোন্নানৈ আং মিজ্ঞিংথিয়ো। বিজনী কলেজয়া সবায় সম জোগা লাংথোং আৰো জোংছাৰ লাংথোং বেথোনো আনান গোসাইনি খাথিয়াও আৰোজ গাবনানৈ 1986-87 ইং মায়থায়নি Fine Arts আয়দানি নেহাথাৰীনি খুগা ফোংনাইখৌ এছেয়াওনো ফোজোব-নায় যাবাই এছেনোছৈ।

Long Live— BIJNI COLLEGE
Long Live— B.C.S.U.

Yours faithfully
Mr. Jahen Basumatary
Secy, Fine Arts
Bijni College Students' Union.
Session—1986-87

॥ ছাত্ৰী জিৰণী কোঠাৰ সম্পাদিকাৰ প্ৰতিবেদন ॥

প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভণিতে বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ যিসকল বন্ধু-বান্ধৱীৰ উৎসাহ-উদ্দীপনা আৰু একেৰি মৰমেৰে মই ছাত্ৰ একতা সভাৰ ছাত্ৰী জিৰণী কোঠাৰ সম্পাদিকাৰ দায়িত্ব বহন কৰিবলৈ ১৯৮৬-৮৭ ইং চনত সুবিধা পালোঁ, সেই সকল বন্ধু-বান্ধৱীলৈ মোৰ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা ও অভিনন্দন জ্ঞাপন কৰিলোঁ ।

পৰম্পৰাগতভাৱে মই ছাত্ৰী জিৰণী কোঠাৰ কাৰ্য্যভাৰ গ্ৰহণ কৰাৰ পিছত যিকন কাম কৰিলোঁ বা নকৰিলোঁ, তাৰেই খতিয়ান হিচাবে বিভাগীয় সম্পাদক, সম্পাদিকা সকলে দাঙি ধৰাৰ দৰে ময়ো মোৰ চমু কাৰ্য্যকালৰ চমু আভাষ দিবলৈ যত্ন কৰিছোঁ । বিগত বছৰবোৰৰ সম্পাদিকা সকলোৰ নিচিনাই মই মোৰ কাৰ্য্যভাৰ গ্ৰহণ কৰাৰ লগে লগেই ছাত্ৰী জিৰণী কোঠাৰ অভাৱ অভিযোগবোৰ দূৰ কৰিবলৈ পাৰ্য্যমানে চেষ্টা কৰিছিলোঁ। বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰী জিৰণী কোঠাত বহুত অভাৱ অভিযোগ দেখিব পোৱাৰ বাবে বহুবাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ কৰ্তৃপক্ষৰ ওচৰত এই অভাৱ অভিযোগবোৰ পূৰণ কৰিবলৈ আবেদন কৰিছিলোঁ ; কিন্তু বৰ দুখৰ বিষয় যে, এই আবেদন বাস্তৱত ৰূপায়িত নহ'ল । সেই কাৰণেই মই আগন্তুক সম্পাদিকালৈ ছাত্ৰী জিৰণী কোঠাৰ প্ৰয়োজনীয় সা সামগ্ৰী আৰু লগতে অভাৱ অভিযোগবোৰ যাতে দূৰ কৰিবলৈ সচেতন হয়, তাৰ কাৰণে মই সকিয়াই থওঁ ।

পৰৱৰ্ত্তী ছাত্ৰী জিৰণী কোঠাৰ সম্পাদিকাৰ সুবিধা তথা মহাবিদ্যালয়ৰ কৰ্তৃপক্ষৰ দৃষ্টি গোচৰৰ বাবে ছাত্ৰী জিৰণী কোঠাৰ অভাৱ অভিযোগবোৰ দাঙি ধৰা হ'ল—

১। পৃথককৈ ছাত্ৰী জিৰণী কোঠাৰ অভাৱ :

বিজনী মহাবিদ্যালয়ত ছাত্ৰী সকলোৰ কাৰণে কোনো উন্নত ধৰণৰ ছাত্ৰী জিৰণী কোঠা দেখিবলৈ পোৱা নাযায়। বৰ্ত্তমান যিটো ছাত্ৰী জিৰণী কোঠা আছে সেইটোও যথেষ্টভাৱে সুবিধাজনক নহয় । তাৰপৰিও বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰী জিৰণী কোঠাটো আন শ্ৰেণী কোঠাৰ লগত গাতে গা লাগি থকাৰ বাবে ইয়াত যথেষ্ট ভাবে অসুবিধাৰ সৃষ্টি হয় । কাৰণ – বহুত ছাত্ৰীয়ে সময় অপেক্ষা কৰিবৰ বাবে খেলা ধুলা খেলে, কোনোবা কোনোবাই গুৰুত্বৰ কথা লৈ আলোচনা বিলোচনা কৰে আৰু কোনোবাই হাহি তামছা কৰি ফূৰ্ত্তি কৰে। এনে কৰাত ওচৰতে থকা শ্ৰেণী কোঠাত বিৰক্তি যোগায়। সেই কাৰণে মহাবিদ্যালয়ৰ কৰ্তৃপক্ষক টানি অনুৰোধ জনাওঁ— যাতে আগন্তুক বছৰত ছাত্ৰী জিৰণী কোঠাটো শ্ৰেণী কোঠাৰ লগত পৃথক কৰি এইকন অসুবিধাৰ পৰা মুক্তি দিয়ে যেন।

২। আহল বহল কোঠালীৰ লগত যথেষ্ট ডেস্ক বেঞ্চ আৰু পাঙ্খা বা 'ফেন'ৰ ব্যৱস্থা নোহোৱা :

বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰী জিৰণী কোঠাটো নিচেই সৰু। তাত কেইজনী মান ছাত্ৰীহে জিৰণী লব পাৰি। শতকৰা ১০% মান চাত্ৰীয়ে জিৰণী কোঠাৰ ভিতৰত থাকি ৯০% জনী ছাত্ৰীয়ে মহাবিদ্যালয়ৰ চৌহদৰ ভিতৰত থকা গছৰ ছাঁত বহি নাইবা মহাবিদ্যালয়ৰ বাৰান্দাত বহি বা থিয় হৈ সময় অপেক্ষা কৰিব লগাত পৰে। লগতে জিৰণী কোঠাত ডুখনমানহে ডেস্ক-বেঞ্চ থকাৰ বাবেও এই আহুকালটো নিশ্চিত গতিকে জিৰণী কোঠাত ২০ খনমান ডেস্ক, ২০ খনমান বেঞ্চ আৰু টেবুল ডুখন মান দিলে ছাত্ৰী সকলৰ বাবে কিছু অসুবিধাটো আতৰিব। সেই কাৰণে দুখিত হৈ মই কৰ্তৃপক্ষক জনাওঁ যে – ছাত্ৰী জিৰণী কোঠাৰ এই অসুবিধাটো অতি সোনকালে দূৰীকৰণ কৰে যেন।

লগতে বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰী জিৰণী কোঠাত পাঙ্খা 'ফেন'ৰ কোনো ব্যৱস্থা কৰা নাই। যাৰ ফলত দূৰ দূৰণীৰ পৰা অহা ছাত্ৰী বিলাকে গ্ৰীষ্ম কালীন বতৰত এই চাত্ৰী জিৰণী কোঠাত জিৰণী লোৱাত গৰমৰ লগত যুঁজিব লগাত পৰে। ফলত ছাত্ৰী বিলাকে শ্ৰেণীত মনোযোগ দিব নোৱাৰা হয়। সেই কাৰণেই ছাত্ৰী জিৰণী কোঠাত পাঙ্খা বা 'ফেন'ৰ ব্যৱস্থাটো অতি সোনকালে কৰি দিব বুলি মহাবিদ্যালয়ৰ কৰ্তৃপক্ষৰ ওচৰত বিশ্বাস থাকিল।

৩। যথেষ্ট প্ৰয়োজনীয় খেলৰ সামগ্ৰীৰ লগতে অনিয়মিত ভাবে বাতৰি কাকতৰ যোগান :

বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰী জিৰণী কোঠাত বৰ্তমান যুগৰ যিমানখিনি খেলৰ সামগ্ৰী থাকিব লাগিছিল, সেইখিনিটো নাইয়েই; লগতে সাধাৰণ খেলৰ সা-সৰঞ্জামও নাই। কেৰমবোৰ্ড, ছেজৰ বাদে কোনো খেলৰ সামগ্ৰী বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰী জিৰণী কোঠাত পোৱা নাযায়। এই কেই বছৰত অসমৰ মহিলা খেলুৱৈ সকলোক দোপত দোপে খেলাত আগবাঢ়ি যোৱাটো আমি নিজেই নিজ চকুৰে দেখিবলৈ পাইছোঁ। সেই অনুপাতে আমাৰ বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰী জিৰণী কোঠাত দেশ বিদেশৰ কথা জানিবৰ বাবে যিখিনি বাতৰি কাকতৰ যোগান ধৰা হয়– সিখিনিও অনিয়মিত। অৱশ্যে মোৰ কাৰ্য্যালয়ত বড়ো বাতৰি কাকত "থুংগ্ৰী"খন পোন প্ৰথমে ছাত্ৰী জিৰণী কোঠাত দিয়া হৈছিল যদিও বিশেষ কাৰণত এইখন বাতৰি কাকত এতিয়া বন্ধ হোৱা যেন। সেই কাৰণেই মই মহাবিদ্যালয়ৰ কৰ্তৃপক্ষক অনুৰোধ জনাওঁ— যাতে সীমিত খেলৰ সা-সৰঞ্জামৰ লগতে বাতৰি কাকত বিলাক নিয়মিত ভাবে ছাত্ৰী জিৰণী কোঠাত দিয়ে যেন।

ওপৰত দাঙি ধৰা ছাত্ৰী জিৰণী কোঠাৰ যিবোৰ অভাৱ, সমস্যা, সেই বিলাকক অতি সোনকালে কৰ্তৃপক্ষই সমাধান ও পূৰণ কৰি দিলেহে ছাত্ৰী জিৰণী কোঠাটো কিছু উন্নত হ'ব বুলি মই আশা কৰোঁ।

মোৰ কাৰ্য্যকালত ২৫/১/৮৭ ইং তাৰিখৰ পৰা ২৯/১/৮৮ ইং তাৰিখলৈকে "মহাবিদ্যালয় সপ্তাত" অনুষ্ঠিত হয়। এই "মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ"ৰ ছোৱালী বিলাকৰ "আভ্যন্তৰীণ খেল" বিলাক মই চলাই যাওঁ। বহুত ছাত্ৰী প্ৰতিযোগীয়ে খেল বিলাকত অংশ গ্ৰহণ কৰিছিল। কবলগীয়া কথা এইয়ে যে, ১৯৮৬-৮৭ ইং চনৰ "মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ"ত পোন প্ৰথমবাৰ "প্ৰদৰ্শনী" প্ৰতিযোগিতাটো লোৱা হয়।

মোৰ এই কাৰ্য্যকালত মই কি কৰিব পাৰিলোঁ বা নোৱাৰিলোঁ সেই বিষয়ে বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ ছাত্ৰ ছাত্ৰীৰ ওচৰত বিচাৰৰ ভাৰ দিয়া হ'ল। মোৰ সকলো কাম সুচাৰুৰূপে চলোৱাত মাননীয় শ্ৰীযুত উদয় চন্দ্ৰ দাস আৰু মোৰ বান্ধৱী বিপ্ৰাজীতা নাৰ্জ্জাৰী, ইন্দিৰা বড়ো, ইন্দিৰা নাৰ্জ্জাৰী, বন্ধু নীলকমল বসুমতাৰী, কমল বসুমতাৰী, নবেন বসুমতাৰী, মনোজ কুমাৰ নাৰ্জ্জাৰী, আৰু ৰতন বসুমতাৰী, তেওঁলোকে মোৰ কামত যি সহায় সহযোগ আগবঢ়াইছিল, তাৰবাবে তেওঁলোকৰ ওচৰত মই চিৰকৃতজ্ঞ।

সৰ্বশেষত— অজানিতে হব পৰা ভুলৰ বাবে ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, অধ্যাপক-অধ্যাপিকা সকলোৰ ওচৰত ক্ষমা বিচাৰি মোৰ প্ৰতিবেদনৰ সামৰণি মাৰিলোঁ।

ধন্যবাদেৰে—

মিচ্ মিনতি বসুমতাৰী
সম্পাদিকা, ছাত্ৰী জিৰণী কোঠা।
বিজনী মহাবিদ্যালয় ছাত্ৰ একতা সভা।
১৯৮৬-৮৭ ইং

তৰ্ক আৰু আকস্মিক বক্তৃতা বিভাগৰ
প্ৰতিবেদন

বিজনী মহাবিদ্যালয় অসমৰ এখন অন্যতম শিক্ষানুষ্ঠান। এই মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ তৰ্ক আৰু আকস্মিক বক্তৃতা বিভাগীয় সম্পাদকৰ পদত অধিষ্ঠিত হ'ব পৰাটো যিকোনো ছাত্ৰৰ কাৰণে বৰ গৌৰৱৰ বিষয়। সেয়েহে ১৯৮৬-৮৭ চনৰ মহাবিদ্যালয়ৰ সাধাৰণ নিৰ্ব্বাচনৰ প্ৰতিদ্বন্দ্বিতাত নিৰ্ব্বাচিত কৰি যিসকলে মোক তৰ্ক আৰু আকস্মিক বক্তৃতা বিভাগৰ সম্পাদক হিচাপে গুৰু দায়িত্ব অৰ্পন কৰি অকণমানি সেৱা কৰাৰ সুযোগ কন দিলে তেখেত সকলোলৈ মোৰ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

মোৰ মৰমৰ বন্ধু-বান্ধৱী সকলে তথা মাননীয় শিক্ষা গুৰু সকলে মোৰ প্ৰতি যি অপূৰণীয় সহায় আগবঢ়ালে আৰু মোৰ প্ৰতি যি মৰম কন দেখুৱালে তাত মই আপ্লুত হৈ তেখেত সকলৈ মই মোৰ সেৱা তথা শলাগৰ শৰাই যাচিছোঁ।

তৰ্ক বিতৰ্কৰ মাজেৰে কোনো এটা বিষয়ৰ মূল সম্ভেদ ওলোৱাৰ লগতে ব্যক্তিৰ সাহস, উৎসাহ, উদ্দীপনা বৃদ্ধি পায় আৰু ব্যক্তিত্বৰ উৎকৰ্ষ সাধন হয়। অংশ্যে, কবলৈ গলে, বৰ্ত্তমান সময়ত শিক্ষা গুৰু সকলে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক বেছি সাহসী কৰি গঢ়ি তুলিব লাগে। যিকোনো ছাত্ৰ ছাত্ৰীয়েই দেশৰ ভৱিষ্যত আশা-ভৰসাৰ স্থল। এই ছাত্ৰ ছাত্ৰী সকলৰ ওপৰতেই নিৰ্ভৰ কৰিব দেশৰ ভৱিষ্যত। গতিকে, ছাত্ৰ ছাত্ৰীৰ মাজত নানা ধৰণৰ সভা সমিতি, অনুষ্ঠান আদি পাতি ছাত্ৰ ছাত্ৰী সকলক সাহসী কৰি সমাজ সেৱাৰ কামত নিয়োজিত কৰাটো উচিত। যদি এটা বিষয়লৈ ছাত্ৰ ছাত্ৰীৰ মাজত তৰ্ক প্ৰতিযোগীতা অনুষ্ঠিত কৰা হয় তেতিয়া হলে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মাজত উৎসাহ উদ্দীপনা বৃদ্ধি পায়। প্ৰয়োজনীয় পাঠ সমূহৰ চৰ্চ্চাৰ লগতে ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলে সহ পাঠ্যক্ৰমিক কাৰ্য্য সূচী হিচাপে তৰ্ক, সঙ্গীত, খেল ধেমালি আদি চৰ্চ্চাৰ বৰকৈ প্ৰয়োজন। সৰহ সংখ্যক ছাত্ৰ ছাত্ৰীয়েই ইয়াৰ প্ৰতি অনাগ্ৰহীতাৰ ফলতেই অথবা মহাবিদ্যালয়ৰ আৰ্থিক দুৰৱস্থাৰ বাবেই হওঁক বা আন কিবা কাৰণতেই হওঁক আমাৰ মহাবিদ্যালয়ত সিমান উন্নত ধৰণৰ পৰিবেশ গঢ়ি তুলিব পৰা নাই। যাৰ ফলত তৰ্ক আকস্মিক বক্তৃতা আদি প্ৰতিযোগীতাত উৎসাহী ছাত্ৰ ছাত্ৰীয়ে নিজৰ প্ৰতিভা বিকশিত কৰিব পৰা নাই। মই আশা ৰাখিছো, মোৰ পিছৰ সম্পাদক-সম্পাদিকা সকলে যেন এনে কোনো অসুবিধা ভোগ কৰিব নালাগে। তাৰ বাবে মই মহাবিদ্যালয়ৰ কৰ্তৃপক্ষৰ ওচৰত টানি অনুৰোধ ৰাখিছো। অধ্যাপক-অধ্যাপিকাৰ লগতে এই ক্ষেত্ৰত ছাত্ৰ একতা সভাৰ দায়িত্ব অসীম।

বৰ দুখৰ বিষয়, মোৰ কাৰ্য্য কালত আকস্মিক বক্তৃতা, আবৃত্তি, যৌথ আলোচনা, কুইচ (Quize) আদি বিষয়ত সিমান সৰহ সংখ্যক প্ৰতিযোগীয়ে যোগদান কৰা নাই।

মই কাৰ্য্যভাৰ গ্ৰহণ কৰাৰ পিছৰে পৰা তৰ্ক

আৰু আকস্মিক বক্তৃতা বিভাগত নতুনত্ব আনিবলৈ আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰী বন্ধু বান্ধৱী সকলৰ আশা-আকাঙ্খা প্ৰতিফলিত কৰিবলৈ সচেষ্ট আছিলোঁ। কিন্তু মোৰ বিভাগীয় কাৰ্য্যত মই নতুনত্ব আনিব পাৰিছো নে নাই; অথবা মহাবিদ্যালয়ৰ চাৰি বেৰৰ মাজত কিম্বা বাহিৰত কামবোৰ সুপৰিচালনাৰে চালিত কৰিব পাৰিছো নে নাই সেইটো আপোনালোকৰ বিচাৰ্য্য……। তৰ্ক আৰু আকস্মিক বক্তৃতা বিভাগীয় প্ৰতিটো বিষয়তে পৰা পক্ষত চাৰিটা ভাষা (অসমীয়া, বঙালী, বড়ো, ইংৰাজী)ত প্ৰতিযোগী সকলক প্ৰতিযোগীতা কৰিবলৈ সুবিধা দিছিলো। কিন্তু বৰ দুখৰ বিষয় কুইচ (Quize) প্ৰতিযোগী সকলক উক্ত সুবিধাৰ পৰা বিৰত ৰাখি বহুতো গোচৰ শুনিব লগাত পৰিছিলো। এই সম্পৰ্কে অধ্যক্ষ মহোদয় তথা কৰ্তৃপক্ষৰ ওচৰত দৃষ্টি গোচৰ কৰো। মই বহুতো চেষ্টা কৰিও অৱশেষত এই বিষয়ে অকৃতকাৰ্য্য হলো। আচলতে সকলো বিষয়তে এটা সুচিন্তিত সুপৰিকল্পনাৰ প্ৰয়োজন, তেতিয়াহে আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ সমস্যা সমূহ কম বেচি পৰিমাণে হলেও দূৰ কৰিব পাৰি। এই বিষয়ে মোৰ আগৰ সম্পাদক সকলেও প্ৰতিবেদনত মোৰ নিচিনাকৈ লিখি থৈ গৈছে। গতিকে উপৰোক্ত সমস্যাটো যাতে সুপৰিকল্পনাৰ যোগেদি অতি সোণকালে পূৰণ কৰে তাৰ বাবে মই টানি অনুৰোধ জনালো।

মোৰ কাৰ্য্যকালৰ ভিতৰত বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ বাবে এটা "ন" সৌভাগ্যই দেখা দিছিল, সেয়া আছিল "১৯৮৭ চনত গুৱাহাটী মেডিকেল কলেজত অনুষ্ঠিত হোৱা ডঃ যামুনেশ্বৰ চৌধুৰী সোঁৱৰণী ষষ্ঠ আন্তঃ অসম মহাবিদ্যালয় তৰ্ক প্ৰতিযোগিতাত আমি বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ হৈ প্ৰতিযোগী হিচাবে তাৰলৈ আমন্ত্ৰিত হৈছিলো কিন্তু উক্ত সময়ত আমাৰ মহাবিদ্যালয় বন্ধ থকাত বহুতো জাননী দিয়া সত্বেও কোনো ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ পৰা কোনো ধৰণৰ সহাৰি নোপোৱাৰ বাবে তেখেত সকলোৰ আমন্ত্ৰণ ৰক্ষা কৰিব পৰা নাছিলো। ইয়াৰ বাবে মই সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ ওচৰত পৰম দুখিতঃ।

মোৰ বিগত বছৰটোত পৰম আন্তৰিকতাৰে বিভিন্ন দিশত পৰামৰ্শ, উৎসাহ-উদ্দীপনা দি মোক সহায় কৰা মাননীয় অধ্যক্ষ মহোদয়, বিভাগীয় ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যাপক মাননীয় শ্ৰীএচ্, কে, পছায়ত, অধ্যাপক পি, বায়ন, ছি, সেখ, আৰ, এন, সাহু দেৱলৈ জনাইছো মোৰ সশ্ৰদ্ধ প্ৰণাম। পুথি ভঁৰাল সহায়ক মিচ্ সাহিৰা বেগম ছাত্ৰ বন্ধু নৰেন, কমল, দিলিপ ৰহিম, গুণধৰ, নজিৰুল, জহেন আৰু খলিলুক ৰহমানলৈ জনাইছো মোৰ আন্তৰিক অভিনন্দন। ছাত্ৰী বান্ধৱী ফিৰোজা, মামনি, অনিতা, মমত জ, লিলি, হাচিনা আৰু বেবি বেগমলৈ জনাইছো মোৰ হিয়াভৰা আন্তৰিক মৰম।

আমাৰ বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ নাম অমৰ হওঁক; ইতিহাসৰ পাতত এই মহাবিদ্যালয়ৰ নাম যেন সোণালী আখৰেৰে জিলিকি ৰয়। ইয়াৰ জ্বলি থকা জ্ঞানৰ বন্তিৰ পোহৰে এন্ধাৰ আঁতৰাই হেজাৰ হেজাৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক পোহৰৰ বাটলৈ থেলি দিয়ক। সদৌ শেষত মোৰ কাৰ্য্যকালত অতিচ্ছাকৃত ভুল ক্ৰুটিৰ বাবে মই আপোনালোকৰ ওচৰত কৰযোৰে ক্ষমা বিচাৰিছোঁ। বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ সৰ্বাঙ্গীন উন্নতি কামনা কৰি এই ক্ষুদ্ৰ প্ৰতিবেদন সামৰিছোঁ।

"জয়তু বিজনী মহাবিদ্যালয়"

মোঃ ৰফিকুল ইচলাম (ৰফিক)
সম্পাদক, তৰ্ক আৰু আকস্মিক বক্তৃতা বিভাগ।

List of Ex-General Secretaries, Bijni College Students' Union, Bijni.

	NAME	SESSION
1.	Mr, Dasarath Ray. (Nominated)	1969-70
2.	,, Do	1970-71
3.	,, Kunjan Ray (Asstt. G. S.)	1971-72
4.	,, Rabin Chandra Boro	1972-73
5.	,, Rakhal Chandra Das	1973-74
6.	,, Ajit Kumar Medhi	1974-75
7.	,, Prasadu Ray Choudhury	1975-76
8.	,, Jagat Chandra Ray	1976-77
9.	,, Nirmal Kumar Sarkar	1977-78
10.	,, Jago Mohan Medhi	1978-79
11.	,, Abhilash Brahma	1979-80
12.	,, ...	1980-81
13.	,, Kiriti Mohan Brahma	1981-82
14.	,, Suren Mohan Basumatary	1982-83
15.	,, Mohini Mohan Basumatary	1983-84
16.	,, Rabiram Khaklary	1984-85
17.	,, David Narzary	1985-86
18.	,, Naren Chandra Basumatary	1986-87

Result of 18th Annual College Week Festival

Bijni College ● Bijni,

SESSION—1986-87,

RESULT OF THE LITERARY ACTIVITIES :

ESSAY COMPETITION :—

1. BODO SECTION :— “বড়ো মাহাৰী জ্বোগানায়াও থুনলাইনি গীনাংথি।”

1st	Mr. Naren Chandra Basumatary	—	T.D.C. 1st year
2nd	,, Birhashgiri Basumatary	—	Do
3rd	,, Monoj Kr. Narzary	—	Do

2. ASSAMESE SECTION :— “সমাজ গঠনত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ ভূমিকা।”

1st	Mr. Birupakhagiri Basumatary	—	T.D.C. 1st year
2nd	,, Ramesh Ch. Ray	—	Do
3rd	NIL	—	

3. BENGALI SECTION :— “রবীন্দ্র নাথের ১২৫ তম জন্ম বার্ষিকী।”

1st	Mr. Bikash Roy	—	T.D.C. 1st year
2nd	,, Palan Saha	—	Do
3rd	,, Subir Saha	—	T.D.C. 2nd year

4. ENGLISH SECTION :— “Students' Role in National Integrety.”

1st	Mr. Naren Ch. Basumatary	—	T.D.C. 1st year
2nd	,, Rupnath Hazowary	—	T.D.C. 2nd year
3rd	NIL	—	

POETRY SECTION :—

1. BODO SECTION :—

1st	Mr. Monoj Kr. Narzary	—	T.D.C. 1st year
2nd	Miss Jaymati Muchahary	—	T.D.C. 2nd year
3rd	,, Bina Basumatary	—	H.S. 1st year

2. ASSAMESE SECTION :—

1st	Mr. Ramesh Ch. Roy	—	T.D.C. 1st year
2nd	,, Chandra Mohan Ray	—	Do
3rd	Miss Anita Sarma	—	T.D.C. 2nd year

3. BENGALI SECTION :—

1st Mr. Bikash Ray — T.D.C. 1st year
2nd ,, Tapen Kr. Sarker — Do
3rd ,, Ramesh Ch. Ray — Do

4. ENGLISH SECTION :—

1st Mr. Naren Ch. Basumatary — T.D.C. 1st year
2nd Miss Hasina Begom — H.S. 1st year
3rd Mr. Rupnath Hazowary — T.D.C. 3rd year

SHORT STORY COMPETITION :—

1. BODO SECTION :—

1st Mr. Rupnath Hazowary — T.D.C. 2nd year
2nd Miss Narmeswari Basumatary — Do
3rn Mr. Khungkhra Gayary — T.D.C. 1st year

2. ASSAMESE SECTION :—

1st NIL —
2nd Mr. Chandra Mohan Ray — T.D.C. 1st year
3rd ,, Ramesh Ch. Ray — Do

3. BENGALI SECTION :—

1st Mr. Moloy Kr. Ghose — T.D.C. 1st year
2nd Miss Anjana Saha — H.S. 2nd year
3rd NIL

● SPOT WRITING COMPETITION ●

POETRY SECTION :—

1. BODO SECTION :— "মুংখুং"

1st Mr. Ranen Muchahary — H.S. 1st year
2nd ,, Naren Ch. Basumatary — T.D.C. 1st year
3rd ,, Binod Kr. Goyary — Do

2. ASSAMESE SECTION :— "শ্বহীদ"

Ist Miss Anita Sarmah — T.D.C. 2nd year
2nd Mr. Maniram Saikia — H.S. 1st year
3rd ,, Chandra Mohan Ray — T.D.C. 1st year

3. BENGALI SECTION :- "শহীদ"

1st Mr. Bikash Ray — T.D.C. 1st year
2nd ,, Tapan Kr. Sarkar — Do
3rd ,, Palan Saha — Do

SHORT STORY COMPETITION

1. BODO SECTION :— "১৯ জানুৱাৰীনিফ্রায় ২৫ জানুৱাৰীছিম বিজনী কলেজাও।"

1st Mr. Ranen Muchahary — H.S. 1st year
2nd ,, Dhaneswar Basumatary — T.D.C. 1st year
3rd ,, Mihiram Basumatary — Do

2. ASSAMESE SECTION :— "১৯ জানুৱাৰীৰ পৰা ২৫ জানুৱাৰলৈ বিজনী কলেজ।"

1st Miss Firoza Begom — T.D.C. 2nd year
2nd Mr. Chandra Mohan Ray — T.D.C. 1st year
3rd ,, Mano Ranjan Ray — T.D.C. 2nd year

3. BENGALI SECTION :— "১৯ জানুয়ারী থেকে ২৫ জানুয়ারী পর্য্যন্ত বিজনী কলেজ।"

1st Mr. Tapan Kr. Sarkar — T.D.C. 1st year
2nd ,, Palan Saha — Do

ESSAY COMPETITION

1. BODO SECTION :— আং যদি বিজনী কলেজনি Principal মানব্লা।"

1st Mr. Binod Kr. Goyary — T.D.C. 1st year
2nd ,, Naren Ch. Basumatary — Do
3rd ,, Ranen Muchahary — H.S. 1st year

2. ASSAMESE SECTION :— "মই যদি বিজনী কলেজৰ Principal হলোহেঁতেন।"

1st Mr. Birupakhagiri Basumatary — T.D.C. 1st year
2nd ,, Mano Ranjan Ray — T.D.C. 2nd year
3rd Md. Moynul Islam — H.S. 2nd year

3. BENGALI SECTION :— "আমি যদি বিজনী কলেজের Principal হোতাম।"

1st Mr. Tapan Kr. Sarkar — T.D.C. 1st year
2nd ,, Palan Saha — Do
3rd ,, Bikash Ray — Do

Outdoor Games

100 Metres Race for Boys' –

1st	Mr.	Haridas Medhi	—	H.S. 2nd year
2nd	,,	Partha Sen	—	Do
3rd	,,	Andal Daimari	—	H.S. 1st year

100 Metres Race for Girls': –

1st	Miss	Himadri Das	—	H. S. 2nd year
2nd	,,	Shaibya Das	—	H. S. 1st year
3rd	,,	Amala Saha	—	Do

200 Metres Race for Boys : –

1st	Mr.	Haridas Medhi	—	H. S. 2nd year
2nd	,,	Ranen Muchahary	—	H. S. 1st year
3rd	,,	Ratan Kumar Basumatary	—	Do

200 Metres Race for Girls : –

1st	Miss	Shaibya Das	—	H. S. 1st year
2nd	,,	Himadri Das		H. S. 2nd year
3rd	,,	Amala Saha	—	H. S. 1st year

400 Metres Race for Boys :—

1st	Mr.	Ganesh Muchahary	—	H. S. 2nd year
2nd	,,	Andal Daimary	—	H. S. 1st year
3rd	,,	Ranen Muchahary	—	Do

400 Metres Race for Girls :–

1st	Miss	Dipali Basumatay	—	H.S. 2nd year
2nd	,,	Himadri Das	—	Do
3rd	,,	Shaibya Das	–	H.S. 1st year

100 Metres Ballance Race for Girls' :–

1st	Miss	Anjela Narzary	—	H.S. 1st year
2nd	,,	Gambari Basumatary	—	Do
3rd	,,	Minu Basumatary	—	Do

100 Metres Hardle Race for Boys' : –

1st	Mr.	Haridas Medhi	—	H.S. 2nd year
2nd	,,	Mihiram Basumatary	—	T.D.C. 1st year
3rd	,,	Palan Saha	—	Do

100 Metres Nidle Race for Girls' :—

1st	Miss Bijulee Basumatary	—	H.S. 1st year
2nd	,, Gambari Basumatary	—	Do
3rd	,, Mani Narzary	—	Do

400 Metres Ralley Race for Boys' :—

1st (A Graup)	Mr. Andal Daimary	—	H.S. 1st year
	,, Pradip Basumatary	—	Do
	,, Jahen Basumatary	—	H.S. 2nd year
	,, Haridas Medhi	—	Do
2nd (B Group)	Mr. Ganesh Muchahary	—	H.S. 2nd year
	,, Ranen Muchahary	—	H.S. 1st year
	,, Ratan Basumatary	—	Do
	,, Ramesh Basumatary	—	H.S. 2nd year
3rd (C Group)	Mr Palan Saha	—	T.D.C. 1st year
	,, Swapan Saha	—	H.S. 1st year
	,, Nakul Sutradhar	—	Do
	,, Hari Ch. Roy	—	T.D.C. 1st year

400 Metres Ralley Race for Girls' :—

1st (A Group)	Miss Himadri Das	—	H.S. 2nd year
	,, Sapala Basumatary	—	Do
	,, Tharipriya Das	—	T.D.C. 1st year
	,, Malina Sarmah	—	Do
2nd (B Group)	Miss Amola Saha	—	H.S. 1st year
	,, Shaibhya Das	—	Do
	,, Mintu Sarkar		H.S. 2nd year
	,, Bebi Begom	—	Do

800 Metres Race for Boys' :—

1st	Mr. Ganesh Muchahary	—	H.S. 2nd year
2nd	,, Rabin Goyary	—	H.S. 1st year
3rd	,, Ranen Muchahary	—	Do

800 Metres Race for Girls' :—

1st	Miss Gita Basumatary	—	H.S. 2nd year
2nd	,, Himadri Das	—	Do
3rd	,, Mani Narzary	—	H.S. 1st year

1500 Metres Race for Boys' :—

1st	Mr. Ganesh Muchahary	—	H.S. 2nd year
2nd	,, Rabin Goyary	—	H.S. lst year
3rd	,, Ranen Muchahary	—	Do

Blind Heat Competition :—

	Miss Minati Das	—	H.S. 2nd year

Weight Throw for Boys' :—

1st	Mr. Mihiram Basumatary	—	T.D.C. lst year 11·46 metres
2nd	,, Prabin Basumatary	—	H.S. lst year 11·21 metres
3rd	,, Julius Basumatary	—	H.S. 2nd year 11·17 metres

Weight Throw for Girls' :—

1st	Miss Chapala Basumatary	—	H.S. 2nd year
2nd	,, Mintu Sarkar	—	Do
3rd	,, Minati Basumatary	—	T.D.C. lst year

Dishcuss Throw for Boys' :—

1st	Mr. Mihiram Basumatary	—	T.D.C. lst year
2nd	,, Khungkhra Goyary	—	Do
3rd	,, Dilip Kr. Dutta	—	H.S. lst year

Dishcuss Throw for Girls' :—

1st	Miss Ringku Boro	—	H.S. lst year
	,, Chapala Basumatary	—	H.S. 2nd year
	,, Bimala Basumatary	—	H.S. lst year

Hammer Throw for Boys' :—

1st	Mr. Khungkhra Goyary	—	T.D.C. lst year
2nd	,, Julius Basumatary	—	H.S. 2nd year
3rd	,, Ratan Basumatary	—	H.S. lst year

Javeleen throw for Boys' :—

1st	Mr. Naren Ch. Basumatary	—	T.D.C. lst year
2nd	,, Prabin Basumatary	—	H.S. lst year
3rd	,, Rabin Basumatary		Do

Javeleen Throw for Girls' :—

1st	Miss Chapala Basumatary	—	H.S. 2nd year
2nd	,, Anjela Narzary	—	H.S. 1st year
3rd	,, Lily Brahma	—	H.S. 2nd year

High Jump for Boys' :—

1st	Mr. Khungkhra Gayary	—	T.D.C. 1st year 1.90 m.
2nd	,, Haridas Medhi	—	H.S. 2nd year 1.60 m.
3rd	,, Haren Kerketary	—	T.D.C. 1st year 1·50 m.

High Jump for Girls' :—

1st	Miss Shaibya Das	—	H.S. 1st year
2nd	,, Himadri-Das	—	H.S. 2nd year
3rd	,, Amala Saha	—	H.S. 1st year

Long Jump for Boys' :—

1st	Mr. Monoj Kr. Goyary	—	H.S. 1st year 5·20 m.
2nd	Mr. Khungkhra Goyary	—	T.D.C. 1st year 5.10 m.
	,, Ratan Basumatary	—	H.S. 1st year 5·00 m.
3rd	,, Rabin Goyary	—	Do 4·93 m.

Long Jump for Girls' :—

1st	Miss Himadri Das	—	H.S. 2nd year
2nd	,, Gambari Basumatary	—	Do
3rd	,, Ringku Boro	—	H.S. 1st year

Tripple Jump for Boys' :—

1st	Mr. Phulen Basumatary	—	H.S. 1st year
2nd	,, Haridas Medhi	—	H.S. 2nd year
3rd	,, Khungkhra Goyary	—	T.D.C. 1st year

Pole volt Jump for Boys' :—

1st	Mr. Prabin Basumatary	—	H.S. 1st year
2nd	,, Prabin Waty	—	H.S. 2nd year
3rd	,, Pradip Roy	—	Do

Volley-ball Champion :–

1. Mr. Raju Muchahary and his friends. – H.S. lst year

Volley-ball Runners up :–

1. Mr. Niranjon Rajbonghsi and his friends – H.S. 2nd year

Kabadi Champion :–

1. Mr. Kudash Ali Ahmed and his friends – H.S. 2nd year

Marathan Race :–

1st–	Mr.	Ganesh Muchahary	–	H.S. 2nd year
2nd–	,,	Andal Daimary	–	H.S. 1st year
3rd–	,,	Ranen Muchahary	–	Do
4th–	,,	Mwntika Boro	–	T.D.C. 1st year
5th–	,,	Ramesh Basumatary	–	H.S. 2nd year
6th–	,,	Rama Kanta Basumatary	–	Do
7th–	,,	Ratan Kumar Basumatary	–	H.S. 1st year
8th–	,,	Ghanashyam Daimary	–	H.S. 2nd year
9th–	,,	Parimal Basak	–	H.S. 2nd year
10th–	,,	Partha Sen	–	Do
11th–	,,	Palan Saha	–	T.D.C. 1st year
12th–	,,	Sunil Ch. Mahanayak	–	Do
13th–	,,	Manik Basumatary	–	H.S. 1st year
14th–	,,	Prabin Wary	–	Do
15th–	,,	Kiran Brahma	–	Do
16th–	,,	Maheswar Narzary	–	T.D.C. 1st year
17th–	,,	Mihiram Basumatary	–	Do
18th–	,,	Jahen Basumatary	–	H.S. 2nd year

-: RESULT OF INDOOR GAMES :-

Badminton Competition for Boys' (double)

Champion	Naba Kr. Kalita	–	T.D.C. 1st year
	Dilu Das	–	Do
Runners up	Julius Basumatary	–	H.S. 2nd year
	Birhashgiri Basumatary	–	T.D.C. 1st year

Badminton Competition for Boys' (single)

Champion —	Dilu Das	—	T.D.C. 1st year
Runners up —	Julius Basumatary	—	H.S, 2nd year

Carrom Competition for Boys' (double)

Champion	Putul Ahmed	—	T.D.C. 2nd year
	Biswajit Das	—	H.S. 1st year
Runners up	Kamal Basumatary	—	T.D.C. 1st year
	Probin Owary	—	H.S. 1st year

Carrom Competition for Boys' (single)

Champion —	Putul Ahmed	—	T.D.C. 2nd year
Runners up —	Nilkamal Basumatary	—	T.D.C. 1st year

Chess Competition for Boys'

Champion —	Ranjit Devnath	—	T.D.C. 3rd year
Runners up —	Nirmal Saha	—	Do

Badminton Competition for Girls' (single)

Champion —	Himadri Das	—	H.S. 2nd year
Runners up —	Jaymati Muchahary	—	T.D.C. 2nd year

[Indoor Games and Exhibition (Embroidary) for Girls]

Carrom (single)

Champion :	Miss Iti Mandal	—	H.S. 1st year
Runners up :	,, Sabita Das	—	Do

Carrom (double)

Champion :	Miss Eliza Begum	—	T.D.C. 3rd year
	,, Beby ,,	—	H.S. 2nd year
Runners up :	Miss Hasina Begum	—	H.S. 1st year
	,, Mumtaz ,,	—	Do

Chess :

Champion :	Miss Aparna Saha	—	H.S. 1st year
Runners up :	,, Anjana Saha	—	H.S. 2nd year

Exhibition :- Embroidary

1st —	Miss Labanya Basumatary	—	H.S. 2nd year
2nd —	,, Himadri Das	—	Do
3rd —	,, Himani Das	—	T.D.C. 3rd year
	and		
	,, Sumitra Brahma	—	H.S. 2nd year

RESULTS OF CULTURAL COMPETITION

★ **BHAJAN :**

1st :	Mr. Jahen Basumatary	—	H.S. 2nd year
2nd :	Miss Himadri Das	—	Do
3rd :	Mr. Badal Das	—	Do

★ **BODO FOLK SONG :**

1st :	Mr. Mihiram Basumatary	—	T.D.C. 1st year
2nd :	,, Khungkhra Goyary	—	Do
3rd :	,, Ranen Muchahary	—	H.S. 1st year

★ **KAMRUPIA LOKGEET :**

1st :	Mr. Badal Das	—	H.S. 2nd year
2nd :	,, Johen Basumatary	—	Do
3rd :	Miss Hirambha Medhi	—	H.S. 1st year

★ **RABINDRA SANGEET :**

1st :	Miss Gita Das	—	H S. 2nd year
2nd :	Mr. Badal Das	—	Do
3rd :	,, Jahen Basumatary	—	Do

★ **HINDI MODERN SONG :**

1st :	Mr. Badal Das	—	H.S. 2nd year
Consolation :	Mr. Jahen Basumatary	—	Do

★ **RAVA SANGEET :**

1st :	Mr. Jahen Basumatary	—	H.S. 2nd year
2nd :	,, Badal Das	—	Do
3rd :	Miss Himadri Das	—	Do

★ **GHAZAL :**

1st :	Mr. Johen Basumatary	—	H.S. 2nd year
2nd :	,, Pranjit Das	—	H.S. 1st year
3rd :	,, Badal Das	—	H.S. 2nd year

★ **BODO PRAYER SONG :**

1st :	Mr. Jahen Basumatary	—	H.S. 2nd year
2nd :	Miss Chapala Basumatary	—	Do
3rd :	Mr. Mihiram Basumatary	—	T.D.C. 1st year

★ BODO MODERN SONG :

1st	:	Mr. Jahen Basumatary	—	H.S. 2nd year
2nd	:	„ Mihiram Basumatary	—	T.D.C. 1st year
3rd	:	Miss Chapala Basumatary	—	H.S. 2nd year

★ ASSAMESE MODERN SONG :

1st	:	Miss Hiramba Medhi	—	H.S. 1st year
	:	„ Himadri Das	—	H.S. 2nd year
	:	Mr. Johen Basumatary	—	Do
2nd	:	Mr. Badal Das	—	Do
3rd	:	„ Pranjit Das	—	H.S. 1st year

★ BENGALI MODERN SONG :

1st	:	Mr. Badal Das	—	H.S. 2nd year

★ BODO BIHU GEET :

1st	:	Mr. Jahen Basumatary	—	H.S. 2nd year
2nd	:	Miss Chapala Basumatary	—	Do
3rd	:	Mr. Ranen Muchahary	—	H.S. 1st year

★ ASSAMESE BIHU GEET :

1st	:	Miss Himadri Das	—	H.S. 2nd year

★ NAZRUL GEET :

1st	:	Miss Gita Das		H.S. 2nd year
2nd	:	„ Himadri Das	—	Do
3rd	:	Mr. Badal Das	—	Do

★ JYOTI SANGEET :

1st	:	Miss Himadri Das	—	H.S. 2nd year
2nd	:	Mr. Jahen Basumatary	—	Do
3rd	:	„ Badal Das	—	Do

★ SINGLE DANCE :

1st	:	Miss Bijuli Basumatary	—	H.S. 1st year
2nd	:	„ Maneswari Basumatary	—	Do
3rd	:	Mr. Mihiram Basumatary	—	T.D.C. 1st year

★ CLASSICAL SONG :

1st	:	Mr. Johen Basumatary	—	H.S. 2nd year
Consolation	:	Mr. Badal Das	—	Do

★ BORGEET :

1st	:	Miss Hiramba Medhi	—	H.S. 1st year

★ BONAGEET :

1st : Mr. Jahen Basumatary — H.S. 2nd year
2nd : ,, Badal Das — Do
3rd : Miss Himadri Das -- Do

★ INSTRUMENTAL SONG :

1st : Mr. Prahalad Basumatary — H.S. 1st year
2nd : ,, Johen Basumatary — H.S. 2nd year

★ DUAL SONG :

Consolation : Mr. Johen Basumatary — H.S. 2nd year
: Miss Hiramba Medhi — H.S. 1st year
Consolation : Mr. Badal Das — H.S. 2nd year
: Miss Sabita Das — Do

★ COMIC (HUMER) :

1st : Mr. Andal Daimary — H.S. 1st year
2nd : ,, Naren ch. Basumatary — T.D.C. 1st year
: ,, Amal Saha — Do
3rd : ,, Onzima Gwra Basumatary — Do

★ GOALPARIA LOKGEET :

1st : Mr. Badal Das — H.S. 2nd year
2nd : Miss Hiramba Medhi — H.S . 1st year
3rd : Mr. Johen Basumatary — H.S. 2nd year

★ 2ND BEST ACTOR :

: Mr. Sukamal Mallik — T.D.C 1st year

★ 2ND BEST ACTRESS :

: Miss Bina Basumatary — H.S. 1st year

★ BEST DRAMA :

"BIJAMADWINI ZINGGA"

★ GO AS YOU LIKE COMPETITION :-

1st : Putul Ahmed — T.D.C. 2nd year
2nd : Himanshu Roy — H.S. 2nd year
3rd : Dilowar Rahman — T.D.C. 2nd year

★ POEM RECETATITION COMPETITION :-

Assamese :

1st : Lila Bayan — H.S, 1st year
2nd : Labanya Basumatary — H.S. 2nd year
3rd : Lili Brahma — do

English :

1st	Mridul Chakraborty	—	T.D.C. 3rd year
2nd :	Lili Brahma	—	H.S. 2nd year
3rd :	Jaymati Muchahary	—	T.D.C. 2nd year

Bengali :

1st :	Mridul Chakraborty	—	T.D.C. Ist year
2nd :	Anjana Saha	—	H.S. 2nd year
3rd :	Amal Saha	—	T.D.C. Ist year

Bodo :

Ist :	Lili Brahma	—	H.S. 2nd year
2nd :	Labanya Basumatary		Do
3rd :	Ranen Muchahary	—	H.S. Ist year

★ DEBATE COMPETITION :

Assamese :

1st :	Mridul Chokraborty	—	T.D.C. 3rd year
2nd :	Firoza Begum	—	T.D.C. 2nd year
3rd :	Tapan Kr. Sarkar	—	T.D.C. Ist year

English :

1st :	Tapan Kr. Sarkar	—	T.D.C. Ist year
2nd :	Mridul Chokraborti	—	T.D.C. 3rd year
3rd :	NIL		

Bengali :

1st :	Tapan Kr. Sarkar	—	T.D.C. Ist year
2nd :	Mridul Chakroborty	—	T.D.C. 3rd year
3rd :	Bikash Ray	—	T.D.C. Ist year

Bodo :

1st :	Bina Basumatary	—	H.S. Ist year
2nd :	Manik Basumatary	—	Do
3rd :	Khungkhra Goyary	—	T.D.C. Ist year

★ MEMORY RETANTION TEST COMPETITION :

1st :	Anupam Sarkar	—	T.D.C. 2nd year
2nd :	Jaymati Muchahary	—	Do
	Khungkhra Goyary	—	T.D.C. Ist year
3rd :	Dhaneswar Basumatary	—	T.D.C. Ist year
	Altaz ali Ahmed	—	T.D.C. 2nd year

★ EXTEMPER SPEACH COMPETITION :–

1st :	Tapan Kr. Saha	–	T.D.C. Ist year
2nd :	Bina Basumatary	–	H.S. Ist year
3rd :	Mridul Chakravarty	–	T.D.C. 3rd year

★ GROUP DISCUSSION COMPETITION :–

English : -

(1st Group)

Mr. Khungkhara Goyary	–	T.D.C. Ist year
,, Onzima Gawra Brahma	–	T.D.C. Ist year
,, Naren Ch. Basumatary	–	Do
Miss Anita Sarma	–	T.D.C. 2nd year

(2nd Group)

Mr. Mridul Chakravarty	–	T.D.C. 2nd year
,, Tapan Kr. Sarkar	–	T.D.C. Ist year
,, Palan Saha	–	Do
,, Subir Saha	–	Do

(3rd Group)

NIL

Assamese :–

(1st Group)

Mr. Mridul Chakraborty	–	T.D.C. 3rd year
,, Tapan Kr. Sarkar	–	T.D.C. Ist year
,, Palan Saha	–	Do
Md. Rafiqe Uddin Ahmed	–	H.S. Ist year

★ QUIZE COMPETITION :–

(1st Group)

Mr. Amal Saha	–	T.D.C. Ist year
,, Naren Ch. Basumatary	–	Do
,, Palan Saha	–	Do

(2nd Group)

Md. Dilawar Islam	–	T.D.C. 2nd year
Mr. Kusum Kr. Brahma	–	do
Mr. Anupam Sarkar	–	do

(3rd Group)

Miss Firoza Begum	–	T.D.C. 2nd year
,, Anita Sarma	–	do
Mr. Mridul Chakravarty	–	T.D.C. 3rd year

RESULT OF FINE ARTS

1. Water Colour :—

1st :	Kartik Saha	—	H.S. 2nd year
2nd :	Swapan Saha	—	H.S. 1st year
3rd :	Gita Das	—	H.S. 2nd year

2. Oil Colour :—

1st :	Kartik Saha	—	H.S. 2nd year
2nd :	Swapan Saha	—	H.S. 1st year
3rd :	Gita Das	—	H.S. 2nd year

3. Only Skecth Pen :—

1st :	Kartik Saha	—	H.S. 2nd year
2nd :	Gita Das	—	Do
3rd :	Swapan Saha	—	H.S. 1st year

4. Black & White :—

1st :	Kartik Saha	—	H.S. 2nd year
2nd :	Gita Das	—	Do
3rd :	Swapan Saha	—	H.S. 1st year

5. Handicraft :—

1st :	Gita Das	—	H.S. 2nd year
2nd :	Hiripriya Das	—	T.D.C. 1st year
3rd :	NIL		

RESULT OF SOCIAL SERVICE COMPETITION

1.	Mr. Ganesh Muchahary	—	H.S. 2nd year
2.	Miss Bina Basumatary	—	H.S. 1st year
3.	,, Gambari Basumatary	—	Do

Consolation prize :—

4.	Mr. Andal Daimary	—	H.S. 1st year
5.	,, Ranen Muchahary	—	Do
6.	,, Rajen Basumatary	—	T.D.C. 1st year
7.	,, Ratan Basumatary	—	H.S. 1st year
8.	Md. Putul Ahmed	—	T.D.C. 2nd year

Ex-Editors

Mr. Munindra Das	Ist Issue	1974-75
Miss Gonga Das	2nd Issue	1977-78
Mr. Kamalshing Narzary	3rd Issue	1978-79
Mr. Pramothes Bayan	4th Issue	1979 80
Mr. Satish Mushahary	5th Issue	1981-82
Mr. Sukleswar Basumatary	6th Issue	1982-83
Mr. George Kr. Basumatary	7th Issue	1983-84
Mr. Maheswar Boro	8th Issue	1984-85
Mr. Rupnath Hazowary	9th Issue	1985 86

Bijni College Library
Bijni College

Published by Shri Uttam Kr. Brahma, on behalf of Bijni College Students' Union, BIJNI, Kokrajhar [Assam]